

PROXECTO

Orzamentos
2017

INFORME DE
IMPACTO DE XÉNERO

Informe de Impacto de Xénero

CONTIDO

I.	MARCO NORMATIVO	7
II.	A PERSPECTIVA DE XÉNERO NO ANTEPROXECTO DE LEI DE ORZAMENTOS PARA O ANO 2017	11
III.	ANÁLISE DA SITUACIÓN DIFERENCIAL DE MULLERES E HOMES EN RELACIÓN COS DISTINTOS ÁMBITOS PRIORITARIOS DE INTERVENCIÓN	15
III.1.	INVESTIGACIÓN, DESENVOLVEMENTO TECNOLÓXICO E INNOVACIÓN	17
III.2.	EMPRENDEMENTO E PEMES	19
III.3.	EMPREGO	23
III.4.	EDUCACIÓN E APRENDIZAXE PERMANENTE	31
III.5.	SAÚDE	36
III.6.	CARACTERÍSTICAS DEMOGRÁFICAS	37
III.7.	INCLUSIÓN SOCIAL E REDUCIÓN DA POBREZA	42
III.8.	VIOLENCIA DE XÉNERO	44
III.9.	SOCIEDADE DA INFORMACIÓN	49
IV.	ANÁLISE DO IMPACTO DE XÉNERO DOS DIFERENTES PROGRAMAS DE GASTO	53
IV.1.	PRESIDENCIA DA XUNTA DE GALICIA	55
IV.2.	VICEPRESIDENCIA E CONSELLERÍA DE PRESIDENCIA, ADMINISTRACIÓNS PÚBLICAS E XUSTIZA.	70
IV.3.	CONSELLERÍA DE FACENDA	93
IV.4.	CONSELLERÍA DE MEDIO AMBIENTE E ORDENACIÓN DO TERRITORIO	98
IV.5.	CONSELLERÍA DE INFRAESTRUTURAS E VIVENDA	101
IV.6.	CONSELLERÍA DE ECONOMÍA, EMPREGO E INDUSTRIA	103
IV.7.	CONSELLERÍA DE CULTURA, EDUCACIÓN E ORDENACIÓN UNIVERSITARIA	123
IV.8.	CONSELLERÍA DE SANIDADE	140

IV.9.	CONSELLERÍA DE POLÍTICA SOCIAL _____	145
IV.10.	CONSELLERÍA DO MEDIO RURAL _____	163
IV.11.	CONSELLERÍA DO MAR _____	174
V.	CONCLUSIÓNS: _____	185

MARCO NORMATIVO

I. MARCO NORMATIVO

A promoción da igualdade entre mulleres e homes debe ser un principio básico, xa que constitúe un valor fundamental que é motor para o crecemento económico, a prosperidade e a competitividade.

Ademais, a igualdade entre mulleres e homes é un principio xurídico universal e así aparece recollido en numerosos textos normativos :

A Constitución Española, que é o maior referente xurídico estatal, recolle no seu artigo 14 que a poboación española é igual ante a lei “sen que poda prevalecer discriminación algunha por razón de nacemento, raza, sexo, relixión, opinión ou calquera outra condición ou circunstancia persoal ou social”.

E o artigo 9.2 sinala que son os poderes públicos os que deben “promover as condicións para que a liberdade e a igualdade das persoas e dos grupos nos que se integren sexan reais e efectivas; remover os obstáculos que impidan ou dificulten a súa plenitude e facilitar a participación de toda a cidadanía na vida política, económica, cultural e social”

Pola súa banda, o Tratado da Comunidade Europea (TCE), recoñece a igualdade entre mulleres e homes como un dereito de alcance transversal a todo o ordenamento e políticas da Comunidade Europea (artigos 2 e 3) e considera como misión da Comunidade a consecución da igualdade de xénero:

“ A unión combaterá a exclusión social e a discriminación e fomentará a (...) igualdade entre mulleres e homes (...)”. Esta previsión dá maior alcance ao principio de transversalidade e obriga a introducilo en todas as políticas públicas, o que comprende todos os ámbitos de actuación, segundo o recollido na Carta dos Dereitos Fundamentais da Unión Europea que tamén establece que a igualdade entre mulleres e homes ten que garantirse en todos os ámbitos (art. 23).

En decembro de 2015, a Comisión Europea aprobou o Compromiso Estratégico para a igualdade entre mulleres e homes 2016-2019, centrando as políticas ao respecto nas seguintes áreas prioritarias:

- Aumento da participación das mulleres no mercado laboral e promoción da igual independencia de mulleres e homes.
- Reducir as disparidades entre sexos existentes nas retribucións, os ingresos e as pensións, para así combater a pobreza entre as mulleres.
- Promover a igualdade entre mulleres e homes na toma de decisións.
- Combater a violencia sexista e protexer e apoiar ás vítimas.

- Promover a igualdade entre mulleres e homes e os dereitos das mulleres en todo o mundo.

A Lei orgánica 3/2007, do 22 de marzo, para a Igualdade efectiva de mulleres e homes constitúe o marco normativo nacional para promover o principio de igualdade de trato e oportunidades entre mulleres e homes e fai referencia ao carácter transversal que debe ter a incorporación da igualdade na totalidade das políticas públicas no conxunto do Estado

Artigo 15. Transversalidade do principio de igualdade de trato entre mulleres e homes. O principio de igualdade de trato e oportunidades entre mulleres e homes informará, con carácter transversal, a actuación de todos os Poderes Públicos. As administracións públicas deben integralo, de forma activa, na adopción e execución das súas disposicións normativas, na definición e orzamentación de políticas públicas en todos os ámbitos e no desenvolvemento do conxunto de todas as súas actividades.

No ámbito autonómico, o Decreto legislativo 2/2015, do 12 de febreiro, polo que se aproba o texto refundido das disposicións normativas da Comunidade Autónoma en materia de igualdade, recolle tamén este principio transversal da igualdade de oportunidades no seu artigo 5:

Artigo 5. Significado da transversalidade e criterios de actuación. Coa dobre finalidade de promover a Igualdade e eliminar as discriminacións entre mulleres e homes, a Xunta de Galicia integrará a dimensión da Igualdade de oportunidades na elaboración, execución e seguimento de todas as políticas e de todas as accións desenvolvidas no exercicio das competencias asumidas de conformidade coa Lei orgánica 1/1981, do 6 de abril, do Estatuto de autonomía para Galicia.

Por outra banda, segundo o disposto no artigo 7 do dito Decreto legislativo, “Os proxectos de lei presentados no Parlamento galego pola Xunta de Galicia irán acompañados dun informe sobre o seu impacto de xénero elaborado polo órgano competente en materia de igualdade. Se non se acompañasen ou se tratase dunha proposición de lei presentada no Parlamento galego, este requirirá, antes da discusión parlamentaria, a súa remisión á Xunta de Galicia, quen ditaminará no prazo dun mes; transcorrido este prazo a proposición seguirá o seu curso”.

Este precepto establece a obrigatoriedade da análise previa ao debate parlamentario de calquera iniciativa legislativa que leve a cabo o goberno galego, de forma que se valore o impacto que, por razón de xénero, poidan ter as medidas que se establezan nela.

A Secretaría Xeral da Igualdade, é a competente para emitir dito informe sobre o impacto de xénero como órgano superior da Comunidade Autónoma con competencias en materia de igualdade.

**A PERSPECTIVA DE XÉNERO
NO ANTEPROXECTO DE LEI DE
ORZAMENTOS PARA O ANO 2017**

II. A PERSPECTIVA DE XÉNERO NO ANTEPROXECTO DE LEI DE ORZAMENTOS PARA O ANO 2017

O orzamento pode definirse como o instrumento a través do cal se concreta a cantidade de recursos dispoñibles para levar a cabo os obxectivos das distintas administracións públicas. Nel aparecen recollidas cuantitativamente as prioridades de gasto, así como os ingresos, e permite concretar o desenvolvemento das actuacións por áreas temáticas (saúde, educación, infraestruturas, política social, agricultura e pesca, etc).

Os orzamentos veñen sendo asumidos de xeito habitual como neutrais ao xénero por canto se deseñan e elaboran co obxectivo de que “afecten” a toda a sociedade dun xeito equitativo, e polo tanto, ignorando as diferenzas sociais nos roles, as responsabilidades e as capacidades entre mulleres e homes

Sen embargo, dado que os homes e as mulleres continúan a ter diferentes roles sociais e económicos, e que xeralmente isto implica un menor acceso aos recursos para as segundas, un orzamento supostamente neutral ao xénero, acaba sendo un orzamento indiferente a estas diferenzas e, polo tanto, inxusto.

Neste sentido, unha análise do orzamento con enfoque de xénero consiste en determinar se este integra os temas de xénero en todas as políticas, plans e programas, ou se polo contrario, debido a unha suposta neutralidade de xénero, non se consideran os dereitos e necesidades específicas e diferentes das mulleres.

Un orzamento sensible ao xénero debe ter en conta tanto as necesidades básicas tendentes a aliviar as desigualdades de xénero a curto prazo, como consecuencia da discriminación existente cara as mulleres e a repetición de roles tradicionalmente masculinos e femininos, como as necesidades estratéxicas, tendentes a modificar as relacións de xénero no ámbito social, o que resulta fundamental para alcanzar unha igualdade real entre sexos.

A orde do 6 de xuño de 2016 pola que se ditan instrucións para a elaboración dos orzamentos xerais da Comunidade Autónoma de Galicia para o ano 2017 (DOG núm. 111 do 13/06/2016), recolle como un dos eixos dos orzamentos “a mellora da cohesión social, o benestar e a calidade de vida, facendo especial fincapé nos colectivos máis afectados pola crise económica e a consecución dunha sociedade máis xusta que garanta a igualdade de oportunidades”.

Por outra banda, tamén recolle no seu artigo 5.º Un que na elaboración dos orzamentos participará unha Comisión de análise e avaliación dos obxectivos dos programas de gasto, que será un grupo de traballo encargado de avaliar os obxectivos estratéxicos e operativos asignados aos distintos programas de gasto, así como a coherencia dos indicadores de produtividade asignados a cada partida orzamentaria, prestando especial atención aos obxectivos transversais e aos principios horizontais do Plan Estratéxico de Galicia 2015-2020.

Establece ademais que se constituirá unha comisión por cada sección e que de todas elas formará parte a secretaria xeral da Igualdade ou a persoa en quen delegue. Indica tamén dito artigo que no seo desas comisións constituirase unha subcomisión de análise de xénero que analizará o impacto dos diferentes programas de gasto na erradicación das brechas de xénero detectadas.

E no artigo 6, indícase que a Secretaría Xeral de Igualdade, en colaboración coa Dirección Xeral de Planificación e Orzamentos e do Instituto Galego de Estatística (IGE), elaborará un informe que permita coñecer a situación diferencial de mulleres e homes en relación cos distintos ámbitos prioritarios de intervención e a análise do impacto de xénero dos diferentes programas de gasto.

Por todo isto, trabállase co obxectivo de incorporar de xeito transversal a igualdade de xénero nas fases de elaboración, execución e liquidación do orzamento, creando unha cultura de elaboración orzamentaria na que, de xeito paulatino, cada centro xestor sexa consciente da pertinencia de xénero e do potencial efecto dos seus programas de gasto na consecución da igualdade entre mulleres e homes.

**ANÁLISE DA SITUACIÓN
DIFERENCIAL DE MULLERES
E HOMES EN RELACIÓN COS
DISTINTOS ÁMBITOS PRIORITARIOS
DE INTERVENCIÓN**

III. ANÁLISE DA SITUACIÓN DIFERENCIAL DE MULLERES E HOMES EN RELACIÓN COS DISTINTOS ÁMBITOS PRIORITARIOS DE INTERVENCIÓN

Neste apartado trátase de realizar unha análise de contexto e un diagnóstico xeral de partida sobre a situación da igualdade de oportunidades entre mulleres e homes nos ámbitos de intervención máis relevantes (tanto dende o punto de vista social como orzamentario) dos distintos programas de gasto que aparecen no proxecto de orzamentos da Comunidade Autónoma para 2017.

Nesta ocasión, esta análise de contexto farase seguindo os distintos eixes de intervención do Plan Estratéxico de Galicia 2015-2020, por ser o documento que pretende establecer as directrices que permitan impulsar o crecemento económico da comunidade autónoma partindo dun modelo baseado na innovación e no capital humano, e que ademais contempla entre os seus principios horizontais o de promoción da igualdade entre mulleres e homes e non discriminación:

Eixe 1: Empregabilidade e crecemento intelixente

Eixe 2: Benestar das persoas e as familias e cohesión social

Eixe 3: Crecemento sostible, territorio, agricultura, gandería, mar e montes

Eixe 4: Sociedade dixital, cultura e reforzo do peso de Galicia no seu entorno

III.1. INVESTIGACIÓN, DESENVOLVEMENTO TECNOLÓXICO E INNOVACIÓN

Encádrase no Plan Estratéxico de Galicia 2015-2020 (PEG 2015-2020) no Obxectivo transversal I. Impulso da cultura da innovación, e no Eixe 1: Empregabilidade e crecemento intelixente, Prioridade de actuación PA.I.I: Impulso da consolidación das políticas de gastos vencelladas á I+D+i. Integrar a Galicia no círculo virtuoso da innovación para o crecemento.

A innovación é un elemento clave tanto para a competitividade empresarial como para a competitividade dos territorios. A innovación é un motor de desenvolvemento rexional, ocupando un lugar preferencial nas políticas da UE, como a Axenda 2020 e a iniciativa “Unión por la innovación”.

A baixa participación no gasto en I+D do sector empresarial constitúe un dos problemas máis importantes do sistema de I+D+I de Galicia (48% fronte ao 53% nacional ou o 65% europeo. Datos de 2014).

Polo que se refire ao persoal empregado en I+D en equivalencia a xornada completa (EJC), no ano 2014 dedicáronse a actividades de I+D en Galicia un total de 9.405 persoas, das que o 40,7% foron mulleres. Por sectores, a maior participación feminina dáse no sector administración pública e Institucións Privadas sen Fins de Lucro (IPSFL), cun 58,3%. Como se reflexa na Táboa 1 o número de mulleres investigadoras foi de 2.183, o que representa o 39,9% do total.

Táboa 1.- Persoal empregado en I+D en equivalencia a xornada completa. Ano 2014

	ESPAÑA		GALICIA		EU 28	
	Total	% mulleres	Total	% mulleres	Total	% mulleres
Persoal en I+D	200.233	39,9	9.405	40,7	2.757.377	..
Sector empresas	87.642	30,8	3.778	27,9	1.493.344	..
Sector Administración Pública e IPSFL	39.163	51,0	1.400	58,2	392.315	..
Sector Ensino Superior	73.428	44,9	4.227	46,4	871.718	..
Investigadores/as en I+D	122.235	38,6	5.473	39,9	1.755.861	..
Sector empresas	44.689	30,9	1.775	29,5	850.152	..
Sector Administración Pública e IPSFL	20.390	46,0	697	53,2	223.744	..
Sector Ensino Superior	57.156	41,9	3.001	43,0	681.965	..

Fonte: INE, IGE, Eurostat

Polo que se refire ao persoal docente e investigador de centros propios das universidades públicas galegas, segundo os datos recollidos na "Estadística del Personal de las Universidades. EPU. Curso 2014-2015. Ministerio de Educación, Cultura y Deportes", a presenza de mulleres docentes e investigadoras é a mesma en Galicia respecto da media estatal (Táboa 2).

Táboa 2.- Persoal docente e investigador en centros propios das universidades públicas. Curso 2014-2015

	Homes	% homes	Mulleres	% mulleres	Total
Galicia	2.980	60,4	1.957	39,6	4.937
Total universidades	57.043	60,4	37.410	39,6	94.453

Fonte: Estadística del personal das universidades. Ministerio de Educación, Cultura y Deporte

Atendendo a presenza das mulleres no persoal docente e investigador (PDI) segundo categoría de persoal pódese observar que a presenza é menor en todas as categorías, e dunha maneira máis intensa na categoría de catedráticas de Universidade onde só preto do 21,3% son mulleres.

Táboa 3.- Persoal docente e investigador ao servizo das universidades galegas por sexo e categoría de persoal. Curso 2014-2015

	Total	Homes	Mulleres	% Mulleres
Catedrático/a de Universidade	629	495	134	21,3
Titular de Universidade	1.895	1.099	796	42,0
Catedrático/a de EU	74	48	26	35,1
Titular de EU	292	187	105	36,0
Outros	29	22	7	24,1
Persoal contratado	2.013	1.125	888	44,1
Eméritos/as	5	4	1	20,0

Fonte: Estatística del persoal das universidades. Ministerio de Educación, Cultura y Deporte
Número total de PDI por sexo e categoría de persoal

En 2014 léronse en Galicia 476 teses doctorais, e o 49,4% foron lidas por mulleres (Táboa 4). A distribución por idade de lectura de tese é similar para ambos sexos, non obstante, o 62,1% das mulleres faino con menos de 34 anos, mentres que esta porcentaxe sitúase no caso dos homes no 47,3%.

Táboa 4.- Teses doctorais lidas nas universidades galegas por sexo e grupos de idade. Ano 2014

	Total	Homes	Mulleres	% teses lidas por mulleres
Total	476	241	235	49,4
De 24 a 29 anos	79	27	52	65,8
De 30 a 34 anos	181	87	94	51,9
De 35 a 39 anos	78	40	38	48,7
De 40 a 44 anos	41	22	19	46,3
De 45 a 49 anos	38	26	12	31,6
De 50 a 55 anos	28	15	13	46,4
Más de 55 anos	31	24	7	22,6

Fonte: Estatística de Teses Doctorais. . Ministerio de Educación, Cultura y Deporte

III.2. EMPRENDEMENTO E PEMES

Encádrase no Plan Estratéxico de Galicia 2015-2020 (PEG 2015-2020) no Obxectivo transversal 2. Fomento do emprendemento, a industrialización e a internacionalización e no Eixe I: Empregabilidade e crecemento intelixente, Prioridade de actuación PA.I.2: Fomento da actividade empresarial e comercial, impulso da competitividade e internacionalización das empresas e autónomos/ as, apoio á artesanía, regulación sectorial e protección da competencia.

O emprendemento considérase un motor da innovación e do crecemento e a relevancia actual deste sector é indiscutible, dado o seu potencial de creación de emprego e de riqueza e, polo tanto, a súa capacidade para impulsar a reactivación económica.

Tanto as políticas de apoio ao emprego por conta propia e a creación de empresas como as políticas de competitividade empresarial resultan prioritarias dentro da Estratexia Europa 2020, e resulta inevitable prestar especial atención á implicación da muller neste ámbito en tanto representa un grupo social relevante no que a creación de empresas se refire. Por iso é imprescindible incidir nas diferenzas da figura da potencial emprendedora, os seus rasgos psicosociais, os estímulo e os principais obstáculos que atopan as mulleres ao iniciar unha actividade empresarial.

Así, pódense detectar diferenzas entre mulleres e homes que afectan ao xeito en que encaran o proceso do emprendemento e as iniciativas de autoemprego:

- A actividade emprendedora das mulleres é máis baixa que a masculina.
- Existe unha menor presenza de mulleres en todas as fases do proceso de emprendemento.
- O perfil das mulleres emprendedoras é distinto ao dos seus homólogos varóns.
- Os motivos que subxacen no emprendemento varían en función do sexo.
- As empresas creadas por mulleres concéntranse no sector servizos e teñen unha dimensión máis pequena, así como menores expectativas de crecemento.

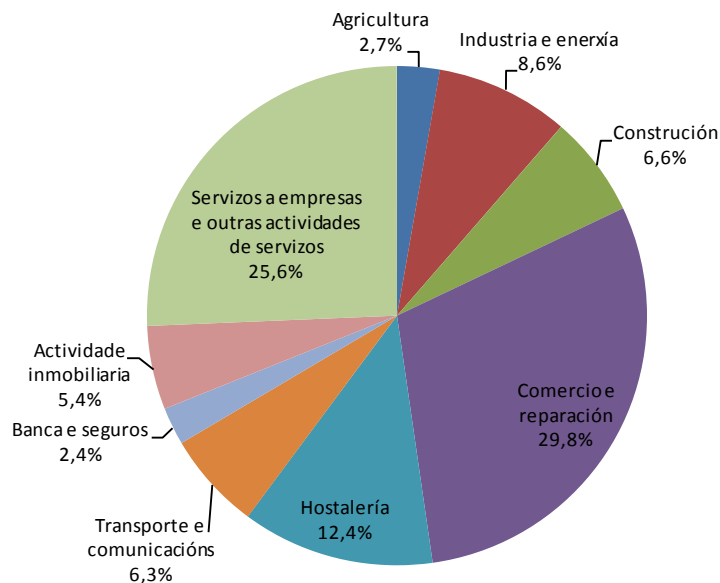
Táboa 5.- Socios fundadores das empresas creadas no período 2012-2015

	Homes	Mulleres	Total	% Homes	% Mulleres
2012	4.005	1.527	5.532	72,4	27,6
2013	4.126	1.532	5.658	72,9	27,1
2014	3.960	1.434	5.394	73,4	26,6
2015	3.754	1.310	5.064	74,1	25,9

Fonte: IGE. Explotación do Boletín Oficial do Rexistro Mercantil (BORME)

Durante o ano 2015 constituíronse en Galicia 3.944 novas empresas con 5.064 socios/as fundadores/as, sendo mulleres o 25,9%, porcentaxe que foi diminuindo lixeiramente dende o ano 2012. Por outra parte, as mulleres fundan en maior medida empresas que pertencen ao sector do comercio e as reparacións e ao sector de servizos a empresas (Gráfico 1).

Gráfico 1.- Socias fundadoras das empresas creadas no ano 2015 segundo o sector de actividade

Fonte: IGE. Explotación do Boletín Oficial do Rexistro Mercantil (BORME)

O Informe GEM (Global Entrepreneurship Monitor) correspondente ao ano 2014 en Galicia pon de manifesto, tamén, a presenza de mulleres na xeración de novas iniciativas emprendedoras, ao tempo que diminúe a súa diferenza con respecto aos homes ao longo do proceso.

Aínda así, a taxa de actividade emprendedora feminina (TEA) mantense por debaixo da masculina (3,68 fronte a 4,17).

Táboa 6- Actividade emprendedora e dinámica empresarial en función do sexo.

Ano 2014 (%)

Actividade emprendedora	Galicia		
	Home	Muller	Total
Emprendedoras potenciais	5,20	5,86	5,53
Iniciativas nacentes	2,38	1,92	2,15
Iniciativas novas	1,80	1,76	1,78
TEA 2014	4,17	3,68	3,92
Iniciativas consolidadas	8,75	8,19	8,47
Cese efectivo de iniciativas (peche)	1,88	1,81	1,85

Fonte: Informe GEM 2014

O perfil da emprendedora de Galicia atópase no tramo de idade comprendido entre os 25 e 34 anos (37,19%), posúe estudos universitarios, procede dun entorno urbano (80,24%) e atópase en situación laboral de emprego activo. Ademais, manifesta ter unha formación específica para emprender e dedícase a tempo completo ao seu negocio.

Táboa 7.- Perfil socioeconómico da poboación emprendedora en fase incipiente en Galicia segundo o sexo. Ano 2014 (%)

Perfil socioeconómico do emprendedor		Galicia		
		Home	Muller	Total
Idade	25-34 anos	23,57	37,19	29,97
	35-44 anos	34,37	34,15	34,27
Nivel de estudos	Obrigatorios	36,10	26,99	31,82
	Bacharelato	23,44	22,82	23,15
	Universitarios	21,27	28,63	24,73
Posesión de formación específica para emprender		54,34	31,64	43,67
Nivel de renda anual	≤20.000€	33,07	42,02	37,28
	20.001-30.000€	16,28	10,89	13,75
	>30.001€	17,33	7,84	12,87
	NS/NC	33,31	39,25	36,11
Tipo de entorno	Urbano	88,19	80,24	84,45
Situación laboral	Emprego activo	81,03	90,94	85,62
Dedicación	Tempo completo	100,00	97,08	98,56
Tamaño do fogar (media)		3,31	3,40	3,35

Fonte: informe GEM 2014

Respecto ás características da súa actividade empresarial, predominan as emprendedoras que crean a súa empresa de forma individual (61,59%), operan no sector de servizos de consumo e teñen presenza en sectores con baixa ou nula tecnoloxía. Un punto para destacar é a redución que se produce na porcentaxe de emprendedoras que manifesta non exportar (77,18% fronte ao 88,59% da edición anterior).

Táboa 8.- Características da actividade emprendedora en fase incipiente en Galicia segundo o sexo. Ano 2014 (%)

Características das iniciativas emprendedoras		Galicia		
		Home	Muller	Total
Sector xeral de actividade	Transformador	25,13	13,95	19,73
	Servizos a empresas	22,44	21,69	22,08
	Servizos de consumo	47,48	50,33	48,86
Número de propietarios/as	Un propietario	56,53	61,59	58,91
Dimensión	Sen empregados	49,16	54,56	51,80
	De 1 a 5 empregados	46,22	45,44	45,84
Tipo de evolución esperada	Sen empregados	30,67	45,83	38,48
	Incremento de plantilla	69,33	54,17	61,52
Innovación	Produtos ou servizos total ou parcialmente innovadores	25,60	23,53	24,63
	Uso de tecnoloxía nova ou recente	28,00	13,56	21,21
	Presenza en sectores con baixa ou nula tecnoloxía	93,02	94,75	93,83
Mercado	Moita competencia	62,28	46,29	54,76
	Sen expansión	74,29	66,09	70,44
	Non exporta	66,32	77,18	71,43

Fonte: informe GEM 2014

A emprendedora de Galicia identifica menos oportunidades para emprender que o home así como que a media española. A porcentaxe de mulleres que manifesta ter coñecementos e/ou habilidades para emprender é menor cá dos homes (81,31% fronte a 92,77%).

En Galicia, un 50,51% de emprendedoras manifesta non ter medo ao fracaso, fronte ao 75,78% dos homes.

Táboa 9.- Factores psicosociais para emprender da poboación emprendedora en fase incipiente segundo o sexo. Ano 2014 (%)

Factores psicosociais para emprender		Galicia		
		Home	Muller	Total
Percepción de oportunidades para a creación de empresas	Non	65,70	81,61	73,56
	Si	34,30	18,39	26,44
Temor ao fracaso	Non	75,78	50,51	64,06
	Si	24,22	49,49	35,94
Posesión de habilidades e coñecementos para emprender	Non	7,23	18,69	12,62
	Si	92,77	81,31	87,38
Inversor/a informal	Non	95,31	94,08	94,73
	Si	4,69	5,92	5,27

Fonte: informe GEM 2014

III.3. EMPREGO

Encádrase no Plan Estratéxico de Galicia 2015-2020 (PEG 2015-2020) no Obxectivo transversal 2. Fomento do emprendemento, a industrialización e a internacionalización e no Eixe I: Empregabilidade e crecemento intelixente, Prioridade de actuación PA.1.3: Aumento da empregabilidade e produtividade dos traballadores e traballadoras de Galicia a través da formación e innovación constante

A análise dos principais datos socio-económicos de Galicia reflicten que o desemprego atópase aínda nuns niveis elevados, especialmente polo que se refire ao desemprego xuvenil, se ben Galicia mantén índices de paro menores que o resto de España. Os datos tamén evidencian que persiste a desigualdade de mulleres e homes:

- O acceso das mulleres ao mercado laboral non se produce coa mesma intensidade que os homes, en particular nas mozas.
- As mulleres teñen unhas condicións laborais máis precarias.
- Persiste a desigualdade salarial.
- Existe unha forte segregación horizontal por sexo (as mulleres concéntranse en determinadas ocupacións e sectores).
- Falta de corresponsabilidade nas tarefas domésticas e familiares, maior necesidade de conciliar.
- Menor presenza de mulleres en postos directivos.

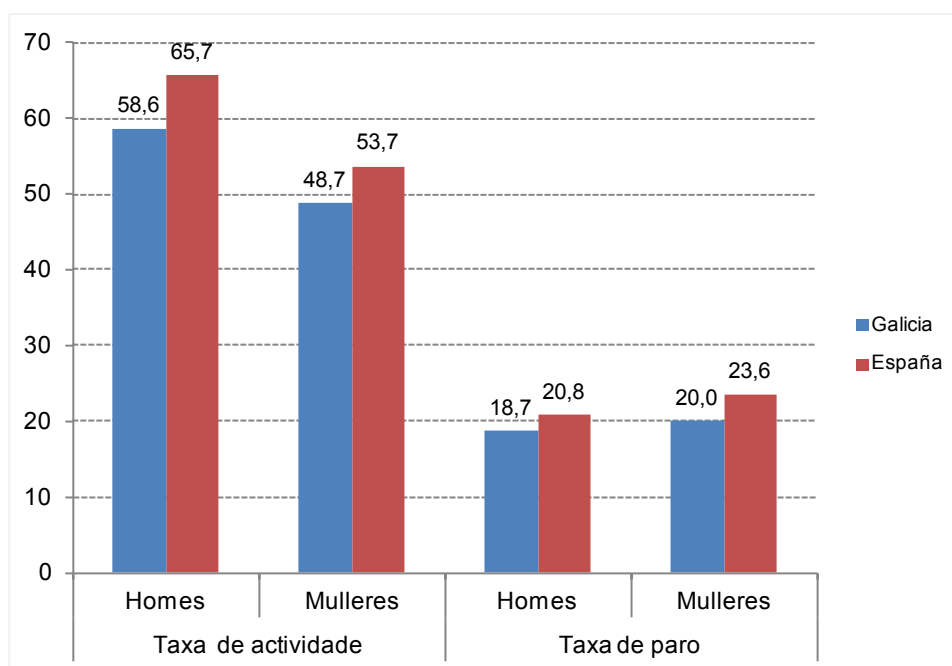
A taxa de actividade feminina en España supera á galega en cinco puntos, e a taxa de paro das mulleres galegas é de 3,6 puntos inferior á de España, tal e como se observa na Táboa 10. Se se fai a comparación cos homes, a taxa de actividade dos homes supera en case 10 puntos á das mulleres. A diferenza na taxa de actividade entre ambos os dous sexos é 2,1 puntos inferior á rexistrada no caso de España.

Táboa 10. Taxa de actividade e taxa de paro por sexo. Comparativa Galicia-España.
Ano 2015

	Taxa de actividade		Taxa de paro	
	Homes	Mulleres	Homes	Mulleres
Galicia	58,6	48,7	18,7	20,0
España	65,7	53,7	20,8	23,6

Fonte: INE-IGE. Enquisa de Poboación Activa

Gráfico 2. Taxa de de actividade e taxa de paro por sexo. Comparativa Galicia-España.
Ano 2015

Fonte: INE-IGE. Enquisa de Poboación Activa

Na Táboa 11 reflíctese que en todos os grupos de idade, a taxa de actividade masculina é superior á feminina, de todos os xeitos obsérvase que as diferenzas diminúen a medida que diminúe a idade.

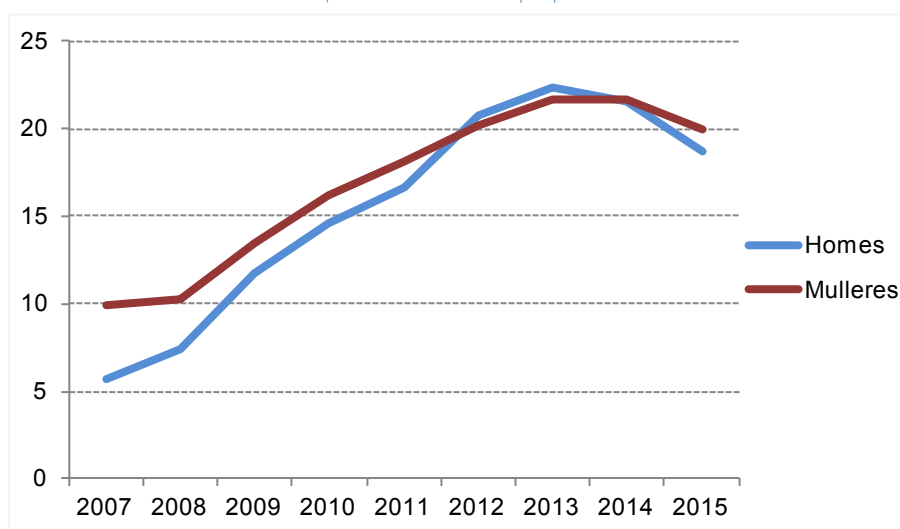
Táboa 11.- Taxas de actividade por distintos grupos de idade. Galicia. Ano 2015

	De 16 a 24 anos	De 25 a 34 anos	De 35 a 44 anos	De 45 a 54 anos	De 55 e máis anos
Homes	33,3	88,9	92,3	87,8	24,0
Mulleres	30,7	85,8	84,6	74,1	17,7

Fonte: INE-IGE. Enquisa de Poboación Activa

No Gráfico 3 vese que o cambio máis visible no mercado laboral dos últimos anos é a rápida destrución de emprego entre os homes, destrución que se está amortiguando dende o ano 2013.

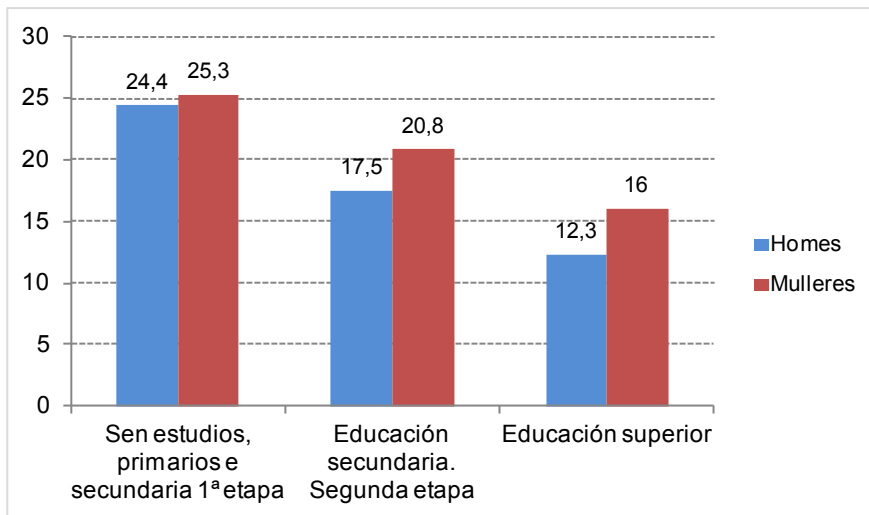
Gráfico 3. Evolución das taxas de paro por sexo en Galicia

Fonte: INE-IGE. Enquisa de Poboación Activa

Ao ter en conta o nivel de estudos á hora de avaliar a empregabilidade das mulleres, pódese observar que a medida que aumenta o nivel de formación, a taxa de paro é menor, tanto en homes como en mulleres (Gráfico 4).

Gráfico 4. Taxa de paro da poboación de 16 a 64 anos segundo o nivel de estudos alcanzado e sexo. Ano 2015

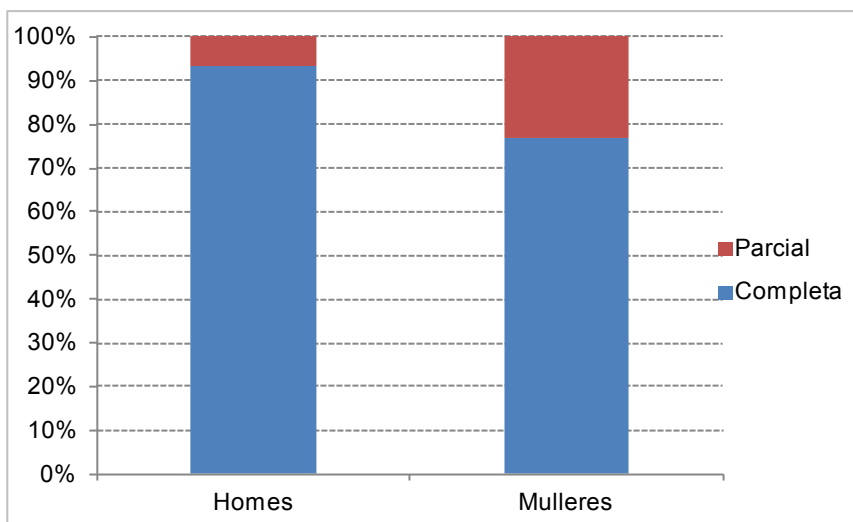

Fonte: IGE-INE. Enquisa de poboación activa

As mulleres presentan maiores porcentaxes de contratos a tempo parcial. Así, das persoas ocupadas en Galicia no ano 2015 o 93,5% dos homes están ocupados a xomada completa, fronte ao 76,9% das mulleres. De cada 100 persoas ocupadas:

- 49 son homes ocupados a xomada completa
- 36 son mulleres ocupadas a xomada completa
- 11 son mulleres ocupadas a tempo parcial
- 3 son homes ocupados a tempo parcial

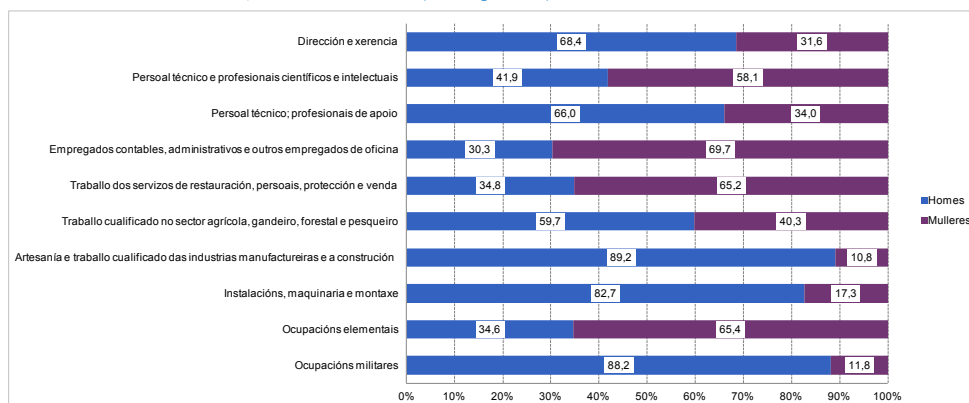
Gráfico 5. . Ocupados segundo tipo de xomada e sexo. Galicia. Ano 2015

Fonte: IGE-INE. Enquisa de poboación activa

No gráfico 6 que presenta a distribución dos ocupados segundo a ocupación, pódese observar a menor presenza das mulleres en postos directivos, só o 31,6% dos directores ou xerentes de empresas son mulleres.

Gráfico 6. Distribución dos ocupados segundo ocupación e sexo. Galicia. Ano 2015

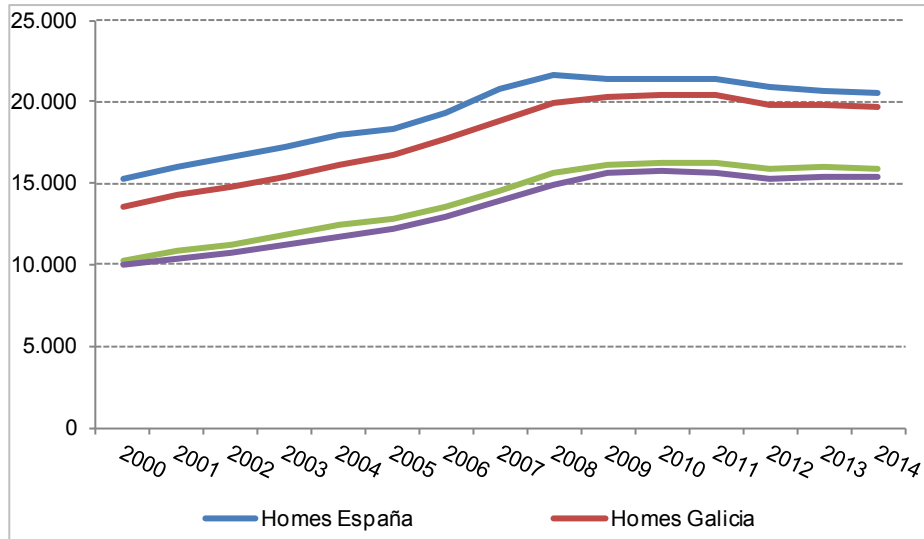

Fonte: IGE-INE. Enquisa de poboación activa

O traballo asalariado das mulleres tamén presenta unha maior dependencia do sector público. Así, segundo os datos da EPA do ano 2015 o 21% das ocupadas galegas son asalariadas do sector público mentres que nos homes esta porcentaxe é do 14,9%.

Segundo a Agencia Estatal de la Administración Tributaria o salario medio anual das mulleres foi de 15.414 euros no ano 2014, que supón o 78,1% do salario medio anual masculino. As diferenzas por sexo no período 2000-2014 dos salarios medios anuais son destacables, aínda que a nivel estatal estas son significativamente máis elevadas: en España, en termos relativos, a diferenza entre o salario medio anual dos homes e o das mulleres alcanza o máximo nos tres primeiros anos da década (48%), mentres que en Galicia ese máximo sitúase en torno ao 38% neses mesmos anos. Estas diferenzas van diminuíndo ao longo do período ata acadar o 28% en Galicia e o 29% en España. Ademais, se se examinan as diferenzas de nivel por sexo, obsérvase que estas son moito máis pronunciadas nos homes que nas mulleres. É dicir, o salario medio das mulleres galegas, aínda que é máis baixo que o español, aproxímase máis ao da media de España que no caso dos homes.

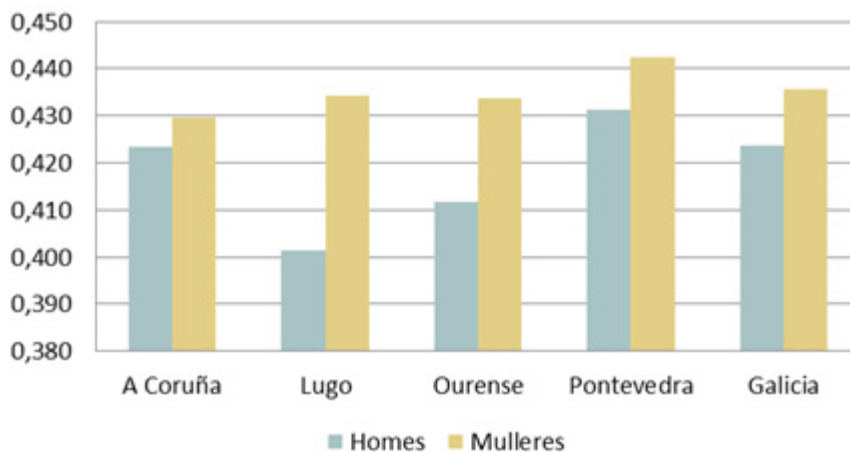
Gráfico 7. Salario medio anual segundo o sexo. España e Galicia. 2000-2014

Fonte: AEAT. Trabajo y pensiones en las fuentes tributarias

Co número de persoas asalaradas e a masa salarial por tramos de salario, calcúlase o índice de Gini para medir o grao de desigualdade dos ingresos procedentes de salarios por sexo para Galicia e as catro provincias. Como se deduce do Gráfico 8 referido ao ano 2014, a desigualdade nos ingresos por salarios é maior nas mulleres que nos homes nas catro provincias. Ou dito doutro modo, na poboación feminina as diferenzas salariais son máis amplas que na poboación masculina. As máis elevadas danse en Lugo e en Ourense.

Gráfico 8. Índice de Gini segundo o sexo. Galicia e provincias. Ano 2014

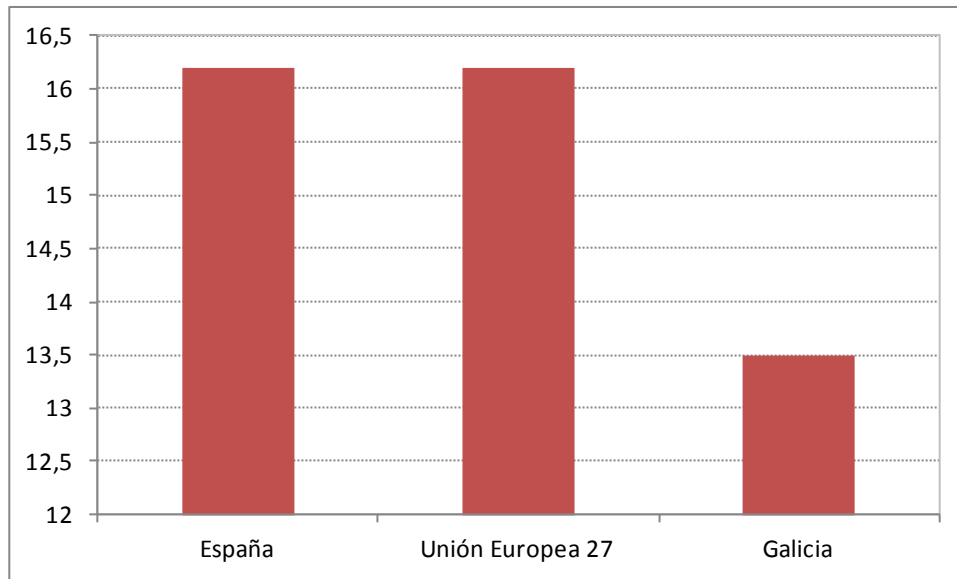

Fonte: AEAT. Trabajo y pensiones en las fuentes tributarias

A fenda salarial é un indicador que representa a diferenza entre a ganancia media por hora dos homes e a ganancia media por hora das mulleres como porcentaxe da ganancia

media por hora dos homes. No ano 2010 a fenda salarial en Galicia foi do 13,5%. Isto significa que os homes gañaban un 13,5% máis que as mulleres. A fenda salarial en Galicia situouse nese ano por debaixo da da UE27, que alcanza o valor do 16,2% e da de España, que presenta o mesmo valor que a UE27.

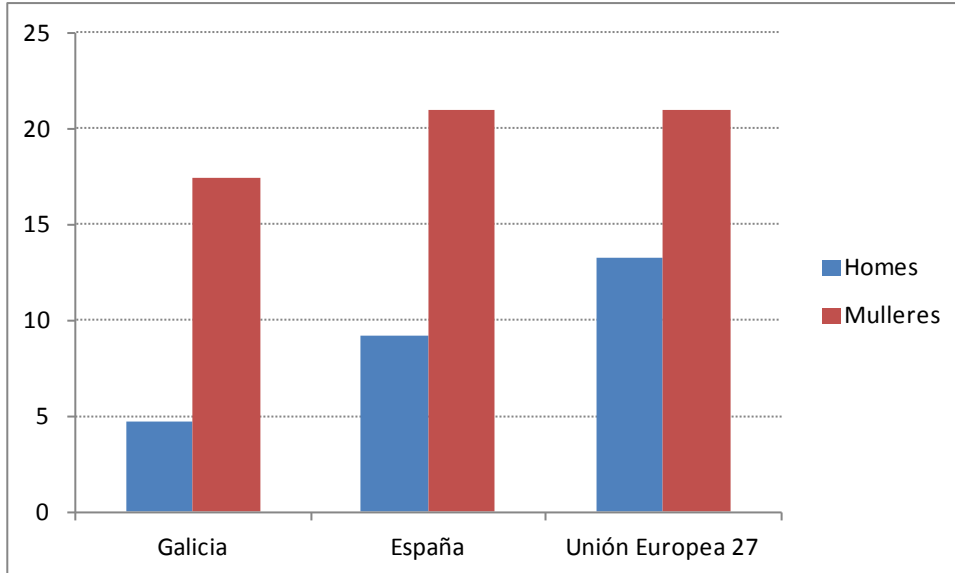
Gráfico 9... Fenda salarial. Ano 2010

Fonte: IGE. Elaboración propia a partir dos microdatos da Encuesta de Estructura Salarial elaborada polo INE; Eurostat/ SES: EU Structure of earnings survey

No ano 2010, a porcentaxe de asalariadas galegas con salarios baixos era do 17,4% fronte ao 4,7% dos homes. Ademais, estas porcentaxes son superiores ás rexistradas no ano 2006, no que a porcentaxe de asalariadas con salarios baixos era do 13,9% fronte ao 4% dos homes.

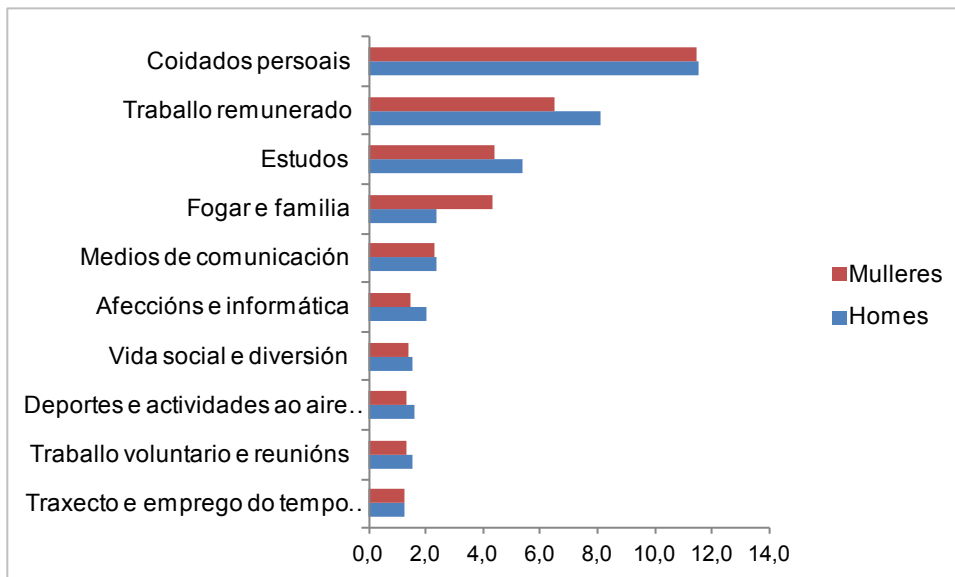
Gráfico 10. . Porcentaxe de asalariados con salarios baixos. Ano 2010

Fonte: IGE. Elaboración propia a partir dos microdatos da Encuesta de Estructura Salarial elaborada polo INE; Eurostat/ SES: EU Structure of earnings survey

Por outro lado, tamén hai que considerar que o xeito diferente en que mulleres e homes asumen e afrontan as responsabilidades familiares é un dos factores que condiciona o acceso (e as condicións de acceso) da muller ao mercado laboral. En xeral as mulleres continúan a ser as que de xeito maioritario se ocupan das labores de coidado e atención a fillos e fillas así como ás persoas maiores dependentes. Tamén dedican máis tempo ás actividades propias do fogar.

Gráfico 11. Tempo medio dedicado a actividades de fogar e familia polas persoas que realizan a actividade. Galicia. (INE. Enquisa de emprego do tempo 2009-2010)

Fonte: INE: Encuesta de Empleo del Tiempo 2009-2010

En Galicia, o 94,1% das mulleres realizan tarefas domésticas e ocúpense do coidado de nenos/as, maiores e persoas dependentes durante 4 horas e 31 minutos diarios, fronte ao 70,6% dos homes que dedican en promedio 2 horas e 40 minutos.

En xeral os varóns empregan máis tempo para o traballo remunerado, traballo voluntario e reunións, aficións e informática, estudos e deportes e actividades ao aire libre.

III.4. EDUCACIÓN E APRENDIZAXE PERMANENTE

Encádrase no Plan Estratéxico de Galicia 2015-2020 (PEG 2015-2020) no Eixe I: Empregabilidade e crecemento intelixente, Prioridade de actuación PA. I.5: Consolidar un sistema educativo que minimize o fracaso escolar e se aliñe en resultados coas rexións líderes de Europa en todos os niveis e impulsar o SUG cara á excelencia, prioridade moi relacionada co Obxectivo transversal I Impulso da cultura da innovación.

A educación é un dos factores que máis inflúe no avance e progreso de persoas e sociedades. Ademais de achegar coñecementos, a educación permite acadar mellores niveis de benestar social e de crecemento económico, reduce as desigualdades económicas e sociais, permite o acceso a mellores niveis de emprego e impulsa a ciencia, a tecnoloxía e a innovación.

Aínda que a educación sempre tivo gran importancia para o desenvolvemento, isto ten máis relevancia hoxe debido ao gran avance da ciencia e da tecnoloxía e as súas aplicacións na sociedade.

Nas economías modernas o coñecemento é un factor clave para a produción. As sociedades que máis teñen avanzado no económico e no social son as que basearon o seu progreso no coñecemento, tanto no que se transmite coa escolarización, como o que se xera a través da investigación. Da educación, da ciencia e da innovación tecnolóxica dependen, cada vez máis, a produtividade e a competitividade económicas, así como boa parte do desenvolvemento social e cultural.

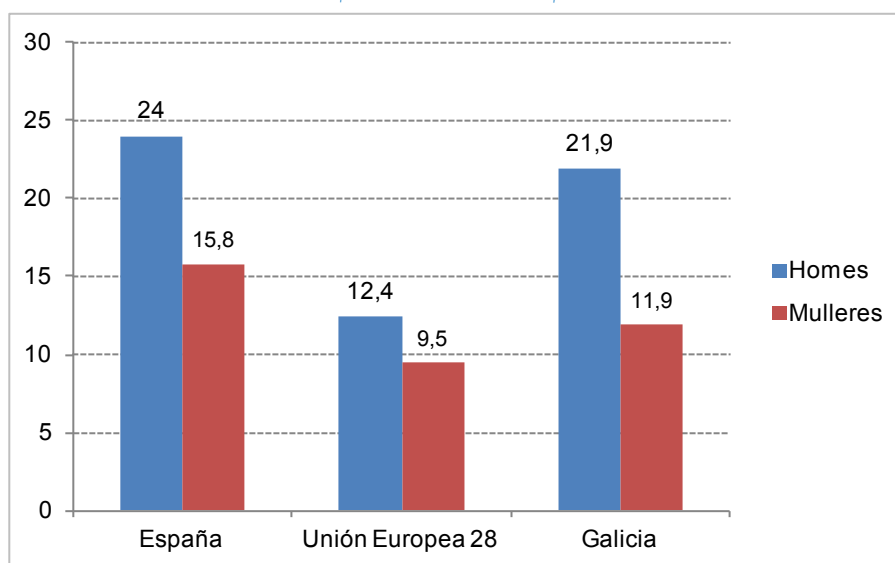
Neste sentido, como sempre que se está a falar de persoas, resulta imprescindible coñecer a diferente situación de partida en que poden estar mulleres e homes:

- As mulleres obteñen mellores resultados educativos e rexistran menores taxas de abandono escolar.
- A elección de itinerarios formativos de estudos superiores teñen un marcado nesgo de xénero.

- As mulleres participan en maior medida en actividades de aprendizaxe permanente.

Os niveis de abandono educativo temperán son menores en Galicia que para o conxunto español, pero en ambos os dous casos superiores aos acadados pola UE 28, tanto para os homes como para as mulleres. No ano 2015 o abandono educativo temperán situouse en Galicia no 17% e no caso das mulleres este indicador obtivo o valor do 11,9% fronte ao 21,9% dos homes (Gráfico 12).

Gráfico 12. Abandono educativo temperán. Ano 2015

Fonte: IGE-INE. Enquisa de poboación activa; Eurostat/ LFS: EU Labour Force Survey

En Galicia, a porcentaxe de mulleres con nivel de formación alcanzado de educación terciaria é superior á dos homes. Así, no ano 2015 o 35,8% das mulleres galegas de 16 a 64 anos tiñan este nivel de formación; nos homes esta porcentaxe era do 29,6%. No grupo de idade de 30 a 34 anos, as diferenzas son maiores, e así no ano 2015, en Galicia, a porcentaxe de mulleres deste grupo con educación terciaria acadada o 53,1%, mentres que nos homes é do 38,6%.

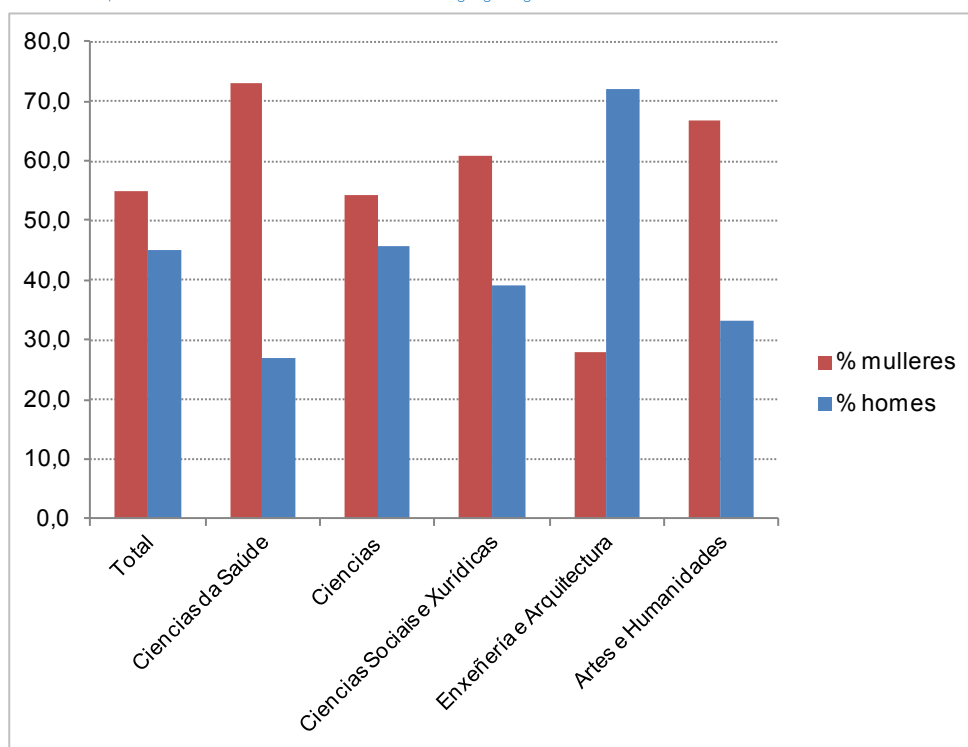
Na Táboa 12 reflíctese a distribución por sexo e área de coñecemento dos e das estudantes que se matricularon nas universidades galegas no curso 2014-2015. A proporción de mulleres matriculadas nas universidades galegas é 10 puntos maior que a dos homes.

Táboa 12.- Estudantes matriculados/as nas universidades galegas segundo a rama de coñecemento e sexo. Curso 2014-2015

	Total	Mulleres	% mulleres	% homes
Total	53.648	29.481	55,0	45,0
Ciencias da Saúde	9.321	6.821	73,2	26,8
Ciencias	4.082	2.212	54,2	45,8
Ciencias Sociais e Xurídicas	22.802	13.857	60,8	39,2
Enxeñería e Arquitectura	13.070	3.671	28,1	71,9
Artes e Humanidades	4.373	2.920	66,8	33,2

Fonte: S.G. de Coordinación y Seguimiento Universitario. Ministerio de Educación, Cultura y Deporte.

Gráfico 13.- Estudantes matriculados/as nas universidades galegas segundo a rama de coñecemento e sexo. Curso 2014-2015

Fonte: Consellería de Cultura, Educación e Ordenación Universitaria

O acceso e actual predominio das mulleres na Educación Superior segue marcado pola súa masiva presenza en determinadas ramas de coñecemento, especialmente nas Ciencias da Saúde e a súa escasa presenza na rama máis técnica, enxeñerías e Arquitectura. Esta diferenza na elección de ensinanzas condiciona e limita, en gran medida, a empregabilidade das mulleres no entorno produtivo actual.

Na poboación de 25 a 64 anos, a taxa de actividade das mulleres é inferior á dos homes en todos os niveis de estudos, non obstante a diferenza neste indicador entre ambos xéneros é maior nos niveis educativos máis baixos.

Por outra parte, ao considerar o grupo de idade de 25 a 34 anos, redúcense as diferenzas na taxa de actividade entre homes e mulleres en todos os niveis de estudos.

Hai unha taxa de emprego menor das mulleres, tamén segundo o nivel de formación alcanzado, sendo desfavorable á muller en todos os niveis educativos. A análise da porcentaxe de persoas que teñen emprego en función do nivel de estudos alcanzado na Táboa 14, amosa a existencia dunha correlación positiva entre o nivel de educación e o nivel de empregabilidade ou ocupación das persoas, pero con taxas desfavorables para a muller en todos os niveis formativos. Existe unha clara disparidade entre o nivel de estudos que alcanzan as mulleres e as súas perspectivas profesionais.

Táboa 13.- Taxas de actividade da poboación de 25-64 anos, segundo nivel de formación acadado, idade e sexo. Galicia. Ano 2015

	Total		Educación primaria e inferior		1ª etapa educación secundaria		2ª etapa educación secundaria		Educación superior	
	25-64	25-34	25-64	25-34	25-64	25-34	25-64	25-34	25-64	25-34
Ambos sexos	78,2	87,4	49,2	58,0	74,0	88,9	81,9	85,5	88,4	89,6
Homes	82,8	88,9	55,6	63,1	81,3	90,8	86,6	88,1	90,1	90,4
Mulleres	73,8	85,8	43,1	51,5	65,6	85,7	77,1	82,7	87,0	89,0

Fonte: IGE-INE. Enquisa de poboación activa

Táboa 14.- Taxas de emprego da poboación de 25-64 anos, segundo nivel de formación acadado, idade e sexo. Galicia. Ano 2015

	Total		Educación primaria e inferior		1ª etapa educación secundaria		2ª etapa educación secundaria		Educación superior	
	25-64	25-34	25-64	25-34	25-64	25-34	25-64	25-34	25-64	25-34
Ambos sexos	64,0	66,7	35,4	30,3	57,5	62,1	67,5	68,2	76,4	71,4
Homes	68,4	69,2	40,0	35,8	63,7	63,9	72,7	72,7	79,7	74,8
Mulleres	59,7	64,3	31,1	23,3	50,4	59,0	62,2	63,1	73,7	69,0

Fonte: IGE-INE. Enquisa de poboación activa

Táboa 15.- Taxas de paro da poboación de 25-64 anos, segundo nivel de formación acadado, idade e sexo. Galicia. Ano 2015

	Total		Educación primaria e inferior		1ª etapa educación secundaria		2ª etapa educación secundaria		Educación superior	
	25-64	25-34	25-64	25-34	25-64	25-34	25-64	25-34	25-64	25-34
Ambos sexos	18,2	23,6	28,0	47,8	22,2	30,2	17,5	20,2	13,6	20,3
Homes	17,3	22,3	28,0	43,3	21,7	29,6	16,1	17,4	11,5	17,2
Mulleres	19,1	25,1	27,8	54,8	23,1	31,1	19,2	23,7	15,4	22,4

Fonte: IGE-INE. Enquisa de poboación activa

Outro dos aspectos a considerar neste ámbito é a situación de mulleres e homes respecto das actividades de formación permanente, entendendo por aprendizaxe permanen-

te todo tipo de formación realizada ao longo da vida: formación xeral, profesional, persoal, tanto en sistemas formais de educación como a través doutras actividades non formais.

Como medida da formación permanente de adultos considérase a formación realizada nas catro últimas semanas pola poboación de 25 a 64 anos. Refírese tanto ás ensinanzas regradas como ás non regradas. Este indicador é un dos que figuran entre os puntos de referencia para os obxectivos dos sistemas de educación e formación 2020.

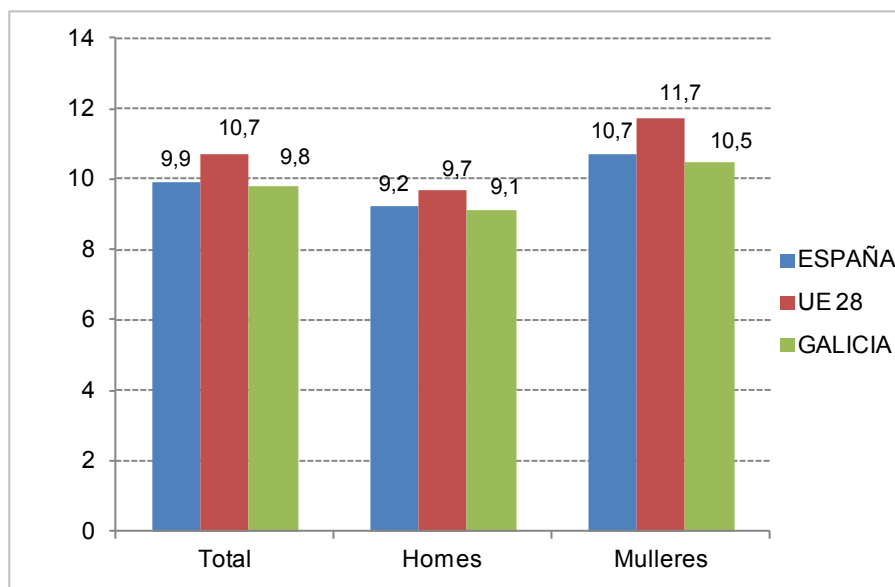
A este respecto cabe sinalar que, no ano 2015 en Galicia, a participación neste tipo de actividades foi máis elevada entre as mulleres que entre os homes, superando as primeiras aos varóns en máis de un punto porcentual. Tanto en España como na UE 28, aínda que a participación na formación permanente é maior que en Galicia, persisten as mesmas diferenzas por sexo que se observaron no caso galego.

Táboa 16.- Porcentaxe de persoas de 25 a 64 anos que participaron nalgunha actividade de formación permanente. Ano 2015

	Total	Homes	Mulleres
GALICIA	9,8	9,1	10,5
ESPAÑA	9,9	9,2	10,7
UE 28	10,7	9,7	11,7

Fonte IGE-INE. Enquisa de poboación activa; Eurostat/ LFS: EU Labour Force Survey

Gráfico 14.- Porcentaxe de persoas de 25 a 64 anos que participaron nalgunha actividade de formación permanente. Ano 2015

Fonte IGE-INE. Enquisa de poboación activa; Eurostat/ LFS: EU Labour Force Survey

III.5. SAÚDE

Encádrase no Plan Estratéxico de Galicia 2015-2020 (PEG 2015-2020), no Eixe 2: Benestar das persoas e as familias e cohesión social, Prioridade de actuación PA.2.1: Sistema sanitario sustentable e de calidade. Fomento da saúde pública e dos hábitos de vida saudables.

O coñecemento do estado de saúde da poboación e o seu modo de enfermar, a identificación das súas necesidades e demandas e a atención á saúde, deben estar presentes no deseño das políticas, dos programas e dos servizos sanitarios, visibilizando os problemas de saúde que afectan a mulleres e homes de xeito diferenciado.

As investigacións e estudos realizados nas últimas décadas permitiron coñecer que mulleres e homes enferman e morren por causas diferentes. Así, nos países industrializados, as mulleres viven máis anos que os homes pero con peor calidade de vida, xa que presentan con maior frecuencia enfermidades de carácter crónico debilitante, como a diabetes ou a artrose.

Como se comentou no apartado I, no ano 2014 a esperanza de vida ao nacer situouse en Galicia en 82,9 anos, lixeiramente superior á rexistrada no ano anterior (82,6). A esperanza de vida ao nacer das mulleres acadou nese ano o valor de 86 e supera en 6,3 anos á dos homes, que se situou en 79,7 anos.

En 2014, o 59,5% das defuncións rexistradas en Galicia foron por enfermidades do sistema circulatorio e por tumores. Entre as mulleres, a principal causa de morte foron as enfermidades do sistema circulatorio, que representaron o 35,8% das defuncións femininas. Nos homes, son os tumores a principal causa de morte e supuxeron o 33,6% das defuncións masculinas. Dentro deste grupo, os tumores da tráquea, dos bronquios e do pulmón son os máis frecuentes. O 8,3% das defuncións de homes ocorridas en 2014 debéronse a esta causa.

Táboa 17.- Defuncións segundo as principais causas de morte. Galicia. Ano 2014

	Total	% Mulleres	Variación interanual (%)
Total enfermidades	29.929	49,7	-1,7
Enfermidades do sistema circulatorio	9.586	55,6	-6,6
Tumores	8.233	38,6	-2,5
Enf. do sistema respiratorio	3.274	46,9	1,4
Trastornos mentais e do comportamento	1.947	66,0	9,3
Enf. do sistema dixestivo	1.404	46,7	-5,1
Enf. do sistema nervioso e dos órganos dos sentidos	1.405	60,1	9,1
Causas externas de mortalidade	1.266	36,7	12,9
Enf. do sistema xenitoruinario	727	55,7	-25,7
Síntoma/signos/achados anormais, ncop.	361	47,1	-25,3
Enf. endócrinas, nutricionais e metabólicas	744	60,5	53,4
Enf. infecciosas e parasitarias	419	48,0	11,7
Outras causas	563	63,6	10,8

Fonte: INE. Defunciones según la causa de muerte

No ano 2014, máis da metade das altas hospitalarias (51,3%) corresponden a mulleres, aínda que si se exclúen as producidas polo embarazo, parto e puerperio, a porcentaxe de altas suporía o 46,7%.

Nas mulleres as enfermidades circulatorias foron o motivo máis frecuente de ingreso (12 de cada 100 altas), seguidas das enfermidades do aparato respiratorio (11 de cada 100) e dixestivo (10 de cada 100).

Táboa 18.- Enfermos dados de alta segundo a diagnose. Galicia. Ano 2014

	Total	Homes	Mulleres	% Mulleres
Diagnóstico definitivo	294.536	143.515	151.021	51,3
II. Tumores	30.684	16.357	14.326	46,7
VII. Aparello circulatorio	40.973	22.931	18.041	44,0
VIII. Aparello respiratorio	38.267	21.581	16.685	43,6
IX. Aparello dixestivo	35.522	20.073	15.449	43,5
XI. Complicacións do embarazo, parto e puerperio	25.156	..	25.156	100
XVII. Traumatismos e envelenamentos	29.052	15.112	13.939	48,0
Outras causas	94.882	47.461	47.425	50,0

Fonte: INE. Encuesta de morbilidad hospitalaria

III.6. CARACTERÍSTICAS DEMOGRÁFICAS

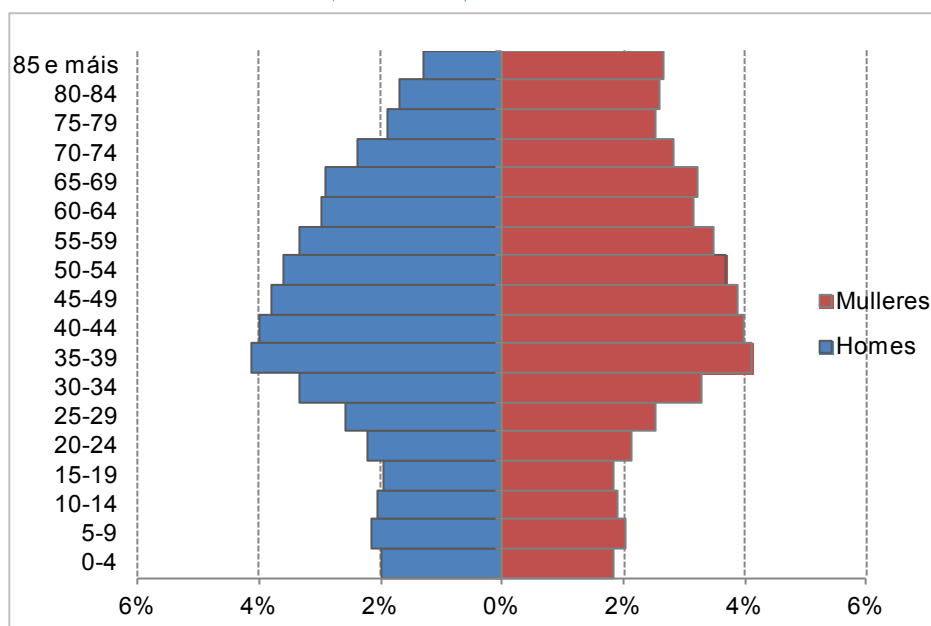
A demografía afecta a todo o PEG 2015-2020, incluso da lugar ao Obxectivo transversal 3. Dinamización demográfica. Así mesmo encádrase no Eixe 2: Benestar das persoas

e as familias e cohesión social, e dentro deste Eixe, sobre todo en dúas prioridades de actuación, Prioridade de actuación PA.2.3: Mellora dos servizos sociais a familias e á infancia, apoio á conciliación e á promoción da igualdade, servizos e axudas complementarios da educación e políticas de xuventude e cooperación e Prioridade de actuación PA.2.2: Desenvolvemento do sistema de servizos sociais de atención ás persoas maiores e dependentes.

A poboación galega caracterízase por estar inmersa nun proceso de envellecemento, pola dispersión territorial e polas consecuencias derivadas dos procesos migratorios do século pasado.

Así, hai que ter en conta que en Galicia a poboación máis envellecida é fundamentalmente feminina, o 57,6% da poboación de 65 e máis anos son mulleres e que o rango de idade máis numeroso (tanto en homes como en mulleres) é o que está entre os 35 e os 39 anos tal e como se presenta na pirámide do Gráfico 15.

Gráfico 15. Pirámide de poboación de Galicia. Ano 2015

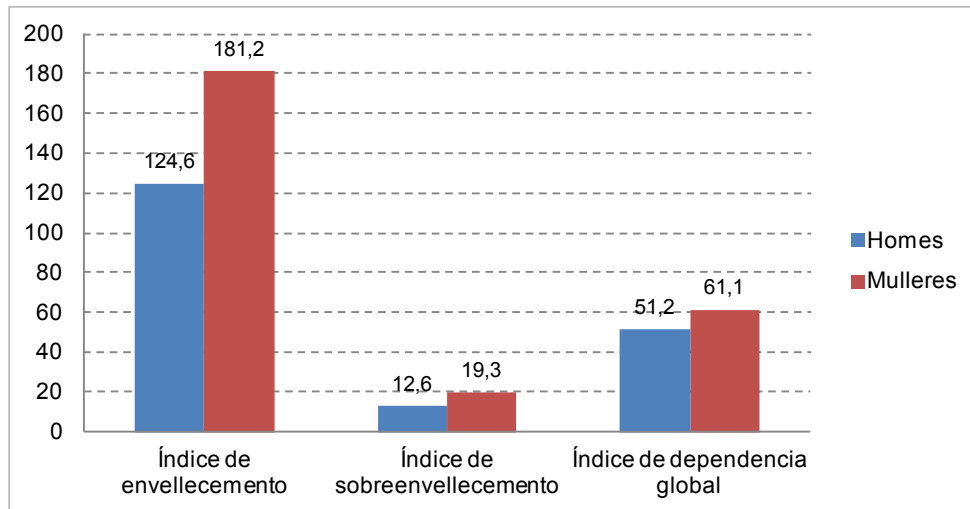
Fonte: IGE. Cifras poboacionais de referencia

○ Índice de envellecemento dos homes e das mulleres reflicte o maior envellecemento deste último colectivo. Así, no ano 2015, en Galicia hai 181 mulleres maiores de 65 anos por cada 100 menores de 20, mentres que no caso dos homes hai 125 maiores de 65 por cada 100 menores de 20.

○ Índice de sobreenvellecemento, que indica o número de persoas de 85 ou máis anos por cada 100 de 65 ou máis anos, tamén acada entre as mulleres valores máis altos que entre os homes (19,3 fronte a 12,6)

○ Índice de dependencia global, que representa o número de persoas en idade potencialmente dependente (menores de 15 anos e maiores de 64 anos) por cada 100 persoas en idade potencialmente activa (poboación entre 15 e 64 anos), tamén é superior entre as mulleres (61,1) que entre os homes (51,2).

Gráfico 16. Indicadores de poboación de Galicia. Ano 2015

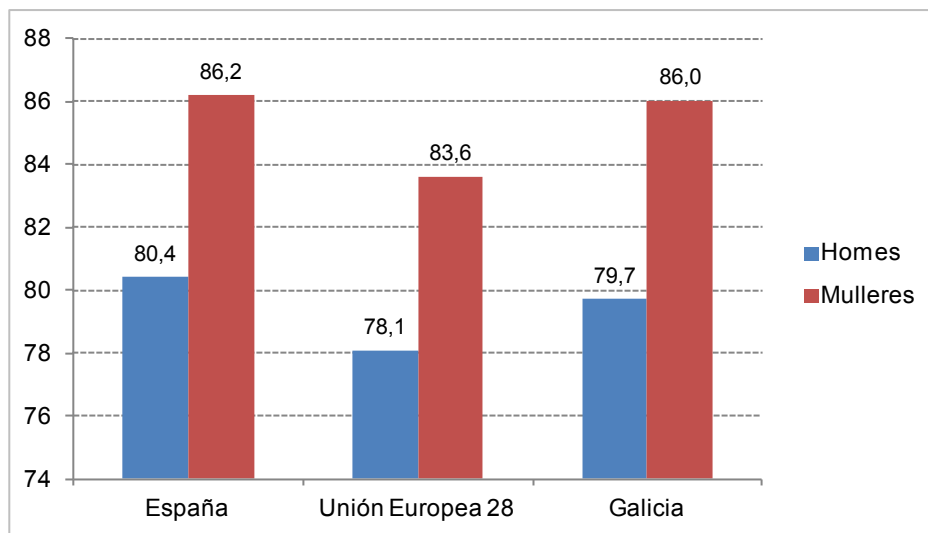

Fonte: IGE. Indicadores demográficos.

Ademais, o territorio de Galicia non está habitado de xeito uniforme, máis do 75% da poboación reside nas provincias da Coruña e Pontevedra e existe unha sobrerrepresentación feminina en todas as provincias. No ano 2015, o número de mulleres en Galicia é superior nun 6,9% ao de homes, relación moi superior á española (3,5%) e á da UE 28 (4,8%).

A idade media da poboación residente en Galicia a 1 de xaneiro de 2015 é de 46,2 anos (case 4 anos superior á idade media en España), e con claras diferenzas por sexos. A idade media das mulleres galegas no ano 2015 é 47,8 anos fronte aos 44,6 dos homes. Ademais, estas diferenzas entre homes e mulleres repítense en todas as provincias galegas.

Gráfico 17. Esperanza de vida ao nacer. Ano 2014

Fonte: IGE. Táboas de mortalidade, INE Indicadores demográficos, Eurostat:Population Statistics

A esperanza de vida ao nacer sitúase no ano 2014 para a poboación galega en 82,9 anos. Nas mulleres este indicador toma un valor 6,3 anos superior ao dos homes. No caso de España e a UE 28 esta fenda alcanza os 5,8 e 5,5 anos, respectivamente.

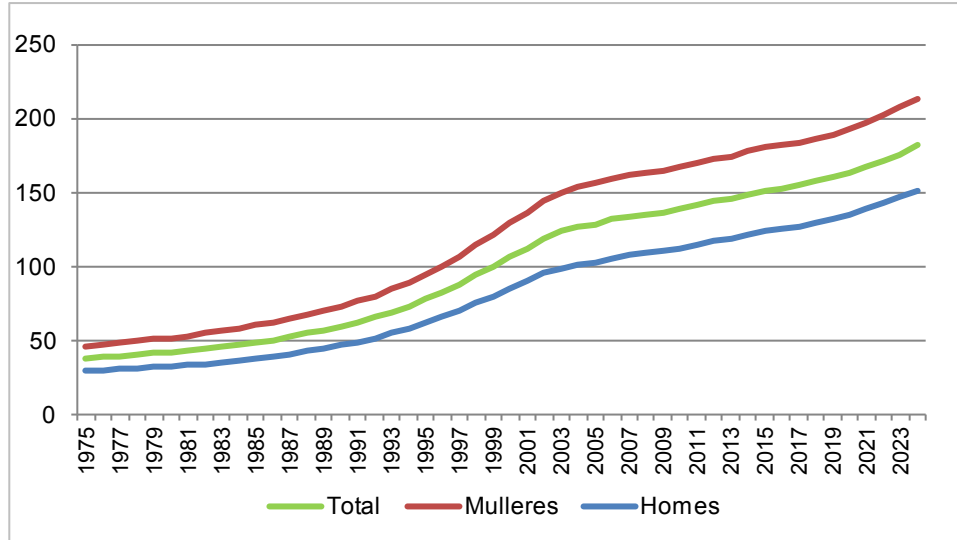
Galicia presenta no ano 2014 a terceira taxa xeral de fecundidade máis baixa de España (32,7 nacementos por cada 1.000 mulleres en idade fértil), tan só supera a Canarias e Asturias.

Ademais, segundo as proxeccións de poboación a curto prazo, Galicia perderá 134.813 habitantes no período 2014-2024, o que supón unha diminución do 4,9% da súa poboación. Por provincias, en Ourense e en Lugo produciranse as maiores perdas de poboación en termos relativos (un 9,6% e un 7,3% respectivamente).

Ademais da baixada no número de habitantes, as proxeccións mostran un progresivo envellecemento da poboación. Así, en Galicia, a porcentaxe de persoas de 65 ou máis anos pasará do 23,5% en 2014 ao 27,4% en 2024.

O índice de envellecemento proxectado para 2024 de Galicia sitúase no 182, o que significa que para esa data por cada 100 menores de 20 anos haberá na nosa Comunidade Autónoma 182 maiores de 64 anos (en 2014 o indicador proxectado situouse en 149,2%). Este índice de envellecemento será maior nas mulleres, que para o ano 2024 se situará en 214, é dicir por cada 100 mulleres menores de 20 anos haberá 214 maiores de 64 anos.

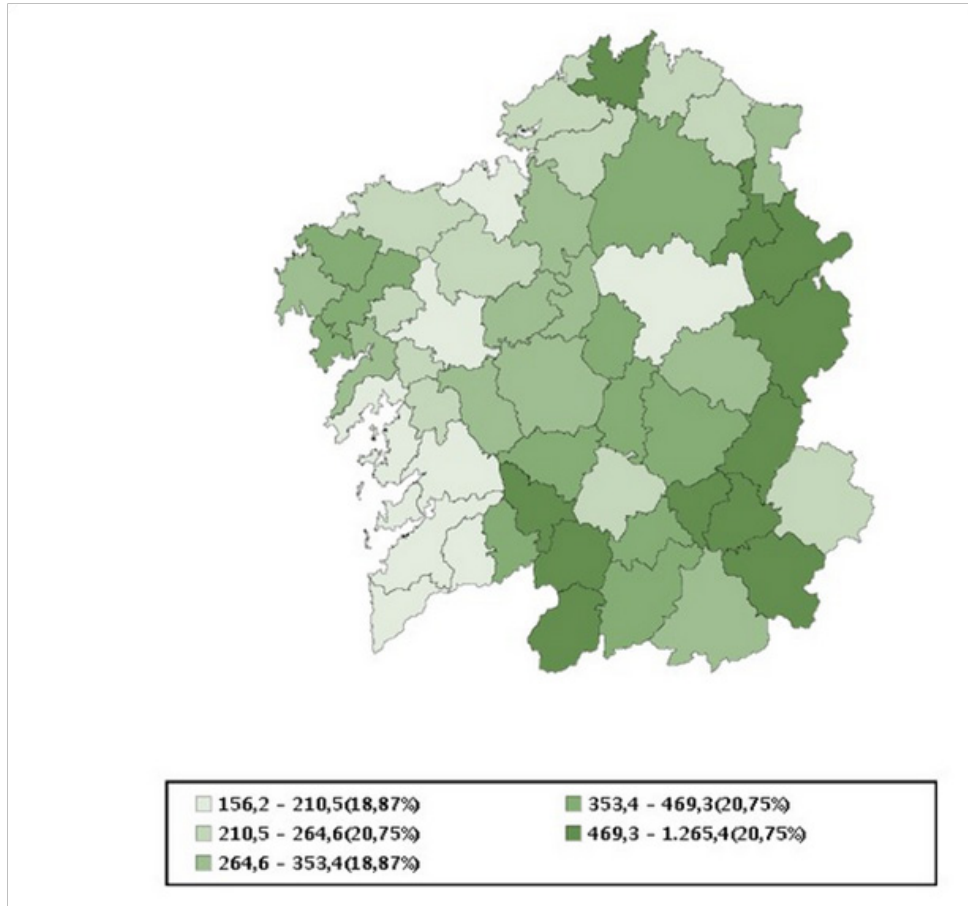
Gráfico 18. Índice de envelhecimento proxectado por sexo. Galicia. 1975-2024

Fonte: IGE. Proxeccións de poboación

As áreas máis envellecidas serán as situadas na marxe oriental da provincia de Lugo e central da provincia de Ourense tal e como se reflicta no Gráfico 18. Así, nas comarcas situadas na zona de Os Ancares, A Fonsagrada e Sarria a relación entre as mulleres menores de 20 e maiores de 64 atoparase por enriba dos 400 (416 maiores por cada 100 mulleres menores). O mesmo acontecerá na zona sur da provincia de Ourense (comarcas da Baixa Limia, A Limia, Terra de Celanova, Verín e Viana), onde o índice de envelhecimento proxectado para 2024 nas mulleres situarase en 458,6.

Gráfico 18. Mapa do índice de envelhecimento proxectado para as mulleres no ano 2024 nas comarcas galegas

Fonte: IGE. Proxeccións de poboación

III.7. INCLUSIÓN SOCIAL E REDUCIÓN DA POBREZA

Encádrase no Plan Estratéxico de Galicia 2015-2020 (PEG 2015-2020), no Eixe 2: Benestar das persoas e as familias e cohesión social, Prioridade de actuación PA.2.4: Deseño dunha estratexia de integración social que mellore o benestar da cidadanía, axude ás persoas máis desfavorecidas a retomar o máis axiña posible a situacións socioeconómicas aceptables e que fomente a igualdade de xénero.

O indicador denominado “en risco de pobreza ou exclusión social” refírese a aquelas persoas que están nalgunha das seguintes situacións:

- En risco de pobreza: o ingreso por unidade de consumo está por debaixo do 60% da mediana dos ingresos por unidade de consumo.
- En carencia material severa.

- Persoas de 0 a 59 anos que viven en fogares sen ingresos de traballo ou con baixa intensidade de ingresos de traballo, é dicir, onde o número de días que os adultos de 18 a 59 anos dese fogar tiveron ingresos por traballo supón ata o 20% do número total de días que poderían telos durante o ano anterior.

O risco de pobreza ou exclusión social materialízase de forma distinta no territorio español, cunha marcada concentración no suroeste peninsular e en Canarias.

No caso de Galicia a taxa de risco de pobreza ou exclusión social situouse en 2014 no 22,1%, case 6,5 puntos porcentuais por debaixo da española, que para o mesmo período foi do 28,6%.

No ano 2014, a porcentaxe de persoas que viven en fogares con carencia material severa en Galicia (4,9%), é 1,5 puntos máis baixo que en España no mesmo período (6,4 %)

A porcentaxe de persoas de 0 a 59 anos que viven en fogares con baixa intensidade de ingresos de traballo (13,1 %) é 2,3 puntos inferior a España (15,4%).

As diferenzas por xénero tamén se manifestan neste ámbito:

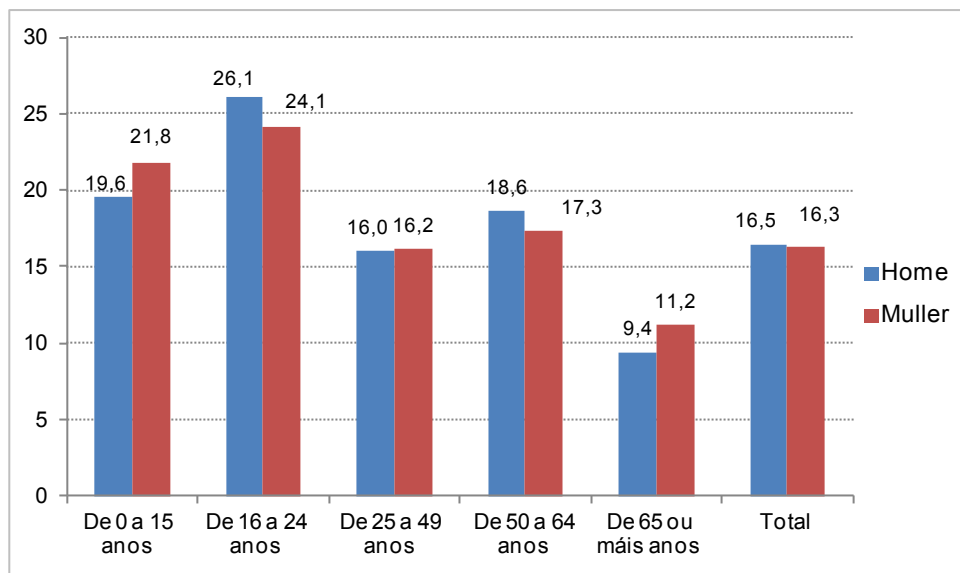
- As mulleres con discapacidade, estranxeiras ou maiores de 45 anos presentan maiores dificultades de acceso ao emprego e condicións laborais máis precarias.
- Soamente no rango de idade de 50 a 64 anos o taxa de risco de pobreza das mulleres é inferior á dos homes.

A taxa de risco de pobreza de Galicia situouse no período 1999-2010 en torno ao 14% da poboación, experimentando unha suba de aproximadamente un punto porcentual anual en 2011 e 2012. No ano 2014, o 16,4% da poboación atopábase en risco de pobreza, 5,7 puntos por debaixo do de España para ese período (22,1%).

Hai unha maior incidencia do incremento da taxa de risco de pobreza na poboación nova, nos fogares con nenos/as ao seu cargo, así como na poboación estranxeira. O 20,1% dos fogares con nenos/as a cargo está nunha situación de pobreza, que ademais aumenta segundo o número de menores. Ademais, case a metade dos fogares monoparentais (maioritariamente encabezados por mulleres) atópanse en situación de pobreza.

Tendo en conta a idade, o Gráfico 19 amosa que o grupo de idade de 16 a 24 anos é o que presenta unha taxa de risco de pobreza máis elevada, lixeiramente superior na mocidade. Ao contrario, os maiores de 65 anos son os que teñen unha taxa máis reducida. En media, as mulleres presentan unha taxa moi similar á dos homes.

Gráfico 19. Taxa de risco de pobreza por sexo e idade. Galicia. Ano 2014

Fonte: IGE. Enquisa estrutural a fogares

III.8. VIOLENCIA DE XÉNERO

Este ámbito forma parte do Principio horizontal 2. do Plan Estratéxico de Galicia 2015-2020 (PEG 2015-2020), Promoción da igualdade entre homes e mulleres e non discriminación e como tal estará presente en todos ámbitos. Así mesmo encádrase no Eixe 2: Benestar das persoas e as familias e cohesión social, en dúas prioridades de actuación en especial, Prioridade de actuación PA.2.3: Mellora dos servizos sociais a familias e á infancia, apoio á conciliación e á promoción da igualdade, servizos e axudas complementarios da educación e políticas de xuventude e cooperación e Prioridade de actuación PA.2.4: Deseño dunha estratexia de integración social que mellore o benestar da cidadanía, axude ás persoas máis desfavorecidas a retomar o máis axiña posible a situacións socioeconómicas aceptables e que fomente a igualdade de xénero.

A violencia de xénero constitúe a manifestación máis extrema da desigualdade entre mulleres e homes e contra a que resulta necesario intervir con accións de prevención, sensibilización, formación e educación e atención directa e protección das vítimas de violencia de xénero.

Segundo os datos dos que dispón o punto de coordinación das ordes de protección de Galicia (PCOP) dependente da Secretaría Xeral da Igualdade, actualmente están vixentes en Galicia 5.698 ordes de protección a vítimas de violencia de xénero.

Tal e como se mostra na Táboa 21, no ano 2015 solicitáronse en Galicia 1.564 ordes de protección e acordáronse o 59,5% das mesmas.

Táboa 19.- Ordes de protección solicitadas nos Xulgados de violencia sobre a Muller

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
España						
Ordes de protección solicitadas	37.908	35.813	34.556	32.831	33.167	36.292
Porcentaxe de ordes de protección acordadas	67,3	65,8	61,5	58,9	56,6	57,4
Galicia						
Ordes de protección solicitadas	1.342	1.249	1.443	1.490	1.327	1.564
Porcentaxe de ordes de protección acordadas	60,7	63,9	63,2	59,4	62,5	59,5

Fonte: Ministerio de Sanidad, Servicios Sociales e Igualdad.

No ano 2015 en Galicia producíronse 5.210 denuncias por violencia de xénero, o que supón unha taxa de 3,7 denuncias por mil mulleres.

Táboa 20.- Denuncias por violencia de xénero no período 2010-2015

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
España						
Número de denuncias	134.105	134.002	128.477	124.893	126.742	129.193
Taxa por mil de mulleres	5,7	5,7	5,4	5,3	5,4	5,5
Galicia						
Número de denuncias	5.270	5.153	4.788	5.174	5.209	5.210
Taxa por mil de mulleres	3,7	3,6	3,4	3,6	3,7	3,7

Fonte: Ministerio de Sanidad, Servicios Sociales e Igualdad, INE. Cifras de poboación. Poboación a 1 de xullo.

No ano 2015 en Galicia morreron 8 mulleres por violencia de xénero a mans da súa parella ou exparella, 2 máis que no ano 2014 e que fai que a taxa por millón de mulleres acade o valor de 5,65, dato superior ao do ano 2014 e ao dato de España.

Táboa 21.- Mulleres mortas por violencia de xénero a mans da súa parella ou exparella

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
España						
Número	73	61	52	54	54	60
Taxa por millón de mulleres	3,07	2,55	2,17	2,26	2,27	2,53
Galicia						
Número	2	3	4	3	6	8
Taxa por millón de mulleres	1,38	2,07	2,78	2,10	4,22	5,65

Fonte: Ministerio de Sanidad, Servicios Sociales e Igualdad, INE. Padrón municipal de habitantes

En 2013, a Xunta de Galicia aprobou o Acordo polo que se aproba o Protocolo para o exercicio da acción popular por parte da Administración xeral da Comunidade Autónoma de Galicia nos procedementos penais en casos de morte por causa de violencia de xénero. No ano 2015 leváronse a cabo diversas actuacións sobre o personamento en exercicio da acusación popular en 5 procesos penais por violencia de xénero con resultado de morte no territorio da Comunidade Autónoma Galega, consistentes na compa-

recencia e/ou intervención na práctica de dilixencias e formulación de escritos procesuais nas dilixencias previas.

Ante a situación de indefensión en que se atopan moitas mulleres en situación de violencia de xénero, nalgúns casos con grave perigo para elas e os seus fillos e as súas fillas, a Xunta de Galicia ten articulada unha rede de casas de acollida para mulleres maltratadas, cunha conexión entre elas, de tal xeito que as mulleres galegas que o precisen, por atoparse na referida situación de indefensión, teñan un lugar de referencia onde acudir. A rede de centros de acollida da comunidade autónoma tivo en 2015 unha ocupación media do 56,28%, e o tempo de estancia das usuarias situouse maioritariamente entre os 11 e os 30 días.

Táboa 22.- Usuaris e ocupación media da rede de centros de acollida

Localidade	Mulleres	Nenas Menores	Nenos Menores	% media ocupación da RGA
A Coruña	26	12	7	46,3
Lugo	9	3	3	37,8
Ourense	22	8	15	76,9
Culleredo	4	2	3	48,4
Ferrol	21	10	15	72,0
Total	82	35	43	56,3

Fonte: Secretaría xeral da Igualdade. Xunta de Galicia

Completando esta rede de acollida, en xuño de 2014 iniciou as súas actividades o Centro de Recuperación Integral para mulleres que sofren violencia de xénero (CRI), cun horario amplo e flexible para así poder cubrir as necesidades das mulleres e das súas fillas e fillos, e para atender á conciliación da vida laboral, persoal e familiar das persoas usuarias. No ano 2015 39 mulleres recibiron algún tipo de atención no CRI. 29 destas mulleres estiveron acompañadas de fillas/os ou doutros membros da súa unidade familiar

Táboa 23.- Persoas usuarias do CRI

2015	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	TOTAL
Mulleres	24	5	1	9	39
Fillas menores	19	0	0	7	26
Fillos menores	11	3	1	4	19
Fillos/as maiores e outras	10	0	0	1	11
TOTAL	64	8	2	21	95

Fonte: Secretaría xeral da Igualdade. Xunta de Galicia

Dentro dos programas de atención psicolóxica, durante o ano 2015 recibiron atención un total de 548 persoas (víctimas de violencia e persoas do seu entorno familiar) e participaron na intervención 117 profesionais da psicoloxía.

Táboa 24.- Persoas usuarias dos programas de atención psicolóxica

Provincia	Mulleres	Nenas menores	Nenos menores	P. deptes.	TOTAL
A Coruña	184	23	30	10	247
Lugo	53	3	6	5	67
Ourense	36	3	5	0	44
Pontevedra	126	31	18	15	190

Fonte: Secretaría xeral da Igualdade. Xunta de Galicia

Durante ese mesmo período, o programa “Abramos o círculo” para a atención psicolóxica especializada e apoio a homes que adoptan actitudes inadecuadas nas relacións coa súa parella, coa súa familia, e que desexan adquirir novos modos de comportamentos exentos de agresividade, prestou atención a 114 homes e participaron na intervención 81 profesionais da psicoloxía.

Táboa 25.- Homes participantes no programa “Abramos o círculo”

A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra
60	3	6	45
Total: 114			

Fonte: Secretaría xeral da Igualdade. Xunta de Galicia

Por outra banda, polo que se refire ao servizo ATENPRO para vítimas de violencia de xénero, dependente do Ministerio de Sanidade, Servizos Sociais e Igualdade, a través da Delegación do Goberno para a Violencia de Xénero, que é unha modalidade baseada en tecnoloxías de comunicación telefónica móbil e de telelocalización telefónica que ofrece ás vítimas da violencia de xénero que contan cunha orden de protección ou medida de afastamento, unha atención inmediata e a distancia, asegurando unha resposta rápida ás eventualidades que poidan acontecerlles as 24 horas do día, os 365 días do ano e independentemente do lugar onde se atopen, a continuación recóllese a evolución das cifras de usuarias deste servizo no ano 2015.

Táboa 26.- Usuaris ATEMPRO 2015

	Altas 2015	Baixas 2015	Altas a 31 de decembro de 2015
A Coruña	161	174	259
Lugo	15	9	32
Ourense	13	11	25
Pontevedra	83	78	120
Total	272	278	436

Fonte: Ministerio de Sanidade, Servizos Sociais e Igualdade. Delegación do Goberno para a violencia de xénero

Para complementar todos os servizos de atención e prevención que xa existían na nosa Comunidade autónoma, o 6 de outubro de 2015 asinouse un convenio de colaboración entre o Ministerio do Interior e a Comunidade Autónoma de Galicia, para integrar o Punto de coordinación das ordes de protección de Galicia co Sistema de seguimento integral nos casos de violencia de xénero (Sistema Viogén).

O Sistema de Seguimento Integral de violencia de xénero, coñecido como VIOGEN, é unha aplicación informática desenvolvida pola Secretaría de Estado de Seguridade do Ministerio do Interior que pretende acadar os seguintes obxectivos:

- Aglutinar as diferentes institucións públicas que teñen competencias en materia de violencia de xénero
- Integrar toda a información de interese que se estime necesaria
- Facer predición do risco
- Atendendo ao nivel de risco, realizar o seguimento e protección ás vítimas en todo o territorio nacional
- Efectuar un labor preventivo, emitindo avisos, alertas e alarmas, a través do "Subsistema de notificacións automatizadas", cando se detecte algunha incidencia ou acontecemento que poida por en perigo a integridade da vítima.
- Establecer unha tupida rede que permita o seguimento e protección de forma rápida, integral e efectiva das mulleres maltratadas, e dos seus fillos e fillas, en calquera parte do territorio nacional.

A continuación, reflíctense os datos dos casos activos en Galicia, por provincia, no sistema VIOGEN a 31 de decembro de 2015, segundo o nivel de risco:

Táboa 27.- Casos activos no sistema Viogen, por nivel e risco 2015

Nivel de risco	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Total
Non apreciado	765	312	280	621	1.978
Baixo	369	97	66	195	727
Medio	96	42	6	72	216
Alto	3	4	0	3	10
Extremo	0	0	0	3	3

Fonte: Ministerio de Sanidade, Servizos Sociais e Igualdade. Delegación do Goberno para a violencia de xénero

En Galicia funciona ademais o teléfono da muller, 900 400 273, que é gratuíto, anónimo, funciona as 24 horas do día e ten cobertura para toda a Comunidade Autónoma. Está atendido por un equipo multidisciplinar, coordinado cos diferentes profesionais de toda Galicia, de forma que calquera muller poida facer unha consulta, tanto en horario laborable como en horario nocturno e en días non laborables ao longo de todo ano. En 2015 atendeu un total de 4.565 chamadas. Este teléfono atópase conectado co teléfono nacional de violencia de xénero 016, e todas as chamadas recibidas no 016 e efectuadas dende Galicia, son derivadas automaticamente ao teléfono da muller 900 400 273.

III.9. SOCIEDADE DA INFORMACIÓN

Encádrase no Plan Estratéxico de Galicia 2015-2020 (PEG 2015-2020), no Eixe 4: Sociedade dixital, cultura e reforzo do peso de Galicia no seu entorno, Prioridade de actuación PA.4.I: Desenvolvemento da economía dixital. Apoio á industria cultural e de medios como unha fonte de riqueza e impulso ao desenvolvemento da sociedade da información, prioridade moi relacionada co Obxectivo transversal I Impulso da cultura da innovación.

Dada a importancia que o Sector TIC está a ter no desenvolvemento da economía da nosa Comunidade Autónoma, a análise da presenza da muller no mesmo é crucial para a sustentabilidade do sector.

A Axenda Dixital Europea 2020 é un ambicioso programa que ten entre as súas prioridades a de "Fomentar a alfabetización, a capacitación e a inclusión dixitais".

Dentro desta prioridade, a acción 60 céntrase no obxectivo de promover unha maior participación das mulleres xóvenes na forza de traballo das TIC. Débese investir e aumentar a man de obra feminina neste sector, loitando contra a tendencia de diminución do número de mozas que escollen carreiras tecnolóxicas.

Unha das posibles causas desta escasa representación é o reducido interese da muller pola formación especializada en TIC, onde segundo datos europeos (informe "Women active in the ICT sector". European Commission):

- De cada 1000 mulleres graduadas, só 29 o están en TIC (2,9%)
- E destas, unicamente 4 traballan no sector tecnolóxico (13,8% das graduadas en áreas TIC).

Segundo a Enquisa sobre a Sociedade da Información nas empresas TIC galegas. OSIMGA 2015, mentres que o 34,9% das persoas que traballan no sector TIC son homes que contan con formación TIC de grao medio ou superior, só o 11,2% son mulleres que dispoñen da mesma formación académica. Tamén cabe salienta a significativa fenda existente nos Ciclos formativos Superiores TIC: 16,6% de homes fronte a tan só un 2,7% de mulleres.

Por outra banda, tamén segundo datos do OSIMGA obtidos a partir dos datos de afiliacións e contas de cotización proporcionados polo IGE, procedentes da Seguridade Social, en 2014 as mulleres representaban o 33,4% do sector TIC en Galicia e a súa presenza varía notablemente en función dos distintos subsectores, acadando a máxima presenza no sector das telecomunicacións (37,2%) fronte á porcentaxe máis baixa que corresponde co sector das comerciais TIC, onde non chega ao 30%. Ademais, a presenza das mulleres autónomas no sector TIC galego sitúase no 27,4%.

Salienta que a presenza de mulleres nas distintas áreas funcionais das compañías do sector tecnolóxico galego non é homoxénea. Soamente nas tarefas non TIC as mulleres están preto de acadar unha situación de equilibrio. Así, só o 13,7% das mulleres que traballan no sector desenvolve funcións TIC, fronte ao 51,8% dos homes e no persoal non adicado a tarefas TIC, a porcentaxe de mulleres (12,1%) é só 1,3 puntos inferior á dos homes (13,4%).

Polo que se refire ao uso das TIC, a fenda dixital de xénero da poboación de 16 a 74 anos reduciuse considerablemente nos últimos anos no caso de Galicia, no uso de Internet a fenda dixital no ano 2016 era de 0,5 puntos e de 1,9 puntos no caso do uso frecuente de internet. Non ocorría isto no ano 2013, onde a fenda de dixital era 5 (uso de internet) e 3,9 (uso frecuente de internet).

A fenda dixital de xénero tamén se reduciu considerablemente ao comparar as compras por internet. As mulleres galegas superan en 1,2 puntos aos galegos.

Táboa 28.- Porcentaxe de persoas que utilizaron novas tecnoloxías segundo o sexo. Ano 2016

	Utilizaron internet nos últimos 3 meses	Utilizaron internet polo menos unha vez por semana nos últimos 3 meses	Compraron a través de internet nos últimos 3 meses
España			
Total	80,6	76,5	34,9
Home	82,5	78,3	38,0
Muller	78,6	74,6	31,9
Fenda dixital	3,9	3,7	6,1
Galicia			
Total	74,6	70,7	30,4
Home	74,9	71,7	29,8
Muller	74,4	69,8	31,0
Fenda dixital	0,5	1,9	-1,2

Fonte: INE: Enquisa sobre equipamento e uso de tecnoloxías da información e comunicación nos fogares 2016

Porcentaxe sobre persoas de 16 a 74 anos

Nota: Fenda dixital de xénero é a diferenza entre as porcentaxes de homes e mulleres

A fenda dixital entre homes e mulleres en Galicia aparece máis marcada cando se considera o grao de urbanización do concello, tal e como se reflicte na Táboa 29.

Táboa 29.- Porcentaxe de persoas que utilizaron novas tecnoloxías segundo o sexo e o grao de urbanización do concello. Ano 2015

		Utilizaron o ordenador nos últimos 3 meses	Utilizaron internet nos últimos 3 meses
Zonas densamente poboadas (ZDP)	Home	75,6	76,7
	Muller	67,8	69,0
	Total	71,5	72,7
Zonas intermedias (ZIP)	Home	66,3	70,3
	Muller	58,8	62,0
	Total	62,4	66,0
Zonas pouco poboadas (ZPP)	Home	53,1	56,7
	Muller	47,8	50,8
	Total	50,3	53,7
Total	Home	64,3	67,1
	Muller	57,7	60,1
	Total	60,9	63,5

Fonte: IGE. Enquisa Estructural a Fogares. Ano 2015

Os datos fan referencia á poboación de 5 ou máis anos

ANÁLISE DO IMPACTO DE XÉNERO DOS DIFERENTES PROGRAMAS DE GASTO

IV. ANÁLISE DO IMPACTO DE XÉNERO DOS DIFERENTES PROGRAMAS DE GASTO

Neste apartado analizaranse en formato informe, por seccións orzamentarias, os obxectivos e actuacións que os distintos programas orzamentarios xestionados polas consellerías fixaron para o orzamento 2017, centrándonos naquelas accións que poden ter vinculación coa consecución do obxectivo de igualdade de oportunidades entre mulleres e homes.

IV.1. PRESIDENCIA DA XUNTA DE GALICIA

En xeral, as competencias da Presidencia teñen un marcado carácter institucional no desenvolvemento da súa acción política e administrativa polo que algúns dos seus programas de gasto non identifican obxectivos ou impacto en materia de xénero por dedicarse a financiar a propia actividade da persoa titular da Presidencia da Xunta no que se refire ás súas relacións institucionais e protocolarias e/ou ao funcionamento normal e diario das unidades administrativas adscritas. Polo tanto, os ditos programas non serán obxecto de análise.

PROGRAMA 461A-COBERTURA INFORMATIVA E APOIO Á COMUNICACIÓN SOCIAL

Este programa orzamentario basicamente está enfocado á cobertura informativa da actividade institucional da Xunta de Galicia, así como á difusión dos valores e a imaxe de Galicia a través de accións promocionais de alcance xeral.

A Secretaría Xeral de Medios coordina a política de imaxe e publicidade institucional da Xunta de Galicia, dirixindo as actuacións en materia de comunicación audiovisual e multimedia e todos os aspectos que deriven da aplicación destas tecnoloxías no ámbito da comunicación.

No exercicio destas competencias, a Secretaría Xeral de Medios ten en conta e incorpora a perspectiva de xénero ao establecer nos convenios que asina este órgano superior unha cláusula de obrigado cumprimento que elimina os anuncios que poidan supoñer unha imaxe negativa ou discriminatoria das mulleres.

Por outra banda, ten en conta a importancia de incidir na sensibilización e concienciación da sociedade e por iso inclúe na súa programación anual de campañas institucionais, as temáticas específicas de promoción da igualdade e loita contra a violencia de xénero.

As campañas de publicidade e comunicación institucional poden ser consideradas como actuacións óptimas cara a reforzar a concienciación social en materia de igualdade e erradicación da violencia de xénero.

Tanto a creatividade como a planificación das campañas tendo en conta a perspectiva de xénero son fundamentais para mellorar o impacto na poboación das mensaxes que se pretende transmitir. Neste senso, acadar as mellores ideas creativas e unha óptima planificación das campañas son os mecanismos que permitirán incrementar o impacto das mensaxes sobre xénero entre a poboación galega.

PROGRAMA 461B-RADIODIFUSIÓN E TVG

Coa consignación orzamentaria deste programa preténdese continuar coa mellora de infraestruturas, sistemas, equipos e servizos de telecomunicacións para a radiodifusión, a televisión ou outros servizos de comunicacións oficiais, así como os servizos técnicos para o correcto funcionamento dos equipos e sistemas que integran estas infraestruturas de difusión da comunicación audiovisual.

Unha vez rematada a transición da tecnoloxía analóxica á dixital, completado o primeiro proceso de liberación do dividendo dixital, faise necesario investir en novos equipamentos necesarios para o correcto funcionamento dos múltiplex dixitais de titularidade pública autonómica, conforme aos plans técnicos aprobados.

Aínda que non se trata de actuacións que vaian ter incidencia directa sobre a igualdade de mulleres e homes, dado que os medios de comunicación teñen unha importancia fundamental á hora de transmitir ideas e imaxes á sociedade, sí que resulta fundamental integrar de xeito efectivo a perspectiva de xénero en todas as accións que se desenvolvan.

A Corporación Radio e Televisión de Galicia, S.A.U. (Corporación RTVG) recolle a igualdade de oportunidades entre mulleres e homes como un principio estratéxico da súa política corporativa e de recursos humanos.

A nivel operativo, as actuacións incorporan o enfoque integrado de xénero como unha intervención transversal que pretende transformar o conxunto da organización nunha estrutura máis igualitaria, que en termos de alcance, incide en tódalas áreas: programación e contidos, produción de informativos, comercial e publicidade, recursos humanos e medios.

Neste contexto a Corporación RTVG dispón de procesos, a nivel de soporte, para avanzar nestes obxectivos, nomeadamente a comisión de contidos e igualdade constituída no seu consello de administración e o proxecto de igualdade corporativo.

Ademais, a Corporación Radio e Televisión de Galicia, colabora de xeito habitual coa Secretaría Xeral da Igualdade, co obxecto de reforzar a integración do principio de transversalidade de xénero e conseguir unha maior eficiencia na intervención a favor da igualdade de trato e de oportunidades entre mulleres e homes, xa que, pola súa implanta-

ción en Galicia, é o medio idóneo para a difusión das accións de información, divulgación e sensibilización dirixidas á sociedade galega en xeral

A través desta colaboración, a Corporación Radio Televisión de Galicia SA asume os seguintes compromisos:

1. Potenciar a visibilidade e audibilidade das mulleres dentro da programación de TVG, SA .
2. Utilizar unha linguaxe e/ou imaxes non sexistas, especialmente no ámbito da publicidade.
3. Prestar atención informativa ou dar cobertura a iniciativas que se promovan dende a Secretaría Xeral da Igualdade, como a conmemoración do Día Internacional para a eliminación da violencia de xénero e o Día Internacional da Muller.
4. Incluír o número de teléfono de información ás mulleres nos programas, reportaxes e/ou espazos relacionados co ámbito da promoción da igualdade e da loita contra a violencia de xénero.
5. Prestar especial atención, dentro dos espazos informativos, ás novas relativas aos delitos producidos por causa da violencia de xénero, incluíndo o número de teléfono de información ás mulleres.
6. Promover a creación de grupos de traballo, conxuntamente coa Secretaría Xeral da Igualdade, para o tratamento axeitado dos temas relacionados coa igualdade e coa loita contra a violencia de xénero na programación de TVG, SA.
7. Facer uso da información contida na base de datos "mulleres expertas" aos efectos de favorecer a visibilidade da actividade profesional feminina en todos os ámbitos.
8. Promover espazos sobre xénero, ciencia e tecnoloxía.

A corporación tamén participa de xeito activo (mediante unha persoa representante) no Observatorio galego de violencia de xénero así como na Comisión asesora de publicidade non sexista que ten como finalidade asesorar e orientar para diminuír o sexismo nas imaxes publicitarias e para incorporar accións positivas que cooperen á erradicación de todo tipo de discriminación por razón do sexo das persoas.

Avaliación das actividades realizadas no ano 2015, dende o punto de vista do xénero:

Débase salientar que no último exercicio, os medios públicos galegos emitiron arredor de 1.200 reportaxes e informacións relacionadas coa igualdade e a violencia de xénero, nas que se inclúen noticias sobre sucesos deste ámbito e informacións de sensibilización social e toma de conciencia.

Como exemplo concreto destes impactos nos medios públicos galegos, cada ano, na data do 25 de novembro, Día Internacional contra a Violencia Machista, como vén sendo habitual os Servizos Informativos da TVG ofrecen en todos os seus espazos, desde o "Bos Días" ata o programa de análise "Área Pública" ou o cultural "Zigzag Diario", amplas referencias sobre os actos desenvolvidos neste día e sobre distintos aspectos relacionados con este grave problema. O obxectivo deste tratamento informativo, tanto nese día en concreto coma no resto do ano, é seguir concienciando os distintos sectores da poboación do alcance real desta auténtica doenza social.

Ademais, en 2015, a TVG fíxose eco da presentación da curtametraxe "Convidados de pedra" elaborada por un instituto e que obtivo o premio de guións da Deputación da Coruña, ou a celebración de performances artísticas dentro do evento "Mulleres en Acción. Violencia Zero" en Pontevedra, coa colaboración da Deputación provincial, ou a iniciativa "Compostela en negro" impulsada polo concello compostelán en rúas comerciais da cidade.

Pola súa parte a Radio Galega dedicou durante varios días ao redor da data de 25 de novembro amplos contidos relacionados coa mesma en programas como "Galicia por Diante", "Somos Quen", "Aquí Galicia", "A Tarde" e "Convivir en Igualdade", espazo especialmente centrado nas informacións de carácter social.

A cobertura dos medios públicos galegos para sensibilizar contra esta lacra e previr novos casos esténdese durante todo o ano e en grande cantidade de programas, con centos de pezas e con diversos enfoques, tal como suxiren as recomendacións do Consello de Administración da CRTVG.

Por outra parte, a web da CRTVG dispón dunha canle temática sobre temas de igualdade. Dentro da súa función de servizo público e en consonancia coas súas liñas de acción de responsabilidade social corporativa, creou unha sección específica denominada "CRTVG coa Igualdade", onde se recollen reportaxes, informacións ou entrevistas sobre igualdade, emitidas en distintos espazos da TVG (<http://www.crtvg.es/crtvg/canles-tematicas/igualdade>).

PROGRAMA 312C-SERVIZOS SOCIAIS RELATIVOS ÁS MIGRACIÓNS

Este programa inclúe actuacións de apoio á cidadanía galega no exterior así como ás entidades galegas asentadas fóra da nosa comunidade autónoma, para que participen e compartan a vida social, cultural e económica de Galicia, e para contribuír á mellora do seu benestar e calidade de vida. Así mesmo, a través deste programa desenvólvense accións encamiñadas á procura da integración social e á inserción laboral do colectivo de persoas emigrantes e retomadas na nosa sociedade.

En todas as actuacións que se desenvolven, tense en conta a Lei 7/2013, do 13 de xuño, da galegitude, que recolle expresamente actuacións no ámbito da igualdade de xénero entre as mulleres e os homes galegos residentes no exterior.

Segundo os datos do INE a 1 de xaneiro de 2016, relativos ao padrón de persoas residentes no estranxeiro, o número de mulleres que se atopan nesta situación e que están inscritas en Galicia a efectos electorais, é de 258.589 e o de homes de 245.251. Indicar ademais, que máis do 79% das persoas residentes no estranxeiro están no continente americano.

Estes datos indican que este colectivo está formado por un 51% de mulleres, polo que pode deducirse que moitas das accións que a Secretaría Xeral de Emigración vai desenvolver no marco deste programa de gasto terán as mulleres como beneficiarias potenciais.

Polo que se refire ao número de persoas retornadas, os datos da enquisa de variacións poboacionais do INE, a 1 de xaneiro de 2015, amosan que as mulleres representan o 50,31% sobre a cifra total de poboación retornada.

A Lei 7/2013, do 13 de xuño, da galegitude, recolle expresamente as actuacións no ámbito da igualdade de xénero entre as mulleres e os homes galegos residentes no exterior, e indica que se instrumentarán as medidas de apoio ás entidades galegas para este fin.

Por iso, respectando a soberanía das entidades galegas no exterior, tratarase de conseguir a integración e a participación efectiva das mulleres no vida asociativa e directiva destas entidades. Con esta mesma finalidade, no órgano colexiado de representación e de participación das comunidades galegas asentadas no estranxeiro inclúese unha persoa representante do departamento con competencias en materia de igualdade, e débese salientar tamén que na actual Comisión Delegada do Consello de Comunidades Galegas, é significativa a presenza de dúas mulleres en representación das directivas das institucións do exterior, facendo visible á muller no ámbito da diáspora.

Tamén o Plan Integral de Emigración 2014-2016 inclúe nas súas liñas de actuación unha área específica destinada á muller, co obxectivo de promover, en coordinación coas entidades galegas no exterior, a realización de congresos nas principais áreas xeográficas de residencia de poboación galega no exterior, e utilizar as conclusións destes congresos para a aplicación de políticas de igualdade e participación da muller no ámbito da galegitude.

Este programa de gasto tamén financia actuacións específicas dirixidas a persoas emigrantes galegas e retornadas para atender ás mulleres vítimas de violencia de xénero e á súa familia, así como outras dirixidas ás mulleres galegas que retornen a Galicia para apoiar a súa iniciativa emprendedora no mercado laboral, e facilitar así a súa integración socio-laboral.

Segundo se indica na memoria deste programa de gasto, a Secretaría Xeral da Emigración desenvolverá unha liña de axudas para a promoción do autoemprego e a actividade emprendedora na Comunidade Autónoma de Galicia das persoas galegas retornadas, na que se contribuirá cunha achega económica complementaria para a actividade emprendedora feminina, co obxectivo de impulsar o emprendemento feminino e a mellora do tecido empresarial liderado por mulleres.

Levaranse a cabo congresos e seminarios de formación/debate e impulso da participación da muller nas comunidades e entidades galegas do exterior, de cara a fortalecer o movemento asociativo feminino e a presenza, o liderado e a participación das mulleres nas estruturas asociativas en xeral.

Dentro da convocatoria de axudas económicas individuais para persoas residentes no exterior, contéplase unha liña específica de axudas para as mulleres vítimas de violencia de xénero, para facilitar unha resposta específica ás mulleres vítimas que se atopan no exterior.

Outra das actuacións dentro deste mesmo ámbito de resposta específica para paliar as situacións de violencia de xénero, desenvólvese a través do programa de axudas extraordinarias a persoas emigrantes galegas retornadas, no que se trata de dar apoio económica ás mulleres vítimas da violencia de xénero incluídas neste programa de axudas.

Por outra banda, os datos das accións que se financian desagreganse por sexo o que permite coñecer o diferente impacto que poidan ter en mulleres e homes (% de mulleres e homes que participan nas accións de formación, culturais e de reencontros, % de mulleres e homes nos órganos de decisión das comunidades galegas, nº de mulleres vítimas de violencia de xénero beneficiarias das axudas, nº de obradoiros con contidos de igualdade, nº de mulleres retornadas que participan en actividades formativas, etc).

Avaliación das actividades realizadas no ano 2015, dende o punto de vista do xénero:

Dentro das axudas de carácter socioasistencial e dos programas sociais e culturais que se desenvolveron en 2015, no ámbito das persoas residentes no exterior, as mulleres que resultaron beneficiadas destas actuacións representaron o 61,51%.

Na área dos programas dirixidos ás persoas retornadas, a porcentaxe de beneficiarias femininas foi dun 46,15%.

Coas accións que se van desenvolver cabe esperar que se avance cara a unha diminución da fenda de xénero na participación das mulleres nos órganos de decisión das entidades asociativas galegas do exterior, así como unha maior integración das mulleres galegas retornadas a través das accións de formación, información e inserción laboral, aínda que dende a Secretaría Xeral de Emigración sinalan que existen dificultades derivadas de que

o colectivo ao que se dirixe á acción do dito programa de gasto é na súa maior parte o de persoas residentes no exterior, polo que radica en numerosos países, coas súas propias leis estatais e regulacións propias nesta materia.

Así mesmo, en canto ao fomento da participación efectiva das mulleres na vida asociativa e directiva das entidades galegas no exterior -especialmente no que fai referencia aos seus órganos de dirección-, detéctanse obstáculos que veñen dados por ser estes órganos colexiados axentes soberanos nas súas decisións e independentes do poder público á hora de orientar as súas políticas directivas.

A continuación preséntanse os indicadores e os seus valores previstos para o ano 2017, correspondentes ao Obxectivo estratéxico do Plan Estratéxico de Galicia 2015-2020 (PEG 2015-2020) ao que responde este programa, reflectindo aquelas actuacións dirixidas a persoas, para coñecer a desagregación por sexo estimando a proporción de mulleres beneficiadas nelas que se prevé nos Orzamentos de 2017.

Táboa 30. Indicadores de produtividade de persoas beneficiadas desagregados por sexo de OE 2.4.02

E2 - Benestar das persoas e as familias e cohesión social		
PA04 - Deseño dunha estratexia de integración social que mellore o benestar da cidadanía, axude ás persoas máis desfavorecidas a retornar o máis axiña posible a situacións socioeconómicas aceptables e que fomente a igualdade de xénero		
E02 - Impulsar os servizos e prestacións á emigración galega e ás súas entidades, así como ás persoas retornadas, para garantir o seu benestar. Promover a inclusión social e loitar contra a pobreza das persoas inmigrantes e calquera forma de discriminación.		
INDICADOR		PREVISTO
P342.H	Persoas beneficiadas (homes)	4.038
P342.M	Persoas beneficiadas (mulleres)	6.303

Fonte: Presidencia da Xunta de Galicia

PROGRAMA 441A-PROMOCIÓN DA ACTIVIDADE DEPORTIVA

As actuacións que se financian dentro deste programa de gasto teñen como obxectivos prioritarios a explotación das funcionalidades do deporte, a xeneralización e accesibilidade da práctica do deporte e da actividade física mediante a súa incorporación á vida cotiá da cidadanía; a mellora e dotación de novas infraestruturas; o apoio aos axentes deportivos na promoción e crecemento do deporte ou o perfeccionamento nas áreas de docencia, formación e tecnificación do deporte.

Dende o punto de vista da igualdade, salientar que a Lei 3/2012, do 2 de abril do deporte de Galicia establece o dereito de toda a cidadanía a coñecer e a practicar deporte de forma libre, voluntaria e democrática, en termos de igualdade e sen discriminación ningunha (artigo 3 letra a), así como a integración, no exercicio das competencias atribuídas á Administración autonómica, da dimensión da igualdade de oportunidades entre as

mulleres e os homes, evitándose calquera elemento de discriminación directa ou indirecta (art. 5.3).

Segundo a enquisa de hábitos deportivos levada a cabo polo Ministerio de Educación, Cultura e Deporte, os resultados relativos ao ano 2015 continúan a amosar que a idade, o sexo e o nivel de estudos son variables determinantes á hora de realizar actividades deportivas.

- Así, continúan a observarse notables diferenzas por sexo que indican que a práctica deportiva continúa sendo superior nos homes, 59,8% que nas mulleres, 47,5%.
- Tamén existen diferenzas en canto ás modalidades deportivas practicadas, o 68,1% das mulleres prefiren os deportes individuais, fronte ao 49,7% dos homes. Así mesmo, cabe destacar que destácase que entre os homes é moito máis frecuente a práctica de fútbol, baloncesto, tenis, ciclismo ou pádel, mentras se observan taxas moi superiores nas mulleres en calquera tipo de ximnasia ou de natación.
- É resulta determinante o xénero, na idade a que se inicia a práctica deportiva, xa que o 75,85 dos homes empezan a facer deporte antes dos 15 anos, fronte a só o 59% das mulleres.
- Polo que se refire ás principais motivacións e barreiras para a práctica deportiva, estar en forma é o principal motivo manifestado para facer deporte, moi especialmente entre as mulleres, 32,7%, fronte ao 27,6% observado nos homes. Séguelle por orden de importancia a diversión ou entretemento. Neste caso a porcentaxe rexistrado entre os homes, 27%, é superior ao das mulleres, 18,4%. Por outra banda, os motivos vinculados á saúde, 14,8%, ou considerar o deporte como unha forma de relaxarse, 13,7%, son considerados con maior intensidade entre as mulleres.
- En canto ás principais barreiras para a práctica da actividade deportiva, as mulleres sitúan en primeiro lugar a falta de tempo, o que se pode relacionar co feito de que continúen a ser as que, de xeito maioritario, asumen as responsabilidades familiares de coidado de fillos e fillas ou familiares dependentes, así como as tarefas domésticas.

Todas as actuacións que se financian dende este programa de gasto axudan a fomentar a participación activa das mulleres no deporte e a fortalecer a súa imaxe na sociedade, nomeadamente as seguintes:

- Programas de Galicia saudable
- Deporte escolar (XOGADE)
- Contratos de patrocinio a clubs de alto nivel.
- Axudas a deportistas galegos e galegas de alto nivel.

Pódense apuntar distintos indicadores que amosan unha positiva evolución no ámbito do deporte feminino: máis licenzas (52.866 no 2015, fronte a 42.090 no 2009), máis equipos de alto nivel patrocinados (54 fronte a 28) ou máis deportistas de alto nivel recoñecidas pola Secretaría Xeral para o Deporte segundo o procedemento do decreto 6/2004, do 8 de xaneiro, polo que se regula a cualificación dos deportistas galegos de alto nivel e os programas de beneficios dirixidos a estes (127 fronte a 59).

- Salientar tamén que nas subvencións a clubs deportivos, valórase especialmente a adhesión das entidades deportivas ao Manifesto pola Igualdade e pola Erradicación da Violencia de Xénero no Deporte da Secretaría Xeral de Igualdade e da Secretaría Xeral para o Deporte, e que se teñen en conta para o baremo o número de licenzas femininas e o número de mulleres en postos directivos da entidade.
- E polo que respecta ás federacións deportivas, os convenios de colaboración atenden tamén á adhesión ao Manifesto e a evolución das licenzas, así como tamén contemplan a subvención directa de programas de promoción da igualdade no deporte onde, entre outros extremos, valórase número de mulleres en postos directivos da federación deportiva.

Avaliación das actividades realizadas no ano 2015, dende o punto de vista do xénero:

- Entre outras actuacións, a Secretaría Xeral para o Deporte e a Fundación Deporte Galego realizan dúas actividades que provocan un importante impacto no deporte desenvolvido polas mulleres:
- a) Os convenios de patrocinio aos clubs galegos de alto nivel, que seguirán a ser unha das actividades prioritarias deste departamento e da fundación no 2017. Na tempada 2015/2016 resultaron beneficiarios 54 equipos femininos (fronte aos 46 da tempada anterior) e 6 mixtos (fronte aos 10 da tempada 2014/2015), fronte aos 72 masculinos (que no 2014/2015 foron 55). A este respecto é importante salientar que na tempada 2014/2015, en cómputo global, os equipos patrocinados foron 111, mentres que na tempada 2015/2016 son 132, producíndose un incremento dun 18,9%.
- b) As políticas de fomento do deporte de alto nivel e de axuda aos e as deportistas. O último recoñecemento de deportistas de alto nivel, publicado por resolución do 19 de agosto de 2016, da Secretaría Xeral para o Deporte, pola que se fai pública a lista de deportistas recoñecidos/as como deportistas galegos/as de alto nivel polo procedemento iniciado en xuño de 2016, veu a recoñecer a 127 mulleres deportistas, nun total de 246.

A continuación preséntanse os indicadores e os seus valores previstos para o ano 2017, correspondentes ao Obxectivo estratéxico do Plan Estratéxico de Galicia 2015-2020 (PEG 2015-2020) ao que responde este programa, reflectindo aquelas actuacións

dirixidas a persoas, para coñecer a desagregación por sexo estimando a proporción de mulleres beneficiadas nelas que se prevé nos Orzamentos de 2017.

Táboa 31. Indicadores de produtividade de persoas beneficiadas desagregados por sexo de OE 2.1.01

E2 - Benestar das persoas e as familias e cohesión social		
PA01 - Sistema sanitario sustentable e de calidade. Fomento da saúde pública e dos hábitos de vida saudables		
E01 - Consolidar a práctica deportiva e a actividade física, así como desenvolver o conxunto de funcionalidades do feito deportivo, mais alá da mera competición, como a saúde pública, a economía ou as funcións educativa e social		
INDICADOR		PREVISTO
P080.H	Escolares participantes en programas de promoción de vida activa e saudable (Homes)	11.611
P080.M	Escolares participantes en programas de promoción de vida activa e saudable (Mulleres)	10.562
P081.H	Escolares participantes nos campionatos galegos (Homes)	74.298
P081.M	Escolares participantes nos campionatos galegos (mulleres)	35.976

Fonte: Presidencia da Xunta de Galicia

PROGRAMA 571A-FOMENTO DA SOCIEDADE DA INFORMACIÓN E DO COÑECEMENTO

Os obxectivos prioritarios que se pretenden conseguir coas actuacións que financia este programa de gasto son:

Desenvolver servizos públicos dixitais en todos os ámbitos de goberno que melloren a calidade de vida dos cidadáns e que garantan a súa autonomía persoal.

Lograr unha cidadanía altamente competente no ámbito dixital e completamente integrada na sociedade do coñecemento.

Conformar un sector TIC competitivo e innovador, catalizador doutros sectores estratéxicos da economía a partir da innovación e especialización tecnolóxica.

Evolucionar cara a un sector empresarial integrado totalmente na economía do coñecemento.

Dispoñer de infraestruturas de telecomunicacións de última xeración tractoras de novos servizos que posibiliten un maior achegamento da cidadanía á sociedade do coñecemento.

Todo isto coa finalidade de acadar a modernización tecnolóxica dos servizos públicos mediante proxectos vinculados á Administración electrónica e consolidar o e-Goberno e

a incorporación das TIC e as novas posibilidades de xestión que estas ofrecen á Administración Pública para facilitar e facer máis eficientes as relacións coa cidadanía e as empresas.

As actuacións previstas dentro deste programa teñen carácter universal, pois están dirixidas a acadar a inclusión no novo contexto dixital da sociedade galega no seu conxunto (cidadanía en xeral, administracións públicas, sector empresarial, asociacións sen ánimo de lucro), contribuíndo de xeito decisivo na xeración dunha economía do coñecemento que sirva de base para o progreso económico e social cara uns maiores niveis de benestar para a totalidade da poboación galega, ademais de levar a cabo un proxecto tecnolóxico global na Xunta de Galicia que impulse a modernización da Administración pública.

Segundo os datos do Estudo "A sociedade da información en Galicia dende unha perspectiva de xénero", publicado polo OSIMGA, a día de hoxe, en idades inferiores aos 34 anos, as mulleres superan ata en 2,3 puntos porcentuais aos homes no uso de internet fronte aos 3,4 puntos da media estatal. En Galicia, un 70,4% das mulleres e un 68,2% dos homes fixo uso de internet nos últimos tres meses. No período 2010-2014 a porcentaxe de mulleres galegas que utilizan internet creceu en maior medida que no conxunto do estado, incrementándose en 15,9 puntos porcentuais fronte aos 13,2% da media estatal.

Son as mulleres as que usan en maior medida Internet para interactuar coas Administracións Públicas para obter información de páxinas web, descargar formularios oficiais e enviar formularios cubertos, cunha diferenza de 4,5 puntos porcentuais respecto aos homes.

Tanto os homes como as mulleres interactúan preferentemente coas AAPP a través da rede para realizar xestións sanitarias e a declaración da renda, pero existen diferenzas de xénero, un 70,5% das mulleres empregan a administración electrónica para realizar xestións sanitarias, case 13 puntos máis que os homes, que só superan ás mulleres na interacción coas Administracións públicas para a declaración da renda, na petición e entrega de certificados e na tramitación de documentos persoais.

Por todo isto, débese considerar que as mulleres serán as principais beneficiadas por todas aquelas actuacións que se financien dentro deste programa de gasto e que teñan como finalidade avanzar e mellorar a e-administración, tendo en conta ademais que a extensión da e-administración e o uso das TIC tamén pode facilitar a implantación e o uso do teletraballo polo o persoal das administracións públicas, co que se facilita a conciliación da vida familiar, laboral e persoal.

O estudo do OSIMGA tamén pon de manifesto o maior interese das galegas por formarse nas tecnoloxías da información e da comunicación. Un 29,8% das galegas asistiron algunha vez a actividades formativas sobre as tecnoloxías da información e a comunicación (TIC) de cando menos tres horas de duración, fronte ao 25,5% dos homes, o que supón que as mulleres avantaxan en máis de 4 puntos porcentuais aos homes neste indicador.

Doutra banda, o sector tecnolóxico galego conta con máis de 15.600 persoas das que o 33,1% son mulleres. Sen embargo só o 13,7% están adicadas á funcións TIC fronte ao 51,8% de homes. A porcentaxe de mulleres en postos directivos nas empresas do sector tamén é minoritaria (18,6%).

Do total do persoal dedicado a I+D+i nas empresas TIC galegas, un 83% son homes e o restante 17% son mulleres, o que amosa unha clara masculinización desta actividade no sector TIC.

Ademais, o Plan de Inclusión Dixital que se inclúe neste programa de gasto pode contribuír á redución da brecha dixital de xénero ao facilitar a alfabetización dixital e o acceso á sociedade da información daquelas colectivos máis desfavorecidos (terceira idade, persoas desempregadas ...), prestando especial atención ás mulleres.

Por outra banda, está prevista a posta en funcionamento dun sistema de axuda á explotación e xestión do transporte de persoas por estrada dentro do Plan de Modernización do transporte nese ámbito, e a evolución deste cara solucións que permitan adaptar o transporte a demanda da cidadanía. Polo que, tendo en conta que todos os estudos e estatísticas amosan que as mulleres utilizan o transporte público en maior medida que os homes, é outra das actuacións das que se pode prever un maior impacto nas mulleres.

E no ámbito sectorial dos servizos sociais, dentro deste programa de gasto continuárase a desenvolver o Plan Trabe que pretende a integración das TIC na xestión dos servizos sociais para mellorar a súa eficiencia e incrementar a súa capacidade, e que en 2017 consolidará o desenvolvemento da Historia Social Única Electrónica, o desenvolvemento dun Sistema Integral de Xestión Centros Sociais, ou o deseño de solucións no Fogar Dixital. Deste xeito, considerando que as mulleres seguen a ser de xeito maioritario as que se ocupan das labores de coidado dos nenos e nenas e/ou das persoas maiores no ámbito familiar, e que tamén son mulleres as maiores usuarias dos servizos sociais, calquera avance neste ámbito contribuír á mellorar a súa calidade de vida.

Avaliación das actividades realizadas no ano 2015, dende o punto de vista do xénero:

Durante 2015, no marco do Programa de fomento da sociedade da información e do coñecemento publicáronse tres estudos que analizan o uso das TIC atendendo a unha perspectiva de xénero (“A Sociedade da Información nos fogares galegos”, “A Sociedade da Información en Galicia desde unha perspectiva de xénero” e “As mulleres no sector TIC 2015”) o que permite coñecer de primeira man as necesidades da sociedade galega e deseñar as actuacións a realizar tendo en conta as distintas necesidades que podan ter mulleres e homes, conseguindo así proxectos máis eficaces e eficientes.

Adicionalmente, realizáronse 2.146 actividades formativas con case 29.825 horas de formación en cursos e charlas en alfabetización dixital, capacitación dixital e innovación

social dixital, a través da Rede CeMIT onde o 57,57% das persoas participantes foron mulleres (33.883).

PROGRAMA 761A-COORDINACIÓN E PROMOCIÓN DO TURISMO

O obxectivo prioritario deste programa de gasto é o de consolidar a posición de Galicia como destino único, dinámico, diferenciado e diversificado, orientando as actuacións da administración ao fomento do turismo como motor de desenvolvemento sostible socioeconómico para os territorios apostando pola responsabilidade social e medio ambiental, a adecuación aos avances tecnolóxicos e un enfoque turístico á demanda.

Dende unha perspectiva de xénero, o programa Coordinación e Promoción do Turismo non é un programa especificamente dirixido á igualdade entre mulleres e homes. Sen embargo, a visibilidade do territorio e das súas características que se acada coas accións de comunicación que se levan a cabo desde a Axencia de Turismo de Galicia, debe ser tido en conta na proxección de Galicia coma un destino moderno en todos os sentidos e as consecuencias das “decisións turísticas” non son neutras en termos de xénero.

Unha das principais limitacións para detectar a situación de partida de mulleres e homes no sector turístico é a escasa dispoñibilidade de información de calidade para realizar a análise de xénero no sistema económico turístico. Mais alá de datos xenéricos desagregados por sexos a nivel de emprego no sector turístico, a información dispoñible por subramas dentro do sector ou do emprego por conta propia é case que nula e o mesmo ocorre coa información sobre o sexo das persoas titulares de empresas turísticas ou das características das persoas visitantes na Comunidade Autónoma.

Neste último caso apreciase que a porcentaxe de mulleres turistas en Galicia en 2014 foi do 47 %. Así mesmo, a porcentaxe de peregrinos e peregrinas que obtiveron a Compostela en 2015 foi de 52,9 % de homes e 47,1 % mulleres, o que reflicte unha situación bastante equilibrada.

Entre os obxectivos pendentes está o de conseguir condicións de equidade nos salarios e nos cargos nun sector onde as mulleres ocupan unha porcentaxe mínima en cargos de responsabilidade ou dirección, e perciben unha porcentaxe de salario inferior aos homes empregados. Segundo os datos da Organización Mundial do Turismo, as mulleres gañan entre un 10 e un 15 por cento menos que os seus homólogos varóns no sector turístico.

Nas accións de comunicación que programe a Axencia de Turismo de Galicia dentro deste programa de gasto, trataranse de amosar aspectos que fagan visible e poñan en valor o papel das mulleres na comunidade autónoma, evitando as campañas que poidan resultar “agresivas” en canto á utilización da imaxe da muller. Tamén se utilizarán indicadores que permitan coñecer se a franxa horaria de emisión ou os soportes utilizados son os máis axeitados para que a mensaxe chegue á poboación feminina.

Nos pregos dos procedementos de contratación que se leven a cabo en 2017 quedará establecido como motivo de exclusión a presentación de propostas que conteñan calquera tipo de cosificación da muller. Así mesmo, nos plans de medios establecerase nos pregos que non se inserirá publicidade institucional nos soportes cuxa liña editorial ou de imaxe sexa manifestamente sexista.

Nas xuntanzas técnicas que se manteñan coas empresas adxudicatarias das campañas de publicidade, invitarase a participar a unha persoa do departamento con competencia en materia de igualdade, de cara a estremar o coidado na selección de imaxes para as campañas que se vaian financiar.

Outras das actividades que poden ter máis incidencia en materia de xénero son as actividades formativas e farase especial fincapé en que o profesorado do Centro Superior de Hostalería de Galicia poña especial coidado na formación en igualdade e nos cursos específicos de formación para o sector incluíranse módulos nos que se incida nos aspectos que permitan incrementar as posibilidades de traballo para as mulleres así como a progresiva ruptura da segregación de xénero no mercado laboral.

Nas accións formativas que se desenvolvan en colaboración coas universidades incidirase na información, sensibilización e educación para a igualdade e nos convenios que se asinen coas entidades sectoriais incluíranse cláusulas que garantan que na comunicación sobre as actividades que se vaian realizar se transmita unha imaxe igualitaria, plural e non estereotipada de mulleres e homes no sector turístico.

Nas ordes de axudas para empresas turísticas valorarase para a concesión a aplicación de políticas de igualdade de oportunidades e estableceranse medidas para facilitar o acceso ás liñas de axudas das PEMES, como instrumento para dar acceso ás mulleres ao sector turístico.

Os estudos e estatísticas que realice a Axencia de Turismo de Galicia incluírán indicadores que permitan coñecer as desigualdades que existen no sector, tales como número de empresas titulares de homes e mulleres, características destas empresas (tamaño, nº empregados/as, ..)

O programa 76 I A tamén inclúe accións enfocadas á desestacionalidade do turismo e de creación de produtos turísticos novos. Neste último caso, poden resultar especialmente beneficiadas as mulleres cando se trate de produtos que prioricen a utilización de tecnoloxías que aforren tempo, a comercialización de servizos/productos de mulleres, e a capacitación das mulleres en xestión empresarial.

Impulsarase o recoñecemento aquelas ocupacións tradicionalmente ocupadas por mulleres e moitas veces infravaloradas pero que aportan calidade e un punto de diferenciación ao sector turístico galego.

A continuación preséntanse os indicadores da Consellería relacionados coa perspectiva de xénero:

Indicadores de todas as actuacións dirixidas a persoas, para coñecer a desagregación por sexo e comprobar a proporción de mulleres beneficiadas nelas.

Avaliación das actividades realizadas no ano 2015, dende o punto de vista do xénero:

De conformidade coa enquisa de poboación activa do ano 2015 o 53,01% do total de persoas ocupadas no sector turístico en Galicia son mulleres. O 64,6% das mulleres ocupadas no sector turístico son menores de 45 anos, mentres que esta porcentaxe queda no 60,05% no caso dos homes.

A liña de axudas da Axencia Turismo de Galicia para a realización en 2015 de prácticas formativas en oficinas de turismo da Xunta, en oficinas de Turespaña, en mercados emisores e na Área de Estudos mostra un número de beneficiarias de 11 mulleres e de 2 homes. En 2016 mantívose a porcentaxe sendo 7 mulleres beneficiarias destas bolsas fronte a un home.

Conclusiones:

Valóranse de xeito positivo, dende o punto de vista do xénero, tanto as accións que está previsto desenvolver no marco das competencias que lle corresponden á Presidencia da Xunta de Galicia, como os resultados das actividades que se levaron a cabo no ano 2015, posto que:

- Trátase de mellorar o tratamento informativo da violencia de xénero e de abordar temáticas relacionadas coa igualdade nos medios de comunicación. Así como de aplicar a perspectiva de xénero ás campañas que se programan dende a Secretaría Xeral de Medios, transmitindo unha imaxe non estereotipada da muller á sociedade.
- Trátase de aumentar a participación das mulleres nos órganos de decisión das entidades galegas no exterior.
- Vanse desenvolver programas de fomento, información e inserción laboral para as persoas retomadas, con liñas específicas para as mulleres.
- No ámbito das TIC, terase en conta e deseñaranse estudos que permitan coñecer a situación das mulleres neste sector, e continuarase coa mellora de programas innovadores en ámbitos específicos como o do servizos sociais ou o transporte, que permitirán mellorar a calidade de vida das mulleres.
- Vanse incorporar de xeito efectivo no ámbito deportivo, accións de promoción da igualdade e sensibilización contra a violencia de xénero.

- Tratarase de poñer en valor o traballo das mulleres nas actividades turísticas, valorando na concesión das subvencións da aplicación de políticas de igualdade de oportunidades aos traballadores e traballadoras das empresas do sector e estableceranse medidas para facilitar o acceso ás liñas de axudas das PEMES, como instrumento máis adecuado para dar acceso ás mulleres ao sector turístico.

IV.2. VICEPRESIDENCIA E CONSELLERÍA DE PRESIDENCIA, ADMINISTRACIÓN PÚBLICAS E XUSTIZA.

A Vicepresidencia da Xunta de Galicia configúrase como un órgano superior de coordinación da Presidencia da Xunta de Galicia e o Decreto 233/2012, do 5 de decembro, establece as súas competencias que teñen un marcado carácter transversal e de coordinación. Tamén lle corresponde á Vicepresidencia da Xunta de Galicia, a través da Secretaría Xeral da Igualdade, a promoción e adopción de medidas encamiñadas á consecución da igualdade efectiva das mulleres e dos homes así como a asistencia xurídica da Comunidade Autónoma de Galicia.

A Consellería de Presidencia, Administracións Públicas e Xustiza, configurada como órgano de apoio e asistencia á Presidencia e á Vicepresidencia da Xunta de Galicia, é o departamento da Xunta de Galicia ao cal lle corresponde a elaboración, proposta e execución da política do Goberno galego en materia de xustiza, administración local, relacións institucionais e parlamentarias, emerxencias e interior, relacións exteriores e coa Unión Europea e avaliación e reforma administrativa. Tamén é a encargada dos servizos de carácter horizontal necesarios para o funcionamento da administración da Xunta de Galicia.

Debido a este ámbito competencial, moitos dos programas de gasto da consellería dirixen a súa actividade cara o mantemento e funcionamento diario e normal da administración, de xeito que non inclúen actividades que teñan relación directa e específica coa igualdade. Aínda así cabe salientar o compromiso de intentar integrar de xeito transversal a perspectiva de xénero nas actividades que se desenvolven.

PROGRAMA 121A-DIRECCIÓN E SERVIZOS XERAIS DA ADMINISTRACIÓN XERAL E PROGRAMA 131A-DIRECCIÓN E SERVIZOS XERAIS DE XUSTIZA

Estes programas de gasto atenden as tarefas de dirección, coordinación e soporte básico dos servizos comúns, ben sexa no ámbito da administración xeral como da administración de xustiza, tratando de dotar aos centros directivos dos medios materiais e económicos necesarios para que desenvolvan a súa actividade de xeito eficaz e eficiente e proporcionar unha administración de calidade, eficiente e cercana á cidadanía, co menor custo posible.

Para o desenvolvemento das actividades que se financian con estes programas de gasto aplícase fundamentalmente a Lei 30/2007, de contratos do sector público e aplicaranse as previsións previstas nesta Lei respecto á prohibición de contratar con empresas, persoas ou entidades que foran sancionadas con carácter firme por infracción grave en materia de disciplina de mercado, en materia profesional ou en materia de integración laboral e de igualdade de oportunidades.

Tamén se incluírá en todos os pregos como criterio de desempate a acreditación da implantación dun plan de igualdade ou a obtención da Marca Galega de Excelencia en Igualdade e poderanse establecer condicións especiais de execución dos contratos ou incluír consideracións de tipo social que tendan a eliminar ou reducir as desigualdades entre mulleres e homes no mercado laboral, sempre que sexa pertinente.

PROGRAMA 121B-ASESORAMENTO E DEFENSA DOS INTERESES DA COMUNIDADE AUTÓNOMA

Dentro deste programa de gasto desenvólvense todas as actuacións encamiñadas ao asesoramento xurídico da administración e a de defensa en xuízo desta. As actividades da Asesoría Xurídica Xeral da Xunta de Galicia diríxense a asegurar que a actuación administrativa se somete á legalidade o que, en último termo, redundará a favor da cidadanía galega.

Coa aprobación da Lei 4/2016, do 4 de abril, de ordenación da asistencia xurídica da Administración Xeral da Comunidade Autónoma de Galicia e do seu sector público, en 2017 a Asesoría Xurídica Xeral afrontará un proceso de importante reorganización, procedendo a establecer unha nova mecánica de traballo e de reparto de funcións e avanzaranse nalgúns dos obxectivos principais xa marcados nos últimos anos: na elevación da calidade xurídica dos estándares de actuación no sector público autonómico; na coordinación dos servizos consultivos e contenciosos nas diversas áreas, especialmente en materias transversais como contratación pública e subvencións; e reforzaranse a formación e especialización dos letrados para facer posible os obxectivos anteriores.

A intervención dos letrados e letradas nas distintas fases do procedemento de contratación pública proporciónalles unha posición inmejorable, non só para garantir a legalidade dos procedementos, senón tamén para, a través do asesoramento aos órganos xestores, aproveitar as contratacións públicas para contribuír a obxectivos estratéxicos da Comunidade, como poden ser a innovación ou a atención ás necesidades sociais.

Para desenvolver ese mandato legal, a Xunta de Galicia conta con Guías de actuación para o fomento da contratación innovadora, da contratación socialmente responsable e da participación das pequenas e medianas empresas, a través da introdución de cláusulas e condicións específicas nos pregos. A aplicación das recomendacións da Guía de cláusulas sociais debe garantir que as empresas contratistas do sector público autonómico non só

sexan as mellores no concreto proxecto que se lles require, senón que ofrezan tamén un plus de compromiso coa sociedade a través de boas prácticas sociais no eido das condicións laborais, do fomento da igualdade e da inclusión das persoas con discapacidade.

Por outra banda, salienta que o persoal letrado da Asesoría Xurídica Xeral exerce a acción popular por parte da administración xeral da Xunta de Galicia nos procedementos penais en casos de morte por violencia de xénero.

PROGRAMA 122B-FORMACIÓN E PERFECCIONAMENTO DO PERSOAL DA ADMINISTRACIÓN DA COMUNIDADE AUTÓNOMA

Mediante as diferentes actividades formativas que se financian dentro deste programa de gasto, a Escola Galega de Administración Pública (EGAP) procura a capacitación profesional do persoal empregado público, tratando non só de mellorar o seu rendemento laboral e de facilitar a súa mobilidade dentro da Administración, senón tamén de ofrecer un mellor servizo á sociedade.

A EGAP tamén pretende achegar á sociedade en xeral aqueles temas relacionados coa Administración que poidan ser do seu interese, e facilitar a comprensión das diferentes novidades normativas, a través das diferentes actividades de divulgación que realiza (xornadas, seminarios, edición de publicacións).

A análise dende o punto de vista do xénero, indica que a EGAP atópase nunha boa posición para promover a igualdade de oportunidades entre mulleres e homes introducindo esta temática nos Plans de Formación para o persoal e aplicando a perspectiva de xénero en todas as actividades formativas dirixidas ao persoal así como nos estudos, enquisas e investigacións que se leven a cabo.

Valorar especialmente que se continúe a potenciar as modalidades de teleformación e autoformación, que constitúen unha formación máis flexible pero coa mesma calidade e certificación e que permite ofertar actividades formativas a un maior número de persoas, cun menor custo e contribuíndo a eliminar as barreiras espaciais e temporais, favorecendo deste xeito a conciliación da vida familiar e laboral e a coresponsabilidade.

A Escola Galega de Administración Pública ten previsto desenvolver accións formativas sobre igualdade e violencia de xénero dirixidas a todos os colectivos do persoal da administración, que se imparten a través das distintas metodoloxías de ensino, co propósito de achegar a formación nesta materia ao maior número posible de destinatarios. Hai que destacar o incremento da oferta formativa nesta materia que se vén producindo nos últimos anos e tamén a diversificación dos contidos.

Continuarase coa incorporación progresiva en todas as actividades formativas, dando prioridade as de maior impacto e as enfocadas a unha capacitación xeral e multidisciplinar do persoal empregado público, dun módulo sobre políticas de igualdade, coa finalidade de incorporar a perspectiva de xénero como unha materia transversal na formación.

Para promover a igualdade no acceso á formación, favorécese a preferencia no acceso ás actividades formativas das persoas que gozasen dunha licenza de maternidade, dun permiso de paternidade, dunha redución de xornada ou dunha excedencia para o coidado de familiares.

Segundo os datos que se recollen na memoria anual da EGAP correspondente ao ano 2015, as mulleres representaron o 67,62% nos cursos que se ofertaron. O 66,5% nos cursos para persoal da Comunidade Autónoma, o 65,8% nos cursos dirixidos ao persoal da administración local, e o 79,4% nos cursos para o persoal da administración de xustiza, e o 72,7% nas actividades dirixidas ao persoal de Administración e Servizos (PAS) das universidades galegas.

Por outra parte, entre o conxunto do persoal docente da EGAP, isto é, os titores/as das actividades en liña e os docentes da formación presencial, rexístrase unha notable presenza feminina, sendo un total de 129 as mulleres que participaron como colaboradoras docentes da EGAP ao longo do 2015.

Avaliación das actividades realizadas no ano 2015, dende o punto de vista do xénero:

En canto ás actividades formativas con temática relacionada directamente coa igualdade ou a violencia de xénero, no ano 2015 desenvolvéronse na EGAP, 11 cursos (14 edicións):

Táboa 32. Actividades formativas temática igualdade e violencia de xénero. Ano 2015

Nome do curso	Persoas participantes
Formación básica en materia de igualdade de oportunidades entre mulleres e homes	25 (20 mulleres)
Linguaxe administrativa non sexista e imaxe igualitaria na práctica da xestión pública (5 edicións)	247 (189 mulleres)
A trata de seres humanos con fins de explotación sexual: a nova escravitude do século XXI	6 (5 mulleres)
Igualdade de xénero: perspectiva xurídica	19 (12 mulleres)
Violencia de xénero e familiar. Tramitación (2 edicións)	84 (70 mulleres)
Violencia de xénero	25 (17 mulleres)
Xénero e igualdade nas administracións públicas. A súa evolución normativa (3 edicións)	116 (81 mulleres)

Fonte: Escola galega de Administración Pública (EGAP)

Ademais impartíronse 4 cursos (con 10 edicións en total) nos que se incluía un módulo de igualdade de xénero:

Táboa 33. Actividades formativas que inclúen módulo de igualdade de xénero. Ano 2015

Nome do curso	Persoas participantes
Perfeccionamento de xefatura de negociado (4 edicións)	193 (144 mulleres)
Perfeccionamento de xefatura de sección (4 edicións)	199 (116 mulleres)
Perfeccionamento de xefatura de sección-PAS Universidades	22 (13 mulleres)
Perfeccionamento de xefatura de negociado-PAS Universidades	44 (33 mulleres)

Fonte: Escola galega de Administración Pública (EGAP)

Ademais dos reflectidos na táboa anterior, tamén se impartiron contidos en materia de igualdade noutras actividades que se levaron a cabo en 2015. Así, por exemplo, o curso "Manual de estilo do DOG e outras publicacións institucionais" aborda o uso dunha linguaxe non sexista.

A continuación preséntanse os indicadores e os seus valores previstos para o ano 2017, correspondentes ao Obxectivo estratéxico do Plan Estratéxico de Galicia 2015-2020 (PEG 2015-2020) ao que responde este programa, reflectindo aquelas actuacións dirixidas a persoas, para coñecer a desagregación por sexo estimando a proporción de mulleres beneficiadas nelas que se prevé nos Orzamentos de 2017.

Táboa 34. Indicadores de produtividade de persoas beneficiadas desagregados por sexo de OI 5.1.01

E5 - EIXE INSTRUMENTAL. Administración moderna, eficiente e de calidade		
PA01 - Función pública profesional, motivada e orientada ao servizo público		
I01 - Acadar unha maior competencia dos empregados e empregadas públicos da comunidade autónoma, promovendo unha formación continuada ao longo da súa vida profesional, que redunde na mellora da prestación dos servizos públicos á cidadanía; a través dunha formación adaptada ás necesidades do alumnado, de calidade, práctica e flexible, que promova a conciliación da vida persoal e profesional, e aproveite todo o potencial das novas tecnoloxías.		
INDICADOR		PREVISTO
P240.H	Persoal público participante nas actividades de formación (Homes)	4.250
P240.M	Persoal público participante nas actividades de formación (Mulleres)	8.200

Fonte: Escola galega de Administración Pública (EGAP)

PROGRAMA 141A-ADMINISTRACIÓN LOCAL

A Dirección Xeral de Administración Local, no marco e execución das súas competencias, persegue como obxectivos prioritarios a optimización e mellora da xestión na prestación de servizos á cidadanía, o logro de melloras progresivas na cooperación coas

entidades locais, o fomento e o impulso da incorporación das novas tecnoloxías e da e-Administración ou administración electrónica nas entidades locais.

Para elo, este programa de gasto trata de fomentar liñas de colaboración coas entidades locais galegas, con especial énfase no apoio aos concellos na prestación dos servizos que lle son propios, apoiando a creación e a mellora das infraestruturas, dotacións, instalacións e equipamentos vinculados á prestación de servizos municipais para que os concellos poidan contar con espazos dignos e adecuados para a prestación dos servizos que teñen encomendados.

Apoiarase as entidades locais para que afronten o reto de acadar unha suficiente capacidade organizativa e financeira para prestar os servizos públicos da súa competencia, de maneira axeitada e sostible, promovendo fórmulas de colaboración e cooperación intermunicipal, que racionalicen servizos e recursos para ofrecer uns mellores servizos á cidadanía.

A pesar do seu aparente carácter universal, a dotación de equipamentos e de infraestruturas non é neutra dende o punto de vista do xénero xa que as necesidades de mulleres e homes en canto a equipamentos públicos non é a mesma. As mulleres usan máis o espazo público para tarefas de xestión doméstica e de coidado das persoas que dependen delas (maiores ou menores).

Por este motivo, aválase positivamente que dende a Dirección Xeral de Administración Local se indique que a programación das infraestruturas e dos equipamentos públicos debe realizarse tendo en conta que mulleres e homes teñen diferentes obrigas, oportunidades e necesidades. Ademais, polas características dos investimentos que se financian (prazas e paseos, espazos e parques infantís, obras e equipamentos para a protección do medio natural e para o coñecemento e utilización didáctica dos recursos naturais), pode considerarse que este programa de gasto vai ter un impacto positivo.

Por outra banda, por mandato da Lei de Administración Local de Galicia, desde a Xunta de Galicia debe favorecerse o desenvolvemento das asociacións que se constitúan para a defensa dos intereses xerais ou sectoriais da veciñanza dos concellos de Galicia. Por este motivo vaise respaldar o funcionamento das confederacións, federacións, coordinadoras ou agrupacións de veciños e veciñas de Galicia mediante o financiamento dos seus gastos de funcionamento así como daquelas actividades que redunden na mellora de vida local. Non se pode esquecer que as asociacións que se constitúen con esta finalidade teñen a consideración de entidades de participación cidadá e constitúen un elemento clave de vertebración da política e da vida local dos concellos galegos.

Outro dos eixos de intervención deste programa de gasto é o fomento da e-Administración para facilitar a relación entre as entidades locais e a cidadanía. A fenda dixital de xénero reduciuse considerablemente nos últimos anos, de xeito que neste momento

as mulleres superan en máis de 1 punto aos homes segundo os datos do IGE relativos ás persoas que empregaron internet para realizar algún trámite ante a administración nos últimos 12 meses (en relación á poboación que se conectou a internet), polo que calquera mellora na e-administración podería ter unha maior incidencia nas mulleres.

Ademais, preténdese:

- Incorporar a perspectiva de xénero na actuación xeral do centro directivo (nos procedementos de contratación, convocatorias e convenios), promover o uso dunha linguaxe inclusiva en toda a documentación que se produza
- Promover a actividade empresarial das mulleres introducindo medidas que lles faciliten o acceso a todos os sectores da actividade profesional cos que teñen relación as actividades do centro directivo mediante a incorporación de criterios de valoración que incentiven a contratación de mulleres na execución dos proxectos que se desenvolvan a través das convocatorias de subvencións ou dos convenios de colaboración.
- Potenciar o desenvolvemento e adecuación dos proxectos en materia de obras e equipamentos para a prestación de servizos públicos que facilitan a conciliación.

PROGRAMA 212A-PROTECCIÓN CIVIL E SEGURIDADE DA COMUNIDADE AUTÓNOMA

O papel da Xunta de Galicia na atención de emerxencias céntrase en tres funcións fundamentais: a superior dirección e coordinación da protección civil, a xestión dos servizos que se considere necesario prestar de forma unitaria para todo o territorio galego, e a xestión das emerxencias que superen os medios de resposta de que dispoñen as entidades locais.

Este programa de gasto desenvólvese a través de 3 centros directivos: a Dirección Xeral de Emerxencias, a Academia Galega de Seguridade Pública e a Axencia Galega de Emerxencias.

O obxectivo das actividades que se desenvolven é o de definir e implantar un sistema que garanta a protección da cidadanía fronte a situacións de risco, catástrofe ou calamidade pública e soportar o funcionamento do sistema de seguridade público galego.

Dende o punto de vista do xénero, este programa pretende favorecer a incorporación da muller ás forzas e corpos de seguridade e aos servizos de emerxencia e promover as condicións para que, mellorando a súa formación e capacitación, poida ter unha maior participación.

Dende o ano 1979 no que a muller se incorporou no Corpo Nacional de Policía, a incorporación de persoal feminino á Unidade de Policía Adscrita ven sendo progresiva e as novas promocións van producindo un paulatino aumento da porcentaxe de mulleres

respecto do total de efectivos. Actualmente, o número total de mulleres na UPA é de 62, incrementándose a porcentaxe total de mulleres ata un 13,6%.

Potenciaranse as unidades dedicadas especificamente a loita contra a violencia de xénero e a atención a este tipo de vítimas.

Así, na Unidade de Policía adscrita tense creado un grupo específico para desenvolver tarefas en materia de violencia de xénero e protección das vítimas, conformado con persoal especializado, ao que se deu formación especializada, e prácticas reais nas comisarías do CNP, incorporándose en xullo de 2016 a estas labores.

E asinouse un protocolo de colaboración coa Xefatura Superior de Policía de Galicia, para a colaboración e coordinación do persoal de ambos corpos dedicados a estas tarefas, de xeito que se acaden mellores cotas de eficacia.

Tamén se van a consolidar as actuacións dirixidas a mellorar a protección das mulleres vítimas de violencia de xénero fronte aos seus maltratadores, favorecendo a presentación das correspondentes denuncias e poñendo en marcha un amplo abano de actuacións asistenciais e de protección co fin de evitar o desamparo.

En 2017 preténdese afondar na capacitación a través de cursos de especialización e actividades formativas organizadas pola AGASP. Nos cursos de formación policial obrigatorios (novo ingreso e promoción) e nos cursos básicos en materia de protección civil existirán módulos sobre a igualdade entre mulleres e homes.

Ademais, preténdese potenciar a formación de carácter permanente na Academia Galega de Seguridade Pública para os funcionarios e funcionarias da Unidade do Corpo Nacional de Policía adscrita á Comunidade Autónoma de Galicia en todas as funcións que lle son propias e, en especial, para os grupos de investigación especializada en medio ambiente e incendios; control de marisqueo ilegal; menores; violencia intrafamiliar e de xénero; patrimonio histórico; seguridade de persoas e edificios; operativos de seguridade e outros.

De cara a 2017, salientar a aposta por fomentar a teleformación, o que redundará en maiores posibilidades de acceso ás actividades formativas para todas aquelas persoas que precisen conciliar vida familiar, persoal e laboral.

A continuación preséntanse os indicadores e os seus valores previstos para o ano 2017, relacionados coas actuacións de formación que se realizan na AGASP correspondentes ao Obxectivo estratéxico do Plan Estratéxico de Galicia 2015-2020 (PEG 2015-2020) ao que responde este programa, reflectindo aquelas actuacións dirixidas a persoas, para coñecer a desagregación por sexo estimando a proporción de mulleres beneficiadas nelas que se prevé nos Orzamentos de 2017.

Táboa 35. Indicadores de produtividade de persoas beneficiadas desagregados por sexo de OE 4.3.02

E4 - Sociedade dixital, lingua, cultura e reforzo do peso de Galicia no seu entorno		
PA03 - Impulso das institucións de autogoberno e mellora da súa influencia e colaboración con Europa, a Eurorexión e o resto do Estado		
E02 - Consolidar unha Administración eficiente que ofrezca unha resposta integral ás necesidades que demanda a cidadanía en materia de emerxencias, protección civil e seguridade pública, atendendo aos criterios de formación, especialización e innovación tecnolóxica.		
INDICADOR		PREVISTO
P227.H	Participantes en accións de formación (Homes)	5.400
P227.M	Participantes en accións de formación (Mulleres)	900

Fonte: Vicepresidencia e Consellería de Presidencia, administracións públicas e Xustiza.

A Axencia Galega de Emerxencias na súa actividade ordinaria de xestión, segundo o disposto na Lei 5/2007, de 7 de maio, de Emerxencias de Galicia, incorpora a perspectiva de xénero coma un dos principios rectores na súa política de xestión e contratación pública. Sendo unha das súas funcións principais a da dirección do Centro de Atención de Emerxencias I12 Galicia, tal principio plásmase nos pregos dos contratos de servizos licitados para a xestión do mesmo, tanto no que atinxe estritamente ao servizo de te-leoperación como o de xestión dos sistemas informáticos e de telecomunicacións.

Polo que se refire ás actividades que se desenvolven no Centro de atención de emerxencias I12 Galicia, indicar que a maioría do persoal son mulleres polo que non resulta necesario realizar accións de fomento da contratación feminina (as mulleres representan o 80% dos curriculumms presentados na bolsa de traballo do Centro de Atención de emerxencias).

Ademais se da especial atención á política de conciliación outorgando reducións de horario á totalidade de mulleres que o solicitaron (de 17 solicitudes, 16 corresponderon a mulleres). Tamén se presta especial atención aos casos de violencia de xénero facilitando apoio psicolóxico ás vítimas ademais de adaptar o horario ás súas necesidades.

A AXEGA seguirá a participar en diversos proxectos que teñen como finalidade incentivar as políticas activas de apoio á muller: Plan Dike (programa para a inserción laboral das vítimas de violencia doméstica), Proxecto Perla (entre Administración Pública, empresas e asociacións sen ánimo de lucro que unen esforzos para potenciar a igualdade de oportunidades e a conciliación) e outros de similares características.

PROGRAMA 312G-CONCILIACIÓN DA VIDA PERSOAL E LABORAL E OUTROS SERVIZOS DE PROTECCIÓN SOCIAL

Con este programa de gasto trátase de impulsar a conciliación da vida familiar e laboral, fomentando a harmonización das responsabilidades familiares e laborais entre mulleres e homes. Para isto, resulta necesario implicar a toda a sociedade para que, dende todos os ámbitos, se fagan esforzos para corresponsabilizarse na busca de solucións para acadar a conciliación da vida familiar, persoal e laboral dende a perspectiva da igualdade de todas as persoas que forman a familia e a sociedade.

Ademais, trátase de poñer en valor e reforzar as políticas de conciliación e corresponsabilidade para que sexan consideradas un elemento de investimento, dado que todo o que se faga neste ámbito é un elemento creador de riqueza e de cohesión social ao potenciar a existencia dunha cidadanía e unha sociedade máis participativa e integrada.

Un maior equilibrio entre vida persoal, familiar e laboral, ten efectos preventivos en ámbitos como a diminución de enfermidades, estrés, menor fracaso escolar e desprotección infantil, aumento da produtividade empresarial e da motivación e rendemento laboral, diminución do absentismo, etc.

Tamén é unha actuación fundamental á hora de afrontar o problema demográfico que ten Galicia, cunha das taxas de fecundidade máis baixas de Europa, xa que cando as mulleres non poden compatibilizar a súa maternidade cun emprego de calidade, retrasan a decisión de ter fillos/as ou ben renuncian a elo.

As actuacións que se pretenden desenvolver dentro deste programa de gasto, teñen en conta que se ten producido unha evolución do concepto conciliación coa inclusión da vida persoal, ademais da familiar e a inclusión dos homes en termos de corresponsabilidade. Así, falar de conciliación no século XXI é falar de que mulleres e homes teñan unha vida máis equilibrada en tempos e espazos públicos e privados, de maneira que podan conseguir un desenvolvemento máis pleno.

Se mulleres e homes comparten as esferas produtiva e reprodutiva, faise necesario implantar medidas de conciliación que lles permitan compatibilizalas e, para evitar o efecto perverso que poden ter as medidas de conciliación sobre as condicións do emprego das mulleres (por exemplo optar a xornadas parciais para compatibilizar traballo e familia co conseguinte menoscabo da súa capacidade adquisitiva e redución das súas cotizacións, o que implica á súa vez unha diminución da contía das súas prestacións e pensións), resulta necesario que as medidas de conciliación se utilicen de forma corresponsable, é dicir, deben empregarse polos homes na mesma proporción que as mulleres.

Por iso, unha das actuacións que se vai financiar dentro deste programa de gasto, está dirixida especificamente aos homes (e a mulleres que forman parte dunha familia mono-

parental) e trata de promover que sexan eles os que reduzan a súa xornada laboral para atender ás responsabilidades familiares de coidado dos fillos e fillas menores,

Tamén se van a financiar programas de conciliación levados a cabo polas entidades locais, como axentes máis próximos á cidadanía e tamén se van a levar a cabo accións de sensibilización e información que contribúan á educación en valores de igualdade e a mudar o modelo social maioritariamente aceptado en canto á asignación de roles de xénero tradicionais (un rol coidador ás mulleres e un rol “provedor” (económico) aos homes).

Cabería esperar, a medio prazo, unha diminución da porcentaxe de persoas que na nosa comunidade continúan pensando que o coidado de persoas dependentes e as tarefas do fogar son unha responsabilidade eminentemente feminina e polo tanto, colocar ás mulleres nunha mellor situación respecto do acceso e permanencia no mercado laboral permitindo a Galicia contar cunha forza de traballo necesaria para o seu desenvolvemento económico, así como unha diminución da porcentaxe de mulleres que non acceden ao mercado laboral por insuficiencia de recursos de atención a menores durante a xornada de traballo.

Avaliación das actividades realizadas no ano 2015, dende o punto de vista do xénero:

Ademais das accións dirixidas á sociedade galega en xeral que contén este programa, poden non obstante cuantificarse aquelas que teñen uns beneficiarios/as máis concretas, como é o caso da liña de axuda a homes que reduzan a súa xornada laboral para coidado de fillos/as e da que en 2015 foron beneficiarios 163 homes e 55 mulleres (familias monoparentais).

Ademais, en 2015 concedéronse axudas a 59 ANPAS para desenvolver programas de actividades complementarias e extraescolares nos centros educativos sostidos con fondos públicos, e facilitar así a conciliación da vida familiar, persoal e laboral.

E financiáronse 39 proxectos de conciliación levados a cabo polas entidades locais de Galicia (bancos de tempo, campamentos, madrugadores, ludotecas, obradoiros, etc).

A continuación preséntanse os indicadores e os seus valores previstos para o ano 2017 *das actuacións que teñen un impacto directo na promoción da igualdade*, e cuxa finalidade consiste na consecución dunha igualdade real e efectiva entre homes e mulleres en todos os ámbitos, e en poñer en marcha medidas activas de conciliación da vida familiar, persoal e laboral, e de fomento da corresponsabilidade. Estes son os indicadores definidos no Plan Estratégico de Galicia 2015-2020 (PEG 2015-2020).

Táboa 36. Indicadores de produtividade de persoas beneficiadas desagregados por sexo de OE 2.3.03

E2 - Benestar das persoas e as familias e cohesión social		
PA03 - Mellora dos servizos sociais a familias e á infancia, apoio á conciliación e á promoción da igualdade, servizos e axudas complementarios da educación e políticas de xuventude e cooperación		
E03 - Mellorar a conciliación da vida familiar e laboral e promover a corresponsabilidade entre mulleres e homes para contribuír a acadar o principio de igualdade por razón de xénero en todos os ámbitos e á revitalización demográfica		
OO01 - Apoio á conciliación da vida persoal, familiar e laboral.		
INDICADOR		PREVISTO
P00092	Homes/familias monoparentais que reducion a súa xornada laboral.	212
P00151	Número de actividades de conciliación.	45
P235.H	Participantes que melloraron a súa situación persoal ou laboral a través de medidas de fomento da igualdade (Homes)	1.405
P235.M	Participantes que melloraron a súa situación persoal ou laboral a través de medidas de fomento da igualdade (Mulleres)	2.195

Fonte: Vicepresidencia e Consellería de Presidencia, administracións públicas e Xustiza

PROGRAMA 313B-ACCIÓNS PARA A IGUALDADE, PROTECCIÓN E PROMOCIÓN DA MULLER

O obxectivo deste programa é a incorporación da perspectiva de xénero nas actuacións da administración autonómica, a promoción da igualdade en todos os ámbitos e as medidas que axuden a combater a discriminación por razón de sexo. Nesta programación terase especialmente en conta as actuacións a desenvolver no ámbito rural e no ámbito educativo, co obxecto de contribuír a cohesión social en Galicia así como para favorecer o cambio de valores e o respecto para conformar unha sociedade con igualdade de oportunidades para mulleres e homes.

Prestarase un especial apoio á promoción do emprego das mulleres, acompañando os programas de fomento de autoemprego e do emprendemento feminino con accións de acompañamento, asesoramento e titorización que axuden a mellorar a taxa de pervivencia das iniciativas emprendedoras.

Por outra banda, no contexto socio-económico actual, no que o desemprego afecta en maior medida ás mulleres que aos homes, a Secretaría Xeral da Igualdade é consciente de que a poboación feminina rural enfróntase a moitos e grandes retos á hora de alcanzar a igualdade real de oportunidades e constitúe un grupo social no que se concentran maiores dificultades no proceso de desenvolvemento humano. Con todo, ao mesmo tempo, trátase tamén da maior reserva de posibilidades de emprendemento que queda neste medio, posto que as mulleres rurais seguen tentando romper os esquemas tradicionais nos que o seu esforzo laboral é menos valorado que o do home mediante a creación de pequenas explotacións familiares e abrirse paso no mercado laboral loitando por asegurar un futuro mellor para elas e as súas familias. Tamén se traballa en promover o liderado das mulleres e a súa participación nos ámbitos de decisión, particularmente nas empresas

innovadoras e no eido rural, para aproveitar o talento das mulleres como garantía dun desenvolvemento económico sostible nun marco de igualdade de oportunidades.

Tamén se promoverá a información das mulleres en todos os eidos, con especial atención a aquelas mulleres que se atopan en situación de especial vulnerabilidade polo seu entorno persoal, social ou xeográfico.

A través dos programas de atención especializada, fomentaranse accións dirixidas a determinados colectivos de mulleres: mulleres xestantes e/ou lactantes, mulleres en situación de risco ou en proceso de exclusión social, mulleres en situación de especial protección.

Finalmente, a través deste programa de gasto, levaranse a cabo actuacións para fomentar a participación e o asociacionismo LGTBI, dando visibilidade ás accións, programas e campañas que se desenvolvan co fin de favorecer a participación, a concienciación e a sensibilización de toda a sociedade en conceptos como igualdade, dignidade e respecto do colectivo LGTBI.

Ademais, desenvolveranse estratexias para continuar coa incorporación da perspectiva de xénero e a inclusión da igualdade de forma transversal nas actuacións da administración autonómica en todos os ámbitos e así levaranse a cabo programas de capacitación no ámbito da igualdade dirixidos tanto a persoal da administración autonómica como a persoal técnico de centros e recursos dependentes das entidades locais buscando a incorporación da perspectiva de xénero no traballo cotiá.

Consolidaranse as actividades informativas e formativas que se desenvolven no ámbito educativo (a través da participación en diversos plans da consellería de Educación), por considerar que este é un dos ámbitos prioritarios nos que se debe intervir para concienciar e eliminar as desigualdades dende o inicio, traballando coas nenas e nenos.

Deseñaranse accións de sensibilización dirixidas a toda a sociedade para promover a eliminación das desigualdades entre mulleres e homes, poñer en valor a coeducación, a corresponsabilidade, o papel das mulleres en todos os ámbitos (social, económico, cultural,...), fomentando a súa participación e consolidando o papel do Consello Galego das Mulleres.

Coas actuacións previstas neste programa poderase chegar a conseguir un cambio estrutural xa que forman parte dunha estratexia a longo prazo pero con obxectivos anuais a acadar, impulsando un cambio de modelo social e a desaparición das discriminacións existentes por razóns de xénero nos diferentes ámbitos tanto do público como do privado e doméstico, promovendo a desaparición das diferenzas entre homes e mulleres, tanto con liñas de acción específicas como con accións de carácter transversal.

Avaliación das actividades realizadas no ano 2015, dende o punto de vista do xénero:

Dentro das accións de información e sensibilización dirixidas a promover un cambio de valores na sociedade, dentro deste programa de gasto leváronse a cabo campañas con motivo do Día Internacional da Muller, do Día Europeo de Loita contra a trata, Día da Muller Rural e do Día Internacional contra a violencia de xénero.

Tamén se convocou o I Concurso "Comunicar en Igualdade", por entender que a Secretaría Xeral da Igualdade podía exercer un labor positivo neste sentido mediante a introdución dun estímulo ou incentivo para fomentar a publicación e a investigación sobre esas materias, tanto nos/as profesionais do xornalismo como no alumnado das facultades e escolas universitarias relacionadas con esta profesión. A finalidade do concurso era recoñecer e recompensar os traballos xornalísticos que contribuísen á defensa e difusión dos valores da igualdade entre mulleres e homes, así como á loita contra a violencia de xénero.

Ademais, no marco da Unidade Muller e Ciencia, empezáronse os traballos para a elaboración do II Programa Galego de Muller e Ciencia, e encargouse unha exposición sobre as mulleres galardoadas co premio Mª Josefa Wonemberger, coa finalidade de poñer en valor a súa experiencia e o seu traballo no ámbito das ciencias e que sirvan de referente para as nenas e, deste xeito, loitar contra os estereotipos sexistas á hora da súa elección académica.

Dentro das actividades dirixidas ao ámbito académico, organizouse o XVI Foro Galego de Educación para a igualdade, dirixido a persoal docente e que nesta edición adicouse á temática "A escola que constrúe emocións", e leváronse a cabo diversas actividades formativas dirixidas ao profesorado a través da plataforma PLATEGA (un curso sobre "Orientación, tutoría e construción de identidades libres de estereotipos de xénero" e outro sobre "Estratexias para a promoción da igualdade no ámbito educativo").

Así mesmo, dentro do programa "Donas de si", que trata de visibilizar e poñer en valor a participación e produción das mulleres como pezas fundamentais na configuración e desenvolvemento da sociedade galega contemporánea, de xeito que se recoñeza o seu papel político, social, artístico e cultural e se supere a visión tradicional que presenta as súas achegas como puramente anecdóticas e/ou secundarias, elaborouse unha unidade didáctica sobre Mª Josefa Wonemberger, que se distribuíu a todos os centros educativos de ESO e bacharelato. Tamén se levaron a cabo as visitas "Ferrol en feminino", facendo un repaso ás figuras femininas máis relevantes na historia da cidade, e nas que participaron un total de 369 alumnas e alumnos de 6 centros educativos públicos de distintas zonas da xeografía galega.

Organizouse a XIII Xornada de nais e pais. Educando en igualdade, que focalizou a súa temática nas estratexias para un uso axeitado por parte de nenos e nenas de videoxo-

gos e smartphones. O obxectivo desta xornada foi abordar a problemática do sexismo nos videoxogos e promover o uso seguro e saudable tanto de videoxogos como de teléfonos intelixentes por parte das nenas, nenos e adolescentes e evitar o seu uso abusivo.

E no marco do proxecto "Rede Emprende en Igualdade" desenvolvéronse accións formativas co obxecto de impulsar o uso das TIC e para facilitar a alfabetización dixital das mulleres galegas, en particular no ámbito rural, enfocadas a mellorar as capacidades de emprendemento e búsqueda de emprego feminino a través do fomento e coñecemento das competencias, formación tecnolóxica e as redes sociais.

Salientar, por último, as actividades desenvolvidas nos centros de información ás mulleres (CIM) pola intensidade económica que supón esta liña na totalidade do orzamento do departamento, e en base aos datos 2015 estímase que preto de 20.000 persoas tiveron un seguimento e recibiron unha intervención prolongada no tempo nos CIM, e resolvéronse mais de 77.000 consultas formuladas polas usuarias destes servizos.

A continuación preséntanse os indicadores e os seus valores previstos para o ano 2017 *das actuacións que teñen un impacto directo na promoción da igualdade*, e cuxa finalidade consiste na consecución dunha igualdade real e efectiva entre homes e mulleres en todos os ámbitos, e en poñer en marcha medidas activas de conciliación da vida familiar, persoal e laboral, e de fomento da corresponsabilidade. Estes son os indicadores definidos no Plan Estratéxico de Galicia 2015-2020 (PEG 2015-2020).

Táboa 37. Indicadores de produtividade de persoas beneficiadas desagregados por sexo de OE 2.4.03

E2 - Benestar das persoas e as familias e cohesión social		
PA04 - Deseño dunha estratexia de integración social que mellore o benestar da cidadanía, axude ás persoas máis desfavorecidas a retornar o máis axiña posible a situacións socioeconómicas aceptables e que fomente a igualdade de xénero		
E03 - Impulsar a igualdade de oportunidades por razón de xénero, a inclusión e mellora social, o acceso á actividade e ao emprego das mulleres		
OO01 - Promoción do autoemprego e do emprendemento femininos.		
INDICADOR		PREVISTO
SC01.M	Desempregados, incluídos os de longa duración (Mulleres)	110
P00468	Mulleres beneficiadas do programa de autoemprego da muller EMEGA)	134
SC05.M	Persoas con emprego, incluídos os traballadores por conta propia (Mulleres)	24
OO02 - Potenciación da participación das mulleres en todos os ámbitos sociais en condicións de igualdade.		
INDICADOR		PREVISTO
P00076	Entidades beneficiadas.	65
OO03 - Promoción da igualdade no ámbito local		
INDICADOR		PREVISTO
SC01.M	Desempregados, incluídos os de longa duración (Mulleres)	3.260
P00181	Mulleres que reciben información, atención ou asesoramento	12.000
SC05.M	Persoas con emprego, incluídos os traballadores por conta propia (Mulleres)	3.840
SC03.M	Persoas inactivas (Mulleres)	4.900
OO04 - Modificación dos valores, actitudes e estereotipos que sustentan a desigualdade.		
INDICADOR		PREVISTO
P00147	Número de accións de formación e sensibilización no ámbito de promoción da igualdade.	31
OO05 - Colaboración coas entidades que traballan con mulleres en situación de especial vulnerabilidade.		
INDICADOR		PREVISTO
SC01.M	Desempregados, incluídos os de longa duración (Mulleres)	1.160
P00076	Entidades beneficiadas.	60
S0EE01	Mulleres pertencentes a colectivos máis vulnerables que participan nas actuacións.	3.320
SC05.M	Persoas con emprego, incluídos os traballadores por conta propia (Mulleres)	1.830
SC03.M	Persoas inactivas (Mulleres)	330

Fonte: Vicepresidencia e Consellería de Presidencia, administracións públicas e Xustiza

PROGRAMA 313D-PROTECCIÓN E APOIO DAS MULLERES QUE SOFREN VIOLENCIA DE XÉNERO

A violencia de xénero constitúe a manifestación máis extrema da desigualdade entre mulleres e homes e constitúe un gravísimo problema ao que se enfronta a sociedade actual. A Constitución Española proclama no seu artigo 15 o dereito de todas as persoas

á vida e á integridade física e moral, sen que, en ningún caso, poidan ser sometidos a tortura nin a penas ou tratos inhumanos ou degradantes. O artigo 14 da norma fundamental establece a igualdade de todos ante a lei, prohibindo calquera discriminación por razón de sexo; A violencia de xénero constitúe un ataque frontal contra ambos preceptos constitucionais. Trátase dunha violencia que afecta ás mulleres polo mero feito de selo e constitúe un atentado contra a integridade, a dignidade e a liberdade das mulleres, independentemente do ámbito no que se produza.

Segundo o informe da IV Conferencia Mundial sobre a Muller celebrada en Beijing, as causas que explican a violencia de xénero son:

- A violencia de xénero é un mecanismo social fundamental polo cal as mulleres están nunha posición de subordinación con respecto aos homes.

- A violencia contra as mulleres é unha manifestación das relacións de poder historicamente desiguais entre mulleres e homes, que levaron á dominación masculina e á discriminación contra as mulleres.

- A violencia contra as mulleres ten a súa orixe en pautas culturais que perpetúan a condición inferior que se lles asigna na familia, o traballo e na sociedade.

- Os principais factores determinantes da violencia de xénero son a relación desigual entre homes e mulleres e a existencia da “cultura da violencia” como medio para resolver conflitos.

Polo tanto, as actuacións previstas neste programa son por unha banda, de carácter preventivo, a través de vías de sensibilización e información, que pretendan cambios estruturais, medidas que conleven o fomento de valores de igualdade, respecto, resolución de conflitos de maneira non violenta, fomento da autoestima e das habilidades de comunicación..., son factores de protección ante a violencia encamiñados ao establecemento de relacións igualitarias e de respecto entre homes e mulleres.

Por outra banda tamén existen no programa actividades directamente dirixidas a apoiar e atender as necesidades das vítimas da violencia de xénero, fundamentalmente a través de:

- Axudas de carácter económico. En 2017 increméntase notablemente o importe que se destina ás axudas económicas para as vítimas de violencia de xénero (máis do 60%).
- Programas de atención e apoio psicolóxico. A contía adicada a estes programas tamén presenta un incremento de máis do 20%.
- Asistencia xurídica

- Recursos residenciais de acollemento e información en todas as fases do seu proceso de saída da situación de violencia.

Consolidase o proxecto de intervención do Centro de Recuperación Integral para mulleres que sofren violencia de xénero, baseado nun sistema coordinado de servizos, recursos e medidas de carácter social, laboral e económico para conseguir a recuperación integral das persoas usuarias do centro e das súas fillas e fillos, impulsando ademais a coordinación da Rede Galega de Acollemento.

Mantense o apoio a esta Rede Galega de Acollemento, que en 2015 tivo unha ocupación media do 56,28%.

E tendo en conta que a incorporación ao mercado de traballo é unha das principais estratexias para que as vítimas de violencia gañen en autoestima e accedan a unha autonomía persoal e á independencia económica, en 2017 mantense a dotación económica para financiar accións de titorización, orientación e inserción laboral específicas para mulleres vítimas de violencia de xénero, co obxectivo de situalas nunha posición de partida de cara á empregabilidade similar á das persoas que acoden aos servizos normalizados de emprego.

Dentro deste programa de gasto tamén se levan a cabo accións de atención específica e integral para mulleres vítimas de trata, especialmente con fins de explotación sexual. A Trata de Seres Humanos con fins de explotación sexual, especialmente de mulleres e de nenas, as súas principais vítimas, é unha manifestación máis da situación de desigualdade e de indefensión na que se atopan as mulleres en moitos lugares do mundo e constitúe unha clara expresión da violencia exercida contra a muller.

Ademais, continuaranse a realizar accións de sensibilización que promovan a concienciación social sobre a violencia de xénero e a responsabilidade de toda a sociedade para a súa erradicación e para impulsar a detección e prevención das situacións de violencia de xénero. Tamén se manterán as actividades formativas que melloren a formación das e dos profesionais implicados na prevención, atención e integración das vítimas de violencia de xénero.

Avaliación das actividades realizadas no ano 2015, dende o punto de vista do xénero:

- Actuacións no ámbito da prevención e da sensibilización fronte á violencia de xénero.

No entorno do Día Internacional Internacional para a eliminación da violencia contra as mulleres presentouse a iniciativa "Todos os días loitando contra a violencia de xénero", unha campaña de sensibilización e información destinada ao alumnado universitario galego.

Esta iniciativa comezou o 25 de novembro no campus de Santiago de Compostela, e despois percorreu os outros 6 campus galegos. En cada un deles, instalouse un punto de atención con material informativo que incide na idea de que o "amor romántico" non debe servir para encubrir actitudes ou comportamentos violentos.

O seu obxectivo é que a mocidade recoñeza condutas nocivas para frealas e evitar que se agraven e supoñan un maior risco de violencia de xénero no futuro.

Ademais do material informativo, a campaña de sensibilización levaba aparellada a acción "Faite un selfie contra o mal amor", un concurso a través do cal os universitarios e universitarias galegos podían subir unha autofoto a través das súas redes sociais e manifestar nelas o seu rexeitamento á violencia de xénero.

No ano 2015, a Secretaría Xeral da Igualdade distribuíu 1.000 exemplares da guía "Ciberviolencia de xénero e sexual na adolescencia. Coñecer para combater", entre profesionais que traballan na prevención da violencia de xénero co fin de proporcionar información sobre a ciberviolencia de xénero e sexual, na que se recollen ademais pautas para promover un uso axeitado da internet e tamén para actuar ante casos de violencia sexual en liña.

Desenvolvéronse obradoiros sobre violencia de xénero e o novo contexto dixital en 25 concellos da Comunidade Autónoma, así como en centros educativos.

E dentro do proxecto europeo "Mocidade contra a violencia de xénero", no que participou a Xunta de Galicia con socios de Italia, Romanía, Brasil, Cavo Verde e Mozambique, desenvolvéronse obradoiros informativos e de sensibilización, a cargo de mozos e mozas integrantes do proxecto (Peer education= Educación entre iguais) sobre a temática "A loita contra a violencia cara as persoas LGBTI.

No marco do Plan de formación en violencia de xénero para profesionais dos Centros de Información ás Mulleres de Galicia, desenvolvéronse os cursos "Ferramentas comunicativas que se aplican na transformación de conflitos" e "O uso da técnica da Caixa de Area". Tamén se organizaron actividades formativas específicas para profesionais dos Puntos de Encontro Familiar e dos Gabinetes de Orientación Familiar, así como persoal das Oficinas xudiciais de Atención ao Cidadán e ás Vítimas.

- Protección e asistencia ás vítimas de violencia de xénero

En 2015, 449 mulleres foron beneficiarias dalgunha das prestacións económicas xestionadas pola Secretaría Xeral da Igualdade.

Beneficiáronse do programa de atención psicolóxica 548 persoas e participaron na intervención 117 profesionais da psicoloxía. E participaron no programa "abramos o círculo" dirixido a homes que adoptan actitudes inadecuadas nas relacións coa súa parella, coa súa

familia, e que desexan adquirir novos modos de comportamentos exentos de agresividade, 93 homes e interviron 76 profesionais da psicoloxía.

Levou a cabo un programa de intervención, en colaboración coa Fundación Meninos, coa finalidade de actuar sobre as necesidades fundamentais dos nenos e nenas e adolescentes que sufriron de maneira directa ou indirecta a violencia de xénero promovendo a súa recuperación e benestar psicosocial, no que participaron 26 familias e un total de 40 menores.

Os centros que conforman a Rede Galega de Acollemento tiveron en 2015 unha ocupación media do 56,28%, pasando por eles 82 vítimas de violencia de xénero, 35 nenas e 43 nenos.

Polo que se refire ás vivendas de seguridade para mulleres vítimas de explotación sexual e trata, en 2015 fixeron uso destes dispositivos un total de 13 mulleres e 3 menores.

E con respecto ás actividades do Centro de Recuperación Integral para Mulleres que sofren violencia de xénero, en 2015 deriváronse a este recurso 39 mulleres (29 delas acompañadas de fillos/as ou outras persoas da súa unidade familiar).

Durante os meses de xullo a outubro de 2015, desenvolveuse un Obradoiro de Relaxación no que participaron 5 mulleres usuarias do centro. E durante os meses de outubro, novembro e decembro de 2015 tivo lugar, con continuidade no ano 2016, un Obradoiro de Mindfulness, dirixido a mulleres que sofren victimización terciaria, no que participaron quincenalmente 15 mulleres usuarias do CRI.

Durante todo o ano desenvolvéronse obradoiros de menores, en función das súas idades e circunstancias. Tiveron lugar cinco obradoiros organizados en función das idades dos nenos e nenas participantes.

A continuación preséntanse os indicadores e os seus valores previstos para o ano 2017 das actuacións que teñen un impacto directo na promoción da igualdade, e cuxa finalidade consiste na consecución dunha igualdade real e efectiva entre homes e mulleres en todos os ámbitos, e en poñer en marcha medidas activas de conciliación da vida familiar, persoal e laboral, e de fomento da corresponsabilidade. Estes son os indicadores definidos no Plan Estratégico de Galicia 2015-2020 (PEG 2015-2020).

Táboa 38. Indicadores de produtividade de persoas beneficiadas desagregados por sexo de OE 2.1.01

E2 - Benestar das persoas e as familias e cohesión social		
PA04 - Deseño dunha estratexia de integración social que mellore o benestar da cidadanía, axude ás persoas máis desfavorecidas a retornar o máis axiña posible a situacións socioeconómicas aceptables e que fomente a igualdade de xénero		
E05 - Reducir a violencia de xénero articulando unha resposta global e coordinada fronte e esta lacra, en calquera das súas modalidades e consecuencias		
OO01 - Protección e apoio integral a vítimas de violencia de xénero.		
INDICADOR		PREVISTO
P110.H	Menores atendidos nos programas de protección e apoio a vítimas da violencia de xénero (Homes)	309
P110.M	Menores atendidos nos programas de protección e apoio a vítimas da violencia de xénero (Mulleres)	284
P116.H	Menores en atención psicolóxica atendidos nos programas de protección e apoio a vítimas da violencia de xénero (Homes)	64
P116.M	Menores en atención psicolóxica atendidos nos programas de protección e apoio a vítimas da violencia de xénero (Mulleres)	59
P00115	Mulleres atendidas nos programas de protección e apoio a vítimas da violencia de xénero.	555
P00463	Mulleres en atención psicolóxica nos programas de protección e apoio a vítimas da violencia de xénero	370
P00148	Número de accións de información, formación, sensibilización en materia de violencia de xénero.	3
OO02 - Accións para fomentar a empregabilidade das vítimas de violencia de xénero.		
INDICADOR		PREVISTO
SC01.M	Desempregados, incluídos os de longa duración (Mulleres)	40
P00464	Mulleres vítimas violencia de xénero en programas de inserción laboral	60
SC03.M	Persoas inactivas (Mulleres)	20

OO03 - Accións específicas dirixidas a mulleres vítimas da trata ou explotación sexual.		
INDICADOR		PREVISTO
SC01.H	Desempregados, incluídos os de longa duración (Homes)	30
SC01.M	Desempregados, incluídos os de longa duración (Mulleres)	200
SC15.H	Migrantes, participantes de orixe estranxeira, minorías (incluídas comunidades marxinadas, como a poboación romaní) (Hom)	45
SC15.M	Migrantes, participantes de orixe estranxeira, minorías (incluídas comunidades marxinadas, como a poboación romaní) (Mul	850
P00465	Mulleres vítimas de trata ou explotación sexual	1.330
SC05.H	Persoas con emprego, incluídos os traballadores por conta propia (Homes)	20
SC05.M	Persoas con emprego, incluídos os traballadores por conta propia (Mulleres)	30
SC03.H	Persoas inactivas (Homes)	30
SC03.M	Persoas inactivas (Mulleres)	250
OO04 - Consolidación da rede galega de acollemento.		
INDICADOR		PREVISTO
P117.H	Menores atendidos en centros de acollida nos programas de protección e apoio a vítimas da violencia de xénero (Homes)	73
P117.M	Menores atendidos en centros de acollida nos programas de protección e apoio a vítimas da violencia de xénero (Mulleres)	67
P00466	Mulleres vítimas de violencia de xénero atendidas en centros de acollida	160
OO05 - Información, formación e sensibilización en materia de violencia de xénero.		
INDICADOR		PREVISTO
P00467	Chamadas ao teléfono atención violencia xénero	4.600
P00148	Número de accións de información, formación, sensibilización en materia de violencia de xénero.	45

Fonte: Vicepresidencia e Consellería de Presidencia, administracións públicas e Xustiza

PROGRAMA 331A-COOPERACIÓN EXTERIOR E PARA O DESENVOLVEMENTO

Dentro deste programa de gasto desenvólvense actuacións que teñen como finalidade contribuir á redución da pobreza colaborando na consecución dos Obxectivos de Desenvolvemento do Milenio e promovendo o desenvolvemento nos países do sur, así como potenciar a educación para o desenvolvemento nas súas catro dimensións: Sensibilización, formación, investigación e mobilización.

Coa Lei 3/2003, do 19 de xuño de cooperación para o desenvolvemento, a comunidade galega asume a responsabilidade de cooperar con outros países para propiciar o seu desenvolvemento integral, contribuír á mellora das condicións de vida dos seus habitantes e aliviar e corrixir as situacións de pobreza así como propiciar un desenvolvemento humano solidario e estable, que inclúa maiores cotas de liberdade e un reparto máis xusto dos froitos do crecemento económico.

En todas as accións que se programan, tense en conta o establecido no artigo 32 da Lei orgánica 3/2007, do 22 de marzo, para a igualdade efectiva de mulleres e homes, que dispón que todas as políticas e a planificación estratéxica en materia de cooperación ao desenvolvemento incluírán o principio de igualdade entre mulleres e homes como elemento esencial na súa axenda de prioridades e recibirán un tratamento de prioridade transversal e específica nos seus contidos.

Así, nas bases das convocatorias de axuda establécense requisitos e criterios de valoración específicos para garantir que, tanto as entidades solicitantes como os proxectos subvencionados, contén cun bo tratamento e impacto de xénero.

Valórase que as entidades contén cunha estratexia de xénero e persoal formado nesta materia, que o proxecto se deseña tendo en conta as necesidades diferentes de mulleres e homes, a existencia dun orzamento con perspectiva de xénero e, nalgúns casos, que se potencie o empoderamento das mulleres para a súa participación na toma de decisións.

A continuación preséntanse os indicadores e os seus valores previstos para o ano 2017, correspondentes ao Obxectivo estratéxico do Plan Estratéxico de Galicia 2015-2020 (PEG 2015-2020) ao que responde este programa, reflectindo aquelas actuacións dirixidas a persoas, para coñecer a desagregación por sexo estimando a proporción de mulleres beneficiadas nelas que se prevé nos Orzamentos de 2017.

Táboa 39. Indicadores de produtividade de persoas beneficiadas desagregados por sexo de OI 2.3.01

E2 - Benestar das persoas e as familias e cohesión social		
PA03 - Mellora dos servizos sociais a familias e á infancia, apoio á conciliación e á promoción da igualdade, servizos e axudas complementarios da educación e políticas de xuventude e cooperación		
I01 - Mellorar a calidade de vida nos países do Sur a través da cooperación ao desenvolvemento e da acción humanitaria galega.		
INDICADOR		PREVISTO
P394.H	Bolseiros (homes)	1
P394.M	Bolseiros (mulleres)	5
P342.H	Persoas beneficiadas (homes)	20.040
P342.M	Persoas beneficiadas (mulleres)	20.040

Fonte: Vicepresidencia e Consellería de Presidencia, administracións públicas e Xustiza

Conclusións:

A Vicepresidencia e Consellería de Presidencia, Administracións Públicas e Xustiza integra dentro da súa estrutura á Secretaría Xeral da Igualdade, polo que moitos dos seus programas de gasto teñen un impacto directo e importante sobre a igualdade entre mulleres e homes. Valórase especialmente de xeito positivo que:

- Se integre a perspectiva de xénero de xeito transversal nas actuacións do departamento e se preste orientación, formación e asesoramento ao resto de departamentos da Xunta de Galicia.
- Se desenvolvan actividades formativas para o persoal de xustiza, dos corpos e forzas de seguridade e do persoal de protección civil en temas relacionados coa loita e prevención da violencia de xénero.
- A colaboración coas entidades que desenvolven actuacións dirixidas ao colectivo LGTBI.
- Se consoliden os programas de autoemprego e emprendemento, incluíndo accións de titorización e acompañamento para asegurar a pervivencia das iniciativas emprendedoras.
- Se impulsen proxectos de conciliación e corresponsabilidade, tanto no ámbito local como en colaboración con entidades sen fins de lucro ou dirixidos directamente aos pais traballadores e ás mulleres que encabezan unha familia monoparental.
- Se reforcen considerablemente as prestacións económicas para as mulleres vítimas de violencia de xénero e se reforcen os programas de atención psicolóxica.
- Se promova á inserción laboral das vítimas de violencia de xénero e os programas de atención integral a vítimas de trata con fins de explotación sexual.
- Se desenvolvan programas para mulleres en situación de especial vulnerabilidade, tamén dende o ámbito da cooperación ao desenvolvemento

IV.3. CONSELLERÍA DE FACENDA

Segundo se establece no Decreto 101/2014, do 1 de agosto, a Consellería de Facenda é o órgano da Administración da Comunidade Autónoma de Galicia a que corresponden as competencias e funcións que en materia de facenda se establecen no Estatuto de autonomía, así como a coordinación en materia de contratación pública e de función pública, de conformidade coa lexislación vixente

Polo seu carácter, moitos dos seus programas de gasto non inclúen accións que poidan ter repercusión directa ou indirecta sobre a igualdade de oportunidades entre mulleres e homes polo que se van analizar os programas de gasto que se refiren á función pública, estatística e planificación e coordinación económica.

PROGRAMA 124A-DIRECCIÓN, MODERNIZACIÓN E XESTIÓN DA FUNCIÓN PÚBLICA

Dende este programa de gastos desenvólvense todas as actividades relacionadas coa planificación e ordenación dos recursos humanos da administración (procesos selectivos e de provisión do persoal, resolución das situacións administrativas, expedientes de incompatibilidades, rexistro central do persoal e rexistro de altos cargos, etc).

O principal obxectivo que se marca o departamento en relación con este programa orzamentario, dende o punto de vista da perspectiva de xénero, é o de manter e avanzar na consecución dunha administración autonómica máis igualitaria.

Os principais indicadores que se poden utilizar para facer unha análise da situación actual aplicando a perspectiva de xénero son: porcentaxe de mulleres e homes que son persoal ao servizo da administración pública autonómica, porcentaxe de mulleres e homes que desempeñan postos directivos na administración, porcentaxe de mulleres e homes que desempeñan altos cargos na administración autonómica, porcentaxe de mulleres e homes que participan nos procesos selectivos e porcentaxe diferenciado de mulleres e homes que superan ditos procesos e polo tanto acceden a un emprego público.

No caso do acceso á función pública, o desglose deses datos por sectores de actividade, corpos, escalas ou categorías de acceso, permitiría detectar aqueles sectores onde o grao de paridade no acceso sexa menor.

Para obter esta información que permita facer este análise dende o punto de vista do xénero, a propia administración dispón do Rexistro de Persoal, dos Rexistros de altos cargos, do futuro Rexistro do persoal directivo así como da información de xestión dos procesos selectivos.

Segundo os datos do IGE, en xaneiro de 2016 o persoal da administración autonómica ascendía a 86.499 persoas, das que 60.533 eran mulleres, o que supón o 69,98% do total

Por áreas, nas consellerías e os seus organismos autónomos, as mulleres representaban o 55,97%, nas institucións sanitarias representaban o 79,57% do persoal sanitario e o 66,10% do persoal non sanitario. Na docencia non universitaria, as mulleres eran o 69,02% do persoal docente e o 79,75% do persoal non docente. Por último, as mulleres representaban o 69,70% do persoal da administración de xustiza.

A administración debe desenvolver un tratamento exemplar en canto á introdución do principio de igualdade entre mulleres e homes na súa xestión de recursos humanos, máxime nunha administración pública estatisticamente feminizada en termos xerais, malia que non a todos os niveis.

Por iso en 2017 preténdese seguir avanzando na implantación de medidas que favorezan a mellora da acción pública en materia de igualdade de xénero entre o persoal ao servizo da Administración autonómica e con efecto exemplar na sociedade e así fomentárase a flexibilidade horaria no desenvolvemento da xornada de traballo e o teletraballo co obxectivo de favorecer a conciliación da vida familiar, persoal e laboral e a corresponsabilidade.

Salientar que segundo datos de agosto 2015, actualmente estanse a beneficiar da flexibilidade horaria un total de 7.782 persoas e delas 924 baixo o réxime de conciliación familiar (é dicir que teñen fillos/as menores de 12 anos).

Das persoas que gozan a flexibilidade automática, o 64% son mulleres, mentres que no caso da flexibilidade por conciliación esta porcentaxe increméntase ata o 73%.

No eido do teletraballo, en agosto de 2015 prestaban servizos baixo esta modalidade de traballo non presencial 76 persoas, e as mulleres representan o 60% desta cifra.

No terreo do acceso e promoción profesional, manterase a esixencia de coñecemento da normativa en materia de igualdade nos programas dos procesos selectivos e valoraranse os cursos sobre igualdade de xénero nos concursos de emprego público.

Ademais, difundiranse os datos sobre a presenza de mulleres e de homes en cada corpo, escala ou categoría de emprego público.

PROGRAMA 581A-ELABORACIÓN E DIFUSIÓN ESTATÍSTICA

Coas actuacións que se desenvolven no marco deste programa de gasto, trátase de crear, organizar e difundir coñecemento estatístico acorde coas necesidades das institucións públicas, dos axentes económicos e sociais e da cidadanía, potenciando a coordinación e a colaboración institucional coas entidades públicas territoriais e non territoriais galegas, estatais, europeas e internacionais, relacionadas coa estatística.

Este programa inclúe as actividades do Instituto Galego de Estatística (IGE) e das Consellerías, a través dos seus Órganos Estatísticos Sectoriais (OES), encadradas nos Programas Estatísticos Anuais (PEA), que desenvolven o Plan Galego de Estatística (PGE 2012-2016).

Segundo a Lei 8/2011, do 9 de novembro, do Plan Galego de Estatística 2012-2016, as actividades estatísticas que se programen deberán ter en conta a perspectiva de xénero. Ademais todos os datos que se recollan e se difundan deberán estar desagregados por sexo.

En 2017 actualizaranse e daráselles difusión a varias publicacións directamente relacionadas coa temática da igualdade: un estudo sobre indicadores de xénero, datos sobre a realidade da muller galega e datos sobre violencia de xénero.

PROGRAMA 612A-PLANIFICACIÓN, ELABORACIÓN DE ORZAMENTOS E COORDINACIÓN ECONÓMICA

A finalidade das actuacións que se desenvolven no marco deste programa de gasto é a de incrementar a eficacia e a eficiencia nos procedementos de coordinación de axudas públicas e da programación, xestión e seguimento dos programas europeos da política rexional comunitaria

Deseñar un marco orzamentario que dea soporte financeiro ás políticas estratéxicas de gasto da comunidade autónoma e garanta a sustentabilidade das finanzas públicas.

E realizar un seguimento da execución dos orzamentos da comunidade autónoma consonte a lei aprobada polo Parlamento e os obxectivos de estabilidade orzamentaria previamente determinados

En relación á promoción da igualdade de oportunidades entre homes e mulleres, este programa orzamentario presenta unha tipoloxía de actividades de carácter "indirecto", é dicir, que non inflúen directamente en ningún colectivo de mulleres ou homes, nin asociacións ou outras entidades.

Sen embargo, hai que sinalar que dende a Dirección Xeral de Planificación e Orzamentos da Consellería de Facenda impulsáronse, en colaboración coa Secretaría Xeral da Igualdade, as accións para procurar a integración da perspectiva de xénero na elaboración dos orzamentos da Comunidade Autónoma.

Ademais, a Dirección Xeral de Proxectos e Fondos Europeos desenvolve diversas actuacións en relación da promoción da igualdade, que presentan resultados xerais no ámbito da xestión de fondos estruturais. Salientar, por exemplo, a inclusión dun módulo específico sobre igualdade e xénero en todas as actividades formativas dirixidas ao persoal dos organismos xestores de fondos e co que se trata de incidir na necesidade de introducir a perspectiva de xénero en todas as fases de desenvolvemento dos proxectos financiados con fondos europeos (deseño, xestión e execución, seguimento e avaliación).

Tamén, en calidade de organismo intermedio leva a cabo a tarefa de coordinación e impulso da promoción da igualdade en todas as fases dos programas operativos de Galicia.

Ademais, nos procedementos de contratación que se realizan dentro deste programa de gasto, aplícanse medidas de "discriminación positiva" para as empresas cun maior desenvolvemento en materia de igualdade, en caso de empate. Concretamente:

Nas cláusulas administrativas e na folla de especificacións de prescricións técnicas dos procedementos de contratación especificase que, no caso de persistir empate de proposicións, logo de aplicar o recuento de persoal con discapacidade, resolverase para aquela empresa que acredite a implantación dun plan de igualdade segundo o artigo 11

do Decreto 33/2009, do 21 de xaneiro, polo que se regula a promoción da igualdade nas empresas e a integración do principio de igualdade nas políticas de emprego.

Ademais, de continuar o empate, outorgarase o contrato ao licitador que acredite a obtención da Marca Galega de Excelencia en Igualdade conforme ao artigo 22 do Decreto 33/2009.

A continuación preséntanse os indicadores e os seus valores previstos para o ano 2017, correspondentes ao Obxectivo estratéxico do Plan Estratéxico de Galicia 2015-2020 (PEG 2015-2020) ao que responde este programa, reflectindo aquelas actuacións dirixidas a persoas, para coñecer a desagregación por sexo estimando a proporción de mulleres beneficiadas nelas que se prevé nos Orzamentos de 2017.

Táboa 40. Indicadores de produtividade de persoas beneficiadas desagregados por sexo de OI 5.2.03

E5 - EIXE INSTRUMENTAL. Administración moderna, eficiente e de calidade		
PA02 - Administración transparente, eficiente e orientada a resultados		
I03 - Implantar unha xestión financeira orientada a resultados e que avance na eficiencia, transparencia, control e rendición de contas.		
INDICADOR		PREVISTO
P421.H	Persoas contratadas pola AT (homes)	6
P421.M	Persoas contratadas pola AT (mulleres)	13
DE040H	Persoas-ano participando en labores de Xestión do Fondo FEDER 2014-2020, cuxo salario é cofinanciado co Fondo FEDER (Hom)	10
DE040M	Persoas-ano participando en labores de Xestión do Fondo FEDER 2014-2020, cuxo salario é cofinanciado co Fondo FEDER (Mul)	26

Fonte: Consellería de Facenda

Conclusións:

Valóranse positivamente todas as accións que se pretenden desenvolver e financiar, posto que:

- Trátase de incluír a perspectiva de xénero de xeito transversal nas actuacións do departamento
- Vanse consolidar as actuacións de fomento da conciliación e da corresponsabilidade no ámbito da administración pública, a través de fórmulas como a flexibilidade da xornada laboral ou o teletraballo.
- Avánzase na integración da perspectiva de xénero na elaboración dos orzamentos da Comunidade Autónoma así como na execución das actuacións financiadas con fondos europeos.

IV.4. CONSELLERÍA DE MEDIO AMBIENTE E ORDENACIÓN DO TERRITORIO

A Consellería de Medio Ambiente e Ordenación do Territorio é o órgano de administración da comunidade autónoma ao cal lle corresponden as competencias e funcións en materia de medio ambiente, ordenación do territorio e urbanismo e conservación da natureza.

Pola tipoloxía e características das actuacións que se desenvolven, hai moitos programas de gasto que se cualificaron por parte da consellería como non pertinentes respecto ao xénero.

PROGRAMA 521A-URBANISMO

Este programa de gasto aparece clasificado como programa con actividades non dirixidas especificamente ás persoas, aínda que teñen impacto sobre elas como beneficiarias indirectas das accións (programas que actúan sobre o territorio, o medioambiente, a sociedade no seu conxunto, etc).

Segundo se recolle na memoria, trátase de desenvolver as actuacións necesarias para converter o territorio nun factor protagonista da competitividade e da igualdade e polo tanto nun axente activo de desenvolvemento económico e de cohesión social, e conseguir, mediante as oportunas intervencións de regulamentación sobre os usos do solo e accións de construción de edificacións, unha maior calidade de vida para os cidadáns.

Ademais, entre as necesidades concretas que se tratan de atender, coas accións que se financian aparece a “humanización das vilas de Galicia tendo en conta o modelo social de integración cidadá de persoas nativas e inmigrantes para buscar o achegamento dos entramados urbanos aos seus habitantes mediante a adecuación e creación de espazos públicos para as necesidades vixentes” así como “formación e orientación de profesionais e equipos colaboradores para concienciar aos cidadáns sobre a importancia da planificación e ordenación do territorio no benestar e na calidade de vida”.

Non se poderán atender estas necesidades de xeito eficaz e eficiente sen considerar que o urbanismo consiste en tomar decisións sobre a localización das actividades no espazo, sobre a forma do espazo público e dos edificios, así como dos sistemas de transporte. Polo tanto, inflúe directamente no acceso que as persoas teñen a lugares de emprego, equipamentos e servizos, na comodidade do seu uso e na necesidade de transporte para acceder a eles, e que homes e mulleres teñen distintas necesidades con respecto aos espazos urbanos, distintas pautas de mobilidade e polo tanto, diferenzas en canto á posibilidade de acceso a moitos destes bens e recursos.

PROGRAMA 541B-CONSERVACIÓN E POSTA EN VALOR DO PATRIMONIO NATURAL E BIODIVERSIDADE

O obxectivo deste programa de gasto é contribuír á conservación do medio, do patrimonio natural e da biodiversidade dunha forma compatible co desenvolvemento das actividades humanas.

Contempla tamén as necesidades relativas á aplicación de políticas preventivas, funcións de policía e vixilancia, control e prevención de impactos no medio natural e tamén promove o ordenado aproveitamento das especies da fauna cinexética e piscícola nas augas continentais, asegurando unha xestión sostible.

As estratexias de conservación da biodiversidade constitúen unha oportunidade para promover a igualdade e a equidade entre homes e mulleres. As políticas seguidas desde conservación da natureza provocan por exemplo a introdución de novas actividades ou cambio de prácticas existentes. Tales cambios poden estar relacionados co uso da terra, agricultura, silvicultura, gandería, zonas pesqueiras e xestión dos recursos hídricos, entre outras actividades, nas que mulleres e homes levan a cabo participacións distintas, tendo acceso desigual a estes recursos e beneficiándose do seu uso de xeito diferente. No marco das estratexias nacionais e internacionais de conservación e preservación da biodiversidade, dende a consellería promoverase que calquera iniciativa nesta materia garanta que o desenvolvemento e implementación das propostas, contribúan á igualdade, por medio da creación de posibilidades de acceso e beneficios equitativos tanto para as mulleres como para os homes.

PROGRAMA 541D-CONTROL AMBIENTAL E XESTIÓN DE RESIDUOS

Un dos puntos fundamentais no que se centra este Programa é a xestión de residuos, fomentando a reutilización, a reciclaxe e a recuperación para reducir o impacto ambiental. Tendo en conta, ademais, as particularidades do territorio galego (dispersión, multiplicidade de entidades poboacionais estruturas organizativas, etc.) á hora de deseñar os modos de xestión e a súa loxística, tanto no que se refire aos modelos de recollida propostos, como ás posibilidades tecnolóxicas das infraestruturas de tratamento para cada fracción.

No medio ambiente, as mulleres de todo o mundo cumpren funcións ben definidas: na ordenación da fauna e da flora, das terras áridas, dos humedais e da agricultura, na xestión da auga, etc. pero tamén na vixilancia do medio. Deste xeito aportan o seu tempo, aptitudes e visión persoal no desenvolvemento das comunidades, converténdose nunha fonte invaluable de coñecementos e pericia na xestión do medio ambiente.

Nun estudo do Banco Mundial do ano 2002 chegouse á conclusión de que a igualdade de xénero é fundamental para a economía dos países e de que o desenvolvemento sostible non é posible sen equidade. Estes dous elementos, igualdade e equidade, son en consecuencia elementos esenciais e condicións indispensables para a conservación do medio ambiente e o desenvolvemento sostible.

En calquera análise que se faga da muller e do medio ambiente debe terse en conta:

- a división do traballo e as responsabilidades baseadas no xénero.
- os coñecementos, non só o nivel de educación senón tamén os coñecementos tradicionais, de gran arraigo en Galicia.
- o acceso aos recursos e o control destes
- a posición da muller dentro da familia e na comunidade, que determina en gran medida o control que estas teñen sobre as decisións relacionadas co medio ambiente, como as actividades de conservación e rexeneración do medio ambiente.

Deste xeito na parte deste Programa enfocada á xestión de residuos é de vital importancia a participación das mulleres nos cambios progresivos nos hábitos de consumo e nos procesos de reutilización e reciclaxe de todo tipo de residuos, na posta en marcha dos proxectos de compostaxe e máis concretamente nos de autocompostaxe. Pero dita participación non pode ser entendida como unha función exclusiva das mulleres, senón que as mulleres son o elemento clave e propulsor da sensibilización, formación e concienciación de todos aqueles que no seu entorno, por descoñecemento ou por abandono non colaboran na promoción dun uso máis eficaz dos recursos nunha economía circular.

PROGRAMA 541E-COÑECEMENTO DO AMBIENTE E FOMENTO DA SUSTENTABILIDADE

Entre os obxectivos deste programa de gasto están: a xestión dos sistemas de observación ambiental e predición meteorolóxica de Galicia, e a súa difusión; a participación no desenvolvemento de plans de continxencia fronte a catástrofes naturais ou antropoxénicas; o impulso, desenvolvemento e coordinación de iniciativas e proxectos de investigación en material ambiental, a súa difusión e divulgación; a coordinación e seguimento da estratexia galega fronte ao cambio climático; a elaboración e seguimento de inventarios de emisións de gases efecto invernadoiro e a aplicación do réxime de comercio de dereitos de emisión destes; o control das redes de calidade do aire e do Rexistro Estatal de Emisións e Fontes Contaminantes; o soporte analítico das actuacións da Secretaría Xeral de Calidade e Avaliación Ambiental e o desenvolvemento e posta en marcha de novos métodos analíticos.

Tal e como se recolle na memoria deste programa, calquera política a facer no eido do cambio climático debe partir dun recoñecemento claro da igualdade de xénero, dado que:

- As mulleres son os piares da sociedade e determinan xeralmente a capacidade das comunidades de adaptarse ou recuperarse dunha catástrofe.

- As mulleres producen ata o 80% da comida na maioría dos países en desenvolvemento: cultivan as terras, buscan auga e combustible, elementos todos moi afectados polo cambio climático.

- As mulleres representan unha porcentaxe moi elevada da poboación pobre, xa que son aproximadamente o 70% da poboación que vive por debaixo do umbral da pobreza.

- As mulleres teñen coñecementos inestimables para actuar como líderes na transición a unha economía baixa en carbono e implementar maneiras innovadoras de adaptarse a un ambiente inestable.

Deste xeito nas actuacións deste programa de gasto enfocadas ao cambio climático debe terse claro que a igualdade de xénero é un compoñente principal do desenvolvemento sostible e que a participación activa tanto de homes como de mulleres nos procesos de decisión, planificación e implementación resulta clave nas actividades de adaptación e mitigación.

Conclusións:

Valórase moi especialmente o esforzo feito pola consellería, xa que é a primeira vez que se inclúen estes programas de gasto no informe de impacto de xénero, e sobre todo:

- A consideración xeneralizada da perspectiva de xénero e a valorización do papel das mulleres nun ámbito que, a priori, pode parecer desvinculado da temática da igualdade de xénero, xa que só coa plena incorporación da perspectiva de xénero na xestión do medio ambiente se acadará a sostenibilidade ambiental en forma duradeira, e para elo é preciso recoñecer que as mulleres desempeñan un papel clave nos procesos ambientais e, polo tanto, debería participar en todas as etapas da adopción de decisións.

IV.5. CONSELLERÍA DE INFRAESTRUTURAS E VIVENDA

Do mesmo xeito que na memoria presentada o pasado ano pola Consellería de Infraestruturas e Vivenda, non se sinala ningún dos seus programas de gasto como relevante dende o punto de vista do xénero, polo que non se pode facer ningunha avaliación relativa a este aspecto.

Aínda así, cómpre volver a recordar que se podería introducir de xeito transversal a perspectiva de xénero en moitas das actividades que se desenvolven nos diferentes ámbitos de actuación da consellería, ben sexa introducindo criterios sociais nos procedementos de contratación, utilizando nas distintas actividades de difusión e comunicación unha linguaxe inclusiva e/ou imaxes que non contribúan a manter os estereotipos de xénero, fomentando o uso de datos desagregados por sexo nos estudos, informes ou estatísticas

publicados, ou ben deseñando accións con repercusión máis directa na igualdade entre mulleres e homes a través de programas de gasto como o de acceso á vivenda ou mobilidade.

Tal e como se recolle na memoria da Consellería de Infraestruturas e Vivenda, polo que respecta ao programa 451B de acceso á vivenda, a necesidade que trata de atender consiste basicamente en facilitar o acceso á vivenda, tanto en propiedade como en réxime de aluguer, para aqueles sectores da sociedade que se atopen en condicións máis desfavorecidas, indicando tamén que se trata de dinamizar o mercado de vivenda en aluguer, con axudas dirixidas especialmente aos sectores sociais máis desfavorecidos ou en risco de exclusión social.

Ademais, tamén se trata de levar a cabo medidas para evitar e paliar os desafiuzamentos hipotecarios ou por falta de pagamento dos alugueiros e garantir o acceso á vivenda.

Non se pode perder de vista que as mulleres representan a maior porcentaxe dentro do colectivo de persoas en risco de exclusión, situación que se pode ver agravada no caso das familias monoparentais (case sempre encabezadas por unha muller), polo que as competencias que se desenvolven a través deste programa de gasto deberían considerarse estratéxicas dende o punto de vista da igualdade de xénero.

Polo que se refire ao programa 512A de ordenación e inspección do transporte, na memoria indícase que "Actualmente estanse a desenvolver unha serie de medidas encamiñadas a facilitar e mellorar a mobilidade, tanto das persoas coma das mercadorías, así como de fomento do transporte público.

No ano 2017 avanza nos traballos de elaboración do Plan de Transporte Público de Galicia, regulado pola Lei 10/2016, do 19 de xullo, de medidas urxentes para a actualización do sistema de transporte público de Galicia, mediante a realización dos traballos correspondentes á primeira fase, acadando a implantación dos primeiros servizos baixo demanda".

Non se pode deixar de sinalar que o transporte como ferramenta esencial para a articulación social e territorial pode fomentar intercambios, relacións e acceso a bens e servizos, ou, polo contrario, a súa carencia ou inadecuación, pode crear barreiras ou desigualdades.

Así se recolle no documento elaborado para o Parlamento Europeo sobre Transporte e Mulleres (IP/B/TRAN/ST/2005_008), no que se indica que a desatención sistemática ás necesidades específicas que, respecto do transporte e a mobilidade, teñen as mulleres, deriva en que máis mulleres que homes teñan problemas para acceder a servizos públicos, teñan menores oportunidades de acceso ao emprego ou teñan un menor desfrute dos bens urbanos.

IV.6. CONSELLERÍA DE ECONOMÍA, EMPREGO E INDUSTRIA

A esta consellería correspóndelle o exercicio das competencias e funcións nos ámbitos da promoción e dinamización económica, emprego, investigación, desenvolvemento e innovación, industria, seguridade industrial, metroloxía, metais preciosos, enerxía, minas, artesanía, comercio interior e exterior e consumo

Polo tanto, moitos dos obxectivos principais dalgúns dos programas orzamentarios desta consellería inciden en áreas de actividade cun alto valor estratéxico en canto á relevancia de xénero: economía, emprego e cultura emprendedora ou desenvolvemento e innovación, por exemplo.

PROGRAMA 322A-MELLORA E FOMENTO DA EMPREGABILIDADE

Este programa está constituído por todas aquelas medidas de políticas activas de emprego que teñen por obxecto mellorar as posibilidades de acceso ao emprego das persoas desempregadas, por conta propia ou allea, e a adaptación da formación e recualificación para o emprego dos traballadores e traballadoras así como aquelas outras destinadas a fomentar o espírito empresarial e a economía social e a establecer mecanismos e ferramentas de asesoramento e acompañamento ás iniciativas emprendedoras para o seu establecemento e nos primeiros momentos da súa andaina.

Para iso, o Servizo Público de Emprego ten que prestar un servizo de avaliación e orientación laboral ás persoas en situación de desemprego, que se constitúa no instrumento que lles axude a adaptarse ás condicións actuais do mercado de traballo atendendo tanto ás necesidades das empresas como ás das persoas inscritas, a través de itinerarios personalizados e propostas formativas que lles permitan tomar decisións de xeito mais efectivo.

As políticas activas de emprego deben funcionar como instrumentos incentivadores para a incorporación efectiva das persoas desempregadas ao mercado de traballo, estimulando a busca activa de emprego e a mobilidade xeográfica e funcional, ofrecendo ás persoas desempregadas, baixo os principios de igualdade de oportunidades, non discriminación, transparencia, gratuidade, efectividade e calidade na prestación de servizos, unha atención preventiva e personalizada, con especial atención aos colectivos desfavorecidos.

As beneficiarias directas das axudas que se financian no marco deste programa de gasto son as entidades públicas e privadas sen ánimo de lucro para potenciar o desenvolvemento de programas de orientación, integrados, de cooperación e de colaboración ou de programas mixtos de formación e emprego. Sen embargo, o fin último que se pretende é prestar un servizo de avaliación e orientación profesional ás persoas desempregadas.

E aínda que as accións que se financian están dirixidas a mellorar a empregabilidade do conxunto das persoas desempregadas que están rexistradas na base de datos do Servizo Público de Emprego de Galicia e que se atopen nun proceso activo de busca de emprego, estableceranse subgrupos prioritarios aos que se prestará especial atención polas súas maiores dificultades para acceder a un emprego, ben sexa polas súas carencias de formación, idade, sexo, discapacidade ou calquera outra circunstancia limitativa: persoas desempregadas mozas, mulleres, de longa duración, que esgotaran as prestación ou os subsidios de desemprego, especialmente aquelas sen cualificación profesional, maiores de 45 anos, con discapacidade e as que pertencen aos colectivos en risco de exclusión, especialmente as persoas beneficiarias da Renda de Integración Social de Galicia.

Polo que se refire ás medidas específicas con repercusión na mellora da empregabilidade das mulleres cabe sinalar que, en liña coas directrices establecidas na Estratexia Europea para o Emprego, que sinala a necesidade de reforzar a política de igualdade entre homes e mulleres, facendo fincapé na integración da igualdade de xénero e en mellorar as perspectivas e oportunidades das mulleres en xeral, traballarase para eliminar ou reducir os atrancos que dificultan a promoción do emprego feminino de xeito que a participación das mulleres nas políticas activas de emprego sexa superior aos homes e para iso vanse xestionar programas específicos a favor das mulleres, que se considerarán grupo prioritario nas políticas activas horizontais (nas Lanzadeiras de Emprego de Galicia, nos programas de cooperación e nos programas mixtos de formación e emprego).

E polo que respecta ao desenvolvemento das accións de información, orientación e busca de emprego, as mulleres desempregadas terán prioridade no direccionamento automático de demandantes polo que se asignan cada semana as citas co persoal técnico de orientación.

A previsión para 2017 é unha participación final dun sesenta por cento de mulleres dentro do conxunto de persoas desempregadas participantes nas medidas activas de emprego incluídas neste programa de gasto.

A continuación preséntanse os indicadores e os seus valores previstos para o ano 2017, correspondentes ao Obxectivo estratéxico do Plan Estratéxico de Galicia 2015-2020 (PEG 2015-2020) ao que responde este programa, reflectindo aquelas actuacións dirixidas a persoas, para coñecer a desagregación por sexo estimando a proporción de mulleres beneficiadas nelas que se prevé nos Orzamentos de 2017.

Táboa 41. Indicadores de produtividade de persoas beneficiadas desagregados por sexo de OE.3.01

E1 - Empregabilidade e crecemento intelixente		
PA03 - Aumento da empregabilidade e produtividade dos traballadores e traballadoras de Galicia a través da formación e innovación constante		
E01 - Diminuír a taxa de desemprego en Galicia co fomento da empregabilidade das persoas desempregadas, a través da adquisición de experiencia profesional		
INDICADOR		PREVISTO
SC01.H	Desempregados, incluídos os de longa duración (Homes)	3.511
SC01.M	Desempregados, incluídos os de longa duración (Mulleres)	3.656
SC06.H	Persoas menores de 25 anos de idade (Homes)	168
SC06.M	Persoas menores de 25 anos de idade (Mulleres)	206

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria

PROGRAMA 322C-FOMENTO DO EMPREGO, DO EMPREGO AUTÓNOMO E DO MERCADO DE TRABALLO INCLUSIVO

Este programa ten como finalidade principal intervir na creación de emprego a través, principalmente, de incentivos aos principais actores do proceso de creación de emprego: as persoas empresarias e emprendedoras, incluíndo partidas específicas para fomentar a xeración de emprego das persoas mozas, persoas desempregadas con especiais dificultades de inserción no mercado laboral, as persoas con discapacidade e as persoas en risco de vulnerabilidade.

Como no caso do anterior programa, vaise prestar especial atención ás persoas que presentan maiores dificultades de inserción laboral e que necesitan medidas específicas de igualdade de oportunidades (persoas con discapacidade, colectivos en risco de exclusión social, persoas desempregadas que esgotaran as prestacións ou os subsidios de desemprego, persoas desempregadas de longa duración, maiores de 45 anos e persoas traballadoras con contratos temporais).

No ano 2015 o número total de persoas beneficiarias dos programas de incentivos á contratación, os programas de apoio ao autoemprego, e os programas de integración laboral das persoas con discapacidade e en risco de exclusión social, ascendeu a 6.891, das que 3.322 foron mulleres, o que representa o 48,20% do total.

A través das accións que se van desenvolver no marco deste programa de gasto preténdese, por medio de medidas de discriminación positiva, acadar unha maior participación das mulleres no mercado laboral, estando previsto por exemplo, que as mulleres reciban axudas específicas, de maior contía económica, que contribúan no obxectivo de acadar a igualdade de oportunidades entre mulleres e homes.

Está previsto que coas medidas que se van implantar se incremente o número de mulleres que son beneficiarias dos distintos programas. Preténdese que a través das distintas

liñas de axuda, o 50% das persoas beneficiarias finais das mesmas (persoas desempregadas ou cun emprego precario) sexan mulleres.

A continuación preséntanse os indicadores e os seus valores previstos para o ano 2017, correspondentes ao Obxectivo estratéxico do Plan Estratéxico de Galicia 2015-2020 (PEG 2015-2020) ao que responde este programa, reflectindo aquelas actuacións dirixidas a persoas, para coñecer a desagregación por sexo estimando a proporción de mulleres beneficiadas nelas que se prevé nos Orzamentos de 2017.

Táboa 42. Indicadores de produtividade de persoas beneficiadas desagregados por sexo de OE 1.3.02

E1 - Empregabilidade e crecemento intelixente		
PA03 - Aumento da empregabilidade e produtividade dos traballadores e traballadoras de Galicia a través da formación e innovación constante		
E02 - Aumentar a inserción laboral e o emprendemento, especialmente para as persoas con especiais dificultades para atopar traballo		
INDICADOR		PREVISTO
SC01.H	Desempregados, incluídos os de longa duración (Homes)	3.649
SC01.M	Desempregados, incluídos os de longa duración (Mulleres)	3.681
SE03.H	N.º de participantes que reciben actuacións destinadas á mellora da súa situación no ámbito laboral. (Homes)	3.450
SE03.M	N.º de participantes que reciben actuacións destinadas á mellora da súa situación no ámbito laboral. (Mulleres)	3.450
S0EE17	Número de empresas que reciben axudas para desenvolver medidas de fomento da igualdade e da conciliación da vida familia	1.728
SC17.H	Outras persoas desfavorecidas (Homes)	440
SC17.M	Outras persoas desfavorecidas (Mulleres)	440
SC16.H	Participantes con discapacidade (Homes)	1.350
SC16.M	Participantes con discapacidade (Mulleres)	1.040
SC06.H	Persoas menores de 25 anos de idade (Homes)	140
SC06.M	Persoas menores de 25 anos de idade (Mulleres)	150

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria

PROGRAMA 323A-FORMACIÓN PROFESIONAL DESEMPREGADOS E PROGRAMA 323B-FORMACIÓN PROFESIONAL DOS OCUPADOS

Dentro destes programas de gasto desenvólvense medidas de políticas activas de emprego que teñen por obxecto mellorar as posibilidades de acceso ao emprego das persoas desempregadas e accións para mellorar a cualificación e especialización das persoas traballadoras ocupadas.

Para a consecución destes obxectivos, o programa 323A, está constituído polo conxunto de accións e medidas dirixidas á xestión da formación profesional para persoas desempregadas, pola execución do plan de modernización do Servizo Público de Empre-

go, así como por aquelas outras accións innovadoras e complementarias que se programen no marco das políticas activas de emprego para a mellora da empregabilidade e da inserción laboral de distintos colectivos.

O servizo público de emprego está obrigado a desenvolver a súa actividade de cara as persoas desempregadas, actuando conforme aos principios de igualdade de oportunidades, non discriminación, transparencia, gratuidade, efectividade e calidade na prestación de servizos.

Ademais, debe prestarlles ás persoas desempregadas unha atención que lles permita mellorar as súas competencias e cualificación profesional, para incrementar as súas posibilidades de inserción laboral.

De xeito particular, a través do Plan de emprego Xuvenil da Xunta de Galicia vanse desenvolver accións e medidas destinadas a mellorar a empregabilidade das persoas xoves, tanto das que carecen de cualificación, como daquelas que estando cualificadas atopan dificultades para acceder por primeira vez ao mercado laboral.

Do mesmo xeito, a través do Programa extraordinario de activación para o emprego desenvolveranse accións e medidas específicas destinadas a mellorar a empregabilidade das persoas beneficiarias do dito plan extraordinario.

E o programa 323B ten como finalidade a de contribuír á estabilidade do emprego e a cohesión social, e no seu marco desenvólvense actuacións encamiñadas tanto e mellora das competencias e das cualificacións como á actualización e especialización profesional das persoas traballadoras ocupadas.

A formación constitúe un obxectivo estratéxico para reforzar a produtividade e a competitividade das empresas e para potenciar a empregabilidade das persoas traballadoras. Neste contexto débese proporcionar unha formación axeitada ás persoas traballadoras ocupadas das empresas afectadas pola crise económica ou de sectores estratéxicos de Galicia. Así mesmo débese estender a formación a ámbitos nos que non estea plenamente introducida.

Ademais, dado o peso que no tecido produtivo de Galicia representan as persoas autónomas e emprendedoras apóstase por unha formación axeitada ás súas necesidades e demandas, favorecendo deste xeito o emprendemento e o acceso ao autoemprego.

Todo isto redundará na mellora da produtividade e competitividade das empresas, e da estabilidade e calidade no emprego.

En todas as actuacións que se van desenvolver no marco destes dous programas de gasto, a consellería terá en conta que un dos piares básicos das directrices establecidas na Estratexia Europea para o Emprego, é a necesidade de reforzar a política de igualdade

entre homes e mulleres especialmente co obxecto de mellorar as perspectivas e oportunidades das mulleres de cara a súa inserción laboral, e por iso ten previsto desenvolver unha serie de medidas dirixidas a garantir o principio de igualdade entre homes e mulleres e facilitar ás mulleres tanto o acceso ao mercado de traballo como a permanencia nel:

- Vanse promover accións de formación en liderado e coaching para profesionais, directivas e emprendedoras, co fin de conseguir unha maior presenza e fomento do papel das mulleres nos ámbitos de responsabilidade.

- A consideración das mulleres como prioritarias no acceso ás accións formativas. Nos procesos de selección para o acceso as accións formativas, as oficinas de emprego identificarán ás mulleres e especialmente ás mulleres vítimas de violencia de xénero, como prioritarias facilitando deste xeito o seu acceso á formación e incrementando a súa empregabilidade.
- Vaise incluír en todas as accións formativas, un módulo sobre igualdade de oportunidades entre mulleres e homes e sobre corresponsabilidade familiar e doméstica.
- Manteranse as axudas para conciliación, co obxecto de facilitar a asistencia ás actividades formativas das persoas con fillos/as menores de 6 anos e maiores dependentes.

Avaliación das actividades realizadas no ano 2015, dende o punto de vista do xénero:

EN 2015, dentro das accións formativas dirixidas prioritariamente a persoas traballadoras desempregadas programáronse 811 accións formativas con contidos sobre a igualdade de xénero, cun total de 9.239 horas impartidas nesta materia. Nestas accións formativas participaron 5.560 mulleres e 5.481 homes.

Das mulleres participantes, 4.005 obtiveron a condición de formadas, o que representa un 50,36 % sobre o total de participantes e un 52,54 % sobre o total de persoas formadas.

383 mulleres e 247 homes percibiron axudas á conciliación.

37 mulleres percibiron axudas como participantes nas accións formativas, pola súa condición específica de vítimas da violencia de xénero.

No marco da subvención ás prácticas non laborais, a participación das mulleres foi do 63,83 % sobre o total (30 mulleres, sobre un total de 47 persoas bolseiras).

Polo que se refire aos plans de formación intersectoriais e sectoriais dirixidos prioritariamente a persoas traballadoras ocupadas durante o 2015, constan un total de 5.603 mulleres formadas, o que representa o 51,58 % sobre o total de persoas formadas.

A continuación preséntanse os indicadores e os seus valores previstos para o ano 2017, correspondentes ao Obxectivo estratéxico do Plan Estratéxico de Galicia 2015-2020 (PEG 2015-2020) ao que responde este programa, reflectindo aquelas actuacións dirixidas a persoas, para coñecer a desagregación por sexo estimando a proporción de mulleres beneficiadas nelas que se prevé nos Orzamentos de 2017.

Táboa 43. Indicadores de produtividade de persoas beneficiadas desagregados por sexo de OE 1.3.03

E1 - Empregabilidade e crecemento intelixente		
PA03 - Aumento da empregabilidade e produtividade dos traballadores e traballadoras de Galicia a través da formación e innovación constante		
E03 - Mellorar a empregabilidade das persoas desempregadas, mediante a adquisición dunha acreditación oficial de formación profesional, co obxecto de aumentar a cualificación profesional dos traballadores e traballadoras, e aumentar as súas posibilidades de acceso ao mercado laboral		
INDICADOR		PREVISTO
P072.H	Desempregados menores de 25 anos que participan nos programas (Homes).	5.976
P072.M	Desempregados menores de 25 anos que participan nos programas (Mulleres).	5.976
P227.H	Participantes en accións de formación (Homes)	7.800
P227.M	Participantes en accións de formación (Mulleres)	7.900
P342.H	Persoas beneficiadas (homes)	10
P342.M	Persoas beneficiadas (mulleres)	46
P422.H	Persoas que participan no proced. de recoñecemento experiencia profesional (homes)	630
P422.M	Persoas que participan no proced. de recoñecemento experiencia profesional (mulleres)	1.541
E04 - Mellorar a capacitación e cualificación profesional das persoas traballadoras ocupadas, mediante a adquisición de formación profesional, co obxecto de aumentar a estabilidade no emprego, e posibilitar a promoción profesional, o incremento da capacidade para aumentar as súas rendas así como a competitividade das empresas do tecido produtivo galego, prestando especial atención ao colectivo das mulleres traballadoras, así como aos colectivos de baixa cualificación.		
INDICADOR		PREVISTO
P227.H	Participantes en accións de formación (Homes)	5.613
P227.M	Participantes en accións de formación (Mulleres)	7.900

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria

PROGRAMA 324A-MELLORA DA ORGANIZACIÓN E ADMINISTRACIÓN DAS RELACIÓNS LABORAIS E DA PREVENCIÓN DE RISCOS LABORAIS

As accións que se desenvolven dentro deste programa de gasto tratan de mellorar a xestión dos procedementos relacionados coas relacións laborais e coa seguridade e saúde

labora; fomentar a responsabilidade social empresarial(RSE) na actividade empresarial, mediante actuacións de impulso e apoio ás empresas para mellorar a súa xestión empresarial; articular medidas de apoio ás relacións laborais naqueles casos nos que a situación de dificultade económica deu lugar a que moitas empresas acudan a regularizar os seus cadros de persoal (EREs); apoiar ás organizacións sindicais en cumprimento do establecido na Lei orgánica 11/1985, do 2 de agosto, de liberdade sindical, facendo efectiva a participación institucional das organizacións sindicais e empresariais intersectoriais máis representativas, garantindo a participación en igualdade de oportunidades de homes e mulleres nos órganos de participación da comunidade autónoma, cumprindo así coa Lei 17/2008, de Participación Institucional das organizacións sindicais e empresariais máis representativas de Galicia.

Controlar que as empresas cumpran coa normativa laboral, de igualdade de oportunidades e de prevención de riscos laborais levando a cabo unha tramitación áxil e eficaz dos expedientes sancionadores por infraccións laborais; impulsar a execución do Plan de loita contra o emprego non declarado; impulsar o protocolo de coordinación coa Fiscalía de Galicia e a Consellería de economía, Emprego e Industria para a investigación eficaz e rápida dos delitos contra a vida, saúde e integridade física das persoas traballadoras; desenvolver actuacións de mediación en conflitos colectivos de traballo.

En 2015, asináronse e revisáronse 117 convenios, dos que 98 son de empresa e 19 de sector, que afectaron a 103.811 persoas traballadoras, das que 83.844 eran homes e 19.967 mulleres. A maioría das persoas traballadoras e das empresas están afectadas por convenios de sector, principalmente no sector servizos e na industria. Dos 97 convenios asinados en 2015, 71 deles recollen cláusulas respecto da ultraactividade e afectan a 32.315 persoas traballadoras. O número total de mulleres que participou na negociación de convenios colectivos en 2015 foi de 41 por parte das empresas e/ou organizacións empresariais (un 17%) fronte a 195 homes (un 83%) e de 91 por parte das organizacións sindicais (un 22%) fronte a 328 homes (un 78%).

Na Comisión Territorial da Inspección de Traballo e Seguridade Social en Galicia aprobáronse para a actuación inspectora 253 ordes de servizo para 2015 que se inclúen dentro de campañas referidas á discriminación no acceso ao emprego, discriminación na relación laboral e discriminación salarial. Tamén se planificaron actuacións concretas para comprobar o cumprimento das obrigas inherentes ao Plan de Igualdade (98) e o exame do exercicio dos dereitos sobre conciliación da vida familiar e laboral (38).

Ademais, vanse desenvolver accións recollidas na Lei 2/2007, do 28 de marzo, de traballo en igualdade das mulleres de Galicia que se concretarán en medidas de promoción e impulso, tales como axudas en favor de erradicar a infrarrepresentatividade das mulleres en determinados sectores, fomento dos plans de igualdade nas empresas e adopción de medidas que posibiliten a conciliación da vida familiar e laboral, así como racionalización de horarios laborais.

Existe unha clara segmentación pola variable de xénero no mercado de traballo, tanto no referido ao sector de actividade como ás ocupacións das mulleres e homes dentro do mesmo sector, de feito hai profesións onde as mulleres están claramente infrarrepresentadas, caso do sector naval, da pesca ou construción. En materia de relacións laborais ten un importante efecto a redución da brecha de xénero xa que en determinados eidos laborais aínda quedan moitas desigualdades.

A presenza relativa da muller no mercado laboral está a aumentar de xeito sostido. Segundo datos do IGE, nos últimos 10 anos, a afiliación feminina á Seguridade Social en Galicia medrou permanentemente, desde o 40,25% de 2002 ao 48,60% en 2014. Ao remate dese ano o total de poboación afiliada foi de 915.656 persoas, das que 470.608 son mulleres e no relativo á seguridade e saúde laboral, as cifras de sinistralidade e os tipos de danos son diferentes entre ambos sexos.

Polo que se refire aos accidentes laborais, as mulleres sofren moitos menos accidentes. Tanto os índices de incidencia como os de gravidade son moito menores nas mulleres; isto podía ser predicible en sectores como a pesca ou a construción, onde as mulleres están menos representadas e desenvolven, en xeral, ocupacións de menor risco, pero ocorre tamén nos servizos ou na agricultura, onde non se dan esas diferenzas. No 2014 os índices de incidencia de traballadores homes para accidentes leves, graves e mortais son, respectivamente, 2,3 - 4,5 e 28,5 veces maiores que os das mulleres.

Á situación anterior hai que sumar a dificultade de conciliar familia e traballo que provoca, en determinadas ocupacións, xunto coas diferenzas fisiolóxicas e anatómicas entre homes e mulleres, que as mulleres teñan máis problemas de saúde que os homes que desenvolven as mesmas tarefas.

Todo o exposto obriga a integrar a dimensión da igualdade na prevención dos riscos. Non se pode esquecer tampouco que no artigo 26 da Lei 31/1995, de 8 de novembro, de prevención de riscos laborais, o lexislador realiza unha diferenciación de xénero en sentido positivo ao regular a protección da maternidade.

Polo que respecta ao Consello Galego de Relacións Laborais, tratarase de potenciar a participación de mulleres nas mesas de negociación e vanse desenvolver actividades de formación presencial e anual dirixidas a negociadores e negociadoras sobre a incorporación da igualdade aos convenios colectivos e aos plans de igualdade, tanto pola parte sindical como pola parte empresarial.

Salientar que polo que respecta aos convenios colectivos, en 2014 remitíronse á Unidade de Igualdade da Consellería de Traballo e Benestar un total de 1.682 convenios colectivos para a súa revisión dende o punto de vista da perspectiva de xénero, aos efectos de que se elaboren e remita Informe á Comisión Consultiva Autónoma para a

igualdade entre mulleres e homes na negociación colectiva do Consello Galego de Relacións Laborais.

Para corrixir as desigualdades que aínda hai en materia de xénero nas relacións laborais, vanse desenvolver varias actuacións que levará a cabo a Comisión Consultiva Autónoma para a Igualdade entre mulleres e homes na negociación colectiva, adscrita ao Consello Galego de Relacións Laborais. Trátase de actividades de formación presencial e anual a negociadores e negociadoras de todo o que compete a incorporación da igualdade nos convenios colectivos e nos plans de igualdade, tanto pola parte sindical como pola parte empresarial, así como elaboración de guías de boas prácticas e recomendacións, para a información e difusión de criterios e orientación para mellorar os contidos e a calidade da negociación colectiva, co obxecto de contribuír á efectiva aplicación do principio de igualdade de trato e de oportunidades na regulación do acceso e das condicións de traballo das persoas traballadoras.

Dentro do plan de actividades do ISSGA no ano 2017 manteranse actividades relacionadas con esta materia:

- A comisión permanente de integración da igualdade nas políticas de prevención de riscos laborais asesorará e orientará nos aspectos relacionados coa integración da igualdade nas políticas de prevención de riscos, propoñendo directrices sobre a avaliación do risco para a saúde ou a seguridade das traballadoras embarazadas, que deran a luz recentemente ou en período de lactación e orientando as actuacións especiais que en materia de prevención de riscos laborais sobre sectores feminizados realice a Administración Pública Autónoma.
- O programa de protección de embarazadas, que comprende a verificación da implantación das obrigas legais existentes sobre a toma en consideración das situacións de embarazo ou lactación na avaliación de riscos que efectúen as empresas.
- Actividades de divulgación e sensibilización.
- Incluír un módulo de igualdade dos cursos básicos de prevención de riscos laborais, tanto presenciais como on-line.

A continuación preséntanse os indicadores e os seus valores previstos para o ano 2017 *das actuacións que teñen un impacto directo na promoción da igualdade*, e cuxa finalidade consiste na consecución dunha igualdade real e efectiva entre homes e mulleres en todos os ámbitos, e en poñer en marcha medidas activas de conciliación da vida familiar, persoal e laboral, e de fomento da corresponsabilidade. Estes son os indicadores definidos no Plan Estratéxico de Galicia 2015-2020 (PEG 2015-2020).

Táboa 44. Indicadores de produtividade de persoas beneficiadas desagregados por sexo de OE 1.3.05

E1 - Empregabilidade e crecemento intelixente		
PA03 - Aumento da empregabilidade e produtividade dos traballadores e traballadoras de Galicia a través da formación e innovación constante		
E05 - Acadar unhas relacións laborais modernizadas baseadas na responsabilidade social empresarial (RSE), diminuindo a conflitividade e a sinistralidade laboral		
OO03 - Accións de promoción da igualdade laboral e a conciliación laboral, familiar e persoal		
INDICADOR		PREVISTO
P00325	Accións de formación e información desenvoltas en materia de prevención de riscos laborais	1
P00395	Empresas beneficiadas PEMES	195
P342.H	Persoas beneficiadas (homes)	150
P342.M	Persoas beneficiadas (mulleres)	150
P407.H	Traballadores beneficiados (homes)	90
P407.M	Traballadores beneficiados (mulleres)	90

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria

PROGRAMA 324C-PROMOCIÓN DA ECONOMÍA SOCIAL

A finalidade deste programa céntrase nos seguintes puntos:

Creación de emprego a través da promoción do autoemprego colectivo e do apoio ao emprendemento baixo as fórmulas de economía social, con especial atención á xente nova e ás iniciativas rurais.

Mellora da competitividade das cooperativas e sociedades laborais, apoiando especialmente a investigación, desenvolvemento e innovación, así como a plena utilización das tecnoloxías da información e as comunicacións.

Valorización e diferenciación dos produtos e servizos cooperativos para mellorar a súa comercialización e internacionalización.

Sensibilización da sociedade galega sobre os principios e valores cooperativos, sobre as súas potencialidades, especialmente entre a xuventude, así como dotar de maior visibilidade á economía social.

Mellora das capacidades das persoas integradas na economía social para un mellor desempeño profesional e para viabilizar o seu proxecto empresarial.

Achega da información, formación e asesoramento en materia de economía social ao ámbito local.

Consolidación de redes de colaboración para o fomento da economía social, para a colaboración transfronteiriza e para a comercialización e internacionalización.

Fortalecemento do movemento cooperativo e da economía social galega, incentivando os procesos de intercooperación e integración, así como canalización da súa participación en todos os ámbitos e a presenza institucional a todos os niveis.

A integración da dimensión da igualdade de oportunidades entre mulleres e homes é obxecto das competencias autonómicas sobre emprego e relacións laborais e a dimensión da igualdade de oportunidades entre mulleres e homes é obxecto das actuacións da consellería, tanto no ámbito do emprego público como no emprego privado (Lei 2/2007, do 28 de marzo, do traballo en igualdade das mulleres de Galicia).

A igualdade é un dos valores nos que asenta a fórmula empresarial cooperativa que é obxecto de promoción e fomento a través deste programa.

A taxa de paro das mulleres é superior á taxa de paro dos homes, e así se desprende dos datos recollidos na enquisa de poboación activa (na correspondente ao segundo trimestre de 2016 para o conxunto de España, a taxa de paro entre os homes era de 18,41% e entre as mulleres do 21,82%). En Galicia a diferenza é menor, aínda que persiste (17,23% para os homes e 18,29% para as mulleres).

Do mesmo xeito, seguen a observarse diferenzas na composición das novas cooperativas e sociedades laborais. Así, das cooperativas constituídas en 2015, a porcentaxe de mulleres entre as persoas físicas promotoras foi dun 48% (142 de 295 persoas). Nas sociedades laborais a diferenza é moito máis acusada, xa que das persoas físicas promotoras, só un 36 % foron mulleres, e aínda menos (34%) as socias traballadoras. Para contribuír a reducir estas diferenzas, no ámbito específico do fomento do emprego cooperativo, e en liña cos criterios establecidos a nivel estatal pola normativa reguladora, incentívase con maior contía de axuda ás incorporacións de mulleres desempregadas ás cooperativas e sociedades laborais; igualmente se prioriza o autoemprego colectivo feminino nos criterios de valoración das axudas con esta finalidade.

Á vista dos resultados, continúa sendo necesario manter este tratamento diferenciado, xa que as mulleres que no ano 2015 resultaron beneficiarias das axudas para a incorporación como socias traballadoras ou de traballo en cooperativas e sociedades laborais foron 110, mentres que o número de homes beneficiarios foi superior, acadando os 122.

A continuación preséntanse os indicadores e os seus valores previstos para o ano 2017, correspondentes ao Obxectivo estratéxico do Plan Estratéxico de Galicia 2015-2020 (PEG 2015-2020) ao que responde este programa, reflectindo aquelas actuacións dirixidas a persoas, para coñecer a desagregación por sexo estimando a proporción de mulleres beneficiadas nelas que se prevé nos Orzamentos de 2017.

Táboa 45. Indicadores de produtividade de persoas beneficiadas desagregados por sexo de OE 1.3.06

E1 - Empregabilidade e crecemento intelixente		
PA03 - Aumento da empregabilidade e produtividade dos traballadores e traballadoras de Galicia a través da formación e innovación constante		
E06 - Promover o cooperativismo e a economía social, como forma de xerar emprego e contribuir ao desenvolvemento económico e social de Galicia		
INDICADOR		PREVISTO
P190.H	Número de persoas que se incorporan como socios traballadores ou de traballo, ou a través de fórmulas de autoemprego, a	220
P227.H	Participantes en accións de formación (Homes)	1.100
P227.M	Participantes en accións de formación (Mulleres)	1.100

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria

PROGRAMA 561A-PLAN GALEGO DE INVESTIGACIÓN, DESENVOLVEMENTO E INNOVACIÓN

O programa ten como obxecto atender a un conxunto de prioridades que se agrupan en tres grandes retos para o 2020:

- Reto 1. Novo modelo de xestión dos recursos naturais e culturais baseado na innovación.
- Reto 2. Novo modelo industrial sustentado na competitividade e o coñecemento.
- Reto 3. Novo modelo de vida saudable cimentado no envellecemento activo da poboación.

Aínda que este programa de gasto non está orientado especificamente á consecución da igualdade, si ten unha serie de actuacións que poden contribuír a eliminar a desigualdade entre homes e mulleres no ámbito da ciencia. Para iso, a Axencia Galega de Innovación en todas as actuacións que desenvolva tratará de analizar as posibles fendas de xénero e as súas causas, tentando establecer medidas correctivas.

Neste sentido cabe destacar que a Axencia Galega de Innovación forma parte do Pleno da unidade de muller e ciencia e que colabora coa Secretaría Xeral da Igualdade para a incorporación da perspectiva de xénero e o fomento das políticas de igualdade de oportunidades entre mulleres e homes no sistema de coñecemento e ciencia de Galicia, de acordo coas estratexias e prioridades marcadas nos ámbitos internacional, estatal e autonómico, mediante a elaboración do II Programa Galego de Muller e Ciencia 2016-2020.

Tamén se valora especialmente que se indique na memoria que aínda que a maioría das actuacións que está previsto desenvolver están dirixidas a persoas xurídicas, o que podería ocultar a perspectiva de xénero, a análise da situación debe facer énfase nas persoas físicas (mulleres e homes) que se atopan detrás. Esta análise farase fundamentalmente a través dunha mellora dos sistemas de recollida de información e de indicadores de xénero.

Tamén se incorporará a perspectiva de xénero en todas as actividades que teñan relación con:

- Talento e capital humano.
- Emprendemento innovador.
- Difusión e divulgación da ciencia e do papel da muller nesta.

Ademais, nas distintas liñas de axuda a desenvolver pola Axencia Galega de Innovación valorárase a incorporación de mulleres nos equipos de investigación como un aspecto importante dentro da repercusión socio-económica dos proxectos financiados e introducirase a perspectiva de xénero entre os indicadores de calidade na produción de coñecemento e de resultados de I+D+I. Tamén se dará relevancia á inclusión de mulleres como investigadoras principais e/ou en tarefas de coordinación

E para favorecer un cambio na orientación das actividades científicas, tecnolóxicas e de innovación que realicen as empresas que inclúa as perspectivas, experiencias e necesidades das mulleres, promoverase a implantación, nas empresas con actividade de I+D+I, dunha estratexia empresarial que fomente a contratación de mulleres científicas e tecnólogas e que fomente a adopción de boas prácticas en materia de igualdade de xénero.

A continuación preséntanse os indicadores e os seus valores previstos para o ano 2017, correspondentes ao Obxectivo estratéxico do Plan Estratéxico de Galicia 2015-2020 (PEG 2015-2020) ao que responde este programa, reflectindo aquelas actuacións dirixidas a persoas, para coñecer a desagregación por sexo estimando a proporción de mulleres beneficiadas nelas que se prevé nos Orzamentos de 2017..

Táboa 46. Indicadores de produtividade de persoas beneficiadas desagregados por sexo de OE 1.1.01

E1 - Empregabilidade e crecemento intelixente		
PA01 - Impulso da consolidación das políticas de gastos vencelladas á I+D+i. Integrar a Galicia no círculo virtuoso da innovación para o crecemento		
E01 - Potenciar a I+D+i mediante o fomento da absorción de coñecemento por parte dos profesionais e das empresas, a mobilización e atracción de capital privado para os procesos de innovación galegos, o fomento da transferencia de investigación dende os axentes de xeración, a difusión do coñecemento cara o mercado e o apoio ao descubrimento emprendedor en todos os eidos.		
INDICADOR		PREVISTO
DE021H	Investigadores/ano participando en proxectos cofinanciados.Persoas/ano (Homes)	256
DE021M	Investigadores/ano participando en proxectos cofinanciados.Persoas/ano (Mulleres)	135
DC025H	Número de investigadores que traballan en instalacións de infraestruturas de investigación melloradas. Traballadores equ	16
DC024H	Número de novos investigadores en entidades axudadas. Traballadores equivalentes a tempo completo (ETC) (Homes)	7
DC024M	Número de novos investigadores en entidades axudadas. Traballadores equivalentes a tempo completo (ETC) (Mulleres)	3

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria

PROGRAMA 581A-ELABORACIÓN E DIFUSIÓN ESTATÍSTICA

A través deste programa de gasto trátase de proporcionar información sobre a sinistralidade laboral en Galicia, como unha das actuacións previstas na Estratexia Galega de Seguridade e Saúde Laboral e no Plan Anual de Actividades.

A información estatística que xurde dos accidentes laborais e das enfermidades profesionais é un instrumento fundamental para a definición de políticas e a toma de decisións en materia de prevención. Desde a perspectiva da igualdade, os datos e o seu tratamento estatístico evidencian a necesidade de facer un enfoque de xénero para comprobar como existe forma distinta de enfermarse e accidentarse entre homes e mulleres, xa sexa como consecuencia das propias diferenzas biolóxicas, ou pola definición u organización social do traballo, que adxudica ás mulleres o desempeño de profesións específicas, cos seus factores de risco predeterminados.

O tratamento estatístico diferenciado da sinistralidade entre homes e mulleres facilita a integración da dimensión da igualdade ao axudar a planificar as actividades preventivas de xeito que se poida acadar un nivel de protección con independencia do xénero. Por isto o estudo dos danos da saúde coa diferenciación por sexo constitúe un instrumento útil para lograr a dita integración

PROGRAMA 613A-ORDENACIÓN, INFORMACIÓN E DEFENSA DO CONSUMIDOR E DA COMPETENCIA.

O obxectivo estratéxico deste programa é a defensa, protección, promoción e información dos dereitos das persoas consumidoras e usuarias, e a garantía, promoción

e preservación dunha competencia efectiva nos mercados no ámbito da Comunidade Autónoma de Galicia, para conseguir a máxima eficiencia económica e a protección e o aumento do benestar dos consumidores e consumidoras.

Dende o punto de vista do xénero, sinalar que dentro deste programa orzamentario fináncianse as actividades que, dirixidas a todas as persoas consumidoras galegas, se organizan dende a Escola Galega de Consumo e nas que se fai un especial seguimento da publicidade e da educación para o consumo non sexista.

Así, está previsto desenvolver as seguintes actividades formativas con temática específica de xénero:

- Curso de formación de profesorado “Consumo e xénero” a través da plataforma de formación do profesorado da Xunta de Galicia. (En 2015 participaron 50 alumnos/as: 29 mulleres e 21 homes)
- Obradoiro “Traballando a igualdade a través da publicidade”

Tamén está previsto desenvolver outras actividades non especificamente orientadas á igualdade pero que a traballan de xeito transversal:

- Programa Cores, que é un programa permanente da Escola Galega de Consumo (EGC) a través do que se ofertan obradoiros e charlas participativas ao longo de todo o ano, e no que participaron en 2015 un 46% de mulleres.
- LecerConsumo é un programa estacional que desenvolve a EGC nos meses de verán. A través do concepto de lecer responsable trabállanse diversas temáticas relacionadas co consumo: a publicidade, o comercio xusto, a dieta equilibrada ou o consumismo como exceso a evitar. En 2015 tivo un 50,2% de participación feminina.
- Pola súa banda, Infonadal abrangue tanto actuacións formativas, a desenvolver en asociacións e centros escolares, como unha campaña de seguridade de xoguetes e produtos de decoración. En 2015, as mulleres representaron o 43% das persoas participantes.

PROGRAMA 732A-REGULACIÓN E SOPORTE DA ACTIVIDADE INDUSTRIAL E PROGRAMA 734A-FOMENTO DA MINARÍA

O programa 732A ten como obxectivo planificar, coordinar, xestionar e realizar actuacións técnicas e administrativas en materia de seguridade, administración industrial e metroloxía, mellorando os sistemas de inspección e control. E o programa 734A ten como obxectivo xeral o de fomento da minaría.

Non se identifican accións concretas que establezan unha relación directa con políticas de igualdade de oportunidades, pero hai que salientar que se recolle a intención de

promover o emprego dunha linguaxe non sexista e unhas imaxes non estereotipadas en todas as comunicacións e campañas que se realicen, o que resulta ademais especialmente indicado tendo en conta que moitas das accións destes programas desenvólvense en ámbitos e profesións nas que a muller está infrarrepresentada.

PROGRAMA 733A-EFICIENCIA ENERXÉTICA E ENERXÍAS RENOVABLES

Polo que se refire á situación das mulleres en canto ao emprego no sector das enerxías renovables, de acordo cos datos da Axencia Internacional de Enerxía Renovable (IRENA), en 2013 o número de traballos directos e indirectos xenerados polo sector das enerxías renovables en todo o mundo era de 6,5 millóns, estimándose que nun escenario óptimo podería este tipo de enerxías poderían chegar a crear 16,7 millóns de empregos en 2030.

Os motivos desta desigualdade de xénero no emprego poden atoparse na escasa participación das mulleres en determinadas áreas da educación superior técnica e os estereotipos de xénero que producen discriminación cara a muller tanto nos procesos de contratación como na remuneración polo seu traballo.

Os investimentos en enerxías renovables, crean postos de traballo que requiren a contratación de profesionais altamente cualificados e requiren competencias que se adquiren coa realización de estudos superiores en carreiras técnicas nas que as mulleres están pouco representadas.

Por outra banda, existen escasos datos que analicen o comportamento diferencial de mulleres e homes neste ámbito concreto de actuación, aínda que algúns estudos parecen confirmar que as mulleres teñen maior conciencia enerxética de cara ao aforro e o uso de enerxías renovables así como que son menores consumidoras de enerxía.

Dentro das actuacións que se desenvolven no marco deste programa de gasto, indicar que unha parte moi importante das axudas para enerxías renovables van destinadas a familias, en concreto, a melloras enerxéticas nos fogares (caldeiras de biomasa, placas solares...) Estes investimentos supoñen unha mellor calidade de vida das familias e leva aparelado tamén un aforro enerxético e económico.

En Galicia, un 9,5% dos fogares son monoparentais, na súa maior parte sustentados por mulleres, polo que as anteditas axudas poden ter unha repercusión positiva na economía destas familias máis vulnerables e que, habitualmente, dispoñen de menos recursos.

PROGRAMA 741A-APOIO Á MODERNIZACIÓN, INTERNACIONALIZACIÓN E MELLORA DA COMPETITIVIDADE, INNOVACIÓN E PRODUTIVIDADE EMPRESARIAL

A finalidade deste programa é a mellora da competitividade do tecido empresarial da Comunidade Autónoma de Galicia. No ámbito das actividades do Instituto Galego de Promoción Económica, este programa contén apoios ao investimento empresarial, internacionalización, mellora da competitividade e o emprendemento.

Tamén se desenvolverán actuacións complementarias das que se levan a cabo dentro do programa 56 I A, no que se refire ao desenvolvemento de Plan Galego de Investigación, Desenvolvemento e Innovación Tecnolóxica, co obxectivo fundamental de desenvolver un sistema de innovación eficiente para situar á economía galega en posición de competir nunha economía global.

As actuacións que se pretenden financiar van dirixidas a empresas privadas (especialmente Pemes), institucións sen fin de lucro (asociacións e confederacións empresariais, clúster, cámaras de comercio, etc.), entidades financeiras, sociedades de garantía recíproca e outras.

A consellería indica que as actuacións contempladas neste programa vanse desenvolver respectando a igualdade de oportunidades entre mulleres e homes e que os proxectos de gasto conteñen indicadores con relevancia de xénero (aínda que non se identifican estes indicadores).

Tamén afirma que os potenciais destinatarios das accións que se van financiar son fundamentalmente persoas xurídicas, sen embargo non se pode deixar de lado que detrás das empresas hai persoas físicas que poden ter necesidades diferentes en canto a orientación sobre a súa actividade empresarial, financiamento, expectativas de internacionalización, etc.

A continuación preséntanse os indicadores e os seus valores previstos para o ano 2017, correspondentes ao Obxectivo estratéxico do Plan Estratéxico de Galicia 2015-2020 (PEG 2015-2020) ao que responde este programa, reflectindo aquelas actuacións dirixidas a persoas, para coñecer a desagregación por sexo estimando a proporción de mulleres beneficiadas nelas que se prevé nos Orzamentos de 2017..

Táboa 47. Indicadores de produtividade de persoas beneficiadas desagregados por sexo de OE 1.2.04

E1 - Empregabilidade e crecemento intelixente		
PA02 - Fomento da actividade empresarial e comercial, impulso da competitividade e internacionalización das empresas e autónomos, apoio á artesanía, regulación sectorial e protección da competencia		
E04 - Mellorar a competitividade das empresas e dos sectores tradicionais galegos nun entorno globalizado, a través do crecemento, profesionalización, modernización e internacionalización		
INDICADOR		PREVISTO
SC01.H	Desempregados, incluídos os de longa duración (Homes)	627
SC01.M	Desempregados, incluídos os de longa duración (Mulleres)	638
P342.H	Persoas beneficiadas (homes)	400
P342.M	Persoas beneficiadas (mulleres)	410
SC05.H	Persoas con emprego, incluídos os traballadores por conta propia (Homes)	150
SC05.M	Persoas con emprego, incluídos os traballadores por conta propia (Mulleres)	150

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria

PROGRAMA 751A-ORDENACIÓN, REGULACIÓN E PROMOCIÓN DO COMERCIO INTERIOR DE GALICIA

As actuacións deste programa teñen como finalidade acadar a modernización do tecido comercial galego e o seu dinamismo mediante as seguintes actuacións:

- Impulsar o dinamismo económico do sector comercial
- Potenciar a innovación nas empresas comerciais impulsando a súa presenza en novos formatos, en produtos e servizos, fomentando o emprendemento e capacitación do sector comercial e o asesoramento especializado ao comercio de proximidade.
- Impulsar a modernización das estruturas e espazos comerciais procurando a mellora da imaxe e dos servizos.
- Potenciar a calidade e a excelencia no tecido comercial
- Impulsar a actividade feiral e a promoción dos produtos galegos

Polo que se refire ao ámbito da artesanía, trátase de modernizar as estruturas produtivas, introducir as novas tecnoloxías e fomentar e divulgar os produtos artesanais e potenciar a marca Artesanía de Galicia, para :

- Crear emprego de calidade no sector artesanal galego.
- Mellorar as técnicas de xestión e deseño aplicadas á produción artesanal

O sector comercial está constituído por un total de 46.700 empresas que dan emprego a 128.000 persoas, ocupando a maior porcentaxe aqueles grupos de especial sensi-

bilidade como é o emprego xuvenil ou feminino (o emprendemento feminino se sitúa no 66 % no sector comercial).

A Dirección Xeral de Comercio vai incorporar a perspectiva de xénero e promoverá a igualdade entre homes e mulleres na execución das actuacións que está previsto desenvolver e financiar a través das ordes de subvención, co obxecto de incentivar a presenza de mulleres empresarias no ámbito do comercio e da artesanía.

Tamén se terá en conta a perspectiva de xénero no portal do/a comerciante e nas distintas campañas que se realicen nos medios de comunicación e impulsaranse proxectos que teñan en conta a igualdade de oportunidades e a organización do traballo con perspectiva de xénero.

Conclusións:

Valóranse positivamente todas as accións que se pretenden levar a cabo, posto que:

- Traballarase para conseguir un acceso ao emprego en condicións de igualdade apoiando medidas que faciliten o acceso das mulleres a empregos de calidade e a súa estabilidade e desenvolvemento profesional.
- Establécense medidas de discriminación positiva, que permitirán acadar unha maior participación das mulleres no mercado laboral, dado que a súa taxa de actividade e de ocupación é menor que a dos homes e a súa taxa de desemprego é máis alta que a dos homes.
- Contribuirase a formar ás persoas que integran as empresas de economía social, sexa como socias ou como membros dos equipos directivos, na xestión e toma de decisións baixo criterios de igualdade.
- Formarase á poboación en xeral, e ás persoas interesadas en emprender baixo fórmulas de economía social en particular, acerca dos principios cooperativos, entre os que destacan os de igualdade e equidade.
- Incrementarase o número de convenios que introducen no seu articulado cláusulas sobre igualdade de trato entre homes e mulleres.
- Mellorarase os contidos e a calidade da negociación colectiva e contribuirase á efectiva aplicación do principio de igualdade de trato e de oportunidades na regulación do acceso e das condicións de traballo das persoas traballadoras.
- Desenvolveranse actividades formativas específicas no ámbito do consumo desde o punto de vista do xénero.
- Preténdese fomentar as políticas de igualdade nos ámbitos da ciencia e da tecnoloxía, tratando de incrementar e visibilizar a presenza das mulleres no ámbito científico-tecnolóxico e nas actividades de investigación.
- Vaise integrar a perspectiva de xénero de xeito transversal en moitas das actuacións do departamento, a través do uso dunha linguaxe non sexista e da

utilización de imaxes que visibilicen ás mulleres en ámbitos nos que están infrarepresentadas, nos estudos e estatísticas de prevención de riscos, en moitas das convocatorias aplicando criterios de preferencia ás mulleres ou valorando os proxectos que teñan relación coa temática de igualdade, etc.

IV.7. CONSELLERÍA DE CULTURA, EDUCACIÓN E ORDENACIÓN UNIVERSITARIA

A Consellería de Cultura, Educación e Ordenación Universitaria, segundo o establecido no Decreto 4/2013, do 10 de xaneiro, é o departamento da Xunta de Galicia ao que lle corresponden, en materia cultural, as competencias e funcións de promoción e difusión da cultura, patrimonio cultural, os aspectos vinculados á protección e promoción do patrimonio cultural de Galicia e da Cidade e dos Camiños de Santiago.

No eido educativo, é o departamento encargado da planificación, regulación e administración do ensino regrado en toda a súa extensión, niveis, graos, modalidades e especialidades; da promoción e do ensino da lingua galega, así como da dirección, planificación, coordinación e execución da política lingüística da Xunta de Galicia; a coordinación do sistema universitario; o recoñecemento e a tutela e rexistro das fundacións culturais e docentes de interese galego.

Hai que ter en conta que o sector educativo e a escola como lugar de estudo, teñen moita influencia sobre o aprendizaxe e brindan a posibilidade de cuestionar os roles de xénero asignados. Polo tanto, mediante a aplicación do enfoque de xénero na área da educación, poderán facerse visibles as relacións existentes entre os sexos para contribuír a superar as desigualdades existentes.

Por iso, as actuacións que se levan a cabo no ámbito educativo xa dende os primeiros ciclos da educación infantil, constitúen un pilar básico e fundamental para conseguir a redución das desigualdades por cuestións de xénero e a eliminación dos estereotipos sexistas, de aí que as políticas de igualdade deban inspirar, en cumprimento da Lei orgánica de Educación, a totalidade do deseño da acción educativa da administración.

Neste sentido, débese salientar a colaboración entre a Secretaría Xeral da Igualdade e a Consellería de Cultura, Educación e Ordenación Universitaria, para a elaboración en 2016 do I Plan de actuacións para a igualdade nos centros educativos de Galicia 2016-2020. O documento consta de 28 obxectivos e 87 medidas e rexese por catro principios fundamentais:

- Introducir a igualdade de xénero como un elemento transversal e sempre presente na actividade educativa

- Construír unha sociedade igualitaria empregando a educación como medio
- Buscar o obxectivo violencia cero nas aulas e na sociedade
- Educar na integración plena de todas as persoas, por riba da súa opción afectiva ou sexual.

Ademais, dende o curso 2016-2017, ademais de incluír a igualdade de xeito transversal nos currículos de todas as etapas educativas, comezouse a impartir por primeira vez unha nova materia de libre configuración autonómica, "Igualdade de xénero", ao alumnado de 1º e 2º de ESO. Ademais, vaise implantar un ciclo formativo de grao superior para incluír a perspectiva de xénero na Formación Profesional e continuarase cos cursos de formación do profesorado, nos que se aumentarán os contidos relacionados coa igualdade no ámbito educativo.

Así mesmo, dentro da Estratexia Galega de Convivencia Escolar 2015-2020, inclúense ferramentas concretas como os Plans Proxecta de innovación educativa ou o Protocolo educativo para garantir a igualdade, a non discriminación e a liberdade de identidade de xénero.

PROGRAMA 151A-FOMENTO DA LINGUA GALEGA

No marco deste programa de gasto desenvólvense as actuacións de fomento do uso do galego nos diferentes sectores da sociedade, a través de diversas iniciativas de promoción do galego, que buscan impulsar a incorporación desta lingua a ámbitos prioritarios como son o socioeconómico, o das tecnoloxías da información e da comunicación, o xudicial ou as franxas de idade máis novas.

Obsérvase unha aceptación significativa e crecente por parte das mulleres cara as actividades que se veñen desenvolvendo a través deste programa. Nas actividades formativas rexístrase un número de mulleres superior ao de homes, na proporción de entre un 60/70% de mulleres, fronte o 40%/30% de homes:

- a) persoas destinatarias dos cursos: No ano 2016 convocáronse 30 cursos Celga e 21 cursos de linguaxes específicas o que fai un total de 51 cursos. Prevese que se inscriban 25 persoas por curso o que ascendería a un total de 1275, estimándose que un 60% serán mulleres (765).
- b) Probas para acreditar o coñecemento en lingua galega (CELGA): 2016 persoas presentadas, das cales 1411 foron mulleres (70%). Aínda están pendentes algunhas das probas previstas.
- c) profesorado colaborador: 62, do cal 51 son mulleres (82%).

Ademais, en todas as actividades que se desenvolven promóvese o emprego dunha linguaxe e imaxes non sexistas, inclusivas, igualitarias, plurais e non estereotipadas, para achegar a súa mensaxe a toda a cidadanía e incrementar o coñecemento e o uso social da lingua galega.

Préstase especial atención a unha utilización non sexista do galego nos contidos e na docencia dos cursos de lingua galega de todos os niveis (incluíndo as linguaxes específicas, a administración xeral, local e da xustiza, etc.) e nas xornadas formativas sempre se inclúe unha epígrafe referida á linguaxe non sexista.

Esta atención especial tamén está presente nas publicacións e traballos de investigación que se producen, editan e financian.

E un dos criterios de valoración das obras que se presentan á convocatoria de axudas para a edición de recursos curriculares en lingua galega, para niveis non universitarios, é que se promova de maneira transversal aos obxectivos, competencias e contidos abordados nos materiais, “a igualdade entre as persoas, sexan do sexo, raza, relixión, procedencia, lingua ou condición social que sexan”.

A continuación preséntanse os indicadores e os seus valores previstos para o ano 2017, correspondentes ao Obxectivo estratéxico do Plan Estratéxico de Galicia 2015-2020 (PEG 2015-2020) ao que responde este programa, reflectindo aquelas actuacións dirixidas a persoas, para coñecer a desagregación por sexo estimando a proporción de mulleres beneficiadas nelas que se prevé nos Orzamentos de 2017.

Táboa 48. Indicadores de produtividade de persoas beneficiadas desagregados por sexo de OE 4.2.03

E4 - Sociedade dixital, lingua, cultura e reforzo do peso de Galicia no seu entorno		
PA02 - Conservación e promoción da riqueza cultural de Galicia		
E03 - Difundir a conveniencia de empregar a lingua galega nos distintos eidos da sociedade prestando especial atención a franxa de poboación máis nova, así como ao tecido económico/empresarial e as súas relacións comerciais con países de fala portuguesa, propiciando un clima que favoreza o uso cotiá do galego.		
INDICADOR		PREVISTO
P394.H	Bolseiros (homes)	22
P394.M	Bolseiros (mulleres)	22
P227.H	Participantes en accións de formación (Homes)	900
P227.M	Participantes en accións de formación (Mulleres)	2.100

Fonte: Consellería de Cultura, Educación e Ordenación universitaria

PROGRAMA 422A-EDUCACIÓN INFANTIL, PRIMARIA E ESO PROGRAMA 422D-EDUCACIÓN ESPECIAL PROGRAMA 422E-ENSINANZAS ARTÍSTICAS

O principal obxectivo do programa 422A é garantir a dotación de recursos humanos e materiais nos centros públicos ou mediante concertos con outras institucións nos niveis de segundo ciclo de educación infantil, educación primaria e educación secundaria obrigatoria, conseguindo a escolarización universal da poboación.

O programa 422D trata de garantir un modelo de ensinanza inclusivo ofrecendo os recursos humanos e materiais necesarios para o alumnado con necesidades educativas especiais, dificultades de aprendizaxe ou altas capacidades que requira de determinados apoios e atencións educativas de acordo cos principios de non discriminación e normalización educativa.

Dentro do programa 422E aténdese o funcionamento diario dos centros públicos de ensINANZAS artísticas de titularidade da consellería e as súas infraestruturas (conservatorios de música e danza, escolas de arte e superiores de deseño, Escola Superior de Conservación e Restauración de Bens Culturais, Escolar Superior de Arte Dramática).

Cómpre sinalar que, segundo se extrae dos datos da memoria, existe unha demanda moi desigual nas distintas ensINANZAS en función da especialidade, por parte de alumnos e alumnas, con especialidades como a danza, moda e algunhas de música, nas que case a totalidade de aspirantes son mulleres, o que non deixa de ser un reflexo dalgúns dos estereotipos que aínda persisten na sociedade e que seguen a condicionar, en moitos casos, a elección formativa por parte de mulleres e homes.

Polo que se refire ao desenvolvemento da actividade académica en todas as ensINANZAS, aplícanse todos os criterios para evitar a linguaxe sexista e os estereotipos de xénero.

Coas actuacións que se financian no marco destes tres programas de gasto trátase de incrementar postos escolares alí onde a demanda educativa o esixe, proceder á reposición e as reformas integrais de centros así coma á correspondente dotación e/ou renovación de mobiliario e material didáctico, ademais de levar a cabo as obras necesarias para mellorar a eficiencia enerxética dos edificios.

Os gastos de funcionamento, como elemento esencial dos ingresos dun centro docente, garante a autonomía dos mesmos e posibilita dispoñer dos materiais didácticos e dos recursos necesarios. Todo iso constitúe a infraestruturas material que permite impartir un ensino de calidade.

O investimento en construción e/ou reforma de centros educativos así como a adquisición de material permite atender á demanda crecente que existe usualmente nas zonas periféricas das grandes cidades e aproxima os servizos educativos aos domicilios

das familias, favorecendo a conciliación da vida familiar e laboral e o desenvolvemento integral dos nenos e nenas. Ademais, pode contribuír á creación de emprego e contribuír á redución da brecha de xénero existente ao valorar nas ofertas das empresas que concorren nos procedementos de licitación, a implantación de plans de igualdade, de modo que teña preferencia na adxudicación do contrato a proposición presentada por empresas que, no momento de acreditar a súa solvencia técnica ou profesional, cumpran as medidas destinadas a promover a igualdade de oportunidades entre mulleres e homes no mercado de traballo.

Tamén se vixiará dun xeito especial para que nos procedementos de contratación se cumpra coa prohibición de contratar con persoas que foran sancionadas con carácter firme por infracción grave en materia de igualdade de oportunidades ou por infracción moi grave en materia social.

E dende o punto de vista do emprego público, cabe sinalar que case o 70% do colectivo de docentes e mais do 79% do persoal non docente dos centros educativos son de xénero feminino. Tendo en conta que o 72% do orzamento da consellería dedícase a soldos e salarios, o orzamento educativo contribúe dun xeito importante no peso porcentual do emprego feminino cualificado.

PROGRAMA 422G-ENSINANZAS ESPECIAIS

Con este programa de gasto son atendidas as obrigas relacionadas co funcionamento das escolas oficiais de idiomas. O Plan galego de potenciación das linguas estranxeiras recolle que as escolas oficiais de idiomas deben desempeñar socialmente un papel integrador como centros de formación en linguas, sensibles a todas as demandas da cidadanía.

As ensinanzas de idiomas abordan os estudos de idiomas fóra das etapas ordinarias do sistema educativo, co obxecto de capacitar e acreditar ás persoas no dominio das distintas destrezas comunicativas, tanto orais coma escritas, facilitando o exercicio cualificado das competencias profesionais propias dese tipo de ensinanzas e mellorando a capacitación das persoas para o emprego, nun momento de demanda crecente de coñecemento de idiomas dende moitos sectores profesionais.

A demanda de ensinanzas de idiomas de réxime especial é moi similar por parte de homes e mulleres e para a asignación de prazas non se aplican criterios compensatorios por cuestións de sexo.

Polo que se refire ao desenvolvemento da actividade académica nestas ensinanzas, aplícanse todos os criterios para evitar a linguaxe sexista e os estereotipos de xénero.

A continuación preséntanse os indicadores e os seus valores previstos para o ano 2017, correspondentes ao Obxectivo estratéxico do Plan Estratéxico de Galicia 2015-

2020 (PEG 2015-2020) ao que responde este programa, reflectindo aquelas actuacións dirixidas a persoas, para coñecer a desagregación por sexo estimando a proporción de mulleres beneficiadas nelas que se prevé nos Orzamentos de 2017.

Táboa 49. Indicadores de produtividade de persoas beneficiadas desagregados por sexo de OE 1.5.04

E1 - Empregabilidade e crecemento intelixente		
PA05 - Consolidar un sistema educativo que minimice o fracaso escolar e se aliñe en resultados coas rexións líderes de Europa en todos os niveis e impulsar o SUG cara á excelencia		
E04 - Mellorar a calidade das ensinanzas de réxime especial e dos seus resultados, en especial no que atinxe ao dominio efectivo dunha terceira lingua		
INDICADOR		PREVISTO
P033.H	Alumnado beneficiado por bolsas (Homes)	17
P033.M	Alumnado beneficiado por bolsas (Mulleres)	28
P109.H	Alumnado matriculado en ensinanzas artísticas e deportivas (Homes)	5.640
P109.M	Alumnado matriculado en ensinanzas artísticas e deportivas (Mulleres)	5.137
P108.H	Matriculas nas EOI (Homes)	10.985
P108.M	Matriculas nas EOI (Mulleres)	23.590
P310.H	Títulos emitidos polas EOI (Homes)	3.005
P310.M	Títulos emitidos polas EOI (Mulleres)	5.864

Fonte: Consellería de Cultura, Educación e Ordenación universitaria

PROGRAMA 422C-ENSINANZAS UNIVERSITARIAS

Este programa de gasto correspóndese co novo Plan de Financiamento do Sistema Universitario de Galicia para os anos 2016-2020 e as súas actuacións están dirixidas a todo o colectivo universitario: alumnado, persoal docente e persoal investigador.

Segundo as estatísticas máis recentes sobre o redor do 40% do persoal do SUG que se dedica a labores de investigación, desenvolvemento e docencia son mulleres.

Pola contra, a presenza feminina nas aulas universitarias alcanza cotas lixeiramente superiores á dos homes, ao redor do 53%.

Na memoria non se identifican actividades directa ou indirectamente relacionadas coa igualdade de oportunidades entre mulleres e homes. Non obstante, entre as accións que se sinala se van financiar en 2017 están as de apoio económico ás mozas e mozos estudantes do Sistema Universitario de Galicia (bolsas, axudas e premios) e tendo en conta a presenza feminina maioritaria entre o alumnado do sistema universitario galego debe supoñerse que as mulleres serán en maior grao receptoras destas medidas de apoio.

A continuación preséntanse os indicadores e os seus valores previstos para o ano 2017, correspondentes ao Obxectivo estratéxico do Plan Estratéxico de Galicia 2015-2020 (PEG 2015-2020) ao que responde este programa, reflectindo aquelas actuacións dirixidas a persoas, para coñecer a desagregación por sexo estimando a proporción de mulleres beneficiadas nelas que se prevé nos Orzamentos de 2017.

Táboa 50. Indicadores de produtividade de persoas beneficiadas desagregados por sexo de OE 1.5.02

E1 - Empregabilidade e crecemento intelixente		
PA05 - Consolidar un sistema educativo que minimize o fracaso escolar e se aliñe en resultados coas rexións líderes de Europa en todos os niveis e impulsar o SUG cara á excelencia		
E02 - Mellorar a calidade da docencia e da oferta docente do sistema universitario de Galicia.		
INDICADOR		PREVISTO
P033.H	Alumnado beneficiado por bolsas (Homes)	790
P033.M	Alumnado beneficiado por bolsas (Mulleres)	1.033
P036.H	Alumnado matriculado (Homes)	22.358
P036.M	Alumnado matriculado (Mulleres)	27.150
P128.H	Alumnado matriculado UNED (Homes)	5.261
P128.M	Alumnado matriculado UNED (Mulleres)	6.175

Fonte: Consellería de Cultura, Educación e Ordenación universitaria

PROGRAMA 422I-FORMACIÓN E PERFECCIONAMENTO DO PROFESORADO

No marco deste programa de gasto desenvólvense as actividades de formación permanente do profesorado, garantindo unha oferta diversificada e gratuíta destas actividades establecendo as medidas oportunas para favorecer a participación do profesorado nelas.

A finalidade da formación permanente é a de promover o desenvolvemento profesional do profesorado para a mellora da práctica educativa.

Segundo se establece no artigo 1.2 do Decreto 74/2011, do 14 de abril, polo que se regula a formación permanente do profesorado que imparte as ensinanzas establecidas na Lei orgánica de educación (LOE), en centros educativos sostidos con fondos públicos da Comunidade Autónoma de Galicia, as actividades de formación permanente do profesorado "deberán incluír formación específica sobre a utilización das tecnoloxías da información e comunicación no ensino e a formación en linguas estranxeiras do profesorado, independentemente da súa especialidade, así como, en materia de igualdade nos termos establecidos na Lei 7/2004, do 16 de xullo, galega para a igualdade de mulleres e homes".

Ademais, o artigo 3 do dito Decreto tamén establece que un dos obxectivos do plan estratéxico anual de formación do profesorado será que o profesorado adquira as competencias necesarias para poder transmitir ao alumnado o respecto á dignidade das mulleres e á igualdade entre homes e mulleres.

As actividades de formación permanente do profesorado que se desenvolven dentro deste programa baséanse no principio de igualdade de oportunidades entre mulleres e homes, permitindo o acceso a todo o colectivo docente a unha formación de calidade e buscando a capacitación profesional para o traballo co alumnado, para que acade as

competencias e coñecementos imprescindibles para o seu pleno desenvolvemento na sociedade do coñecemento.

Ademais, a formación permanente do profesorado, como proceso de revisión e actualización dos coñecementos, actitudes e habilidades, é un factor clave da calidade do sistema educativo e do fomento de políticas de igualdade, por iso seguirán a introducirse nela de xeito progresivo módulos de formación en materia de igualdade de oportunidades entre mulleres e os homes, co obxectivo de que o profesorado asuma e interiorice os valores e modelos que despois transmitirá ao alumnado.

Nas actividades deseñadas dentro deste programa estanse a incluír de xeito progresivo módulos de formación en materia de igualdade de oportunidades entre as mulleres e os homes, que irán interiorizando no profesorado os valores e modelos de comportamento neste ámbito para que terminen sendo transmitidos ao seu alumnado.

A continuación preséntanse os indicadores e os seus valores previstos para o ano 2017, correspondentes ao Obxectivo estratéxico do Plan Estratéxico de Galicia 2015-2020 (PEG 2015-2020) ao que responde este programa, reflectindo aquelas actuacións dirixidas a persoas, para coñecer a desagregación por sexo estimando a proporción de mulleres beneficiadas nelas que se prevé nos Orzamentos de 2017.

Táboa 51. Indicadores de produtividade de persoas beneficiadas desagregados por sexo de OE 1.5.05

E1 - Empregabilidade e crecemento intelixente		
PA05 - Consolidar un sistema educativo que minimize o fracaso escolar e se aliñe en resultados coas rexións líderes de Europa en todos os niveis e impulsar o SUG cara á excelencia		
E05 - Garantir a capacitación adecuada do profesorado a través da formación permanente que lles permita afrontar os retos do sistema educativo galego e adaptar as novas ensinanzas ás novas necesidades formativas derivadas da implantación da Lei 8/2013, de 9 de decembro, para a mellora da calidade educativa		
INDICADOR		PREVISTO
P281.H	Profesorado que participa en accións formativas (Homes)	12.823
P281.M	Profesorado que participa en accións formativas (Mulleres)	20.617

Fonte: Consellería de Cultura, Educación e Ordenación universitaria

PROGRAMA 422M-ENSINANZA SECUNDARIA, DE FORMACIÓN PROFESIONAL E DE ADULTOS

O obxectivo último das actividades que se desenvolven e financian dentro deste programa de gasto é o de capacitar ao alumnado para o exercicio da actividade profesional, satisfacendo as necesidades individuais e de emprego; Ademais, tratan de promover unha oferta formativa de calidade, proporcionar información e orientación profesional e de cualificacións para o emprego e incorporar ás ofertas formativas aquelas accións de forma-

ción que capaciten para desenvolver actividades empresariais e o espírito emprendedor, e avaliar e acreditar a cualificación profesional calquera que fose a forma da súa adquisición.

A oferta de ensinanzas de formación profesional na modalidade a distancia, favorece a formación e cualificación profesional e o aprendizaxe ao longo da vida. Esta modalidade, caracterízase pola súa flexibilidade, de xeito que permite ás persoas adultas a posibilidade de combinar estudo e formación coa actividade laboral, coas responsabilidades familiares ou con outras actividades, respondendo así ás necesidades e aos intereses persoais.

Para reforzar esta flexibilidade, en Galicia existe a posibilidade de ofrecer as ensinanzas de formación profesional en unidades formativas de menor duración certificables no ámbito da propia comunidade autónoma. Ademais, esta formación poderá concentrarse en determinados períodos do ano, polo que se adapta mellor aos intereses das persoas adultas e facilita a conciliación entre os estudos e as responsabilidades familiares ou doutro tipo que se deban asumir.

É previsible que esta opción sexa utilizada en maior proporción por mulleres xa que seguen a ser as que, de xeito maioritario, asumen as responsabilidades de coidado e atención a menores ou maiores.

Continuarase coa implantación progresiva da formación profesional dual co obxecto de mellorar a cualificación profesional das persoas combinando os procesos de ensinanza e aprendizaxe na empresa e no centro de formación.

Na admisión a ciclos formativos de grao medio e de grao superior, en caso de empate, e por mor de favorecer o fomento das vocacións nas áreas con infrarrepresentación de mulleres ou de homes, seleccionarase en virtude do sexo menos representativo na área profesional en que se demande a praza de formación.

Por outra banda, a presenza da muller nos estudos de formación profesional de tipo técnico é minoritaria e isto débese, en moitos casos, á existencia de prexuízos que levan a distinguir entre estudos e profesións “de homes” e profesións “para mulleres”.

Por outra banda, os currículos de formación profesional teñen que servir como un importante instrumento para conseguir que nos coñecementos que adquire o alumnado que curse os ciclos formativos se integre o enfoque de xénero.

Así, nos currículos das diferentes ensinanzas de formación profesional básica se inclúen contidos transversais que fomentan o desenvolvemento dos valores de igualdade efectiva entre homes e mulleres, o coñecemento da realidade homosexual, bisexual, transsexual, transxénero e intersexual e a prevención da violencia de xénero e dos valores inherentes ao principio de igualdade de trato e non discriminación por calquera condición ou circunstancia persoal ou social, tal e como se recolle no artigo 12 do Decreto 107/2014, de 4 de setembro, polo que se regulan aspectos específicos da formación profesional

básica do sistema educativo en Galicia e se establecen vinte e un currículos de títulos profesionais básicos.

A continuación preséntanse os indicadores e os seus valores previstos para o ano 2017, correspondentes ao Obxectivo estratéxico do Plan Estratéxico de Galicia 2015-2020 (PEG 2015-2020) ao que responde este programa, reflectindo aquelas actuacións dirixidas a persoas, para coñecer a desagregación por sexo estimando a proporción de mulleres beneficiadas nelas que se prevé nos Orzamentos de 2017.

Táboa 52. Indicadores de produtividade de persoas beneficiadas desagregados por sexo de OE 1.5.081

E1 - Empregabilidade e crecemento intelixente		
PA05 - Consolidar un sistema educativo que minimize o fracaso escolar e se aliñe en resultados coas rexións líderes de Europa en todos os niveis e impulsar o SUG cara á excelencia		
E08 - Potenciar a formación profesional e a ensinanza secundaria obrigatoria, mellorando a calidade das ensinanzas e facilitando o acceso a unha formación e cualificación profesional polivalente e especializada que mellore a empregabilidade e a súa adaptación aos cambios, modernizando ciclos, procedementos e medios dos centros educativos de ensinanza secundaria obrigatoria e formación profesional.		
INDICADOR		PREVISTO
P033.H	Alumnado beneficiado por bolsas (Homes)	2.443
P033.M	Alumnado beneficiado por bolsas (Mulleres)	1.647
P231.H	Participantes en ciclos formativos de grao medio (Homes)	5.019
P231.M	Participantes en ciclos formativos de grao medio (Mulleres)	1.758
P234.H	Participantes na Rede Galega de Viveiros de Empresas en Centros Educativos (Homes)	50
P234.M	Participantes na Rede Galega de Viveiros de Empresas en Centros Educativos (Mulleres)	36
P236.H	Participantes que realizaron as ensinanzas de formación profesional pola modalidade de FP dual (Homes)	50
P236.M	Participantes que realizaron as ensinanzas de formación profesional pola modalidade de FP dual (Mulleres)	50
P281.H	Profesorado que participa en accións formativas (Homes)	4.695
P281.M	Profesorado que participa en accións formativas (Mulleres)	5.650

Fonte: Consellería de Cultura, Educación e Ordenación universitaria

PROGRAMA 423A-SERVIZOS E AXUDAS COMPLEMENTARIAS DA ENSIÑANZA

A prestación de recursos complementarios de carácter educativo integrados na programación xeral anual de cada centro é fundamental na procura dun ensino de calidade e mellora continua. Estes servizos complementarios deben responder ás novas demandas sociais dun xeito eficaz e eficiente completando a oferta de ensinanzas e fomentando as condicións de igualdade de oportunidades para toda a cidadanía, xa que constitúen actividades que teñen unha importante repercusión, entre outras cousas, na procura da conciliación da vida laboral e familiar necesaria hoxe en día.

Con cargo a este programa orzamentario desenvólvense, entre outras, as accións encamiñadas á compensación das desigualdades na educación e o acceso á mesma en igualdade de condicións. Financia, por exemplo, a xestión do servizo de comedor e transporte escolar e acompañante levada a cabo pola Consellería de Cultura, Educación e Ordenación Universitaria, nos centros docentes públicos, as axudas destinadas ao cofinanciamento dos comedores escolares xestionados polos Concellos e as ANPAS, as actuacións encamiñadas ao fomento da lectura e apoio ás bibliotecas escolares, as actuacións derivadas do Plan de potenciación das linguas estranxeiras e as axudas para a adquisición de libros de texto, materiais curriculares e material didáctico e complementario.

Sinalar que o servizo de comedor, ademais de servir á administración educativa como un factor importante para a escolarización, tamén desenvolve unha destacada función social e formativa en habilidades e comportamentos humanos, ademais de constituír un importante recurso á hora da conciliación da vida familiar, laboral e persoal. Na procura disto, os créditos destinados á prestación dos servizos de comedores escolares nos orzamentos permiten manter os niveis do servizo.

Continuárase atendendo as necesidades de transporte adaptado dos escolares con discapacidades importantes e poñerase transporte e comedor aos usuarios/as lexítimos/as que cursen os cursos primeiro e segundo da nova Formación Profesional básica.

Dentro deste programa tamén se financian actividades dirixidas a promover á avaliación dos riscos laborais nos centros docentes e de vixilancia e control da saúde do persoal non docente que, en número duns 3.798, presta servizos en centros docentes públicos dela dependentes (o 79,75% do persoal non docente na ensinanza non universitaria son mulleres, de xeito que son as principais destinatarias destas accións).

Polo que respecta aos estudos que se elaboran a partir das avaliacións que se realizan periodicamente, permiten constatar o posible efecto das diferentes políticas de igualdade que se deben desenvolver a fin de garantir o máximo desenvolvemento educativo de todas as persoas, independentemente do seu xénero ou calquera outra circunstancia persoal ou social.

Estes estudos inclúen desagregacións por xénero para orientar, como se dun observatorio externo se tratase, as tendencias e os posibles efectos das políticas de igualdade que se veñen a desenvolver nos centros educativos.

Así, os informes elaborados a partir das diferentes avaliacións autonómicas, nacionais ou internacionais, veñen a confirmar as diferenzas de rendemento asociadas ao sexo do alumnado.

En xeral as alumnas obteñen unha puntuación promedio superior na competencia en comunicación lingüística e os alumnos na competencia matemática. Os resultados son similares en ambos sexos na competencia científica.

A continuación preséntanse os indicadores e os seus valores previstos para o ano 2017, correspondentes ao Obxectivo estratéxico do Plan Estratéxico de Galicia 2015-2020 (PEG 2015-2020) ao que responde este programa, reflectindo aquelas actuacións dirixidas a persoas, para coñecer a desagregación por sexo estimando a proporción de mulleres beneficiadas nelas que se prevé nos Orzamentos de 2017.

Táboa 53. Indicadores de produtividade de persoas beneficiadas desagregados por sexo de OE 2.3.05

E2 - Benestar das persoas e as familias e cohesión social		
PA03 - Mellora dos servizos sociais a familias e á infancia, apoio á conciliación e á promoción da igualdade, servizos e axudas complementarios da educación e políticas de xuventude e cooperación		
E05 - Eliminar os obstáculos que impidan ou dificulten o acceso do alumnado ao sistema educativo co obxectivo de garantir as mellores condicións para exercer o dereito á educación nas ensinanzas obrigatorias e de oferta obrigatoria e garantir que este alumnado, máis o da formación profesional, ao remate da súa educación, adquira as competencias de comprensión e expresión oral e escrita		
INDICADOR		PREVISTO
P032.H	% de alumnado beneficiado por accións de facilitación dematerial escolar (Homes)	45
P032.M	% de alumnado beneficiado por accións de facilitación dematerial escolar (Mulleres)	45
P034.H	% de alumnado beneficiario do transporte escolar (Homes)	30
P034.M	% de alumnado beneficiario do transporte escolar (Mulleres)	29
P035.M	% de alumnado beneficiario dos comedores escolare (Mulleres)	26
P035.H	% de alumnado beneficiario dos comedores escolares (Homes)	26
P037.H	Alumnado participante en programas en inmersión lingüística(Homes)	17.767
P037.M	Alumnado participante en programas en inmersión lingüística(Mulleres)	17.270
P115.H	Alumnado premiado (Homes)	47
P115.M	Alumnado premiado (Mulleres)	34

Fonte: Consellería de Cultura, Educación e Ordenación universitaria

PROGRAMA 423B-PREVENCIÓN DO ABANDONO ESCOLAR

Dentro deste programa desenvólvense as medidas dirixidas a previr e reducir o abandono temperá na Comunidade Autónoma.

Estas actuacións implantaranse nos centros educativos que impartan ensino non universitario entre cuxo alumnado haxa unha proporción significativa en desvantaxe desde o punto de vista educativo, cuxas posibles causas poden ser a de pertenza a familias de baixo nivel cultural ou economicamente desfavorecidas, situación nunha contorna con escaseza de recursos educativos, minorías étnicas, inmigrantes de lingua materna igual ou diferente da utilizada no centro etc., e terán os seguintes obxectivos:

- Fomentar a participación dos centros educativos na convocatoria de contratos-programa coa finalidade de lograr unha educación de calidade para todo o alumnado, desenvolver ao máximo posible as súas potencialidades, buscar a excelencia.

- Promover accións no campo da orientación educativa que establezan liñas de reforzo necesarias para revertir o fracaso escolar e/ou o escaso aprecio pola aprendizaxe incidindo no aumento da motivación e autoestima.

- Desenvolver medidas de apoio e reforzo educativo.

- Formación do profesorado para posibilitar a súa intervención no coñecemento e aplicación de liñas de atención á diversidade, na procura de garantir o éxito educativo de todo o alumnado.

- Promover medidas de apoio nas áreas instrumentais e de idiomas.

- Impulsar un programa de oratoria, que contribúa á mellora das habilidades comunicativas orais, ao tempo que favoreza o desenvolvemento das seguintes competencias clave: Comunicación lingüística, Competencias sociais e cívicas e Sentido de iniciativa e espírito emprendedor.

- Desenvolver un proxecto de innovación educativa centrado na mellora da convivencia escolar, dentro de educonvives.gal.

- Apoiar aos concellos e asociacións sen fins de lucro para que realicen actividades que permitan ás persoas adultas adquirir as súas aprendizaxes tanto por medio de actividades de ensinanza, regrada ou non regrada, como a través da experiencia, laboral ou en actividades sociais. Tenderase a establecer conexións entre ambas vías e adoptaranse medidas para a validación das aprendizaxes adquiridas en contextos non formais.

A formación é un factor esencial para asentar un modelo de crecemento económico baseado no coñecemento que asegure un desenvolvemento sostible e unha maior cohesión social. O abandono escolar temperá é un fenómeno non desexable para unha sociedade que considera a formación dos seus membros como un elemento clave, tanto na promoción individual como no benestar colectivo.

O abandono escolar temperá ten causas moi diversas e por iso a súa prevención e redución esixe que se actúe en moi diversos frontes. As medidas que se desenvolven no marco deste programa de gasto, artículanse arredor de catro ámbitos de actuación: as administracións educativas, os centros educativos e o persoal docente, as administracións locais, as familias e os mozos e mozas que abandonaron o sistema educativo sen ter obtido un título de educación secundaria obrigatoria o post-obrigatoria, e o contorno laboral.

En Galicia (de xeito similar ao que ocorre no resto de España) o abandono educativo temperá afecta en maior medida ao alumnado masculino (21,9% de mozos fronte ao 11,9% no caso das mozas).

Esta diferenza de resultados maniféstase en todos os niveis educativos, en todas as ensinanzas (ESO, bacharelato e ciclos formativos) a porcentaxe de alumnas que finalizaron estes estudos está en torno ao 54% fronte aos alumnos que está arredor do 46%.

Se os datos se refiren á porcentaxe de alumnado que sae da ESO sen o título de graduado en educación secundaria, temos que arredor do 32% dos alumnos sae sen título da ESO e, no caso das alumnas, arredor do 19%. Unha diferenza de 13 puntos.

A continuación preséntanse os indicadores e os seus valores previstos para o ano 2017, correspondentes ao Obxectivo estratéxico do Plan Estratéxico de Galicia 2015-2020 (PEG 2015-2020) ao que responde este programa, reflectindo aquelas actuacións dirixidas a persoas, para coñecer a desagregación por sexo estimando a proporción de mulleres beneficiadas nelas que se prevé nos Orzamentos de 2017.

Táboa 54. Indicadores de produtividade de persoas beneficiadas desagregados por sexo de OE 1.5.09

E1 - Empregabilidade e crecemento intelixente		
PA05 - Consolidar un sistema educativo que minimize o fracaso escolar e se aliñe en resultados coas rexións líderes de Europa en todos os niveis e impulsar o SUG cara á excelencia		
E09 - Reducir o abandono educativo temperán e mellorar os resultados educativos do alumnado con necesidades educativas e do alumnado con necesidades específicas, a través de medidas de apoio personalizado		
INDICADOR		PREVISTO
P232.H	Participantes en programas de mellora da aprendizaxe e do rendemento (PMAR) (Homes)	1.876
P232.M	Participantes en programas de mellora da aprendizaxe e do rendemento (PMAR) (Mulleres)	1.758
P281.H	Profesorado que participa en accións formativas (Homes)	700
P281.M	Profesorado que participa en accións formativas (Mulleres)	650

Fonte: Consellería de Cultura, Educación e Ordenación universitaria

PROGRAMA 432A-BIBLIOTECAS, ARQUIVOS, MUSEOS E EQUIPAMENTOS CULTURAI, PROGRAMA 432B-FOMENTO DAS ACTIVIDADES CULTURAI E PROGRAMA 433A-PROTECCIÓN E PROMOCIÓN DO PATRIMONIO HISTÓRICO, ARTÍSTICO E CULTURAL

O programa 432A ten como obxectivo contribuír á mellora das bibliotecas, dos arquivos e dos museos de Galicia non só como centros de depósito cultural senón como infraestruturas e servizos básicos para asegurar o dereito constitucional de acceso á cultura e as responsabilidades atribuídas polo Estatuto de autonomía de Galicia á Xunta de Galicia en relación coa protección e o aumento do patrimonio documental.

Dentro do programa 432B desenvólvense as grandes liñas de actuación para o desenvolvemento da cultura galega, de xeito que se propicie un compromiso da sociedade galega e das institucións para facer da cultura un dos elementos centrais da vida da nosa sociedade e da súa imaxe no mundo.

E o programa 433A ocúpase do apoio e difusión do patrimonio cultural galego en todas as súas manifestacións tanto en Galicia coma no exterior. Tamén persegue a protección, conservación, investigación, incremento e difusión do patrimonio artístico, arquitectónico, arqueolóxico e etnográfico de interese para Galicia.

O ámbito prioritario de actuación destes programas de gasto é o sector cultural galego, no que participan os homes e mulleres ben sexa como consumidores e consumidoras dos diversos produtos culturais xerados ou como empregados e empregadas do sector cultural.

Neste sentido, e extrapolando a Galicia os datos contidos nas principais fontes e series estatísticas culturais máis recentes (por exemplo, o Anuario de Estadísticas Culturales 2015 publicado polo Ministerio de Educación, Cultura e Deporte), pódese observar a tendencia a unha menor presenza e participación das mulleres nas principais magnitudes do consumo cultural e da empregabilidade no sector cultural en comparación cos mesmos datos dos homes.

Así, o volume de emprego cultural ascendeu en 2014 a 511.800 persoas, o que representa o 3% do emprego total en España na media do período anual.

Obsérvanse diferenzas significativas por sexo entre o emprego vinculado ao ámbito cultural e o emprego total, cunha maior proporción de varóns (60,2%, fronte ao 54,4% observado no conxunto do emprego).

Polo que se refire aos dereitos de propiedade intelectual xestionados pola Entidades de Xestión, o número de membros destas entidades ascendeu en 2014 a 177.800, o 4,2% son persoas xurídicas e o 95,8% restante son persoas físicas. A distribución por sexo destas últimas amosa que só o 22,9% son mulleres e o 77,1% restante son homes.

Os homes superan en 2,4 puntos ás mulleres no gasto medio en bens e servizos culturais.

As mulleres que visitan museos, exposicións e galerías de arte, representan o 40,1% (fronte ao 38,1% de homes). Tamén é superior a porcentaxe de mulleres que foron a unha biblioteca (27,7% fronte a 23,4%), ou que leron algún libro (66,5% fronte a 57,6%).

Que no que se refire ás artes escénicas (teatro, ópera, zarzuela, ballet e danza), un 26,8% dos homes asistiron a estes espectáculos, porcentaxe que ascende ata un 32,9% no caso das mulleres. Polo que se refire ás artes musicais, un 32,9 da poboación masculina asistiu a concertos de música clásica e actual, mentres que no caso das mulleres a porcentaxe baixa ao 28,4%. En canto ao cinema, un 54,4% dos homes españois acudiron ao cine mentres que no caso das mulleres, a porcentaxe baixa ao 53,6%. Obsérvase, polo tanto, unha maior presenza feminina nos espectáculos de artes escénicas, mentres que a tendencia se modifica no caso de concertos de música e cine

Ante esta constatación de que nos diferentes ámbitos en que se estrutura o ámbito cultural galego a presenza dos homes segue a ser superior á das mulleres, tanto a Secretaría Xeral de Cultura como Agadic, pretenden promover a participación e mais o emprego feminino no sector cultural e, por iso, nas convocatorias de axudas valorará, entre os criterios para a súa concesión, a presenza das mulleres nos proxectos. No mesmo sentido, promoverase a presenza equilibrada de mulleres e homes nas programacións artísticas contratadas desde o departamento. Tamén se fomentará a presenza equilibrada de mulleres e homes na composición das comisións de valoración de axudas.

Agadic tamén trata de fomentar a dirección feminina no caso da produción de artes escénicas valorándose expresamente esta circunstancia coa asignación dunha puntuación específica. No caso das producións audiovisuais, promóvese a presenza feminina no equipo creativo outorgando unha puntuación específica a aqueles proxectos nos que a participación das mulleres naquel sexa superior ao 50%. Ademais puntúase a dirección integramente a cargo dunha muller.

Tamén se evitará a difusión de imaxes que contribúan a perpetuar os estereotipos sexistas, e incidirase na promoción daqueles contidos que contribúan a visibilizar a presenza da muller en ámbitos nos que aínda non están representadas de xeito paritario.

A continuación preséntanse os indicadores e os seus valores previstos para o ano 2017, correspondentes ao Obxectivo estratéxico do Plan Estratéxico de Galicia 2015-2020 (PEG 2015-2020) ao que responde este programa, reflectindo aquelas actuacións dirixidas a persoas, para coñecer a desagregación por sexo estimando a proporción de mulleres beneficiadas nelas que se prevé nos Orzamentos de 2017.

Táboa 55. Indicadores de produtividade de persoas beneficiadas desagregados por sexo de OE 4.2.01

E4 - Sociedade dixital, lingua, cultura e reforzo do peso de Galicia no seu entorno		
PA02 - Conservación e promoción da riqueza cultural de Galicia		
E01 - Fortalecer a programación e os servizos dispoñibles nas bibliotecas, arquivos, museos e centros de interpretación, para lograr a participación activa da cidadanía como usuaria destes servizos e como consumidora dunha oferta cultural de calidade.		
INDICADOR		PREVISTO
P219.H	Número de usuarios da rede de bibliotecas de Galicia (Homes)	300.000
P219.M	Número de usuarios da rede de bibliotecas de Galicia (Mulleres)	500.000
P334.H	Persoas beneficiarias de bolsas en materia de bibliotecas, arquivos e museos (homes)	9
P334.M	Persoas beneficiarias de bolsas en materia de bibliotecas, arquivos e museos (mulleres)	44

Fonte: Consellería de Cultura, Educación e Ordenación universitaria

PROGRAMA 561B-INVESTIGACIÓN UNIVERSITARIA

Este programa forma parte do novo Plan Galego de Financiamento das Universidades do Sistema Universitario de Galicia para os anos 2016-2020, e apoiase na Estratexia de Especialización Intelixente de Galicia - RIS3, publicada en 2014 e que se centra na aplicación e explotación do coñecemento.

Coas actuacións que se financian dentro deste programa de gasto trátase de estimular o crecemento económico e social de Galicia mediante o impulso e a consolidación do seu capital científico e tecnolóxico, facilitando as relacións entre os centros de coñecemento e as empresas. En particular propón reforzar a investigación no ámbito universitario galego, especialmente na súa aplicación aos procesos empresariais.

A mellora da capacidade investigadora e dos seus resultados no entorno universitario de Galicia pasa en primeiro lugar pola adecuada estruturación dos recursos e da actividade de investigación e a mellora da calidade da mesma. Isto implica a introdución duns enfoques adecuados por parte das universidades e a administración que faciliten, por unha parte, a formación e incorporación de investigadores e investigadoras de talento e, por outra, a creación dun entorno académico que facilite a interacción e o intercambio de coñecemento.

A situación de mulleres e homes na investigación universitaria non é equitativa e existen diferenzas de xénero na carreira científica:

- No ámbito académico hai máis mulleres nas etapas de formación universitaria e ao comezo da carreira investigadora.
- As mulleres teñen menor acceso a recursos para investigar.
- A desigualdade de oportunidades entre mulleres e homes reflíctese na produción de coñecemento científico.

As accións de fomento da actividade investigadora mediante contratos pre e post doutorais e grupos de investigación, deseñadas no marco deste programa de gasto, están a provocar un incremento porcentual no número de mulleres que se dedican á actividade investigadora de case un punto porcentual por ano.

A continuación preséntanse os indicadores e os seus valores previstos para o ano 2017, correspondentes ao Obxectivo estratéxico do Plan Estratéxico de Galicia 2015-2020 (PEG 2015-2020) ao que responde este programa, reflectindo aquelas actuacións dirixidas a persoas, para coñecer a desagregación por sexo estimando a proporción de mulleres beneficiadas nelas que se prevé nos Orzamentos de 2017.

Táboa 56. Indicadores de produtividade de persoas beneficiadas desagregados por sexo de OE. 1.1.02

E1 - Empregabilidade e crecemento intelixente		
PA01 - Impulso da consolidación das políticas de gastos vencelladas á I+D+i. Integrar a Galicia no círculo virtuoso da innovación para o crecemento		
E02 - Mellorar a capacidade investigadora e os resultados da investigación universitaria galega		
INDICADOR		PREVISTO
DE021H	Investigadores/ano participando en proxectos cofinanciados.Persoas/ano (Homes)	283
DE021M	Investigadores/ano participando en proxectos cofinanciados.Persoas/ano (Mulleres)	409
SC06.H	Persoas menores de 25 anos de idade (Homes)	5
SC06.M	Persoas menores de 25 anos de idade (Mulleres)	8

Fonte: Consellería de Cultura, Educación e Ordenación universitaria

Conclusións:

Valóranse positivamente as accións que se pretenden desenvolver e financiar, posto que:

- Por primeira vez, dispónse dun instrumento de planificación que integra todas as medidas de fomento e promoción da igualdade que se desenvolverán no ámbito educativo, con medidas concretas, obxectivos e indicadores que permitirán levar a cabo o seguimento das actuacións e a avaliación dos resultados.
- No ámbito educativo desenvólvense accións que contribúen a favorecer a conciliación da vida familiar e laboral e desenvólvense accións que tratan de ampliar os coñecementos do profesorado en temas relacionados coa igualdade e mellorar a súa capacidade para transmitir estes valores ao alumnado.
- Vaise favorecer e tratarase de incrementar o acceso das mulleres ás actividades culturais que se programen, promovendo tamén a súa empregabilidade no sector das industrias culturais.
- Preténdese aproveitar o talento feminino no ámbito da investigación universitaria.
- Vaise transmitir á sociedade unha imaxe das mulleres libre de estereotipos
- Inclúese a perspectiva de xénero de xeito transversal en moitas das actuacións que se desenvolven, especialmente no deseño, xestión e seguimento dos procedementos de contratación e convocatorias de subvencións.

IV.8. CONSELLERÍA DE SANIDADE

Segundo o Decreto 41/2013, do 21 de febreiro, a Consellería de Sanidade é o órgano da Administración autonómica responsable da superior dirección e control do

desenvolvemento das funcións e competencias que corresponden á Xunta de Galicia en materia de sanidade, de acordo co establecido no Estatuto de autonomía de Galicia, na Lei 8/2008, do 10 de xullo, de saúde de Galicia, e na Lei 5/1999, do 21 de maio, de orde-nación farmacéutica.

Así mesmo, correspóndelle o exercicio das competencias que para situacións sani-tarias urxentes ou de necesidade se recollen na Lei orgánica 3/1986, do 14 de abril, de medidas especiais en materia de saúde pública.

O coñecemento do estado de saúde da poboación e do seu modo de enfermarse, a identificación das súas necesidades e demandas e a atención á saúde, son obxectivos que deberían estar presentes no deseño das políticas, dos programas e dos servizos sanitarios.

Sen embargo, en xeral, entre os colectivos profesionais da saúde existe a percepción de que o traballo técnico, sanitario ou de xestión, a adecuación dos recursos ou a forma-ción no ámbito sanitario son neutros dende o punto de vista do xénero, xa que as políticas e as actuacións sanitarias están dirixidas aos problemas de saúde e aos recursos (aos que as persoas, en principio teñen acceso de xeito universal), e non as persoas e, polo tanto, non se consideran nin se prevén impactos diferentes en función do sexo.

Sen embargo, isto non é así xa que todas as actuacións que se realizan teñen como destinatarias finais a persoas con diferentes necesidades e demandas de saúde, con dife-rentes perfís de utilización e acceso aos recursos e, polo tanto, cunha posición de partida diferente.

As investigacións e os estudos realizados nas últimas décadas, permitiron coñecer que mulleres e homes enferman e morren por causas diferentes. Así, tense detectado que nos países industrializados as mulleres viven máis anos que os homes pero con peor calidade de vida, xa que presentan con maior frecuencia morbilidade de carácter crónico debilitante, como por exemplo a diabetes ou a artrose. E que as principais causas de morte nos homes maiores de 50 anos son as enfermidades cardiovasculares, o cancro e as causas externas (accidentes y suicidios), por esta orde; mentras que nas mulleres da mesma idade estanse a producir cambios nas causas de morte observándose un incremento propor-cional das mortes por enfermidades cardiovasculares e unha redución das producidas por cancro de mama.

Segundo a Organización Mundial da Saúde (OMS), o enfoque de saúde pública ba-seado no xénero serve para determinar como difiren os resultados, experiencias e ris-cos sanitarios entre homes, mulleres, nenos e nenas e permite actuar en consecuencia, conseguindo mellores resultados e mellorando así a eficiencia, cobertura e equidade dos programas.

PROGRAMA 412A E 412B – ATENCIÓN ESPECIALIZADA E ATENCIÓN PRIMARIA DA SAÚDE

Ambos programas comprenden o conxunto de actividades desenvolvidas nos centros do Servizo Galego de Saúde e nos centros concertados, para dar a mellor resposta ás necesidades de saúde da cidadanía e garantir as prestacións sanitarias.

Recollen, entre outros, algúns obxectivos que poden ter unha maior incidencia dende o punto de vista do xénero:

- Prestar unha atención integral a colectivos específicos con necesidades diferenciadas como son os pacientes anciáns, nenos, a muller e a saúde mental.
- Potenciar a telemedicina, a atención domiciliar e a atención non presencial.
- Mellorar a información e o acceso ao sistema sanitario de forma interactiva, potenciando os servizos a través das novas tecnoloxías de información e a comunicación e as diversas canles (teléfono, web, sms).
- Facilitar información sobre educación sanitaria e prevención e promoción da saúde a través da Escola Galega de Saúde e seguir aproveitando as vantaxes que ofrecen as redes sociais para a promoción de hábitos de vida saudables.

Na memoria volve a indicarse que a estes dous programas diríxense a toda a sociedade polo que non se identifican obxectivos específicos ou repercusión directa ou indirecta na igualdade entre mulleres e homes.

Sen embargo poderíase, por exemplo, utilizar a Escola Galega de Saúde para programar actividades específicas relacionadas coa corresponsabilidade (obradoiros de formación sobre o papel de pai coidador), ou obradoiros de autocoidado dirixidos ás mulleres que coidan persoas con dependencia no ámbito familiar, etc.

A continuación preséntanse os indicadores e os seus valores previstos para o ano 2017, correspondentes ao Obxectivo estratéxico do Plan Estratéxico de Galicia 2015-2020 (PEG 2015-2020) ao que responde este programa, reflectindo aquelas actuacións dirixidas a persoas, para coñecer a desagregación por sexo estimando a proporción de mulleres beneficiadas nelas que se prevé nos Orzamentos de 2017.

Táboa 57. Indicadores de produtividade de persoas beneficiadas desagregados por sexo de OE 2.1.02

E2 - Benestar das persoas e as familias e cohesión social		
PA01 - Sistema sanitario sustentable e de calidade. Fomento da saúde pública e dos hábitos de vida saudables		
E02 - Promover a atención integral adaptada ás necesidades dos e das pacientes, familiares e cuidadores/as.		
INDICADOR		PREVISTO
P00012	% poboación diana participante no programa de cribado de cancro de mama	83
P402.H	Usuarios programas atención drogodependencia e saúde mental(Homes)	14.079
P402.M	Usuarios programas atención drogodependencia e saúde mental(Mulleres)	3.812
P408.H	Usuarios programas atención sociosanitaria (Homes)	640
P408.M	Usuarios programas atención sociosanitaria (mulleres)	630

Fonte: Consellería de Sanidade e SERGAS

PROGRAMA 413A-PROTECCIÓN E PROMOCIÓN DA SAÚDE PÚBLICA

O programa de Promoción e Protección da Saúde ten como obxectivo fundamental mellorar a saúde da poboación diminuíndo a incidencia e a carga das enfermidades a través da identificación dos factores protectores e de risco e incidindo sobre os axentes sociais para que estes actúen no sentido de favorecer ou diminuír, respectivamente, estes factores.

Para isto, preténdese manter e actualizar os programas que se veñen levando a cabo, nos ámbitos da promoción de estilos de vida saudable, da prevención de enfermidades transmisibles, dos programas de cribado, dos programas de seguridade alimentaria, sanidade ambiental e protección radiolóxica e dos programas de vixilancia epidemiolóxica

Na memoria indícase que as persoas beneficiarias das actividades que se desenvolven e financian son todos os galegos e galegas, aínda que tamén confirma que algunhas actividades poden ter un impacto diferente en homes e mulleres, e nos distintos grupos de idade e volve a poñer como exemplo a vacina do virus do papiloma humano que se administra a nenas de 14 anos, o cribado de cancro de mama que se realiza en mulleres entre 50 e 69 anos, e o cribado de cancro de colon nas persoas entre 50 e 69 anos.

Aínda que a consellería non as menciona, as diferenzas entre mulleres e homes existen tamén noutros ámbitos que se definen como primordiais na memoria como son as actividades de prevención e control das enfermidades transmisibles, incluíndo a estratexia fronte á infección polo VIH/SIDA, as actividades correspondentes ao Plan de loita contra as drogodependencias, ou as relacionadas coas enfermidades mentais.

Ademais, dado que un dos obxectivos declarados deste programa de gasto é o de "identificación dos factores protectores e de risco e incidindo sobre os axentes sociais

para que estes actúen no sentido de favorecer ou diminuír, respectivamente, estes factores”, habería que ter en conta antes de realizar calquera planificación ou programación, que mulleres e homes non sempre comparten os mesmos factores de risco nin os mesmos factores de protección da saúde. Así, existe unha maior prevalencia en mulleres das enfermidades cardíacas, óseas, musculares, depresivas, trastornos alimentarios, fibromialxia, etc.

E para poder ter isto en conta, tamén resulta fundamental dispoñer de datos desagregados por sexo que permitan facer unha análise previa e posteriormente un seguimento e avaliación dos resultados, o que posibilitaría unha maior adecuación das propostas e actuacións que se desenvolvan no ámbito da saúde.

PROGRAMA 414A-FORMACIÓN DE GRADUADOS E POSTGRADUADOS E PROGRAMA 561C-INVESTIGACIÓN SANITARIA

O programa 414A comprende e financia un conxunto de actividades dirixidas a actualizar os coñecementos dos e das profesionais, así como a desenvolver un plan de formación das persoas que serán os e as especialistas do futuro.

O programa 561C ten como finalidade xenérica facilitar a investigación e a innovación no ámbito sanitario e o desenvolvemento de criterios, procedementos e sistemas de xestión que ordenen os recursos dedicados á I+D+i en saúde do Sistema Sanitario Público cara a excelencia científica e para a mellora da saúde da cidadanía.

Polo que se refire a actuacións que incidan na promoción da igualdade entre mulleres e homes, o departamento só sinala que se promove a participación equitativa nas distintas actividades de formación que se desenvolven, pero carécese de datos desagregados relativos ás persoas que asisten a esta formación.

Deberían desenvolverse actividades formativas específicas sobre xénero e saúde dirixidas a todos os colectivos profesionais implicados na prevención e atención dos problemas de saúde, incluídas as diversas estruturas administrativas. Esta análise pode chegar a influír en moitos aspectos da asistencia sanitaria (accesibilidade, esforzo diagnóstico ou terapéutico, precisión diagnóstica, etc).

Sobre prevención e atención a mulleres vítimas de violencia de xénero ou atención específica a mulleres en situación de trata de seres humanos con fins de explotación sexual.

Tamén se debería promover a incorporación de indicadores de xénero nas investigacións que se leven a cabo.

Conclusiones:

Valóranse positivamente as accións que se pretenden desenvolver e financiar e que tratan de mellorar a saúde e o coidado e de facilitar o acceso aos recursos e servizos sanitarios por medio de mecanismos que faciliten a conciliación (telemedicina, atención domiciliaria, atención telefónica, etc).

IV.9. CONSELLERÍA DE POLÍTICA SOCIAL

A esta consellería correspóndelle propor e executar as directrices xerais do goberno no ámbito do benestar, as políticas sociais e a revitalización demográfica.

No que atinxe ás competencias en materia de servizos sociais, inclúense as políticas de familia, menores, benestar social, inclusión social, servizos comunitarios, atención ás persoas con discapacidade e ás persoas maiores, promoción da autonomía persoal e a atención ás persoas en situación de dependencia, así como as políticas de xuventude e voluntariado e as políticas e programas de revitalización demográfica.

Na maioría de ámbitos de actuación desta consellería pódense detectar situacións de desigualdade de xénero:

Por unha banda, as mulleres continúan a ser as persoas que de xeito maioritario asumen o coidado dos nenos e nenas e/ou das persoas dependentes, o que limita as súas posibilidades de incorporación ao mercado laboral e á formación.

Por outra banda, os datos sobre condicións de vida amosan que as mulleres teñen un maior risco de pobreza en moitos dos casos como consecuencia das condicións adversas de acceso ao mercado laboral, a súa dedicación a tarefas non remuneradas, déficits en educación e formación profesional, etc. Isto fai que podan atoparse en situacións de dependencia económica e de maior risco de exclusión.

E non se poden afrontar políticas de revitalización demográfica sen considerar ás mulleres como un elemento clave neste proceso.

PROGRAMA 312A-PROTECCIÓN E INSERCIÓN SOCIAL

Con este programa trátase de cubrir necesidades básicas de persoas con carencia de recursos económicos en risco de exclusión social e prestar atención ás persoas e familias en situación de especial dificultade mediante prestacións de inclusión social, así como mediante o apoio ás entidades de iniciativa social, coa finalidade de atender de forma coordinada e global ás necesidades, mellorar o rendemento dos recursos dispoñibles, procurar a calidade na prestación dos servizos, evitar os desequilibrios territoriais e estimular a cultura

de participación da sociedade e das propias persoas afectadas como elemento esencial na provisión dos servizos sociais.

Coa aplicación da Lei 10/2013, do 27 de novembro, de inclusión social de Galicia trátase de seguir avanzando na procura do equilibrio de dous aspectos básicos: o acceso a ingresos mínimos en situacións de grave pobreza e exclusión e o dereito a un acompañamento a apoio profesional e financeiro para a adquisición de novas capacidades e cualificacións.

No ano 2015 a porcentaxe de mulleres respecto do total de persoas beneficiarias de RISGA é dun 60,48 %, e o perfil xeral das persoas beneficiarias, obtido dos informes estatísticos de RISGA, é dunha muller de entre 35 e 54 anos, solteira ou separada con cargas familiares, por tanto con esta prestación estase a atender maioritariamente a persoas e familias en risco de exclusión social que na súa meirande parte é poboación feminina.

En canto ás AIS concedidas no ano 2015, o 64,39% das persoas perceptoras foron mulleres.

A porcentaxe de mulleres do total de persoas que recibiron a Axuda Social Extraordinaria de Pensións non contributivas, Fondo de Asistencia Social e Subsidio de Garantía de Ingresos Mínimos é dun 68%.

O programa tamén prevé desagregar por sexo os indicadores de seguimento: número de persoas beneficiarias da RISGA, número de persoas beneficiarias de AIS, número de persoas beneficiarias de FAS, número de persoas beneficiarias da Axuda extraordinaria .

Valórase de xeito moi positivo que dado o maior perfil de risco que presentan as mulleres, a Lei 10/2013, do 27 de novembro, de inclusión social de Galicia, prevea unha acción positiva de xénero para o acceso á RISGA e as AIS establecendo que, en condicións de igualdade de cumprimento dos requisitos, darase preferencia a unha das mulleres integrantes da unidade de convivencia. Tamén está previsto un tratamento específico das situacións de violencia de xénero axilizando a tramitación dos expedientes para estes supostos.

A continuación preséntanse os indicadores e os seus valores previstos para o ano 2017, correspondentes ao Obxectivo estratéxico do Plan Estratéxico de Galicia 2015-2020 (PEG 2015-2020) ao que responde este programa, reflectindo aquelas actuacións dirixidas a persoas, para coñecer a desagregación por sexo estimando a proporción de mulleres beneficiadas nelas que se prevé nos Orzamentos de 2017

Táboa 58. Indicadores de produtividade de persoas beneficiadas desagregados por sexo de OE 2.4.01

E2 - Benestar das persoas e as familias e cohesión social		
PA04 - Deseño dunha estratexia de integración social que mellore o benestar da cidadanía, axude ás persoas máis desfavorecidas a retornar o máis axiña posible a situacións socioeconómicas aceptables e que fomente a igualdade de xénero		
E01 - Consolidar e mellorar a acción protectora das persoas con carencia de recursos económicos en situación de risco e exclusión social e con especiais dificultades de inserción social		
INDICADOR		PREVISTO
P342.H	Persoas beneficiadas (homes)	31.820
P342.M	Persoas beneficiadas (mulleres)	61.882
P343.H	Persoas en risco de exclusión atendidas para cobertura de necesidades básicas (homes)	40.090
P343.M	Persoas en risco de exclusión atendidas para cobertura de necesidades básicas (mulleres)	40.090
P345.H	Persoas perceptoras RISGA (homes)	4.746
P345.M	Persoas perceptoras RISGA (mulleres)	6.554

Fonte: Consellería de Política Social

PROGRAMA 312B- PROGRAMA DE PRESTACIÓNS ÁS FAMILIAS E Á INFANCIA

Este programa de gasto está dirixido, por unha banda, a abordar a dinámica de declive demográfico de Galicia e por outra, a atender as necesidades das familias nas súas distintas modalidades, garantindo o seu benestar e libre desenvolvemento, así como a súa protección integral, na orde xurídica, económica e social, como unidade e de cada un dos seus membros, e especialmente dos nenos, nenas e adolescentes en situación de desprotección e/ou penalmente responsables.

Galicia é a terceira comunidade española con maior porcentaxe de poboación envellecida. O índice sintético de fecundidade en Galicia é o segundo máis baixo de España, con 1,1 nacementos por cada mil mulleres en idade fértil, fronte á media estatal de 1,3 (datos 2014) e os 1,55 da Unión Europea (dato 2013). Así mesmo, as persoas de entre 14 e 30 anos supoñen o 15,24 % da poboación total de Galicia fronte ao 15,55 % no conxunto do Estado e os 19,3 % de Europa.

Pola súa banda, as familias galegas demandan cada vez máis medidas e recursos de calidade que permitan compatibilizar as responsabilidades laborais coas tarefas de atención e coidado necesarias para o sostemento da vida no ámbito privado.

As dúas premisas anteriores e a experiencia comparada no contexto da Unión Europea permite concluír que unha política de conciliación axeitada é esencial para que as persoas poidan manter o equilibrio nas diferentes dimensións da vida e para mellorar o seu benestar, saúde e capacidade de traballo, repercutindo na participación no mercado laboral ou nas taxas de fertilidade.

Para atender estes desafíos é preciso que as familias dispoñan de recursos asequibles e de calidade para a atención infantil 0-3; considérase necesario ademais apoiar os maiores gastos que supón a crianza durante os primeiros anos de vida, obxectivo ao que responden as medidas recollidas neste programa de gasto.

Así, continuarase a traballar na adecuación e racionalización de horarios e prazas nas escolas infantís 0-3, daráselles prioridade e bonificarase ás familias monoparentais nas escolas infantís 0-3 e reservarase o 5 % das prazas de escolas infantís dependentes da Xunta para casos urxentes (fillos/as de mulleres que se atopen en casas de acollida e/ou sexan vítimas de violencia de xénero).

Ademais, actuacións concretas como a posta en marcha de casas niño no rural poñen en valor cualificacións maiormente posuídas polas mulleres, o que favorece o seu acceso ao mercado laboral.

Manterase a prestación para familias con nenos e nenas menores de 3 anos e con rendas inferiores ao límite establecido pola Axencia Estatal de Administración Tributaria para facer a declaración da renda.

Ofertarase o servizo do GOF virtual, para ofrecer apoio e asesoramento ás familias galegas e a calquera persoa, e que facilitará información sobre a igualdade, os dereitos e recursos e servizos que prestan atención ás mulleres en situación de violencia de xénero, podendo realizar unha derivación axeitada á demanda aos servizos especializados máis adecuados a cada caso.

No ámbito dos programas de atención a menores, polo que respecta ás actividades con repercusión en temas de igualdade, continuarase cos proxectos que fomenten a educación en igualdade e a corresponsabilidade así como os roles non sexistas en ámbitos de convivencia (centros de menores) e impartiranse módulos de igualdade e perspectiva de xénero nas actividades de orientación e inserción sociolaboral. Tamén se organizarán cursos e talleres específicos sobre educación sexual, promoción da saúde e educación en valores destinados a menores responsables de cometer delitos relacionados coa violencia de xénero ou agresións sexuais.

Por último, está previsto integrar de xeito transversal a perspectiva de xénero en todas as actividades que se desenvolvan e, en especial, incorporarse a igualdade entre mulleres e homes como criterio de valoración nos procesos de contratación de servizos públicos, as estatísticas faranse con perspectiva de xénero e integrarase a perspectiva de xénero no desenvolvemento normativo.

A continuación preséntanse os indicadores e os seus valores previstos para o ano 2017 *das actuacións que teñen un impacto directo na promoción da igualdade*, e cuxa finalidade consiste na consecución dunha igualdade real e efectiva entre homes e mulleres en todos os ámbitos, e en poñer en marcha medidas activas de conciliación da vida familiar,

persoal e laboral, e de fomento da corresponsabilidade. Estes son os indicadores definidos no Plan Estratégico de Galicia 2015-2020 (PEG 2015-2020).

Táboa 59. Indicadores de produtividade de persoas beneficiadas desagregados por sexo de OE 2.3.01

E2 - Benestar das persoas e as familias e cohesión social		
PA03 - Mellora dos servizos sociais a familias e á infancia, apoio á conciliación e á promoción da igualdade, servizos e axudas complementarios da educación e políticas de xuventude e cooperación		
E01 - Garantir o dereito de todos os e as menores a vivir en familia e contribuír á revitalización demográfica e ás condicións que favorezan a natalidade.		
OO01 - Impulsar a natalidade e fomento da conciliación da vida persoal, familiar e laboral.		
INDICADOR		PREVISTO
DOC035	Capacidade de coidado de nenos ou de infraestruturas de educación subvencionadas. Persoas	31.257
P00089	Familias beneficiarias da prestación por fillo/a menor a cargo	3.200
P00450	Familias beneficiarias da tarxeta benvida (Nº)	29.728
P341.H	Menores e familias beneficiarias de programas de integración familiar e socioeducativos (homes)	155
P341.M	Menores e familias beneficiarias de programas de integración familiar e socioeducativos (mulleres)	155
P00142	Novas prazas públicas de escolas infantís	849
OO02 - Favorecer as condicións necesarias para que as persoas menores poidan integrarse nunha familia ou desenvolver o seu propio proxecto de vida nas mellores condicións.		
INDICADOR		PREVISTO
P341.H	Menores e familias beneficiarias de programas de integración familiar e socioeducativos (homes)	2.708
P341.M	Menores e familias beneficiarias de programas de integración familiar e socioeducativos (mulleres)	2.609
P111.H	Menores en situación de acollemento residencial (Homes)	912
P111.M	Menores en situación de acollemento residencial (mulleres)	912
P112.H	Menores participantes nos programas de inserción sociolaboral e de preparación para a vida ordinaria (homes)	372
P112.M	Menores participantes nos programas de inserción sociolaboral e de preparación para a vida ordinaria (mulleres)	241

Fonte: Consellería de Política Social

PROGRAMA 312C-SERVIZOS SOCIAIS RELATIVOS ÁS MIGRACIÓNS

Este programa trata de conseguir a plena integración social e a inserción laboral das persoas inmigrantes na sociedade galega, sen deixar de atender outra das esixencias que se demanda na sociedade multicultural actual como é a promoción dunha imaxe positiva da inmigración, que favoreza a sensibilización da sociedade galega e fomenta actitudes positivas respecto ao colectivo estranxeiro asentado na comunidade autónoma galega.

Para elo levaranse a cabo accións de acollida de carácter integral (cobertura das necesidades básicas, impartición de cursos de idiomas, accións informativas e de asesoramento legal de carácter xeral e tamén especializado en materia de estranxeiría, e accións

encamiñadas á integración das persoas inmigrantes no mercado de traballo, en especial das persoas en situación de especial vulnerabilidade).

No ámbito da inmigración o obxectivo que se marca este programa de gasto é o de avanzar na inclusión da poboación inmigrante, entendendo que a mellor maneira de acadala é a través do emprego, pero que non hai que descoidar outros aspectos importantes como a eliminación das barreiras idiomáticas, o coñecemento da sociedade de acollida e a xestión da diversidade sociocultural poñendo o acento na convivencia.

Para isto, deseñaranse itinerarios personalizados de inclusión sociolaboral, que proporcionen a formación prelaboral e laboral precisa e incluso a formación en competencias clave, que permitirá participar en accións formativas de competencias de profesionalidade.

As persoas estranxeiras rexistradas en Galicia no ano 2015 (segundo datos do IGE a data 1 xaneiro de 2016) son 90.641, das cales 45.236 son mulleres e 45.405 son homes.

Tendo en conta as maiores dificultades que adoitan atopar a as mulleres inmigrantes para conciliar a vida familiar coa realización de actividades formativas, programas de inserción laboral, ou na participación cidadá, pois tanto os coidados de menores como de persoas dependentes normalmente recaen sobre elas, nas actuacións previstas dentro do programa 312C vaise ter en conta a realización de accións positivas a prol da igualdade de xénero.

Debido á carencia de emprego nos sectores nos que habitualmente traballaban os homes inmigrantes, as mulleres tratan de incorporarse tamén ao mercado laboral pero aínda así non poden deixar de lado as súas responsabilidades familiares.

Por iso nas convocatorias de axudas a entidades para a realización de programas para inmigrantes vaise incluír como criterio de valoración o enfoque de xénero e como criterio de concesión a realización de actividades de promoción da igualdade.

Así mesmo, na metodoloxía das actuacións para as que se solicite financiamento, esíxese que se incorpore a perspectiva de xénero, describindo os axustes que se introducirán en función dos roles diferentes que asumen homes e mulleres na sociedade e que poden condicionar o acceso e a calidade da súa participación

Débese avaliar de xeito moi positivo, dende o punto de vista do xénero, as accións que se desenvolven no marco deste programa de gasto e así hai que salientar que en 2015 a participación das mulleres nas actuacións financiadas foi superior á dos homes, 542 mulleres participaron en accións formativas de linguas, preparación de competencias clave e outra formación de tipo laboral, mentres que o número de homes que fixo esta formación é de 338.

A previsión para 2017 é que se beneficien dun xeito directo deste programa 808 mulleres inmigrantes, a través de accións formativas e de itinerarios personalizados de inserción, aínda que o número de mulleres que se van beneficiar de actividades informativas e de asesoramento será moito mais elevado.

A continuación preséntanse os indicadores e os seus valores previstos para o ano 2017, correspondentes ao Obxectivo estratéxico do Plan Estratéxico de Galicia 2015-2020 (PEG 2015-2020) ao que responde este programa, reflectindo aquelas actuacións dirixidas a persoas, para coñecer a desagregación por sexo estimando a proporción de mulleres beneficiadas nelas que se prevé nos Orzamentos de 2017.

Táboa 60. Indicadores de produtividade de persoas beneficiadas desagregados por sexo de OE 2.4.02

E2 - Benestar das persoas e as familias e cohesión social		
PA04 - Deseño dunha estratexia de integración social que mellore o benestar da cidadanía, axude ás persoas máis desfavorecidas a retornar o máis axiña posible a situacións socioeconómicas aceptables e que fomente a igualdade de xénero		
E02 - Impulsar os servizos e prestacións á emigración galega e ás súas entidades, así como ás persoas retornadas, para garantir o seu benestar. Promover a inclusión social e loitar contra a pobreza das persoas inmigrantes e calquera forma de discriminación.		
INDICADOR		PREVISTO
SC01.H	Desempregados, incluídos os de longa duración (Homes)	127
SC01.M	Desempregados, incluídos os de longa duración (Mulleres)	159
SC15.H	Migrantes, participantes de orixe estranxeira, minorías (incluídas comunidades marxinadas, como a poboación romaní) (Hom	156
SC15.M	Migrantes, participantes de orixe estranxeira, minorías (incluídas comunidades marxinadas, como a poboación romaní) (Mul	276
SC17.H	Outras persoas desfavorecidas (Homes)	100
SC17.M	Outras persoas desfavorecidas (Mulleres)	114
SC16.H	Participantes con discapacidade (Homes)	17
SC16.M	Participantes con discapacidade (Mulleres)	14
SC05.H	Persoas con emprego, incluídos os traballadores por conta propia (Homes)	6
SC05.M	Persoas con emprego, incluídos os traballadores por conta propia (Mulleres)	20
SC03.H	Persoas inactivas (Homes)	23
SC03.M	Persoas inactivas (Mulleres)	97
SC06.H	Persoas menores de 25 anos de idade (Homes)	112
SC06.M	Persoas menores de 25 anos de idade (Mulleres)	97

Fonte: Consellería de Política Social

PROGRAMA 312D-SERVIZOS SOCIAIS DE ATENCIÓN ÁS PERSOAS DEPENDENTES

Este programa pretende dar cobertura ás necesidades de atención que precisan as persoas en situación de dependencia que, por razóns derivadas da idade, a enfermidade ou a discapacidade e vinculadas á falla de ou á perda de autonomía física, mental, intelectual ou sensorial, requiren da atención doutra persoa ou precisan de axudas importantes para realizar actividades básicas da vida diaria.

Galicia é a segunda comunidade autónoma máis avellentada do Estado cunha tendencia a que este rango se acentúe aínda máis nos próximos anos. Isto, unido ao aumento da esperanza de vida está a provocar unha demanda, cada vez máis crecente, dos servizos de atención á dependencia.

Estímase que en 2020 a poboación reducirase nun 1,5 % , mentres que o número de persoas maiores de 65 anos incrementarase nun 10,7 %.

Coas actuacións que se financien dentro deste programa, preténdese:

- Dotar de cobertura asistencial, consolidando e aumentando os recursos sociais e prestacións dedicados ás persoas en situación de dependencia, garantindo os niveis de calidade axeitados.
- Dotar de cobertura asistencial, implementando os servizos de promoción e de proximidade ás persoas en situación de dependencia leve, particularmente importante coa efectividade do grao I a partir de xullo do ano 2015.
- Facilitar a integración mediante a implantación de programas propios destinados a atender a dependencia nas persoas maiores, persoas con demencia e con discapacidade así como o apoio ás persoas coidadoras.
- Fomentar a aplicación das novas tecnoloxías para a atención das persoas dependentes procurando unha mellora na súa calidade de vida.

Todas estas actividades van ter unha importante repercusión dende o punto de vista do xénero, xa que máis da metade das persoas con discapacidade oficialmente recoñecida son mulleres, concretamente 53 %.

Ademais, a maior esperanza de vida das mulleres inflúe na aparición de situacións de dependencia (o 70 % das persoas en situación de dependencia son mulleres).

E en torno ao 80 % das persoas coidadoras non profesionais son mulleres. Está previsto desenvolver actividades de formación destinadas ás persoas coidadoras, polo que as beneficiarias destas serán maioritariamente mulleres. Sucede o mesmo coas prestacións económicas destinadas a cuidados non profesionais (esta actuación, ademais, facilita a conciliación da vida familiar e laboral, así coma un soporte económico para os cuidados non profesionais das persoas en situación de dependencia).

A continuación preséntanse os indicadores e os seus valores previstos para o ano 2017, correspondentes ao Obxectivo estratéxico do Plan Estratéxico de Galicia 2015-2020 (PEG 2015-2020) ao que responde este programa, reflectindo aquelas actuacións dirixidas a persoas, para coñecer a desagregación por sexo estimando a proporción de mulleres beneficiadas nelas que se prevé nos Orzamentos de 2017.

Táboa 61. Indicadores de produtividade de persoas beneficiadas desagregados por sexo de OE 2.2.01

E2 - Benestar das persoas e as familias e cohesión social		
PA02 - Desenvolvemento do sistema de servizos sociais de atención ás persoas maiores e dependentes		
E01 - Incrementar a cobertura de atención ás persoas en situación de dependencia		
INDICADOR		PREVISTO
P241.H	Persoas atendidas nos servizos (desagregado por servizo) (Homes).	22.089
P241.M	Persoas atendidas nos servizos (desagregado por servizo) (Mulleres).	30.908

Fonte: Consellería de Política Social

PROGRAMA 312E-SERVIZOS SOCIAIS DE ATENCIÓN ÁS PERSOAS MAIORES E CON DISCAPACIDADE

O conxunto de actuacións que configuran este programa están dirixidas a promover a atención social e o benestar das persoas con discapacidade e das persoas maiores mediante o financiamento de recursos, servizos e o desenvolvemento de programas, orientados a favorecer a súa autonomía persoal, a súa integración sociofamiliar e laboral, a permanencia da persoa no seu contorno e o seu benestar físico e psíquico, tanto por medios propios como en colaboración con entidades que prestan atención aos citados colectivos.

Con todo isto preténdese favorecer a participación, integración social e o benestar físico e psíquico da persoa no seu contorno social. Débese actuar de xeito preventivo para contribuír a aumentar a esperanza de vida libre de dependencia, procurando unha actitude positiva ante o envellecemento e a discapacidade, e promover os coñecementos e as condicións necesarias para conseguir o aumento e/ou mantemento das capacidades destas persoas, para o desenvolvemento da súa vida diaria e, polo tanto, evitar ou retrasar no posible a aparición da dependencia, promovendo o desenvolvemento tecnolóxico no eido da prevención e detección precoz da dependencia e a accesibilidade universal e fomentar a eliminación de calquera tipo de barreira que impida a participación das persoas con discapacidade en termos de igualdade

Segundo a información dispoñible no IGE, o número total de persoas con discapacidade en Galicia a decembro de 2015 era de 206.417, das que a maioría son mulleres (52%)

Segundo a variable sexo, a maioría da poboación feminina que presenta algún tipo de discapacidade ten máis de 65 anos (58,61 %), mentres que só o 44,21 % dos homes que teñen algunha discapacidade superan os 65 anos.

As persoas que pertencen a este colectivo precisan de servizos que, constituíndo un apoio, promovan a súa autonomía e lles faciliten o desenvolvemento individual previndo a súa dependencia.

As mulleres con discapacidade afrontan desigualdades en canto á participación social, toma de decisións, acceso á educación, emprego, xustiza e tamén no acceso aos servizos sociais. De feito, sendo maior o número de mulleres que de homes con discapacidade, elas acceden en menor medida aos recursos sociais que a administración pon a súa disposición. Por isto, afrontar a atención a estas persoas desde unha perspectiva de xénero é fundamental para que as mulleres teñan as mesmas posibilidades de acceso aos servizos que se ofrecen.

Outra das áreas de actuación que comprende este programa de gasto é a área de atención ás persoas maiores. Na Comunidade Autónoma Galega o colectivo conformado polas persoas de 65 anos en diante representa preto do 24 % do total da poboación. Este dato implica, necesariamente, que o deseño e implementación de medidas destinadas á intervención social con persoas maiores e ao logro do seu benestar e calidade de vida ademais de ser unha condición indispensable para a consecución dun alto grao de benestar social xeral ten que supoñer tamén unha prioridade fundamental na estratexia de intervención e actuación gobernamental.

Unha das preocupacións que xorde a raíz do envellecemento dunha poboación é como se incrementa a denominada poboación en idade potencialmente dependente; o “Índice de dependencia senil” calcula cantos individuos de 65 ou máis anos viven nun territorio por cada 100 persoas en idade potencialmente activa (de 15 a 64 anos). Este indicador en Galicia presenta un incremento continuo nos últimos anos e grandes diferenzas entre ambos os dous sexos. Así, en base aos datos do IGE, en 2016 o índice de dependencia senil estará no 38% sendo do 32,3 % homes, 43,6% mulleres; este mesmo índice en 2020 prevese que sexa do 40,7% (35% homes e 46,4% mulleres).

Os cambios sociodemográficos e socioeconómicos producidos caracterízanse por unha intensificación dos índices de envellecemento poboacional na nosa comunidade coas conseguíntes repercusións nos niveis de incidencia de enfermidades asociadas á vellez, coma o Alzheimer e outras demencias neurodexenerativas. Tamén hai que sinalar as profundas transformacións experimentadas nas estruturas familiares, e dentro delas as derivadas da incorporación progresiva da muller ao mercado laboral, co abandono do campo e a migración a vilas e cidades, o que fixo aumentar tanto o número de persoas maiores que viven soas como a demanda de equipamentos e recursos destinados á atención deste colectivo.

Outro aspecto a ter en conta é que a porcentaxe de persoas maiores de 65 anos que viven soas con ingresos inferiores ao limiar de risco de pobreza en Galicia é do 42,10 %, 12,2 puntos porcentuais por riba da porcentaxe de persoas maiores de 65 anos en risco de pobreza que residen no conxunto de fogares compostos integramente por persoas maiores en Galicia.

Analizando os datos por sexo tamén evidencian importantes diferenzas entre os homes e as mulleres na taxa de risco de pobreza. Mentres que a porcentaxe de homes que viven sós e que teñen un ingreso inferior ao limiar de risco de pobreza é do 31,91 %, a porcentaxe de mulleres que viven soas e que teñen un ingreso inferior ao limiar de risco de pobreza é do 45,69 %. É dicir, a taxa de risco de pobreza en mulleres maiores de 65 anos que viven soas no conxunto do territorio da comunidade autónoma é 13,78 puntos porcentuais maior cá taxa de risco de pobreza dos homes maiores de 65 anos que viven sós en Galicia.

Esta diferenza entre homes e mulleres agudízase no caso dalgunhas provincias como a de Ourense e A Coruña na que as taxas de risco de pobreza son, respectivamente, 18,58 e 15,83 puntos porcentuais maiores no caso das mulleres ca no caso dos homes maiores de 65 anos que viven soas ou sós. Na única unidade territorial provincial na que a situación é a inversa é Lugo onde a taxa de risco de pobreza dos homes maiores de 65 anos que viven sos é 0,69 puntos porcentuais superior á taxa de pobreza das mulleres maiores de 65 anos que residen en fogares unipersoais.

Dentro deste programa de gasto fináncianse os convenios de colaboración coas entidades representativas das persoas con discapacidade en Galicia. Estes convenios teñen como fin primordial a realización e desenvolvemento de programas dirixidos ás persoas con discapacidade, e neles aplícase a perspectiva de xénero cun enfoque dual, é dicir, de xeito transversal pero tamén con accións específicas para atender a situación desigual das mulleres con discapacidade.

Tamén se desenvolven as accións de apoio ás persoas maiores, tanto a través de convenios con entidades representativas dos seus intereses como a través de servizos e recursos como o programa de acollemento familiar.

Neste programa encádrase ademais o servizo de apoio á mobilidade persoal para as persoas con discapacidade e/ou dependentes que ten como finalidade propiciar unha integración social efectiva destas persoas poñendo a disposición das mesmas os medios axeitados para facilitar a súa mobilidade favorecendo así a súa comunicación e participación no seu entorno habitual.

Polo tanto coas accións que se desenvolvan no marco deste programa de gasto, estímase que a poboación beneficiaria directa serán: no ámbito da discapacidade, as 206.417 persoas con discapacidade que residen en Galicia (47,99 % homes e 52,01 % mulleres) e as preto de 650.000 persoas maiores de 65 anos que residen en Galicia (39,22 % homes e 60,78 % mulleres), sen esquecer que no público destinatario das accións de envellecemento activo a franxa de idade abrangue dende os 55 anos, de xeito que na dita franxa atópanse en Galicia máis de 900.000 persoas.

Para poder medir o impacto das actuacións que está previsto realizar, vanse empregar indicadores sobre o número de persoas total e desagregado por sexo que son beneficiarias das accións.

A continuación preséntanse os indicadores e os seus valores previstos para o ano 2017, correspondentes ao Obxectivo estratéxico do Plan Estratéxico de Galicia 2015-2020 (PEG 2015-2020) ao que responde este programa, reflectindo aquelas actuacións dirixidas a persoas, para coñecer a desagregación por sexo estimando a proporción de mulleres beneficiadas nelas que se prevé nos Orzamentos de 2017.

Táboa 62. Indicadores de produtividade de persoas beneficiadas desagregados por sexo de OE 2.2.02

E2 - Benestar das persoas e as familias e cohesión social		
PA02 - Desenvolvemento do sistema de servizos sociais de atención ás persoas maiores e dependentes		
E02 - Mellorar a calidade de vida das persoas con discapacidade e das persoas maiores, en termos de autonomía persoal, así como previr as situacións de dependencia		
INDICADOR		PREVISTO
P140.H	Nº persoas de 55 ou máis anos que participan en programas de prevención da dependencia (Homes)	18.106
P140.M	Nº persoas de 55 ou máis anos que participan en programas de prevención da dependencia (Mulleres)	19.616
SE18.H	Número de profesionais do terceiro sector de acción social (Homes)	438
SE18.M	Número de profesionais do terceiro sector de acción social (Mulleres)	490
SC16.H	Participantes con discapacidade (Homes)	99.182
SC16.M	Participantes con discapacidade (Mulleres)	107.623
P241.H	Persoas atendidas nos servizos (desagregado por servizo) (Homes).	7.550
P241.M	Persoas atendidas nos servizos (desagregado por servizo) (Mulleres).	6.367

Fonte: Consellería de Política Social

PROGRAMA 312F-PROGRAMAS DE SOLIDARIEDADE

O programa engloba unha serie de medidas encamiñadas a garantir a inclusión social e os dereitos básicos das persoas máis desfavorecidas e fomentar a participación da cidadanía en xeral, establecendo programas orientados a colectivos específicos, entre eles persoas maiores, dependentes e con discapacidade, perseguindo o fortalecemento e posta en valor da acción voluntaria.

Pretende así mesmo, incidir na formación das persoas voluntarias e das persoas responsables da xestión das entidades de voluntariado facilitando programas formativos que axuden a un mellor desenvolvemento da súa labor no eido da solidariedade e a participación social, e fomentando a igualdade entre homes e mulleres.

Tamén persegue a promoción da cultura da solidariedade impulsando a participación cidadá na realización de accións de voluntariado e participación, a través de campañas de sensibilización e apoio, co obxectivo de acadar unha maior participación dos homes nas accións voluntarias.

E busca a implantación dun recoñecemento social da labor das persoas voluntarias, que faga visible a súa achega a sociedade en xeral.

O aumento da demanda de intervención por parte dos colectivos en dificultade, fai que se programen accións enfocadas cara a promoción e recoñecemento do voluntariado, de cara a conseguir unha maior participación da poboación en xeral nestas actividades, incidindo na incorporación de homes á acción voluntaria. Reforzarase a colaboración coas entidades de acción voluntaria de carácter privado para o fomento e a realización de actividades de voluntariado por parte de persoas voluntarias de calquera idade. Contarase tamén coas ditas entidades para a posta en marcha do Plan anual de Formación do voluntariado.

Está previsto integrar a perspectiva de xénero de xeito transversal en todas as actividades que se desenvolvan no marco deste programa de gasto e daráselle prioridade nas ordes de axudas a aquelas entidades que desenvolvan programas relacionados coa promoción da igualdade de xénero e de acompañamento a vítimas de violencia de xénero e apoiarse cos medios técnicos dispoñibles a incorporación de voluntarias e voluntarios nos programas que neste eido desenvolvan as entidades de acción voluntaria que así o demanden.

Tamén se vai ter en conta a perspectiva de xénero nos diferentes proxectos en previsión para 2017, especificamente en programas de voluntariado de maiores e con maiores vinculados coa temática de envellecemento demográfico e envellecemento activo contribuíndo a un espazo de desenvolvemento, persoal e colectivo, de inclusión a nivel comunitario e de resistencia aos tradicionais roles de xénero establecidos entre homes e mulleres maiores e de distintas xeracións.

A continuación preséntanse os indicadores e os seus valores previstos para o ano 2017, correspondentes ao Obxectivo estratéxico do Plan Estratéxico de Galicia 2015-2020 (PEG 2015-2020) ao que responde este programa, reflectindo aquelas actuacións dirixidas a persoas, para coñecer a desagregación por sexo estimando a proporción de mulleres beneficiadas nelas que se prevé nos Orzamentos de 2017.

Táboa 63. Indicadores de produtividade de persoas beneficiadas desagregados por sexo de OE 2.3.02

E2 - Benestar das persoas e as familias e cohesión social		
PA03 - Mellora dos servizos sociais a familias e á infancia, apoio á conciliación e á promoción da igualdade, servizos e axudas complementarios da educación e políticas de xuventude e cooperación		
E02 - Impulsar a solidariedade e o voluntariado para axudar ás persoas en situación de risco de pobreza e/ou con necesidades		
INDICADOR		PREVISTO
P233.H	Participantes en proxectos de voluntariado (Homes)	350
P233.M	Participantes en proxectos de voluntariado (Mulleres)	580

Fonte: Consellería de Política Social

PROGRAMA 313A-SERVIZOS Á XUVENTUDE

Este programa tenta levar a cabo un conxunto de actuacións dirixidas a atender as necesidades e intereses dos mozos e mozas galegos/as, creando as condicións favorables para que a xuventude desenvolva as súas capacidades, aproveite o seu potencial, traballe e participe activamente na sociedade e en condicións de igualdade desde a perspectiva de xénero.

O fin último que se quere conseguir a través deste programa é mellorar a calidade de vida da xuventude galega e incrementar o seu benestar en condicións de igualdade, centrándose principalmente en frear o desemprego xuvenil. E para conseguir isto se poñerán en marcha unha serie de iniciativas e accións coas que se pretende ampliar as posibilidades de acceso da xuventude ao mercado laboral así como aos distintos bens e servizos en igualdade de condicións para homes e mulleres, creando máis oportunidades para eles e elas, mellorando o seu acceso á sociedade e garantindo unha participación o máis plena posible na mesma en condicións de igualdade.

Trátase así de deixar de lado o enfoque tradicional centrado no ocio e o tempo de lecer, e impulsando a autonomía e a participación real dos mozos e mozas, centrando os recursos nas accións vinculadas á mellora da empregabilidade xuvenil como factor clave para o incremento do seu benestar.

Principalmente se tratará de facilitar a adquisición daquelas habilidades e aptitudes vinculadas á mellora da súa empregabilidade e inserción no mercado laboral. Para isto se poñerán en marcha distintos mecanismos como liñas de axuda específicas en distintos ámbitos, orientadas sobre todo a temas de participación xuvenil en proxectos e actividades de educación non formal como paso previo ao emprego así como á adquisición de habilidades e coñecementos que axuden a completar o desenvolvemento persoal e futura formación profesional dos mozos e mozas galegos. Se convocarán accións formativas priorizando as vinculadas á empregabilidade xuvenil, accións de asesoramento e información no eido do emprego e da vivenda, posta en marcha de programas de mobilidade xuvenil, de educación non formal, de prácticas laborais, accións de fomento do asociacionismo

e da información xuvenil, dos carnés de servizos para os mozos e mozas, prevención de condutas de risco, de facilitación da obtención do permiso de conducir, etc.

Entre estes mecanismos para a mellora da empregabilidade, a educación non formal é un ámbito que cada vez adquire maior relevancia tendo en conta a súa incidencia no marco das competencias requiridas polo dinámico e globalizado mercado laboral. Os estudos realizados evidencian que é clave para o emprego da mocidade xa que capacita a mozas e mozos con experiencias e competencias que non sempre se poden adquirir na educación formal.

Tamén se van desenvolver accións formativas diversas en ámbitos de interese para a xuventude, incidindo especialmente na ampliación de aptitudes e coñecementos recoñecidos como necesarios para o mercado laboral; accións de apoio ao asociacionismo xuvenil como instrumento fundamental de cara á consecución dunha cidadanía activa e participativa; potenciación da información xuvenil como facilitadora do coñecemento dos recursos para a mocidade, actuar cara a profesionalización do sector do tempo libre.

Segundo os datos recollidos nun informe nacional de Xuventude, para o conxunto da poboación moza do Estado, constatan unha serie de variables como que a redución nas taxas de emancipación é maior entre os homes que entre as mulleres, o que podería estar indicando que os homes atrasan a emancipación ata atopar un traballo, mentres que no caso das mulleres, a pesar das dificultades laborais se independizan para formar parella e familia.

Tamén se constata que, en xeral, as mulleres xoves tardan máis que os homes xoves en atopar emprego e que é maior a porcentaxe de varóns que reciben axuda dos proxenitores que a porcentaxe de mulleres, se ben as mulleres reciben en maior medida axuda económica da súa parella que os varóns, o que nos está indirectamente indicando certa dependencia das mulleres novas respecto dos varóns.

Segue sendo tamén máis elevada a proporción de mulleres totalmente dependentes con respecto aos varóns e a media de ingresos mensuais das mulleres é máis reducida que a dos homes.

Segundo os datos da enquisa de poboación activa do INE correspondente ao 3º trimestre de 2016, en Galicia a taxa de actividade das persoas menores de 25 anos é do 30,83% no caso das mozas e do 37,17% no caso dos mozos. A taxa de emprego para este sector de idade é do 19,58% para as mulleres e do 22,24% para os homes. E a taxa de paro é do 36,50% no caso das mozas e do 38,50% no caso dos mozos menores de 25 anos.

A continuación preséntanse os indicadores e os seus valores previstos para o ano 2017, correspondentes ao Obxectivo estratéxico do Plan Estratéxico de Galicia 2015-2020 (PEG 2015-2020) ao que responde este programa, reflectindo aquelas actuacións

dirixidas a persoas, para coñecer a desagregación por sexo estimando a proporción de mulleres beneficiadas nelas que se prevé nos Orzamentos de 2017.

Táboa 64. Indicadores de produtividade de persoas beneficiadas desagregados por sexo de OE 2.3.04

E2 - Benestar das persoas e as familias e cohesión social		
PA03 - Mellora dos servizos sociais a familias e á infancia, apoio á conciliación e á promoción da igualdade, servizos e axudas complementarios da educación e políticas de xuventude e cooperación		
E04 - Mellorar a calidade de vida da xuventude galega e incrementar o seu benestar en condicións de igualdade.		
INDICADOR		PREVISTO
P114.M	Mozas beneficiarios ou participantes. (Mulleres)	6.942
P114.H	Mozos beneficiarios ou participantes. (Homes)	5.288

Fonte: Consellería de Política Social

PROGRAMA 313C-SERVIZOS SOCIAIS COMUNITARIOS

Dende este programa de gasto finánciase o Sistema Galego de Servizos Sociais, e especialmente os servizos sociais comunitarios básicos de titularidade municipal. Estes servizos están dirixidos a atender con carácter xeral a toda a cidadanía, aínda que con máis intensidade á poboación máis vulnerable (persoas en situación de dependencia, de exclusión social, de discapacidade, persoas sen fogar, menores de idade en risco de desprotección, vítimas de violencia de xénero, persoas con problemas de condutas aditivas como drogo-dependencia, alcoholismo, ludopatía, anorexia, etc).

Non se prevé a realización de ningunha actividade directamente, relacionada coa promoción da igualdade entre mulleres e homes, aínda que se vai integrar de xeito transversal a perspectiva de xénero en todas as actuacións que se desenvolvan.

Pero tendo en conta que, a nivel xeral, o perfil das persoas usuarias dos servizos sociais comunitarios corresponde a un 60% de mulleres e un 40% de homes. Que ademais, as mulleres que viven soas sofren máis pobreza que os homes que viven sós. E que cando os fogares están formados por unha persoa adulta con fillos/as a cargo, a inmensa maioría son mulleres soas con cargas familiares, sendo esta a forma de convivencia máis castigada polo risco de pobreza segundo o indicador AROPE.

Que as mulleres galegas teñen unha taxa de actividade menor ca os homes e unha taxa de desemprego maior e a situación económica das maiores de 65 anos é considerablemente peor que a situación dos homes para o mesmo rango de idade.

Todos estes factores apuntan a un maior risco de pobreza das mulleres, polo que é de prever que as actividades que se van financiar dentro deste programa terán un maior impacto na poboación feminina de Galicia.

Ademais, incorporárase nas convocatorias de axudas como criterio do baremo de concesión a realización de actividades específicas de promoción da igualdade de xénero. E na metodoloxía das actuacións esíxese que incorporen a perspectiva de xénero, describindo os axustes que se introducirán en función dos roles diferentes que asumen homes e mulleres na sociedade e que poden condicionar o acceso e a calidade da súa participación.

Por outra banda, está previsto utilizar indicadores que permitan recoller información estatística para detectar posibles brechas de xénero.

A previsión para 2016 é que se beneficien dun xeito directo deste programa 2.000 mulleres e 1.700 homes, a través de accións formativas e de itinerarios personalizados de inclusión.

A continuación preséntanse os indicadores e os seus valores previstos para o ano 2017, correspondentes ao Obxectivo estratéxico do Plan Estratéxico de Galicia 2015-2020 (PEG 2015-2020) ao que responde este programa, reflectindo aquelas actuacións dirixidas a persoas, para coñecer a desagregación por sexo estimando a proporción de mulleres beneficiadas nelas que se prevé nos Orzamentos de 2017.

Táboa 65. Indicadores de produtividade de persoas beneficiadas desagregados por sexo de OE 2.4.04

E2 - Benestar das persoas e as familias e cohesión social		
PA04 - Deseño dunha estratexia de integración social que mellore o benestar da cidadanía, axude ás persoas máis desfavorecidas a retornar o máis axiña posible a situacións socioeconómicas aceptables e que fomente a igualdade de xénero		
E04 - Promover a inclusión social e loitar contra a pobreza e calquera forma de discriminación		
INDICADOR		PREVISTO
SC01.H	Desempregados, incluídos os de longa duración (Homes)	659
SC01.M	Desempregados, incluídos os de longa duración (Mulleres)	694
SC15.H	Migrantes, participantes de orixe estranxeira, minorías (incluídas comunidades marxinadas, como a poboación romaní) (Hom)	120
SC15.M	Migrantes, participantes de orixe estranxeira, minorías (incluídas comunidades marxinadas, como a poboación romaní) (Mul	160
P342.H	Persoas beneficiadas (homes)	302.400
P342.M	Persoas beneficiadas (mulleres)	457.073
SC05.H	Persoas con emprego, incluídos os traballadores por conta propia (Homes)	25
SC05.M	Persoas con emprego, incluídos os traballadores por conta propia (Mulleres)	47
P420.H	Persoas de etnia xitana beneficiadas (homes)	317
P420.M	Persoas de etnia xitana beneficiadas (mulleres)	365
SC03.H	Persoas inactivas (Homes)	33
SC03.M	Persoas inactivas (Mulleres)	18
SC06.H	Persoas menores de 25 anos de idade (Homes)	85
SC06.M	Persoas menores de 25 anos de idade (Mulleres)	79
P347.H	Persoas usuarias dos servizos sociais comunitarios con intervención social aberta rexistrados no SIUSS (homes)	177.534
P347.M	Persoas usuarias dos servizos sociais comunitarios con intervención social aberta rexistrados no SIUSS (mulleres)	252.466

Fonte: Consellería de Política Social

Conclusións:

Valóranse positivamente todas as accións que se pretenden desenvolver e financiar, posto que:

- Vaise potenciar a rede de escolas infantís 0-3, adecuando e racionalizando horarios e prazas, e complementarase estas actuacións coa implantación de casas niño no rural, que ademais de facilitar a conciliación, poñen en valor cualificacións maiormente posuídas polas mulleres, o que favorece o seu acceso ao mercado laboral.
- Desenvolveranse proxectos que fomenten a educación en igualdade e a corresponsabilidade así como os roles non sexistas en ámbitos de convivencia (centros de menores) e impartiranse módulos de igualdade e perspectiva de xénero nas actividades de orientación e inserción sociolaboral. Tamén se organizarán cursos e talleres específicos sobre educación sexual, promoción da saúde e educación

- en valores destinados a menores responsables de cometer delitos relacionados coa violencia de xénero ou agresións sexuais
- Diseñaranse accións específicas para atender a situación desigual das mulleres con discapacidade.
 - Incorporarase a perspectiva de xénero en todas as actuacións relacionadas co voluntariado, co obxectivo de incorporar os homes as accións de voluntariado e daráselle prioridade nas ordes de axudas a aquelas entidades que desenvolvan programas relacionados coa promoción da igualdade de xénero e de acompañamento a vítimas de violencia de xénero.

IV.10. CONSELLERÍA DO MEDIO RURAL

A Consellería do Medio Rural é o departamento do goberno galego que integra as competencias relacionadas cun dos eidos produtivos do sector primario de Galicia con maior relevancia (o medio rural).

Neste sentido, correspóndelle propor e executar as directrices do goberno en materia de agricultura, gandería, desenvolvemento rural e ordenación comarcal, estruturas rurais, industrias agroalimentarias e forestais, montes, prevención e defensa dos incendios forestais.

As cifras poñen de manifesto a falta de visibilidade da actividade das mulleres no medio rural. A enquisa de poboación activa (EPA) detecta ano tras ano este fenómeno, en concreto no 3º trimestre de 2016 cuantifica a ocupación das mulleres no sector da agricultura nun 37,55%, fronte a un 62,45% de homes.

As condicións específicas do propio medio rural, tales como a masculinización da actividade agraria, as maiores dificultades para acceder a un emprego, aos diferentes servizos, en particular aos relacionados coas novas tecnoloxías, a sobrecarga de traballo doméstico e de coidado, ou a escasa representatividade das mulleres rurais en postos de responsabilidade e toma de decisións, fan que as mulleres rurais teñan dificultades engadidas precisamente por vivir no rural.

Todo isto tradúcese nunha ameaza para a vida nos pequenos municipios, debido á falta de oportunidades das mulleres e de acceso en igualdade de condicións a un emprego, á propiedade das terras, ou a postos de toma decisións.

As mulleres son clave para o desenvolvemento sostible do rural e da sociedade no seu conxunto, polo que resulta fundamental establecer medidas de apoio para que a muller non abandone o rural, loitando así contra o progresivo envellecemento e a despoación deste medio.

Conseguir a plena igualdade de oportunidades entre mulleres e homes é unha cuestión de dereitos fundamentais, pero tamén é un importante soporte para o desenvolvemento económico e un elemento esencial na vertebración e cohesión social dos territorios.

E para isto resulta fundamental non só levar a cabo accións concretas acordadas ás necesidades, senón incorporar criterios e orientacións que teñan en conta a perspectiva de xénero nas diferentes políticas sectoriais.

PROGRAMA 422L-CAPACITACIÓN E EXTENSIÓN AGROFORESTAL E PROGRAMA 422M-ENSINANZA SECUNDARIA E FORMACIÓN PROFESIONAL

Dentro do programa 422L e no marco das actuacións da formación agroforestal fórmase unha oferta integral, dirixida especialmente á mocidade e a poboación activa, e que integre os distintos subsistemas de formación profesional, a iniciación profesional e a formación continua dos e das profesionais do sector, que se desenvolverá nos seis centros de formación e experimentación agroforestal con que conta a consellería e contarase coa colaboración doutras unidades dependentes dela.

Os cambios económicos, tecnolóxicos e ambientais dan lugar á necesidade de novas cualificacións para todas as persoas implicadas en actividades agroforestais e agroalimentarias. Para obter estas novas competencias e habilidades, é necesario ofrecer actividades de temáticas innovadoras tanto de áreas xerais, técnicas como económicas que melloren e complementen o perfil profesional da xente do sector.

As prioridades fundamentais que se marcan para 2017 son mellorar a cualificación dos e das profesionais do sector e impulsar a transferencia tecnolóxica para que os resultados das investigacións cheguen ao sector, así como frear o éxodo rural e asegurar a substitución xeracional no medio rural, con capacitación profesional para as persoas que se incorporan por primeira vez á actividade agraria.

Esta formación continua ofrecerá distintas orientacións produtivas axeitadas as distintas zonas de Galicia, e terá en conta os aspectos produtivos, nun marco respectuoso co medio ambiente.

Polo que se refire ao programa 422M, dentro del finánciase o funcionamento, mantemento e a dotación de material dos seis centros de formación e experimentación agroforestal nos que se imparten os ciclos formativos de formación profesional de grao medio e superior das especialidades agrarias.

O obxectivo fundamental que se marca para 2017 é atender prioritariamente a facilitar a incorporación no mercado de traballo dos mozos e mozas así como das persoas pertencentes a colectivos con dificultades especiais para a súa inserción laboral.

No medio rural existe un alto grao de envellecemento da poboación activa do sector agroforestal. Trátase de atraer á mocidade aos centros de formación e experimentación agroforestal e achegarlle a formación necesaria para desenvolverse nestas actividades.

Nos programas de formación e transferencia tecnolóxica que se financian a través destes dous programas de gasto establécese, entre os criterios de selección das persoas participantes, a prioridade das mulleres fronte aos homes no suposto de concorrencia e limitación de prazas. Así trátase de facilitar a súa capacitación para o desenvolvemento dunha actividade profesional e, deste xeito, a súa maior independencia.

A continuación preséntanse os indicadores e os seus valores previstos para o ano 2017, correspondentes ao Obxectivo estratéxico do Plan Estratéxico de Galicia 2015-2020 (PEG 2015-2020) ao que responde este programa, reflectindo aquelas actuacións dirixidas a persoas, para coñecer a desagregación por sexo estimando a proporción de mulleres beneficiadas nelas que se prevé nos Orzamentos de 2017.

Táboa 66. Indicadores de produtividade de persoas beneficiadas desagregados por sexo de OE 1.5.07

E1 - Empregabilidade e crecemento intelixente		
PA05 - Consolidar un sistema educativo que minimice o fracaso escolar e se aliñe en resultados coas rexións líderes de Europa en todos os niveis e impulsar o SUG cara á excelencia		
E07 - Cualificar aos traballadores e traballadoras do medio rural para a súa incorporación ao mercado laboral agroforestal.		
INDICADOR		PREVISTO
P227.H	Participantes en accións de formación (Homes)	7.387
P227.M	Participantes en accións de formación (Mulleres)	3.517
P228.H	Participantes en accións de intercambio (Homes)	60
P228.M	Participantes en accións de intercambio (Mulleres)	50

Fonte: Consellería do Medio Rural

PROGRAMA 561A-PLAN GALEGO DE INVESTIGACIÓN, DESENVOLVEMENTO E INNOVACIÓN TECNOLÓXICA

Este programa ten como finalidade desenvolver as actividades de I+ D+I nos sectores agrario, gandeiro e forestal, dentro das competencias atribuídas á Consellería do Medio Rural. O sector produtivo agrario ten que reforzar a introdución de novas ideas, adaptación ás demandas e innovacións, polo que o incremento de I+D+I é unha das principais necesidades do sector. Por iso, no 2017 incrementaranse as actuacións de desenvolvemento de actividades innovadoras coa participación en novos proxectos, o incremento das actuacións de desenvolvemento tecnolóxico de colaboración empresarial con centros tecnolóxicos e de investigación e o impulso da transferencia tecnolóxica.

Dende unha perspectiva de xénero, os actores executores destas accións son investigadores/as, tecnólogos/as e persoal de apoio á I+D+i, que ou ben forman parte dos cadros de persoal dos centros de investigación ou ben se contratan ex profeso para realizar ou colaborar nestes proxectos.

Neste último caso, os procesos selectivos de persoal laboral temporal incorporan nas súas bases criterios de igualdade. Tal é o caso das comisións de selección que son constituídas seguindo o principio de paridade entre homes e mulleres.

E tamén que en caso de empate, este resolverase a favor da muller no suposto de infra-representación do sexo feminino (entendendo por tal, cando exista unha diferenza porcentual de, polo menos vinte puntos entre o número de mulleres e o número de homes).

Sínálase como obxectivo en materia de igualdade de aplicación no desenvolvemento das accións deste programa acadar, de ser o caso, unha representación equilibrada de homes e mulleres en todas as categorías profesionais do persoal que leva a cabo o programa.

Este obxectivo xa se cumpre en moitas categorías profesionais onde tradicionalmente as mulleres teñen demostrado unha cualificación media superior, como é o persoal de laboratorio (analistas e auxiliares de laboratorio) e recentemente no persoal investigador, pola mellor competencia no proceso formativo académico respecto aos varóns.

PROGRAMA 581A-ELABORACIÓN E DIFUSIÓN ESTATÍSTICA

Segundo se indica na memoria, o obxectivo deste programa é a execución das operacións estatísticas encomendadas á consellería dentro do Plan Galego de Estatística (PGE) aprobado pola Lei 8/2011, de 9 de novembro e das conveniadas co Ministerio de Agricultura, Alimentación e Medio Ambiente (MAGRAMA).

Así, aínda que dende a consellería se cualifica este programa de gasto como un programa sen repercusión dende o punto de vista do xénero e polo tanto non procede á súa análise dende esta perspectiva, non se pode deixar de sinalar que no sector agrario, a diferenza doutros, détéctase unha importante escaseza e falta de accesibilidade a datos estatísticos relativos ao papel da muller neste ámbito. E que incluso nos casos en que existen estes datos, moitas veces a información non resulta útil para coñecer detalladamente a súa situación laboral, ao non estar desagregada por sexo ou por tipoloxía de actividade, polo que resulta complexo definir a situación real de partida de mulleres e homes nestes sectores.

De aí a importancia de ter en conta a perspectiva de xénero á hora de definir as operacións estatísticas e de recoller os datos, tendo en conta que as estatísticas con perspectiva de xénero van máis alá da desagregación de datos por sexo. Constrúense a

partir de conceptos e definicións que revelan as condicións e características diferenciadas de mulleres e homes nun determinado sector, permitindo captar a situación de partida e apreciar se existen ou non diferenzas en canto ao xénero que deben ser corrixidas ou tidas en conta.

PROGRAMA 711A-DIRECCIÓN E SERVIZOS XERAIS DO MEDIO RURAL

Segundo se indica na memoria, o obxecto deste programa de gasto é o funcionamento e a coordinación dos servizos centrais e periféricos da área do medio rural da consellería, tanto no que atinxe aos medios humanos como aos materiais e de organización, actuando de soporte básico para a execución do resto dos programas da consellería e co obxectivo de acadar unha maior calidade, eficacia e eficiencia na prestación de servizos públicos á cidadanía en xeral e, dun xeito particular, ás persoas vinculadas social e economicamente ao medio rural en Galicia.

Entre as actividades que se van a financiar sinálanse a promoción e fortalecemento do asociacionismo agrario en Galicia ou a realización de estudos e traballos técnicos en temas xerais da consellería e demais actividades de apoio que lle sexan encomendadas.

Por iso, aínda que a consellería cualifica este programa de gasto como un programa sen repercusión dende o punto de vista do xénero e polo tanto non procede á súa análise dende esta perspectiva, non se pode perder de vista que, do mesmo xeito que se indica no apartado anterior, os estudos e investigacións que se leven a cabo deberían incorporar e ter en conta a perspectiva de xénero, xa que do contrario, sen coñecer a situación real e diferente de mulleres e homes nos sectores que se estean a estudar non se poderá ofrecer unha visión exacta do sector do que se trate. Como tampouco se poderá levar a cabo dun xeito adecuado a “divulgación e promoción dos sectores agropecuario e forestal de Galicia, estimulando a demanda, a divulgación do medio rural en xeral, mellorando a percepción que a poboación ten do mesmo”, que é outro dos obxectivos que se marcan dentro deste programa de gasto.

Isto é todavía máis evidente cando se trata das actividades de promoción do asociacionismo agrario, nas que sen lugar a dúbidas hai que ter en conta que un factor a ter en conta para a consecución dunha verdadeira igualdade de oportunidades é o logro do empoderamento feminino e a participación equitativa de ambos os dous sexos na toma de decisións que afecten ao sector, e para isto resulta fundamental desenvolver actuacións que faciliten o acceso das mulleres a postos directivos e de responsabilidade, así como a presenza equilibrada dentro das asociacións.

PROGRAMA 712A-FIXACIÓN DE POBOACIÓN NO MEDIO RURAL

O programa ten como obxectivos contribuír de forma eficaz á diversificación económica, á modernización do tecido produtivo rural, e á mellora da calidade de vida e nese marco, desenvolvend, entre outras, as seguintes actuacións:

- Consolidación e creación de emprego mediante a creación e desenvolvemento de novas actividades económicas non agrícolas, que deben contribuír a fomentar a diversificación económica, o equilibrio territorial e a sustentabilidade do medio rural, tanto en termos económicos como sociais.
- Implantación ou mellora de servizos básicos para a economía e a poboación rural, así como de convenios con axentes socioeconómicos públicos e privados do medio rural, destinados á posta en marcha de plans e accións específicas destinados á dinamización económica e á mellora da calidade de vida no medio rural.
- O impulso da creación de novas explotacións a través da transferencia de terra favorecendo o asentamento da poboación no medio rural e freando o abandono, tanto no eido social como agro- ambiental.

Na memoria indícase que que a Axencia Galega de Desenvolvemento Rural (AGADER), mediante as súas liñas de axudas, apoia dun xeito transversal as iniciativas das mulleres no rural. Dentro do enfoque Leader, cada grupo de desenvolvemento rural ten autonomía para determinar a fórmula de potenciar as iniciativas presentadas por mulleres. Dentro da estratexia territorial os grupos poden priorizar aqueles proxectos desenvolvidos por mulleres. Na totalidade dos mesmos aplícanse baremos de discriminación positiva neste eido.

AGADER, a través do Banco de Terras, tamén favorece a incorporación e mellora produtiva das mulleres posibilitando o acceso á terra con vocación agraria.

PROGRAMA 712B-MODERNIZACIÓN E DIVERSIFICACIÓN DO TECIDO PRODUTIVO RURAL

Este programa de gasto trata de apoiar a reestruturación dos sistemas produtivos para mellorar a súa competitividade, fomentando o relevo xeracional nas explotacións agropecuarias galegas e establecendo medidas complementarias de apoio á renda en zonas con dificultades especiais.

Así, está previsto financiar investimentos nas explotacións dirixidos a mellorar a súa eficacia produtiva; indemnizacións aos agricultores e agricultoras que residan en zonas onde a actividade agraria presenta dificultades especiais e o apoio a sistemas produtivos respectuosos co ambiente. Tamén financia os programas de asesoramento, xestión e substitución as explotacións agrarias, así como a contratación de seguros agrarios para cubrir os danos que se poidan producir motivados por desastres naturais.

Dende o punto do xénero salientar que coas axudas a determinado tipo de agricultoras/es polas difíciles condicións agroclimáticas nas que están a desenvolver a súa actividade produtiva, este programa trata de fixar poboación nas zonas rurais desfavorecidas de acordo a criterios xeomorfolóxicos e sociais.

E que este tipo de zonas presentan unha menor integración da muller no mercado laboral

A incorporación da perspectiva de xénero nos proxectos do programa farase a través de:

- Fomentar a integración da muller no mercado laboral establecendo medidas de discriminación positiva no procedemento para a adxudicación, por concorrencia competitiva, das axudas a mulleres que sexan titulares de explotacións, mediante a concesión de 5 puntos pola condición de xénero, o que supón unha preferencia na baremación.
- a) Segundo os datos do IGE, no ano 2007 as mulleres aparecen como titulares-xefas do 51,89% das explotacións.
- b) E nas zonas establecidas como desfavorecidas en Galicia, os últimos datos consolidados (campana 2015) amosan unhas cifras de 13.262 explotacións prioritarias das que 4.494 corresponden a mulleres (33,89%).
- A desagregación por sexo dos indicadores en todas as actuacións.
- A discriminación positiva das mulleres pola súa participación maioritaria nos consellos directivos das entidades asociativas (Coop e SAT)
- Dentro das actuacións de asesoramento as explotacións agrarias estableceuse como obrigatorio o asesoramento en materia de seguridade laboral e de igualdade de xénero como forma de potenciar o acceso da muller en igualdade de condicións á titularidade das explotacións nas que tradicionalmente viñan traballando sen que súa actividade fose recoñecida en igualdade de condicións.
- E dende a rede de oficinas agrarias comarcais de Xunta informárase á poboación feminina agraria rural das posibilidades que as distintas convocatorias de axudas lles ofrece para a súa incorporación ou ben como titulares de explotación a título individual ou coa titularidade compartida co seu cónxuxe en réxime de igualdade.
- Segundo os datos de explotacións de titularidade compartida do MAGRAMA, a 27 de outubro de 2017 figuraban no Rexistro de Titularidade compartida, 17 explotacións en Galicia.

A continuación preséntanse os indicadores e os seus valores previstos para o ano 2017, correspondentes ao Obxectivo estratéxico do Plan Estratéxico de Galicia 2015-2020 (PEG 2015-2020) ao que responde este programa, reflectindo aquelas actuacións dirixidas a persoas, para coñecer a desagregación por sexo estimando a proporción de mulleres beneficiadas nelas que se prevé nos Orzamentos de 2017.

Táboa 67. Indicadores de produtividade de persoas beneficiadas desagregados por sexo de OE 3.1.06

E3 - Crecemento sustentable, territorio, mar, agricultura, gandeiría e montes		
PA01 - Fomento do sector primario baseado na innovación e a calidade do produto galego que fixe a poboación ao medio rural		
E06 - Aumentar a rendibilidade dos sistemas produtivos das explotacións agrogandeiras e fomentar a súa modernización e diversificación.		
INDICADOR		PREVISTO
P180.H	Número de mozos que se acolen a medidas de incorporación como titulares en explotacións agrarias (Homes)	240
P180.M	Número de mozos que se acolen a medidas de incorporación como titulares en explotacións agrarias (Mulleres)	160
P342.H	Persoas beneficiadas (homes)	26
P342.M	Persoas beneficiadas (mulleres)	100

Fonte: Consellería do Medio Rural

PROGRAMA 712C-FOMENTO DO ASOCIACIONISMO AGRARIO E DIVULGACIÓN DA TECNOLOXÍA AGRARIA

O asociacionismo agrario é un impulsor do desenvolvemento rural no seu conxunto, e gran dinamizador da economía e da sociedade rural, contribuíndo de forma efectiva a súa fixación no medio.

Por iso, no marco deste programa de gasto foméntase o asociacionismo como unha ferramenta de grande potencialidade para a reestruturación do sector agrario galego, que intervéñ positivamente en todos os seus factores de produción, para acadar obxectivos de sustentabilidade económica e medioambiental.

Vanse financiar axudas para o fomento das instalacións e equipamentos en común, para programas operativos que constitúan agrupacións de produtores de froitas e hortalizas, ademais de axudas específicas que fomentan o asociacionismo agrario.

Nas bases reguladoras destas axudas valorarase como feito diferenciador positivo:

- Ser muller
- Formar parte dunha sociedade ou cooperativa con máis do 50% de mulleres
- Ou que a entidade teña un consello reitor con máis dun 40% de mulleres

E valórase non só a presenza das mulleres nas entidades asociativas, senón tamén a súa presenza en cargos directivos. Por iso, levaranse a cabo actividades promocionais para favorecer non so a incorporación das mulleres como socias dunha entidade senón que

se incorporen aos órganos de dirección, para que non só realicen unha actividade agraria, senón que tomen contacto co mundo empresarial agrario participando na xestión directa da súa entidade, e non só na fase de produción, dando un paso máis na valorización do traballo da muller e a súa imaxe de cara a sociedade.

A continuación preséntanse os indicadores e os seus valores previstos para o ano 2017, correspondentes ao Obxectivo estratéxico do Plan Estratéxico de Galicia 2015-2020 (PEG 2015-2020) ao que responde este programa, reflectindo aquelas actuacións dirixidas a persoas, para coñecer a desagregación por sexo estimando a proporción de mulleres beneficiadas nelas que se prevé nos Orzamentos de 2017.

Táboa 68. Indicadores de produtividade de persoas beneficiadas desagregados por sexo de OE 3.1.07

E3 - Crecemento sustentable, territorio, mar, agricultura, gandería e montes		
PA01 - Fomento do sector primario baseado na innovación e a calidade do produto galego que fixe a poboación ao medio rural		
E07 - Fomentar a innovación e a calidade diferenciada no eido agroalimentario e impulsar o asociacionismo agrario para poder acceder ao mercado en condicións máis favorables a través da organización da produción e da comercialización.		
INDICADOR		PREVISTO
P127.H	Nº de beneficiarios de axudas e de actuacións realizadas directamente pola Administración (Homes)	291
P127.M	Nº de beneficiarios de axudas e de actuacións realizadas directamente pola Administración (Mulleres)	330

Fonte: Consellería do Medio Rural

PROGRAMA 713B – ORDENACIÓN DAS PRODUCIÓNS FORESTAIS

O programa ten como algúns dos seus obxectivos principais a posta en valor os montes galegos, mediante a ordenación das producións forestais; o favorecemento de liñas de agrupación e creación de sociedades mercantís (Sofor) compostas dun número de persoas propietarias suficientes para que as superficies agrupadas sexan obxecto dunha xestión forestal sustentable; o fomento de investimentos en materia de restauración forestal e silvicultura; o mantemento e conservación dos ecosistemas forestais; a creación e mellora das empresas de comercialización e transformación de produtos forestais e a recuperación do potencial forestal afectado por incendios e outras catástrofes naturais.

Dende a consellería, recoñécese que aínda que as mulleres rurais galegas veñen experimentando cambios importantes na súa calidade de vida, seguen a experimentar unha situación de desigualdade derivada da situación demográfica do medio rural (despoboación e dispersión que dificultan, por exemplo, a conciliación), das especiais características económicas e do tecido industrial do rural e das diferenzas na participación laboral de mulleres e homes. Por todo iso, tratarase de adoptar, dentro das actuacións que se

desenvolven no marco deste programa de gasto, medidas específicas para favorecer a integración das mulleres no mercado laboral.

PROGRAMA 713D - MELLORA DA CALIDADE NA PRODUCCIÓN AGROALIMENTARIA

No marco deste programa de gasto trátase de promover a comercialización dos produtos agroalimentarios galegos, a través da defensa do prestixio da produción agroalimentaria de Galicia, da promoción dos produtos de calidade e no aumento da cota de participación destes produtos no conxunto da produción alimentaria galega.

Outra das prioridades estratéxicas será abrir novos mercados, e para isto establécense liñas de apoio á accións de promoción e comercialización realizadas por empresas individuais ou conxuntas dirixidas a apertura de mercados nacionais e internacionais.

A meirande parte dos indicativos de calidade afectan a territorios do rural con importantes problemas de despoboamento, por iso, a potenciación das denominacións de calidade incide directamente na fixación da poboación destas zonas, na medida en que favorece a actividade económica e o mantemento e xeración de emprego nesas áreas.

Aínda que os beneficiarios directos deste programa son fundamentalmente consellos reguladores, asociacións sen ánimo de lucro e empresas agroalimentarias, os beneficiarios finais son os produtores e produtoras de produtos agroalimentarios galegos, e en particular os de produtos de calidade amparados por denominacións de orixe, indicacións xeográficas protexidas e produtos ecolóxicos.

Non se conta con datos específicos desagregados por sexo sobre a titularidade destas explotacións, aínda que o seu elevado número, próximo aos 30.000, fai supoñer que son unha mostra representativa do total de explotacións agropecuarias galegas, polo que a porcentaxe de mulleres titulares será similar á do universo total e as medidas de fomento destas producións afectarán positivamente a todas.

Ademais, dentro das actividades que se financian neste programa teñen gran incidencia as relacionadas coas campañas de promoción dos produtos agroalimentarios de calidade. É frecuente que nas campañas publicitarias de calquera ben de consumo se utilicen estereotipos que asignan roles diferenciados aos homes e ás mulleres. Nas accións promocionais realizadas con financiamento deste programa velarase porque isto non suceda, de xeito que se transmita unha imaxe igualitaria, plural e non estereotipada de mulleres e homes na sociedade.

PROGRAMA 713F-REGULACIÓN DAS PRODUCIÓNS AGRARIAS E APOIO Á RENDA DOS AGRICULTORES

No marco deste programa de gasto, trátase de garantir ingresos xustos ás persoas agricultoras e o benestar na sociedade rural e contribuír ao equilibrio e estabilidade nos mercados agrarios, así como mellorar a seguridade alimentaria coa mellora das condicións sanitarias dos animais e do seu benestar e fomentar a compatibilidade da produción agraria coa protección do medio ambiente.

Dende este programa lévanse a cabo as accións previstas nos diversos réximes de apoio á renda establecidos na Política Agraria Común (PAC), no marco definido pola aplicación da reforma da PAC aprobada en 2003, e polo novo marco de reforma da PAC 2014-2020.

Os réximes de axudas previstos na Política Agrícola Común (PAC) prevén as axudas directas á renda, como un método para mellorar o nivel de vida da poboación agraria así como para o mantemento do tecido socioeconómico das zonas rurais. Aínda que estas axudas alcanzan no sector agrario galego unha magnitude relativa inferior á media europea e estatal, a súa adecuada implementación e xestión ten unha incidencia crecente na renda das persoas agricultoras galegas.

Segundo o informe do FEGA “Análise da idade e o sexo das persoas perceptoras a nivel nacional e por comunidades autónomas”, en 2013, no reparto estatal, o 64% do total de 822.834 axudas concedidas son homes e o resto, 36% mulleres. O caso galego é o único no que o número de mulleres perceptoras é moito maior que o de homes: 58% fronte ao 42%.

Ademais, na convocatoria de axudas sobre pagamentos directos faise referencia á igualdade entre homes e mulleres no capítulo relativo ás axudas específicas e recóllense tamén referencias expresas á Lei 35/2011, do 4 de outubro, sobre titularidade compartida das explotacións agrarias co fin de promover e favorecer a igualdade real e efectiva das mulleres no medio rural, a través do recoñecemento xurídico e económico da súa participación na actividade agraria.

PROGRAMA 741A-APOIO Á MODERNIZACIÓN, INTERNACIONALIZACIÓN E MELLORA DA COMPETITIVIDADE, INNOVACIÓN E PRODUTIVIDADE EMPRESARIAL

No marco deste programa de gasto trátase de apoiar con carácter xeral aos procesos de transformación e comercialización dos produtos agrarios e, en particular, aqueles que garanten un beneficio directo aos produtores de base galegos

O programa está destinado a financiar investimentos en instalacións industriais agroalimentarias, co obxectivo final principal de facilitar a saída comercial ás producións agroalimentarias galegas, polo que é unha medida de gran relevancia para o desenvolvemento rural.

Este tipo de instalacións tamén son xeradoras de emprego directo e contribúen ao desenvolvemento socio-económico do territorio onde se sitúan. Non se conta con datos desagregados por sexos sobre ocupación nas industrias agroalimentarias galegas nin sobre a titularidade destas empresas. Como en calquera programa deste tipo, pode haber un impacto diferenciado entre homes e mulleres na medida en que a porcentaxe de homes titulares de explotacións agropecuarias e de instalacións agroindustriais é superior ao de mulleres.

Na memoria indícase que non é posible establecer medidas de discriminación positiva. No caso das explotacións agrícolas, por ser beneficiarias indirectas da medida, e no caso das instalacións industriais, porque os criterios de priorización están predeterminados no PDR de Galicia, e non contemplan ningún tipo de priorización para as empresas de titularidade feminina.

Conclusións:

Valóranse positivamente as accións que se pretenden desenvolver e financiar, posto que:

- En xeral, refórzase a integración do principio de transversalidade de xénero na actuación da consellería.
- Establécense medidas de discriminación positiva a prol das mulleres, nalgunhas das convocatorias de axudas que se prevé xestionar.
- Trátase de potenciar a participación das mulleres nos organismos de representación profesional pertencentes ao ámbito sectorial do departamento, procurando unha presenza máis equitativa.

IV.11. CONSELLERÍA DO MAR

Intégranse no ámbito competencial desta consellería a ordenación pesqueira en augas interiores, marisqueo, acuicultura, confrarías de pescadores e demais organizacións e asociacións dos e das profesionais do sector; industrias pesqueiras e conserveiras, establecementos de almacenamento, manipulación, vendas e transformación do peixe e ensinanzas marítimo-pesqueiras, náutico-deportivas e mergullo, cooperación pesqueira interinstitucional e co exterior; salvamento marítimo, loita contra a contaminación e planificación e actuacións portuarias.

As mulleres desempeñan un importante papel no sector pesqueiro, tanto persoal como profesionalmente. Os seus oficios inclúen a pesca, o marisqueo, a acuicultura, o procesamento e comercialización de pescado, a reparación e creación de redes, así como a administración e a xestión das empresas pesqueiras. Realizando ademais significativas actividades de diversificación económica e social nos seus entornos.

No ámbito da pesca, se ben é certo que hoxe en día as mulleres están presentes en toda a cadea produtiva do sector pesqueiro, e que van ganando relevancia en todos os estamentos, a súa presenza segue a ser maioritaria en determinadas actividades económicas, desempeñando roles que tradicionalmente presentaban un carácter eminentemente feminino, como son o marisqueo, a reparación de redes ou a transformación e comercialización de produtos pesqueiros.

Segundo os datos do IGE, en 2015 as mulleres eran titulares do 77,89% dos permisos de marisqueo a pé

O emprego feminino sitúase, polo tanto, nos distintos subsectores da pesca, onde alcanzan altas cifras de emprego e gran protagonismo no seu crecemento. As mulleres desenvolven importantes tarefas na diversificación económica das zonas pesqueiras, xa sexa de maneira tradicional, como venda ou transformación, ou actividades máis innovadoras relacionadas co turismo. As labores das mulleres no ámbito do sector pesqueira teñen unha gran importancia cuantitativa pero existen poucos indicadores e poucos análises específicos que permitan realizar unha avaliación sobre o seu potencial e repercusión.

PROGRAMA 422K-ENSINANZAS PESQUEIRAS

O programa 422K persegue garantir o funcionamento básico e a continuidade da oferta pública de calidade das ensinanzas náutico marítimo - pesqueiras nas súas diversas modalidades de formación profesional marítimo - pesqueira e dos ciclos formativos de formación profesional específica de: navegación e pesca, máquinas navais, cultivos mariños e mergullo profesional.

A formación náutica e marítimo-pesqueira, impartida nos portos, confrarías e nos centros de ensino da consellería, ten como finalidade a adecuación das ensinanzas as necesidades demandadas polo mercado laboral, a obtención dun emprego estable e de calidade e o aumento das condicións de acceso aos distintos sectores de produción, de extracción e servizos que xera o mundo da pesca.

A poboación traballadora no sector do mar é eminentemente masculina. Segundo os datos que figuran na plataforma tecnolóxica da pesca dentro do informe "Ocupesca 2013", dentro do mundo da pesca extractiva só un escaso 4% dos tripulantes da frota pesqueira galega son mulleres e a totalidade das mulleres empregadas como tripulantes dos

buques con porto base en Galicia traballan en buques que pescan no caladoiro nacional e, dentro deste, principalmente nos buques de artes menores.

Esta realidade no sector da pesca extractiva é radicalmente oposta á situación do marisqueo a pé onde o 84,4% dos postos están ocupados neste caso por mulleres.

A maior parte das persoas que acceden ás actividades formativas que se organizan son homes. No ano 2015 impartíuse formación a 3.856 persoas das que só un 18% foron mulleres; estes datos mostran unha lenta pero constante mellora das condicións cara a igualdade (houbo un incremento de 2 puntos respecto das mulleres que participaron en actividades formativas no ano 2014), pero é preciso reforzar esta traxectoria para ampliar as oportunidades de acceso das mulleres á formación da familia marítimo -pesqueira.

Por iso, co obxecto de que se incremente a participación de mulleres nas ditas actividades está previsto que se programen en horarios que permitan a conciliación da vida familiar coa formación.

Ademais, os horarios nos que se vai programar a formación específica en marisqueo, sector no que as mulleres son o grupo maioritario, establécense de tarde. Con esta medida conséguese que poidan exercer a súa actividade profesional, que é pola mañá, adaptándose a formación as súas necesidades

A ampliación da oferta formativa da familia marítimo-pesqueira, tanto nos centros de ensino dependentes da consellería, como da formación impartida nos portos na que se inclúe tamén a formación para a obtención de certificados de mariscador/a e percebeiro/a, debe dar continuidade á traxectoria seguida ata hoxe ampliando as oportunidades de acceso das mulleres á formación da familia marítimo-pesqueira e deste xeito reducir a brecha de xénero no emprego.

Nesta mesma liña, ampliarase a oferta de cursos, e mellorarase a flexibilización de horarios para adaptalos as necesidades laborais dos e das participantes.

Ademais, nos itinerarios formativos vaise empregar unha linguaxe non sexista e vanse desagregar por sexo os indicadores de seguimento utilizados.

A continuación preséntanse os indicadores e os seus valores previstos para o ano 2017, correspondentes ao Obxectivo estratéxico do Plan Estratéxico de Galicia 2015-2020 (PEG 2015-2020) ao que responde este programa, reflectindo aquelas actuacións dirixidas a persoas, para coñecer a desagregación por sexo estimando a proporción de mulleres beneficiadas nelas que se prevé nos Orzamentos de 2017.

Táboa 69. Indicadores de produtividade de persoas beneficiadas desagregados por sexo de OE 1.5.06

E1 - Empregabilidade e crecemento intelixente		
E06 - Mellorar a calidade e resultados do ensino náutico e marítimo - pesqueiro nas súas diversas modalidades de formación profesional.		
INDICADOR		PREVISTO
P033.H	Alumnado beneficiado por bolsas (Homes)	2
P033.M	Alumnado beneficiado por bolsas (Mulleres)	2
P227.H	Participantes en accións de formación (Homes)	3.100
P227.M	Participantes en accións de formación (Mulleres)	680

Fonte: Consellería do Mar

PROGRAMA 514A-INFRAESTRUTURAS PESQUEIRAS

Coas actividades que se desenvolven e financian no marco deste programa de gasto trátanse de atender as necesidades de dotación de equipamentos pesqueiros dos portos coa finalidade de modernizar e desenvolver os portos e fondeadoiros de pesca para mellorar os servizos ofrecidos e así convertelos nunha vantaxe competitiva.

Estas actividades diríxense ao sector pesqueiro galego, con especial incidencia nos pescadores/as e mariscadores/as. Tamén atende necesidades doutros colectivos ligados ao sector pesqueiro como redeiras/os e acuicultores/as.

Inciden polo tanto nalgúns dos sectores da pesca nos que as mulleres teñen máis representación.

Como xa se dixo anteriormente, segundo os datos publicados no informe "Ocupesca 2013", no sector do marisqueo a pé as mulleres representaban o 84,4%.

Así mesmo, o estudo recolle que un de cada catro empregos da acuicultura mariña é desempeñado por mulleres. O sector da acuicultura mariña deulle traballo en 2013 a 3.941 homes e 1.520 mulleres. O estrato onde se atopa unha maior presenza de mulleres é o dos parques de cultivo mariños

Ata hai unha década as condicións nas que as mulleres desenvolvían a súa actividade non eran as máis axeitadas, sendo un obstáculo a superar para favorecer a incorporación ao sector pesqueiro en igualdade.

A consellería indica como unha das liñas de actuación na que se van realizar novos investimentos a de servizos ás persoas, que agrupa aquelas instalacións e servizos que melloran a calidade das condicións de traballo dos colectivos do mar e promoven a igualdade de xénero.

Resulta difícil determinar o número de mulleres que se poden ver afectadas polas actuacións que se van desenvolver no marco deste programa de gasto pero si que debe

supoñerse que a súa posta en marcha vaia ter impacto no seu traballo e na súa xornada laboral, ao contemplar a presenza de mulleres como usuarias no deseño dos equipamentos portuarios e ao incorporar nestes recintos servizos que facilitan o desenvolvemento do traballo realizado por mulleres (vestiarios e servizos, locais de traballo con mellor acceso, equipos de manipulación de cargas e outros).

PROGRAMA 561A-PLAN GALEGO DE INVESTIGACIÓN, DESENVOLVEMENTO E INNOVACIÓN TECNOLÓXICA

Este programa ten como finalidade desenvolver as actividades de I+ D+I no sector pesqueiro, dentro das competencias atribuídas á Consellería do Mar.

A labor de investigación busca solucionar os problemas concretos que presenta o sector relativos aos aspectos biolóxicos que mediatizan o seu desenvolvemento (taxas de mortalidade, plans de cultivo, explotación de novas especies).

Así mesmo, búscase transferir ao sector produtivo a tecnoloxía acadada (produción de semente, cultivo en minicriadoiros, protocolos de actuación, etc).

Doutra banda, o programa contribúe á formación de persoal investigador, tanto técnico como titulados e tituladas superiores, para acadar unha masa crítica que garanta unha maior optimización e utilización dos recursos mariños.

Trátase de consolidar os centros tecnolóxicos e de investigación dependentes da Consellería do Mar para que contén con medios e con persoal cualificado e de incentivar o aumento da competitividade empresarial coa mellora tecnolóxica, a formación e a innovación que son prioridades sinaladas polo Plan Estratéxico de Galicia.

Precisamente, dende o punto de vista do persoal investigador é onde se aplican criterios de promoción da igualdade:

- Os procesos selectivos de persoal laboral temporal incorporan nas súas bases previsións legais que garanten unha perspectiva de xénero. Tal é o caso das Comisións de selección dos candidatos que son constituídas seguindo o principio de paridade entre homes e mulleres.
- En caso de empate, este resolverase a favor da muller no suposto de infra-representación do sexo feminino (entendendo por tal, cando exista unha diferenza porcentual de, polo menos vinte puntos entre o número de mulleres e o número de homes).

Sinalar que o obxectivo de acadar unha representación equilibrada de homes e mulleres en todas as categorías profesionais do persoal que leva a cabo o programa, xa se cumpre en moitas categorías profesionais (analistas e auxiliares de laboratorio, e recentemente no persoal investigador).

Na actualidade, na Consellería do Mar están desempeñando o papel de investigador/a un total de 10 mulleres (53%) e de 9 homes (47%); o reparto en canto ao persoal auxiliar ou técnico/a son 16 mulleres (89%) e 2 homes (11%).

En calquera caso, o I+D+i constitúe un factor estratéxico para coñecer o impacto da investigación no desenvolvemento do noso tecido económico, apostando por unha participación paritaria de mulleres e homes cara a alcanzar un sociedade do coñecemento saudable e igualitaria.

Aínda que as series publicadas polo INE mostran unha lenta pero constante mellora das condicións cara a igualdade, é necesario reforzar esta traxectoria para ampliar as oportunidades das mulleres na sociedade do coñecemento.

Por outra banda, nas convocatorias de acceso a financiamento de proxectos de investigación introducíranse criterios de igualdade, utilizarase unha linguaxe non sexista e desagregaranse por sexo os indicadores de seguimento empregados.

Ademais, nas convocatorias de bolsas para a incorporación de persoal nos distintos equipos investigadores, procurárase introducir sempre que legal e temporalmente sexa posible, requisitos e cláusulas dirixidas a fomentar a igualdade de oportunidades entre mulleres e homes.

PROGRAMA 722A-PROMOCIÓN SOCIAL E DIVULGACIÓN DA TECNOLOXÍA PESQUEIRA

Este programa trata de dar resposta ás necesidades de formación e información dos activos do sector pesqueiro (traballadores e traballadoras do sector pesqueiro e marisqueiro), cando se trata de poñer en marcha actividades de diversificación na pesca e nas comunidades pesqueiras, mediante actuacións de fomento e divulgación das novas tecnoloxías e de reciclaxe e posta o día dos coñecementos, para unha mellor explotación, xestión e comercialización dos recursos mariños e a emprender novas actividades que complementen os seus ingresos.

Trátase de fomentar a diversificación de actividades do sector pesqueiro mediante a posta en marcha de programas de formación, de actuacións de demostración e de apoio ás iniciativas de novas actuacións. Outra liña de actuación é prestar asesoramento e asistencia técnica ás confrarías de pescadores en materia económica e contable así como a colaboración coas Federacións de confrarías

Vaise introducir a perspectiva de xénero de xeito transversal procurando incluír, sempre que legal e temporalmente sexa posible, nos contratos, convenios e demais figuras contractuais utilizadas para o desenvolvemento das actividades, cláusulas dirixidas a fomentar a igualdade.

Ademais, recolleranse os indicadores de cada actuación desagregados por sexo, incluíranse actuacións para mulleres nos plans e prioridades do programa e tratarase de fomentar a creación de empresas relacionadas co sector pesqueiro e as actividades relacionadas directamente coa pesca nas que se valore favorablemente a presenza de mulleres ou que sexan creadas a iniciativa de mulleres.

Tamén se pretende impulsar a participación das mulleres no funcionamento das confrarías de pescadores, adaptando a normativa reguladora das mesmas e promovendo a paridade na composición dos órganos reitores das citadas entidades.

As intervencións a través da diversificación de actividades do sector pesqueiro e o apoio ás iniciativas de novas actuacións pode proporcionar datos relevantes sobre a presenza da muller no entorno pesqueiro; a avaliación dos indicadores será básica e necesaria para contar con datos relativos á realidade das intervencións acometidas.

E a posta en funcionamento de iniciativas públicas que promovan o emprendemento por parte do conxunto de persoas que viven da actividade pesqueira, e que axuden a completar os seus ingresos redundará nunha mellor calidade de vida e na construción dunha sociedade máis xusta e igualitaria.

PROGRAMA 723A-COMPETITIVIDADE E MELLORA DA CALIDADE DA PRODUCCIÓN PESQUEIRA E DA ACUICULTURA

Neste programa encádranse as actuacións destinadas á adaptación da flota galega á dispoñibilidade dos recursos coa finalidade de evitar a sobreexplotación e acadar un desenvolvemento sostible do sector, fomentando unha pesca sostible, innovadora, competitiva e baseada no coñecemento coa finalidade de manter ou restablecer os niveis de capturas que produzan o rendemento máximo sostible, axustando as posibilidades de pesca á capacidade pesqueira.

Tamén se inclúen as medidas para fomentar unha acuicultura sostible, eficiente no uso de recursos, innovadora e competitiva.

As tendencias de desenvolvemento deste sector veñen marcadas polo fomento de medidas de creación de grupos locais que dinamicen económica e socialmente as poboacións dependentes da pesca, que humanicen e confiran atractivo á actividade, así como pola necesidade de impulsar métodos respectuosos co medio e medidas que incrementen o valor de mercado das especies capturadas.

Trátase de proporcionar ao sector pesqueiro mecanismos que melloren a súa competitividade, mellorando o coñecemento sobre as artes de pesca para optimizar a súa efectividade e asesorándoo na adopción de medidas de xestión axeitadas.

As mulleres desempeñan un importante papel no sector pesqueiro pero a súa presenza nas diferentes actividades do sector pesqueiro é moi heteroxéneo.

Segundo os datos da EPA correspondente ao 3º trimestre de 2016, o número total de persoas ocupadas no sector da pesca e acuicultura en Galicia, era de 22.800 persoas, das cales 5.400 son mulleres, representando o 23,68% do número de total de persoas ocupadas, mentres que no sector do marisqueo as mulleres representan case o 80%

E segundo datos de OCUPESCA 2013, as mulleres ocupadas na pesca extractiva, en caladoiro nacional, é de 471 (5,1 %), fronte a 8.741 homes (94,9 %). En pesqueiras comunitarias e internacionais hai 2 mulleres (0,1 %), fronte a 2.532 homes (99,9 %). O total da poboación ocupada na pesca extractiva é de 473 mulleres (4,0 %) e 11.273 homes (96,0 %).

En canto á ocupación na acuicultura, hai que destacar que un de cada catro empregos da acuicultura mariña é desempeñado por mulleres. O sector da acuicultura mariña deulle traballo en 2013 a 3.941 homes e 1.520 mulleres.

Tendo en conta o tipo de establecemento de acuicultura en 2013 houbo 1.036 mulleres (25,6 %) ocupadas en bateas, fronte a 3.016 homes (74,4 %). Os parques de cultivo ocupaban a 347 mulleres (43,7 %), fronte a 448 homes (56,3 %). E en granxas, criadeiros, liñas de cultivo e gaiolas había unha ocupación de 137 mulleres (22,3 %) fronte a 477 homes (77,7 %).

Polo que respecta ás actividades con relevancia dende o punto de vista do xénero, a través deste programa de gasto vaise promover a igualdade no acceso ao emprego, nas condicións de traballo e a incorporación de mulleres ás actividades de conservación, protección e sustentabilidade da explotación dos recursos mariños.

Tamén se van deseñar ferramentas informáticas para facilitar a xestión dos plans de xestión, nas que se terá en conta a adaptación das mesmas ao xénero feminino, utilizando ademais linguaxe non sexista.

Tal e como establece no Regulamento (UE) 508/2014 de FEMP, promoverase a igualdade entre homes e mulleres e a integración das cuestións de xénero nas diferentes etapas da execución do FEP ; así mesmo promoveranse as operacións destinadas a incrementar o papel das mulleres no sector da pesca. Para isto nas convocatorias vanse priorizar os proxectos que conteñen un plan de actuación para a igualdade efectiva de mulleres e homes.

O novo marco do FEMP e o Programa Operativo contemplan facer unha valoración de partida da visibilidade das mulleres nas estatísticas do sector, debido a insuficiencia de datos desagregados por sexo e a ausencia de indicadores en materia de igualdade.

Continuarase adoptando medidas que permitan reforzar a toma de conciencia e incremento do interese das mulleres por asociarse, a nivel autonómico. Fomentarase a súa participación nas organizacións profesionais.

Unha das medidas fundamentais coas que se conta é a diversificación, que favorecerá a adopción de aquelas actuacións que contribúan a reforzar o papel da muller.

Igualmente adoptaranse medidas que permitan aumentar o liderado e participación das mulleres nas zonas pesqueiras.

Tamén será unha liña estratéxica incluír ás mulleres no fomento do emprendemento, así como, establecer un marco de formación axeitado, para que sexan impulsoras da cohesión territorial en zonas altamente dependentes da pesca. Fomentarase especialmente a formación das mulleres en novas tecnoloxías I+D+i.

Concederanse axudas a entidades de interese colectivo, asociativas de profesionais do sector pesqueiro, marisqueiro e acuícola, co obxecto de desenvolver proxectos que melloren a capacidade produtiva das zonas improdutivas, que no caso dos bancos marisqueiros situados na zona intermareal inciden nas mariscadoras.

Continuarase coa colaboración na protección dos recursos mariños mediante operacións de salvagarda e control de acceso ás zonas de marisqueo.

Unha das ferramentas fundamentais en materia de xénero son os plans de igualdade e neste sentido cabe salientar que a través da Secretaría General de Pesca, do Ministerio de Agricultura, Alimentación e Medio Ambiente, elaborouse o Plan para a Igualdade de Xénero no Sector Pesqueiro e Acuícola (2015-2020), no que participaron e colaboraron as comunidades autónomas. O obxectivo deste Plan é servir de ferramenta para combater as situacións de discriminación que se producen neste sector, definindo os seguintes eixes, obxectivos e actuacións necesarios para desenvolver unha igualdade efectiva e real, non só teórica:

- Eixe prioritario 1: Fomentar a igualdade de oportunidades entre mulleres e homes no acceso ao mercado laboral no sector pesqueiro e acuícola e impulsar o emprendemento feminino.
- Eixe prioritario 2: Mellorar as condicións de traballo, así como a calidade de vida das mulleres do sector pesqueiro e acuícola.
- Eixe prioritario 3: Impulsar o recoñecemento e a igualdade de trato e non discriminación ás mulleres no sector pesqueiro e acuícola.
- Eixe prioritario 4: Impulsar o liderado e empoderamento das mulleres do sector pesqueiro e acuícola.

PROGRAMA 723B-REGULACIÓN DAS PRODUCCIÓN E DOS MERCADOS DA PESCA

Co obxecto de mellorar a viabilidade da pesca e da acuicultura nun mercado globalizado e competitivo desenvolveranse unha serie de accións dirixidas á mellora da comercialización que valoricen esta actividade.

Tamén se levarán a cabo accións enfocadas á busca de novos mercados, a mellorar a imaxe dos produtos da pesca e da acuicultura e a unha política de calidade.

Así mesmo, preténdese fomentar a cultura do consumo dos produtos pesqueiros e potenciar o desenvolvemento das zonas costeiras coma un mecanismo dinamizador dos pobos costeiros a través da creación dos denominados grupos de acción costeira, que permitirán a participación de todos os axentes sociais na elaboración e planificación de dito desenvolvemento.

Tal e como establece no Regulamento (UE) 508/2014 de FEMP, promoverase a igualdade entre homes e mulleres e a integración das cuestións de xénero nas diferentes etapas da execución do FEP ; así mesmo promoveranse as operacións destinadas a incrementar o papel das mulleres no sector da pesca.

Especificamente, nos procedementos de contratación vaise dar preferencia ás empresas que teñan implantado un plan de igualdade ou, se é o caso, obtiveran a Marca Galega de Excelencia en Igualdade (neste caso, durante o ano natural seguinte ao da súa obtención), sempre que a súa proposición iguale nos seus termos á máis vantaxosa desde o punto de vista dos criterios obxectivos que serven de base para a adxudicación.

Todos os materiais, imaxes e documentación que se creen evitarán por completo calquera imaxe discriminatoria da muller, e fomentarán valores de igualdade, pluralidade de roles e corresponsabilidade entre mulleres e homes. Na súa elaboración utilizaranse termos xenéricos e fórmulas que faciliten a lectura e eviten a utilización de palabras con connotacións de xénero.

PROGRAMA 723C-DESENVOLVEMENTO SOSTIBLE DE ZONAS DE PESCA

O principal reto que se afronta dentro deste programa de gasto é o de combater as dificultades das zonas rurais pesqueiras do litoral marítimo cun coeficiente negativo de crecemento do sector pesqueiro, a través da mellora a competitividade das pequenas e medianas empresas do sector da pesca e da acuicultura, promovendo o emprego e a inclusión social , reducindo a pobreza, investindo en educación, na promoción da aprendizaxe permanente e o intercambio de experiencias e cooperación, e coa promoción da diferenciación e o incremento do valor engadido dos produtos da pesca e da acuicultura.

En todas as fases de execución do FEMP, establececese como obxectivo eliminar as desigualdades e promover a igualdade entre homes e mulleres, así como loitar contra toda discriminación por motivos de sexo, orixe racial ou étnico, relixión ou conviccións, discapacidade, idade u orientación sexual.

Por iso, tratarase de promocionar proxectos por parte de mulleres vinculadas co sector da pesca, de crear e manter emprego feminino nas zonas pesqueiras e de mellorar a formación das mulleres do sector da pesca.

Ademais, nos procedementos de contratación e de conformidade co establecido nos artigos 11 e 19 da Lei 2/2007, do 28 de marzo, do traballo en igualdade das mulleres de Galicia, dáselle preferencia ás empresas que teñan implantado un plan de igualdade ou, se é o caso, obtiveran a Marca Galega de Excelencia en Igualdade (neste caso, durante o ano natural seguinte ao da súa obtención), sempre que a súa proposición iguale nos seus termos á máis vantaxosa desde o punto de vista dos criterios obxectivos que serven de base para a adxudicación.

Conclusiones:

Valóranse positivamente as accións que se pretenden desenvolver e financiar, posto que:

- Amplíase a oferta formativa da familia marítimo-pesqueira, tanto nos centros dependentes da consellería, como da formación impartida nos portos, como da formación para a obtención de certificados de mariscadora ou de percebeira co obxectivo de ampliar as oportunidades de acceso das mulleres á formación e deste xeito reducir a brecha de xénero no emprego no sector da pesca.
- Desenvólvense actuacións enfocadas á creación e mantemento de emprego feminino nas zonas pesqueiras.
- Coa mellora da conservación e xestión das zonas marisqueiras pódese prever que se produza un incremento nas rendas das mulleres.
- Así mesmo a creación de máis zonas produtivas redundará nunha maior oferta de prazas e polo tanto no incremento de empregos.
- Trátase de potenciar a participación das mulleres nos organismos de representación profesional pertencentes ao ámbito sectorial do departamento, procurando unha presenza máis equitativa.
- En xeral, refórzase a integración do principio de transversalidade de xénero na actuación da consellería.

CONCLUSIONES:

V. CONCLUSIÓNS:

A integración e consideración da perspectiva de xénero, estase a consolidar no proceso de elaboración dos orzamentos da Comunidade Autónoma de Galicia, e esta é a cuarta vez que se inclúe entre a documentación orzamentaria un informe de impacto de xénero que trata de realizar unha análise, dende o punto de vista da igualdade de oportunidades entre mulleres e homes, dos programas de gasto que integran o proxecto de orzamentos.

Ter en conta a perspectiva de xénero, implica examinar o xeito en que a distribución de recursos orzamentarios afecta ás oportunidades económicas, sociais e persoais de mulleres e homes, e medir o impacto do gasto público en relación cos obxectivos de igualdade de xénero.

Hai que resaltar, unha vez máis, a colaboración das distintas consellerías da Xunta de Galicia que facilitaron a información necesaria, a través da ficha elaborada pola Secretaría Xeral da Igualdade, que permitiu a elaboración deste informe de impacto de xénero. Válórase especialmente que, grazas a información incluída nas fichas de análise de xénero, por primeira vez foi posible analizar varios programas da Consellería de Medio Ambiente.

Deste xeito, 83 programas orzamentarios xestionados polas distintas consellerías, foron obxecto de análise dende o punto de vista do xénero.

Sinalar que a valoración do proxecto de orzamentos para o ano 2017 dende o punto de vista da integración da perspectiva de xénero e a promoción da igualdade entre mulleres e homes debe ser POSITIVA, e que un orzamento con enfoque de xénero permite fortalecer a eficacia das políticas públicas, aumentar a transparencia e mellorar a calidade dos servizos públicos.

Consolidar esta liña de traballo, sensibilizando e formando a todos os centros xestores sobre a importancia de ter en conta a variable de xénero nos seus programas de gasto, permitirá mellorar a calidade deste informe e avanzar cara a avaliación das políticas públicas dende o punto de vista do xénero.

